

Miljø- og
Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

Vejledning om gødsknings- og harmoniregler

Planperioden 1. august 2016 til 31. juli 2017

VEJLEDNING OM GØDSKNINGS- OG HARMONIREGLER

Planperioden 1. august 2016 til 31. juli 2017

Denne vejledning er udarbejdet af Miljø- og Fødevareministeriet i juli 2016.

Bidragyder(e): NaturErhvervstyrelsen

Fotograf(er): Colourbox

© Miljø- og Fødevareministeriet

NaturErhvervstyrelsen
Nyropsgade 30
1780, København V
Tlf.: +45 3395 8000
Fax: +45 3395 8080
E-mail: mail@naturerhverv.dk
Websted: <http://www.naturerhverv.dk>

ISBN 978-87-7120-796-5

INDHOLDSFORTEGNELSE

Resumé.....	8
Kalender for 2016–2017.....	10
Væsentlige ændringer siden sidste planperiode.....	12
1. Register for Gødningsregnskab – tilmelding og afmelding.....	14
1.1 Register for Gødningsregnskab.....	14
1.2 Hvem har pligt til at blive tilmeldt?.....	14
1.3 Hvem kan frivilligt blive tilmeldt?.....	15
1.4 Hvem kan ikke tilmelde sig?.....	15
1.5 Andre virksomheder der kan eller skal tilmeldes.....	15
1.6 Overtagelse af en ophørt virksomhed.....	15
1.7 Dine forpligtelser i Register for Gødningsregnskab.....	16
1.8 Afmelding fra Register for Gødningsregnskab.....	17
1.8.1 Hvornår skal du afmelde din virksomhed?.....	17
1.8.2 Særlige tilfælde, hvor du skal afmelde din virksomhed.....	17
1.8.3 Hvordan kan du afmelde din virksomhed?.....	18
1.8.4 Afmelding i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab.....	18
1.8.5 Afmelding ved overdragelseserklæring.....	19
1.8.6 Særlige regler ved afmelding fra Register for Gødningsregnskab.....	19
1.8.7 Lager ved ophør og overforbrug af gødning ved ophør.....	20
2. Gødningsplanlægning.....	22
2.1 Krav til gødningsplanlægningen.....	22
2.1.1 Frist for gødningsplanlægning.....	22
2.1.2 Særligt for miljø- og økologiordningerne, MVJ-ordninger og andre aftaler.....	22
2.1.3 Hvor laves gødningsplanlægningen?.....	23
2.2 Gødningsplanlægning i Tast selv-service.....	23
2.3 Gødningsplanlægning i Skema A og Skema A1 (specialafgrøder).....	23
2.3.1 Markens kvælstofnorm.....	24
2.3.2 Kvælstofkvote og planlagt forbrug.....	24
2.4 Hvad skal oplyses ved gødningsplanlægning.....	24
2.4.1 Generelle oplysninger.....	24
2.4.2 Kvælstofprognosen.....	25
2.4.3 Vildt- og bivenlige tiltag – udlæg af naturstriber.....	26
2.4.4 Krav om 2 m bræmmer.....	26
2.4.5 Fosfor og kalium.....	26
2.4.6 Specialafgrøder (skov-, planteskole-, drivhus-, og/eller juletræskulturer).....	26
2.4.7 Kvælstofnorm og -kvote: Særlige situationer.....	27
2.5 Korrektioner af kvælstofnormer.....	27
2.5.1 Miljø-, Økologitilsagn eller andre aftaler.....	27
2.5.2 Økologiske producenter.....	32
2.5.3 Forventet højere udbytte.....	33
2.5.4 Miljøgodkendelser.....	34
2.6 Kvælstofnormer for græs.....	34

2.6.1 Udlæg og efterslæt.....	35
2.6.2 Græs i omdrift	35
2.6.3 Permanent græs	35
3. Brødhvedeordningen	37
3.1 Betingelser	37
3.2 Dokumentation.....	37
3.3 Anmeldelse af arealer til brødhvede.....	38
3.4 Hvis du ikke udnytter brødhvedenormen eller overdrager arealer med brødhvedenorm	38
3.5 Nyetablerede jordbrugere	38
4. Gødningsregnskab.....	39
4.1 Indberetning af gødningsregnskab	39
4.2 Beregning af normproduktion og dyreenheder	40
4.2.1 Korrektioner	40
4.2.2 Årsdyr eller producerede dyr	43
4.2.3 Staldsystem	44
4.3 Areal	44
4.3.1 Harmoniareal	44
4.3.2 Overdragelse af arealer i en planperiode	45
4.4 Husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse	45
4.4.1 Beregning af forbrug og opgørelse af lager	45
4.4.2 Forarbejdet husdyrgødning	47
4.4.3 Afgasset biomasse	47
4.4.4 Modtaget husdyrgødning	48
4.4.5 Afsat husdyrgødning.....	48
4.4.6 Dokumentation - gødningskvitteringer (Skema B1).....	52
4.5 Andel af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, der skal indgå i gødningsregnskabet	53
4.6 Handelsgødning.....	55
4.6.1 Indkøbt handelsgødning.....	55
4.6.2 Startlager.....	56
4.6.3 Slutlager.....	56
4.6.4 Samlet forbrug af handelsgødning.....	57
4.7 Anden organisk gødning.....	57
4.7.1 Andel af anden organisk gødning, der skal indgå i gødningsregnskabet.....	58
4.8 Samlet opgørelse	59
5. Efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder	61
5.1 Generelt om efterafgrøder	61
5.2 Hvem er omfattet af reglerne om pligtige efterafgrøder.....	62
5.3 Krav til efterafgrøder og efterafgrødegrundarealet.....	62
5.3.1 Efterafgrødegrundareal	63
5.4 Hvordan etableres efterafgrøderne i marken	63
5.5 Alternativer	64
5.5.1 Udlægning af mellemafgrøder i marken	64
5.5.2 Flerårige energiafgrøder etableret i 2009/2010 og frem.....	66
5.5.3 Braklagte arealer	67

5.5.4	Braklagte arealer langs vandløb og søer	68
5.5.5	Tidlig såning af vinterhvede, vinterbyg, vinterrug og triticale	70
5.5.6	Separering og forbrænding af fiberfraktion af husdyrgødning	71
5.6	Indberetning af efterafgrøder og brug af alternativer	72
5.6.1	Indberetning af efterafgrøder i Tast selv-service i 2016	72
5.6.2	Opgørelse af kravet i Tast selv-service i april 2017	74
5.6.3	Opsparing af efterafgrøder	74
5.6.4	Overdragelse af pligtige efterafgrøder til en anden virksomhed	75
5.6.5	Automatisk reduktion af virksomhedens kvælstofkvote ved manglende efterafgrøder	78
5.7	Overdragelse af efterafgrøder ved salg/bortforpagtning af virksomhed	79
5.8	Sammenhæng til efterafgrøder under andre ordninger	79
5.8.1	Efterafgrøder som følge af en miljøgodkendelse	79
5.8.2	MFO-efterafgrøder	80
6.	Harmoniregler	81
6.1	Harmonikrav	81
6.2	Produktionsmæssig sammenhæng	83
6.3	Undtagelsen om 2,3 DE	83
6.3.1	Betingelse 1: Dyrkning af 70 pct. afgrøder til grovfoder	83
6.3.2	Betingelse 2: Definition af roer, græs og græsudlæg	83
6.3.3	Betingelse 3: Erklæring om udbringning af husdyrgødning	84
6.3.4	Betingelse 4: Pløjning og nedvisning	84
6.3.5	Betingelse 5: Pløjning og nedvisning af græsudlæg	84
6.3.6	Betingelse 6: Ingen bælgssæd	85
6.3.7	Betingelse 7: Jordprøver	85
6.3.8	Betingelse 8: Oplysningspligt	86
6.3.9	Betingelse 9: Krav til gødningsplanlægning	86
6.3.10	Betingelse 10: Krav om ajourføring	87
6.3.11	Udtrædelse af ordningen kræver afviklingsperiode	87
6.4	Beregning af dyreenheder (DE)	88
6.5	Græssende dyr	89
6.6	Afgasset biomasse og vegetabilsk biomasse	89
6.7	Forarbejdet husdyrgødning	89
6.8	Dyreenheder i husdyrgødning afsat til eksport eller forbrænding	90
6.9	Dokumentation - gødningskvitteringer	90
6.10	Forpagtningsaftaler	90
7.	Dyrkningsrelaterede tiltag	91
7.1	Hvem er omfattet af reglerne om dyrkningsrelaterede tiltag	91
7.2	Forbud mod jordbearbejdning forud for vårsåede afgrøder	91
7.2.1	Arealer, der er helt eller delvist undtaget fra forbud mod jordbearbejdning forud for vårsåede afgrøder	92
7.2.2	Husk at være opmærksom på at overholde destruktionsdatoer i andre ordninger	94
7.3	Forbud mod omlægning af fodergræs	95
8.	Leverandører af handelsgødning og anden organisk gødning	96
8.1	Hvem skal indberette	96
8.2	Leverandører af handelsgødning	96
8.2.1	Indført/importeret handelsgødning	97

8.2.2 Handelsgødning med over 16 pct. kvælstof fra ammoniumnitrat	97
8.2.3 Kvælstofafgift	97
8.3 Leverandører af anden organisk gødning	98
8.3.1 Udnyttelsesprocent i produkter af anden organisk gødning.....	99
8.4 Tilmelding til og afmelding fra Leverandørregister for gødningsleverancer	99
8.5 Anmeldelse af gødning.....	99

9. Biogas-, forarbejdnings- og forbrændingsanlæg 101

9.1 Biogasanlæg.....	101
9.1.1 Leverancer af afsat afgasset biomasse og modtaget gødning	101
9.1.2 Fastsettelse af kvælstofindhold i den afgassede biomasse	102
9.1.3 Udnyttelsesprocent i afgasset biomasse.....	103
9.2 Forarbejdningsanlæg	103
9.2.1 Leverancer af afsat forarbejdet husdyrgødning og modtaget gødning	103
9.2.2 Anmeldelse af forarbejdet husdyrgødning	104
9.2.3 Udnyttelsesprocent i fiberfraktion fra et forarbejdningsanlæg	104
9.2.4 Andre bestemmelser	105
9.3 Forbrændingsanlæg	105
9.3.1 Leverancer af modtaget husdyrgødning og modtaget forarbejdet husdyrgødning på centrale forbrændingsanlæg	106
9.3.2 Forbrænding på eget gårdanlæg	106
9.3.3 Behandling af forbrændingsasken	107
9.4 Tilmelding til og afmelding fra Leverandørregister for gødningsleverancer	107

10. Generelle oplysninger 108

10.1 Lovgivning og bekendtgørelser	108
10.1.1 Miljømæssig forudsætning for støtte efter ordningen grundbetaling	108
10.2 Oplysning om virksomheds- og personoplysninger	108
10.2.2 Hvilke oplysninger har NaturErhvervstyrelsen?	108
10.2.3 Hvilke oplysninger videregiver NaturErhvervstyrelsen?	109
10.2.4 Hvad bruger NaturErhvervstyrelsen oplysningerne til?	109
10.2.1 Hvor finder du oplysninger?	109
10.3 Offentliggørelse af gødningsregnskaber.....	109
10.4 Klagemuligheder	110

11. Forkortelser..... 111

Tabeller 112

Tabel 1: Normer for landbrugsafgrøder og grønsager på friland (kvælstof-, fosfor- og kalium-)	113
Tabel 2: Normer for andre kulturer, kvælstof-, fosfor- og kaliumnormer.....	129
Tabel 3: Oversigtstabel. Minimum antal græssende dyreenheder pr. hektar.....	135
Tabel 4: Hø og wrapensilage, standardforudsætninger til beregning af produktion af FE	136
Tabel 5: Husdyrgødning, indhold af kvælstof, fosfor og kalium.....	137
Tabel 6: Husdyrgødning, korrektion af kvælstof- og fosforindhold	144
Tabel 7: Husdyrgødning, standardforudsætninger for produktion	151
Tabel 8a: Gram råprotein pr. kg tørstof i afgrøder til kvæg	153

Tabel 8b: Gram råprotein pr. kg foder til svin samt indhold af foderenheder (FEsv og FEso) pr. kg i fodermidler.....	155
Tabel 9: Beregning af dyreenheder (DE).....	156
Tabel 10: Betingelser for anvendelse af 2,3 DE/ha for kvægbrug	160
Skemaer.....	162
Skema A: Gødningsplanlægning 2016/2017.....	163
Skema A1 (specialafgrøder): Gødningsplanlægning for skov-, planteskole-, drivhus- og/eller juletræskulturer 2016/2017	165
Skema A2: Oversigt over høstudbytter til brug for planperioden 2016/2017	166
Skema A3: Produktion af husdyrgødning i planperioden 2016/2017	167
Skema B: Gødningsregnskab for planperioden 2016/2017	168
Skema B1: Kvitteringer for overførsler af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse fra 1. august 2016 til 31. juli 2017.....	171
Skema B2: Oplysninger om dyretype og staldtype 2016/2017	172
Skema B3: Overdragelse af efterafgrøder mellem to virksomheder	173
Skema C1: Hjælpekemaer til beregning af harmoniforholdene	174
Skema C2: Hjælpekema til beregning af græsningstryk	177

Resumé

For at sikre et rent vandmiljø er der indført regler for, hvor meget du må gødske i forhold til, hvor mange næringsstoffer afgrøderne optager. Gødningsregnskabet er din opgørelse over, hvor meget gødning du har brugt. I denne vejledning kan du læse om de krav og muligheder, der knytter sig til Register for Gødningsregnskab, efterafgrøder, harmoniregler og dyrkningsrelaterede tiltag. Du kan også finde tabeller og skemaer, som du kan bruge, når du laver gødningsplanlægning og gødningsregnskab.

Register for Gødningsregnskab – tilmelding og afmelding (kapitel 1)

Hvis du har en virksomhed, der er omfattet af reglerne om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (gødskningsreglerne), skal virksomheden registreres i NaturErhvervstyrelsens Register for Gødningsregnskab.

Du **skal** være med i registret, hvis din virksomhed har en momspligtig omsætning på over 50.000 kr. fra salg inden for planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf og samtidig

- har over 10 dyreenheder (DE) (se Tabel 9)
- har en husdyrtæthed over 1,0 DE/ha, eller
- modtager mere end 25 tons husdyrgødning eller anden organisk gødning i planperioden.

Du **kan** være med i registret, hvis din virksomhed har en momsregistreret omsætning på over 20.000 kr. inden for planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf.

Hvis du ikke har pligt til det og ikke længere ønsker at være med i Register for Gødningsregnskab, kan du afmelde din virksomhed fra registret. Du afmelder din virksomhed ved at indsende en overdragelseserklæring eller ved at indberette et gødningsregnskab med op-hørsdato i felt 917.

Gødningsplanlægning og gødningsregnskab (kapitel 2 og 4)

Når din virksomhed er tilmeldt registret, skal du:

- udarbejde en gødningsplan (kapitel 2) for, hvordan din gødning anvendes.
- beregne en kvælstofkvote for, hvor meget du må forbruge, og holde den opdateret (afsnit 2.5).
- udarbejde et gødningsregnskab (kapitel 4), der viser hvor meget gødning, du har forbrugt i forhold til din kvote.

Det skal desuden opgøres, om du overholder regler om efterafgrøder og harmoni.

Efterafgrøder (kapitel 5)

Reglerne fastsætter, hvor mange ha efterafgrøder du skal etablere. Reglerne om plantedække gælder, uanset om du er tilmeldt Register for Gødningsregnskab.

Du skal overholde reglerne om plantedække, hvis din virksomhed:

- Har en momspligtig omsætning på over 50.000 kr. fra planteavl, husdyravl eller kombinationer heraf, og
- Dit efterafgrødegrundareal er 10 ha eller derover.

Din virksomhed kan helt eller delvist opfylde kravet om udlægning af efterafgrøder ved at anvende et eller flere alternativer til udlægning af efterafgrøder. Efterafgrøder skal udlægges i starten af planperioden. Hvis du, når efterafgrødekravet opgøres, ikke har nok efterafgrøder til at dække kravet, vil bedriftens kvælstofkvote blive tilsvarende nedskrevet.

Harmoniregler og harmonikrav (kapitel 6)

Hvis du har et erhvervsmæssigt dyrehold på over 3 DE eller modtager husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning fra 3 eller flere DE, er du omfattet af harmonireglerne. Reglerne fastsætter, hvor meget husdyrgødning du må anvende i forhold til størrelsen af dit areal.

Størrelsen af dit dyrehold skal omregnes til antal dyreenheder (DE). Dvs. at du skal beregne, hvor mange DE du i alt har haft i planperioden, og hvad dit harmoniareal har været i samme planperiode.

Som udgangspunkt må du udbringe husdyrgødning på din jord svarende til højst 1,4 DE/ha/plan-periode. Hvis du driver et kvægbrug, må du udbringe, hvad der svarer til 1.7 DE/ha i planperioden.

Dyrkningsrelaterede tiltag (kapitel 7)

Der er som udgangspunkt forbud mod jordbearbejdning før etablering af vårsæd i en periode efter høst samt forbud mod omlægning af fodergræsmarker i visse perioder.

Indberetning af handelsgødning og anden organisk gødning (kapitel 8)

Virksomheder - både tilmeldt og ikke tilmeldt Register for Gødningsregnskab - der leverer gødning til andre virksomheder, skal tilmeldes som leverandører hos NaturErhvervstyrelsen.

Gødningsleverancerne skal indberettes via det elektroniske indberetningssystem for leverandører 'Leverandørregisteret'.

Indberetning af afgasset biomasse og forarbejdet husdyrgødning (kapitel 9)

Biogasanlæg og forarbejdningsanlæg skal oplyse om den gødning, der er modtaget til anlæggene.

Gødningsleverancerne skal indberettes via det elektroniske indberetningssystem for leverandører 'Leverandørregisteret'.

Tabeller og skemaer

I bilaget kan du finde normtabeller for afgrøder og husdyrgødning til brug for gødningsplanlægning og regnskab. Du finder ligeledes relevante hjælpe- og indberetningsskemaer.

Kalender for 2016–2017

Kalender for administrative krav og frister 2016–2017		
<i>Frister/krav markeret med farve omhandler andre planperioder (brun: 2015-2016; rød: 2017-2018)</i>		
Når du er med i Register for Gødningsregnskab, skal du overholde nogle krav og frister. Nedenfor er en oversigt over de vigtigste frister. Du kan læse mere i vejledningens enkelte afsnit.		
2016	1. august	Planperioden 2016/2017 starter
	1. aug. til 30. sept.	Forlænget planperiode 2015/2016
	31. august	Frist for indberetning af hvor mange ha efterafgrøder der er udlagt i efteråret 2016
		Frist for til- og framelding fra ordning om alternativer til efterafgrøder i planperiode 2016/2017
	1. september	Frist for indberetning af leverancer af handelsgødning, anden organisk gødning, afgasset biomasse og forarbejdet husdyrgødning for 2015/2016
	12. september	Frist for indberetning af tidlig såning som alternativ til efterafgrøder
	1. oktober	Indkaldelse af gødningsregnskab for 2015/2016
10. oktober	Seneste mulighed for konvertering fra mellemafgrøder til efterafgrøder	
2017	31. marts	Sidste frist for indberetning af gødningsregnskab for 2015/2016
	21. april	Frist for indberetning af undtagelsen (2,3 DE) i Tast selv-service.
		Opgørelse af krav om efterafgrøde i Tast selv-service
		Frist for valg af om overskud af udlagte efterafgrøder for 2016/2017 skal overføres til anden jordbruger
		Frist for valg af om underskud af udlagte efterafgrøder for 2016/2017 skal dækkes af en anden jordbrugers overskud, af eget overskud fra tidligere år, eller om N kvoten skal nedsættes
		Anmeldelse af anvendelse af brødhvedenorm for 2016/2017
	31. juli	Sidste frist for tilmelding til Register for Gødningsregnskab for planperioden 2016/2017
	1. august	Planperioden 2017/2018 starter
	1. aug. til 30. sept.	Forlænget planperiode 2016/2017
	31. august	Frist for indberetning af udlagte efterafgrøder for planperioden 2017/2018
		Frist for til- og framelding fra ordning om alternativer til efterafgrøder i planperiode 2017/2018
	1. september	Frist for indberetning af leverancer af handelsgødning, anden organisk gødning, afgasset biomasse og forarbejdet husdyrgødning for 2016/2017
	12. september	Frist for indberetning af tidlig såning som alternativ til efterafgrøder
1. oktober	Indkaldelse af gødningsregnskab for 2016/2017	
10. oktober	Seneste mulighed for konvertering fra mellemafgrøder til efterafgrøder	
2018	31. marts	Sidste frist for indberetning af gødningsregnskab for 2016/2017

Kalender for dyrkningsmæssige krav og frister 2016–2017

Hvis din ejendom er omfattet af reglerne om dyrkningsmæssige tiltag, har du som jordbruger pligt til at overholde nedenstående datoer, med mindre du har arealer, der er helt eller delvist undtaget af bestemmelser om forbud mod omlægning af fodergræs og jordbearbejdning – se kapitel 7. Det er dog tilladt at jordbearbejde efter den 20. oktober, hvis der er lovpligtige efterafgrøder på arealet.

2016	1. juni	Start på forbud mod omlægning af fodergræs
	Fra høst	Forbud mod jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder
	15. august	Seneste omlægning af fodergræs til fodergræs
		Seneste omlægning af fodergræs til grønkorn med græsudlæg
	1. oktober	Slut på forbud mod jordbearbejdning på lerjord med JB 7-9
		Nedvisning af ukrudt og spildfrø må finde sted, hvor der er forbud mod jordbearbejdning
1. november	Slut på forbud mod jordbearbejdning på lerjord og humusjord (JB 5, 6, 10 og 11)	
	Slut på forbud mod jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder, hvis arealet anvendes til dyrkning af kartofler i den kommende sæson	
2017	1. februar	Slut på forbud mod omlægning af fodergræs
		Slut på forbud mod jordbearbejdning på sandjord (JB 1-4)
Hvis der er krav om udlægning af pligtige efterafgrøder på din ejendom, skal du overholde følgende datoer - se kapitel 5.		
2016	1. januar	Seneste etablering af græs på braklagte arealer, der skal benyttes som alternativ til efterafgrøder
	20. juli	Seneste udlæg af mellemafgrøder
	1. august	Seneste såning af efterafgrøder – se dog undtagelser herunder
	20. august	Seneste såning af korsblomstrede efterafgrøder, honningurt, almindelig rug, stauderug og vårbyg
	7. september	Seneste såning ved brug af alternativet tidlig såning
	20. september	Tidligst destruktion/nedpløjning af mellemafgrøder
	20. oktober	Tidligst destruktion/nedpløjning af efterafgrøder
2017	1. marts	Tidligst destruktion/nedpløjning af efterafgrøder udsået som udlæg i majs

Væsentlige ændringer siden sidste planperiode

I forhold til vejledningen for planperioden 2015/2016 er der foretaget følgende væsentlige ændringer:

- Kapitel 1 og 7 er lagt sammen, således at informationer om tilmelding til og afmelding fra register for gødningsregnskab fremstår samlet i kapitel 1. Som konsekvens er nummereringen af de kapitler, der tidligere hed 8-12, blevet tilpasset
- Indholdet i afsnit 2.4.4 er korrigeret efter randzonenlovens ophævelse, således at afsnittet nu kun omhandler 2 meter bræmmer
- I afsnit 2.5.1 er tilsagnstyperne i oversigt 1 udvidet til også at omfatte tilsagnstyperne 56, 57, 64, 66, 67, 74, 75, 76, 77 og 78. I afsnittet om MVJ-tilsagn indgået i perioden 2003-2005 er tilsagnstyperne 8 og 9 tilføjet
- Afsnit 2.6 "Tillæg til kvælstofkvote ved at øge efterafgrødeareal" udgår, idet muligheden bortfalder som konsekvens af, at normreduktionen afvikles
- Arealbegrænsningen for dyrkning af brødhvede med forhøjet kvælstofnorm er ophævet. Dette betyder, at der ikke længere skal ansøges om dyrkning af brødhvede, men at brødhvedearealerne i stedet skal anmeldes i forbindelse med gødningsplanlægningen. Kapitel 3 er justeret i forhold til ændringerne
- I afsnit 4.4.5 er følgende ordninger tilføjet: "Ændret afvanding, 20 år", "Miljøvenlig drift af vådområder", "Braklagte randzoner", "Pleje af vådområder", "Fastholdelse af vådområder m.m.", "Opretholdelse af ændret afvanding" og "Ændret afvanding, 5 år"
- Det er ikke længere muligt at benytte alternativer til pligtige efterafgrøder til samtidig opfyldelse af MFO-kravet. Dette er beskrevet i de pågældende afsnit om alternativerne i kapitel 5
- I afsnit 5.5.2 er oversigt 13 "Arealer med afgrøder, hvorpå der ikke kan etableres flerårige energiafgrøder" opdateret med tilføjelse af følgende afgrødekoder: 248, 254, 258, 286, 287, 305, 323, 324, 325 og 480
- Bestemmelserne vedrørende "brak langs vandløb og søer" som alternativ til pligtige efterafgrøder er justeret som følge af randzonenlovens ophævelse
- Afsnit 5.6.5 "Tillæg til kvælstofkvote ved at øge efterafgrødearealet" udgår, da muligheden bortfalder
- I kapitel 5 er omregningsfaktorerne i oversigt 21 mellem manglende efterafgrøder og nedsat kvælstofkvote opdateret som følge af ny viden. De nye omregningsfaktorer er hhv. 93 kg N (under 0,8 DE/ha) og 150 kg N (over 0,8 DE/ha) pr. hektar manglende efterafgrøder
- Der er tilføjet et nyt afsnit 5.8.2 "MFO-efterafgrøder", der beskriver, hvordan pligtige efterafgrøder samtidig kan bruges som MFO-efterafgrøder
- I kapitel 7 (tidligere 8) er der tilføjet nye undtagelsesbestemmelser til forbuddet mod jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder. På lerjorde med JB 7-9 må jordbearbejdning nu finde sted fra 1. oktober. Arealer, der skal etableres med sukkerroer, fritages fra forbuddet. Der er desuden indført to undtagelsesbestemmelser i forbindelse med angreb af hhv. kartoffelbrok og kartoffelcystenematoder samt majshalvmøl
- I kapitel 7 (tidligere 8) er oversigt 29 "Gartneriafgrøder der er fritaget fra forbuddet mod jordbearbejdning" opdateret
- I kapitel 8 (tidligere 9) er der tilføjet to nye afsnit: 8.1 "Hvem skal indberette" og 8.4 "Tilmelding til og afmelding fra Leverandørregister for gødningsleverancer"
- I kapitel 9 (tidligere 10) er der tilføjet et nyt afsnit: 9.4 "Tilmelding til og afmelding fra Leverandørregister for gødningsleverancer"

- I tabel 1 er normerne blevet justeret som følge af fuld tilbagerulning af normreduktionen
- Der er foretaget en ændring for gødningsproduktionen ved opdræt af tyrekalve, som betyder, at alle kalve til opfødning opfattes som slagtekalve uafhængigt af køn

1. Register for Gødningsregnskab – tilmelding og afmelding

1.1 Register for Gødningsregnskab

Hvis din virksomhed er omfattet af reglerne om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, skal virksomheden registreres i NaturErhvervstyrelsens Register for Gødningsregnskab i den aktuelle planperiode. Ved planperiode forstås perioden fra den 1. august til den 31. juli. Det er din momspligtige omsætning fra salg inden for planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, der afgør, om virksomheden skal registreres eller kan registreres i Register for Gødningsregnskab.

Du kan tilmelde din virksomhed til Register for Gødningsregnskab i Tast selv-service, under området Register for Gødningsregnskab. Her skal skemaet udfyldes. Du kan læse vejledningen om tilmelding til Register for Gødningsregnskaber på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside www.naturerhverv.dk.

Hvis din virksomhed er med i Register for Gødningsregnskab, kan du købe afgiftsfri handelsgødning. Virksomheder, der leverer husdyrgødning til din virksomhed, kan desuden fratække husdyrgødningsleverancen i deres gødningsregnskab.

Når du har tilmeldt din virksomhed til Register for Gødningsregnskab, vil virksomheden være tilmeldt i hele planperioden 2016-2017, som går fra d. 1. august 2016 til d. 31. juli 2017. Din virksomhed vil automatisk være tilmeldt i de efterfølgende planperioder, indtil du aktivt afmelder virksomheden.

1.2 Hvem har pligt til at blive tilmeldt?

Du **skal** tilmelde din virksomhed, hvis du har en årlig momsregistreret omsætning på mere end 50.000 kr. fra salg inden for planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf og samtidig opfylder mindst én af disse betingelser:

- har mere end 10 dyreenheder (DE),
- har mere end 1 DE pr. ha, eller
- modtager mere end 25 tons husdyrgødning eller anden organisk gødning i planperioden.

Bemærk, at lejeindtægt og grundbetaling ikke skal medregnes som omsætning.

Du skal tilmelde din virksomhed til registret i løbet af den planperiode, hvor virksomheden opfylder betingelserne for at være tilmeldt registret. Det betyder, at du skal tilmelde din virksomhed på det tidspunkt i planperioden, hvor virksomheden bliver pligtig.

NaturErhvervstyrelsen krydstjekker oplysninger i forbindelse med tilmelding til Register for Gødningsregnskab med bl.a. oplysninger i Det Centrale Husdyrregister (CHR), Det Generelle Landbrugsregister (GLR) og ansøgning om enkeltbetaling/grundbetaling, herunder betalingsrettigheder. Styrelsen anvender oplysningerne

på den enkelte virksomheds CVR-nr. til at vurdere, hvorvidt omsætningskravet og betingelserne er opfyldt med henblik på tilmelding til registret. Minkavlere og økologiske virksomheder er også omfattet af reglerne om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvis betingelserne for at være tilmeldt registret er opfyldt.

1.3 Hvem kan frivilligt blive tilmeldt?

Du **kan** tilmelde din virksomhed frivilligt, hvis virksomheden har et aktivt CVR-nr. og opfylder kravet om en momsregistreret omsætning på mindst 20.000 kr. om året inden for planteavl, husdyravl eller skovbrug.

Bemærk, at lejeindtægt og enkeltbetaling/grundbetaling ikke skal medregnes som omsætning.

Du skal tilmelde din virksomhed senest 31. juli 2017, hvis virksomheden skal registreres for planperioden 2016/2017.

1.4 Hvem kan ikke tilmelde sig?

Du kan ikke tilmelde en virksomhed, der ikke er momsregistreret, dvs. hvis virksomheden ikke har et CVR-nr. Under særlige omstændigheder kan der i visse tilfælde dispenseres fra kravet om CVR-nr. (se afsnit 1.5).

Du kan heller ikke tilmelde din virksomhed, hvis den ikke opfylder kravet om momsregistreret omsætning på mindst 20.000 kr. inden for planteavl, husdyravl eller skovbrug.

Kravet om, at omsætningen skal være inden for planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, betyder, at fx indtægter fra golfbaner, parker, fodboldbaner, ride-skoler og hestepensioner ikke gør din virksomhed berettiget til at være med i registret.

Hvis du har en virksomhed, der er momsregistreret med blandet drift, dvs. hvis du både driver virksomhed inden for planteavl, husdyravl, skovbrug og fx har en hestepension, og din momsomsætning inden for planteavl, husdyravl og skovbrug overstiger 20.000 kr., kan du tilmelde din virksomhed som nævnt ovenfor.

1.5 Andre virksomheder der kan eller skal tilmeldes

Dødsboer, konkursboer og brugeligt pant, som viderefører en landbrugsbedrift, kan i en afgrænset periode være tilmeldt på et SE-nr. Disse virksomheder er underlagt de samme regler om udarbejdelse af gødningsplaner og gødningsregnskaber, som andre virksomheder.

1.6 Overtagelse af en ophørt virksomhed

Hvis du overtager en virksomhed, der er omfattet af reglerne om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, skal virksomheden registreres i NaturErhvervstyrelsens Register for Gødningsregnskab. Virksomheder, der i løbet af en planperi-

ode ophører med at eje eller have brugsretten til et areal, skal udarbejde en gødningsopgørelse. Du skal huske at få denne opgørelse fra den tidligere ejer. Opgørelsen skal indeholde oplysninger om virksomhedens:

- Forbrugt, kvælstofkvote, kvælstoflagre og kvælstofforbrug.

I planperioden 2016/2017 har du ret til virksomhedens kvælstofkvote for hele planperioden. Du skal derfor medtage al den gødning, der er brugt på de arealer, du overtager i perioden - også den gødning som den tidligere jordbruger brugte. Du skal altså have alle forhold med i dit gødningsregnskab, også selvom den tidligere jordbruger vælger at indberette et gødningsregnskab for perioden 1. august 2016 og frem til den dato, hvor du overtager virksomheden.

Hvis din virksomhed allerede er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, skal du i dit gødningsregnskab medtage forholdene fra den ophørte virksomhed sammen med forholdene for din nuværende virksomhed.

Eksempel 1: Hvad skal den nye bruger indberette?			
Startlager pr. 1. august 2016		600 kg N	708
Indkøbt handelsgødning i perioden 1. august 2016 til 31. juli 2017		+ 2000 kg N	703
Lagerstatus pr. 31. juli 2017	750 kg N		705
Forbrug fra 1. august 2017 til 30. september 2017 (til afgrøder, der blev høstet eller afgræsset før 31. december 2016)	- 0 kg N		704
Slutlager pr. 31. juli 2017 (felt 705 minus 704)	= 750 kg N	- 750 kg N	707
Samlet forbrug af handelsgødning i kg kvælstof i planperioden 2016/2017 (felt 708 plus 703 minus 707)		= 1850 kg N	706
<p>I dette eksempel overtager en køber den 1. marts 2017 en ejendom med en samlet kvælstofkvote på 2000 kg N. Sælger har oplyst, at ejendommen havde et startlager på 600 kg N (felt 708). Sælger har købt handelsgødning med 1500 kg N, og den nye ejer køber fra den 1. marts til den 31. juli 2017 handelsgødning med 500 kg N. Indkøbt handelsgødning er derfor i alt: 1500 kg N + 500 kg N = 2000 kg N (felt 703). Ved planperiodens udløb den 31. juli er der et lager på 750 kg N (felt 707). Det samlede forbrug er derfor indkøb (2000 kg N) + startlager (600 kg N) – slutlager (750 kg N) = 1850 kg N (felt 706).</p>			

1.7 Dine forpligtelser i Register for Gødningsregnskab

Når din virksomhed er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, skal du:

- Udarbejde en gødningsplan (se kapitel 2).
- Beregne virksomhedens kvælstofkvote (se kapitel 2).
- Udarbejde et gødningsregnskab og beregne din virksomheds kvælstofforbrug (se kapitel 4).
- Indberette virksomhedens gødningsregnskab elektronisk på www.landbrugsindberetning.dk.

Din tilmelding til Register for Gødningsregnskab er gældende, indtil du skriftligt anmoder om at blive afmeldt registret, eller NaturErhvervstyrelsen, Miljø- og Økologikontrol, afmelder virksomheden (se afsnit 1.8).

1.8 Afmelding fra Register for Gødningsregnskab

1.8.1 Hvornår skal du afmelde din virksomhed?

Hvis du ikke længere opfylder betingelserne for at være med i Register for Gødningsregnskab, skal du afmelde din virksomhed fra registret. (Du kan læse mere om betingelserne for at være med i Register for Gødningsregnskab i afsnit 1.1)

Du opfylder eksempelvis ikke betingelserne for at være med i registret, når du:

- Sælger din virksomhed.
- Bortforpagter din ejendom.
- Afmelder din virksomhed og dit CVR-nr. hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Du skal give NaturErhvervstyrelsen skriftligt besked om, at din virksomhed skal afmeldes registret i den planperiode, hvor din virksomhed ikke længere opfylder betingelserne for at være tilmeldt. Dette er f.eks. tilfældet, hvis din virksomheds omsætning ikke er på mere end 20.000 kr. indenfor planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf. Dvs. at hvis din virksomhed ikke længere opfylder betingelserne for at være med i Register for Gødningsregnskab i planperioden 2016/2017, skal du afmelde din virksomhed inden den 31. juli 2017.

Bemærk, at af- og tilmelding ikke sker automatisk. Det er derfor dit ansvar som ejer af virksomheden at foretage af- og tilmelding af din virksomhed.

NaturErhvervstyrelsen sammenkører oplysninger fra Register for Gødningsregnskab med oplysninger fra SKAT om virksomhedernes momspligtige omsætning inden for planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf. Hvis der i to på hinanden følgende planperioder ikke er en momspligtig omsætning inden for planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf på en registreret virksomhed, vil NaturErhvervstyrelsen afmelde din virksomhed fra Register for Gødningsregnskab.

Se i afsnit 1.8.3, hvordan du afmelder din virksomhed.

1.8.2 Særlige tilfælde, hvor du skal afmelde din virksomhed

Hvis du laver dit selskab om (nyt CVR-nr.)

Du skal afmelde din virksomhed fra Register for Gødningsregnskab, hvis du laver ændringer i din virksomhed, der bevirker, at din virksomhed skal have et nyt CVR-nr. Hvis din nye virksomhed er forpligtiget til at være med i registret, skal du huske at tilmelde den nye virksomhed til Register for Gødningsregnskab.

Generationsskifte og salg til ægtefælle

Hvis du overlader din virksomhed til andre, herunder dine børn eller din ægtefælle, og virksomheden derved får et nyt CVR-nr., skal du afmelde dit gamle CVR-nr. og tilmelde det nye til Register for Gødningsregnskab.

Dødsfald

Hvis en ejer af en enkeltmandsvirksomhed afgår ved døden, skal virksomheden afmeldes fra Register for Gødningsregnskab. Der skal ikke indsendes gødningsregnskab for virksomheden.

Det skyldes, at virksomhedens CVR-nr. er knyttet til den afdøde. NaturErhvervstyrelsen får oplysninger om dødsfald og vil herefter automatisk afmelde virksomheden samt orientere de efterladte.

Hvis boet efter afdøde ønsker at drive virksomheden videre, og virksomheden har pligt til at være tilmeldt Register for Gødningsregnskab, skal boet oprette en ny virksomhed og have et nyt SE/CVR-nr.

Dødsboer (og konkursboer), som viderefører en landbrugsbedrift, kan i en afgrænset periode være tilmeldt på et SE-nr. Når boskiftet er afsluttet, skal bobestyreren indberette et gødningsregnskab med ophørsdato eller indsende en overdragelseserklæring i forbindelse med overdragelsen til en ny bruger.

Hvis pårørende driver virksomheden videre i et nyt CVR-nr., gælder de almindelige betingelser for virksomheder, og virksomheden skal tilmeldes på det nye CVR-nr.

1.8.3 Hvordan kan du afmelde din virksomhed?

Du kan afmelde din virksomhed fra Register for Gødningsregnskab ved at:

- indberette et gødningsregnskab, hvor du anfører en ophørsdato i felt 917.
- indsende en overdragelseserklæring.

Bemærk, at du *ikke* kan afmelde dig på andre måder.

Ophørsdatoen svarer til den dag, du ikke længere opfylder betingelserne for at være med i Register for Gødningsregnskab. Det kan eksempelvis være fra den dato, du har bortforpagtet din ejendom, solgt din ejendom eller lukket din virksomhed. Afmeldingen fra registret sker med virkning fra den oplyste ophørsdato.

Når du afmelder din virksomhed, skal du huske:

- At du kun kan købe afgiftsfri gødning frem til din ophørsdato.
- At du skal opbevare dit gødningsregnskab og din gødningsplanlægning i mindst 5 år.

Hvis virksomheden drives videre af en ny ejer/forpagter, skal den nye ejer/forpagter have en gødningsopgørelse med oplysninger om forfrugt, kvælstofkvote, kvælstoflagre og kvælstofforbrug frem til ophørsdatoen. Den nye ejer/forpagter skal have oplysningerne senest en måned efter din virksomheds ophør.

Virksomheder, hvor brugsretten ophører som følge af kreditorforfølgning, skal ved ophør udarbejde en tilsvarende gødningsopgørelse. Dette gælder f.eks., når en virksomhed overtages som brugeligt pant eller går konkurs.

1.8.4 Afmelding i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab

Når du afmelder din virksomhed fra Register for Gødningsregnskab i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab, skal du overholde følgende:

- Indberet gødningsregnskabet fra 1. august 2016 og frem til din ophørsdato. Husk at skrive din ophørsdato i felt 917.

- Afmeld din virksomhed i den planperiode, du ophører i.
- Giv din gødningsleverandør besked om, at du er afmeldt registret, jf. SKAT's regler.
- Giv den nye ejer/forpagter skriftlige oplysninger om forfrugt, kvælstofkvote, kvælstoflagre og kvælstofforbrug frem til din ophørsdato. Den nye ejer/forpagter skal have oplysningerne senest en måned efter din virksomhed er solgt eller forpagtet fra.
- Skriv ændringerne ind i din gødningsplanlægning.
- Opbevar din gødningsplanlægning og dit gødningsregnskab på bedriften i mindst 5 år.

1.8.5 Afmelding ved overdragelseserklæring

Hvis du afmelder din virksomhed fra Register for Gødningsregnskab med en overdragelseserklæring, skal du ikke indberette et gødningsregnskab.

Du kan kun bruge en overdragelseserklæring, hvis den nye bruger er tilmeldt Register for Gødningsregnskab på overdragelsestidspunktet.

Når du indsender en overdragelseserklæring, skal du overholde følgende:

- Indsend, sammen med den nye ejer/forpagter, en underskrevet overdragelseserklæring inden udgangen af planperioden, dvs. inden den 31. juli 2017.
- Giv din gødningsleverandør besked om, at du er afmeldt registret, jf. regler fra SKAT.
- Giv den nye ejer/forpagter skriftlige oplysninger om forfrugt, kvælstofkvote, kvælstoflagre og kvælstofforbrug frem til din ophørsdato. Den nye ejer/forpagter skal have oplysningerne senest en måned efter din virksomhed er solgt eller forpagtet fra.
- Ajourfør ændringerne i din gødningsplanlægning.
- Opbevar din gødningsplanlægning og overdragelseserklæringen på bedriften i mindst 5 år.

Bemærk, at hvis din virksomhed ophører den 31. juli eller 1. august, kan du ikke benytte en overdragelseserklæring. Du skal i stedet indberette et gødningsregnskab, hvor du angiver ophørsdatoen i felt 917.

Overdragelseserklæringen kan du hente på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside, www.naturerhverv.dk

1.8.6 Særlige regler ved afmelding fra Register for Gødningsregnskab

Når du afmelder din virksomhed fra Register for Gødningsregnskab, gælder der særlige regler, hvis din virksomhed:

- Har lager af gødning, når den ophører.
- Har haft et overforbrug af gødning, når den ophører.

Ophørsdatoen svarer til den dag, du ikke længere opfylder betingelserne for at være med i Register for Gødningsregnskab. Det kan eksempelvis være fra den dato, du har bortforpagtet din ejendom, solgt din ejendom eller lukket din virksomhed.

1.8.7 Lager ved ophør og overforbrug af gødning ved ophør

Hvis du overdrager din virksomhed, og der forud for overdragelsen er sket en overgødsning på virksomheden, er det dig, der hæfter for denne. Dette gælder dog ikke, hvis den nye bruger skriver under på, at brugeren vil medtage det overskydende forbrug af kvælstof i planperioden i sit gødningsregnskab.

Når din virksomhed ophører, skal du anføre din virksomheds slutlager af gødning på ophørstidspunktet og ikke lager pr. 31. juli 2017, som det ellers er anført i gødningsregnskabet.

Bemærk, at hvis du afmelder din virksomhed ved at indberette et gødningsregnskab (felt 917), og du ikke samtidig oplyser CVR-nr. på en ny ejer/forpagter i gødningsregnskabet (felt 918), må du ikke have gødningslagre, når du ophører.

Hvis din virksomhed har et lager af husdyrgødning, skal det afsættes til andre jordbrugere, der er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, inden din virksomhed afmeldes registret. Du skal sørge for at få en underskrevet gødningskvittering for den afsatte husdyrgødning.

Hvis der er usikkerhed om indholdet af kvælstof i lageret af husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning, kan NaturErhvervstyrelsen i særlige tilfælde tillade, at kvælstofindholdet i lageret analyseres på et autoriseret eller akkrediteret laboratorium.

Det samme gælder, hvis din virksomhed har et lager af handelsgødning. Her skal du videresælge handelsgødningen til en anden jordbruger, der er tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller tilbagelevere mængden til din leverandør.

Eksempel 2: Hvad skal sælger indberette?			
Startlager pr. 1. august 2016		50 kg N	708
Indkøbt handelsgødning i perioden 1. august 2016 til 31. juli 2017		+ 500 kg N	703
Lager status pr. 31. juli 2017	100 kg N		705
Forbrug fra 1. august 2017 til 30. september 2017 (til afgrøder høstet eller afgræsset før 31. december 2017)	- 0 kg N		704
Slutlager pr. 31. juli 2017 (felt 705 minus 704)	= 100 kg N	- 100 kg N	707
Samlet forbrug af handelsgødning i kg kvælstof 2016/2017 (felt 708 plus 703 minus 707)		= 450 kg N	706
I eksemplet sælger jordbruger den 1. marts 2017 en ejendom med en samlet kvælstofkvote på 700 kg N. Ejendommen har et startlager på 50 kg N (felt 708) og har købt handelsgødning, der indeholder 500 kg N (felt 703). På tidspunktet for salget har ejendommen et lager på 100 kg N (felt 705). Den resterende kvælstofkvote kan nu udregnes som 700–450 kg N. Det svarer til 250 kg N. Det er datoen for overdragelse af ejendommen, sælger skal bruge til at opgøre slutlager, ikke den 31. juli 2017. Den samme dato skal sælger skrive som ophørsdato i felt 917.			

Hvis du sælger handelsgødning til en privatperson eller virksomhed, som ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, eller hvis du beholder gødningen som privat-

person, skal du betale kvælstofafgift til SKAT (se afsnit 8.2.3 for yderligere oplysninger om dette). Du bør være opmærksom på, at det ikke er tilladt at sælge gødning, som indeholder mere end 16 pct. kvælstof fra ammoniumnitrat, til privatpersoner.

Hvis du har solgt din virksomhed i perioden 31. juli 2017 til 30. september 2017, skal du ikke justere dine lagre med forbruget til gødsning af udlæg i denne periode. Det har den nye bruger pligt til.

2. Gødningsplanlægning

2.1 Krav til gødningsplanlægningen

Når du er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, hvis du har et af miljø- eller økologitilsagnene nævnt i nedenstående oversigt eller hvis du dyrker brødhvede med forhøjet kvælstofnorm, skal du lave en gødningsplanlægning, der viser, hvilke marker og afgrøder, du planlægger at dyrke i sæsonen. Ud fra gødningsplanen (også kaldet gødningskvoteberegningen) beregner du en kvote for hvor meget kvælstof du må fordele på dine marker. Dette er din kvælstofkvote. For at beregne kvoten bruges gødningsplanen med arealer, afgrøder, afgrødernes kvælstofnorm, afgrøder dyrket sidste år (forfrugt), jordbundstype, efterafgrøder og kvælstofprognosen.

Miljø- og økologitilsagn med krav om gødningsplanlægning

- Miljøvenlig drift af græs, niveau 1, med mulighed for tilførsel af max. 80 kg total-N pr. ha (MVJ), type 4
- Pleje med afgræsning, rydning, slæt, med mulighed for tilførsel af max. 80 kg total-N pr. ha (MVJ), type 5
- Miljøbetinget tilskud (MB), type 26
- Økologisk Arealtilskud, type 36 og 37, hvis bedriften er tilmeldt Register for Gødningsregnskab

Du kan ansøge om at korrigere din kvælstofkvote, hvis du har forhøjede udbytter.

Du *skal* reducere din kvælstofkvote, hvis du har tilsagn om tilskud til miljø- eller økologiordninger, som f.eks. tilsagn om pleje af græs- og naturarealer, MVJ-tilsagn, tilsagn om Miljøbetinget tilskud – juletræer og pyntegrønt, Økologisk Arealtilskud eller andre aftaler, hvor der er krav om nedsat tilførsel af gødning (se afsnit 2.5).

Du skal være opmærksom på, at der er særlige regler for græs og brødhvede (se afsnit 2.7 og kapitel 3) samt regler om pligtige efterafgrøder (se kapitel 5).

2.1.1 Frist for gødningsplanlægning

Din gødningsplanlægning skal være klar senest den 21. april 2017. Hvis du tilmelder dig til Register for Gødningsregnskab efter denne dato, skal du lave gødningsplanlægningen snarest, efter du har modtaget dit tilmeldingsbevis.

2.1.2 Særligt for miljø- og økologiordningerne, MVJ-ordninger og andre aftaler

På miljø- og økologitilsagnene er der forskellige krav til, hvordan og hvornår der skal udfyldes og indsendes gødningsplanlægning/gødningskvoteberegning og/eller gødningsregnskab. For økologer er der også særlige krav til dokumentation for modtagelse og afgivelse af husdyrgødning. Læs mere herom bl.a. i "[Vejledning om tilsagn til miljø- og økologiordninger samt miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, 2016](#)" eller i "[Vejledning til Økologisk Arealtilskud 2016](#)" og "[Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion 2016](#)". Du kan finde alle vejledningerne på www.naturerhverv.dk.

2.1.3 Hvor laves gødningsplanlægningen?

Gødningsplanlægningen kan enten laves elektronisk i Tast selv-service eller på papirskema (Skema A). Du kan *med fordel* lave din gødningsplanlægning elektronisk i Tast selv-service. Det vil i så fald betyde, at:

- Kravet om udfyldelse af gødningsplanlægning i papirskema (Skema A) bortfalder
- Miljø- og Fødevareministeriet beregner din kvælstofkvote ud fra de indtastede oplysninger
- Din kvælstofkvote bliver fortrykt i dit gødningsregnskab
- Du kan se din procent med pligtige efterafgrøder

Du kan også lave gødningsplanlægningen i Skema A. Der er et særligt Skema A1 til specialafgrøder, der omfatter skov-, planteskole-, drivhus-, og/eller juletræskulturer. Begge skemaer finder du bagerst i vejledningen.

For at du kan anvende gødningsplanen som dokumentation for ændringer, skal du ajourføre din gødningsplanlægning i løbet af planperioden, så den svarer til de faktiske forhold. Vær opmærksom på at gemme den oprindelige gødningsplan, som viser, at gødningsplanlægningen er udført inden for fristen. Har du lavet gødningsplanlægningen i et markprogram, så print den ud og gem den.

2.2 Gødningsplanlægning i Tast selv-service

Du finder gødningsplanlægningen i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder. Udfyld siderne "Markplan" og "Beregning af gødningskvote". Hvis du allerede har indsendt dit Fællesskema, kan du indlæse din markplan fra Fællesskemaet i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder.

For at kunne opfylde kravene til gødningsplanlægning og beregne kvælstofkvoten skal du tilføje nogle få ekstra oplysninger i forhold til oplysningerne i markplanen. Du skal notere JB-nr. (jordtype), eventuel vandingstilladelse (i kolonnen "Vanding"), forfrugt, efterafgrøder, om du dyrker flere hold afgrøder pr. vækstsæson samt indføje eventuelle øvrige korrektioner. Du skal ikke korrigere for kvælstofprognosen, da korrektionen sker automatisk, efter prognosen er offentliggjort.

Vær opmærksom på, at din kvælstofkvote kun bliver overført til gødningsregnskabet, hvis du indsender skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder. Det er ikke nok at have lavet en kladder. Vær desuden opmærksom på, at hvis du ikke har indsendt skemaet, bliver kladden slettet det følgende år.

Du finder en vejledning til at udfylde skemaet på www.naturerhverv.dk.

2.3 Gødningsplanlægning i Skema A og Skema A1 (specialafgrøder)

Du finder skema A bagerst i denne vejledning. Har du specialafgrøder (skov-, planteskole-, drivhus-, og/eller juletræskulturer), skal du bruge skema A1 (specialafgrøder).

2.3.1 Markens kvælstofnorm

Du beregner markens kvælstofnorm pr. hektar ved at trække forfrugtsværdien (afhængig af forrige års afgrøde) fra kvælstofnormen for afgrøden og indregne eventuelle korrektioner. Til sidst udregner du markens samlede kvælstofkvote ved at gange markens areal med afgrødens kvælstofnorm (kolonne 2 gange kolonne 9).

2.3.2 Kvælstofkvote og planlagt forbrug

Du kan beregne din kvælstofkvote på bagsiden af Skema A ved at:

- Lægge markernes kvælstofkvoter sammen i kolonne 10. Summen overføres til første række i skemaet på bagsiden (felt I)
- Herefter trækker du forfrugtsværdien af efterafgrøder i efteråret 2016 fra (felt m)
- Til sidst korrigerer du for kvælstofprognosen

2.4 Hvad skal oplyses ved gødningsplanlægning

2.4.1 Generelle oplysninger

Nedenfor er en liste over oplysninger, der skal med i gødningsplanlægningen.

1. Mark nr./markblok nr.: Er den enkelte marks identifikations-nr. Du skal oplyse mark-nr. (og markblok-nr. ved grundbetalingsansøgning) for alle dine marker. Det er dyrkede, udyrkede og udtagne arealer, der er omfattet af reglerne om gødningsplanlægning.

2. Areal (ha): Er markens størrelse i hektar. Du skal oplyse markens areal i hektar med mindst to decimaler ved udregninger i forbindelse med gødningsplanlægning.

3. Afgrøde: Er afgrøden/afgrøderne i denne planperiode. Du kan finde afgrødekoderne i Tabel 1 og Tabel 2. Det er de samme afgrødekoder som i Fællesskemaet. Hvis afgrøden ikke er nævnt specifikt i Tabel 1 eller Tabel 2, skal du bruge en fællesnorm, fx "Grønsager, andre" eller for specialafgrøder fx "Anden træfrugt".

4. JB-nr. (jordtype): Hver jordtype har et JB-nr., som bestemmes ud fra jordteksturen i pløjelaget. Ifølge Den Landsomfattende Jordklassificering JB-nr. findes der:

- JB-nr. 1: Grovsandet jord
- JB-nr. 2: Finsandet jord
- JB-nr. 3: Grov lerblandet sandjord
- JB-nr. 4: Fin lerblandet sandjord
- JB-nr. 5: Grov sandblandet lerjord
- JB-nr. 6: Fin sandblandet lerjord
- JB-nr. 7: Lerjord
- JB-nr. 8: Svær lerjord
- JB-nr. 9: Meget svær lerjord
- JB-nr. 10: Siltjord
- JB-nr. 11: Humus
- JB-nr. 12: Specielle jordtyper

JB-nr. 12 (specielle jordtyper) kan du indplacere som en af de andre jordtyper ud fra den aktuelle tekstur. Du kan finde jordtypen for dine marker ved at logge på Tast selv-service og åbne Internet Markkort (IMK). Vælg Baggrundskort → Jordbundskort.

Afgrødernes kvælstofnorm er forskellig ud fra, hvilken jordtype marken har, hvilket fremgår af Tabel 1 bagerst i vejledningen. Markens jordtype har derfor betydning for din gødningsplanlægning og udregningen af din virksomheds samlede kvælstofkvote.

5. Vandet sandjord: Er marker, der vandes og derfor har en anden kvælstofnorm. Du kan benytte normerne for vandet sandjord, hvis du kan dokumentere en vandingstilladelse på minimum 75 mm vand, svarende til 750 m³ pr. ha. Du kan beregne størrelsen på det areal, du kan vande, hvis du vil opfylde dette krav, ved at dividere den samlede vandmængde i din vandingstilladelse med 750 m³ pr. ha.

6. Forfrugt: Markens forfrugt er hovedafgrøden på marken året før. Hvis du fx har dyrket korn med græsudlæg i 2016, er det kornafgrøden, du skal oplyse som forfrugt for afgrøden i 2017. Nogle forfrugter samler mere kvælstof op end andre og frigiver det til gavn for den afgrøde, der følger efter. Forfrugtsværdien er med til at dække kvælstofbehovet for den efterfølgende afgrøde. Derfor skal du trække værdien af forfrugten fra kvælstofnormen til afgrøden. Du finder forfrugtsværdien af afgrøden fra sidste år i Tabel 1 og 2. Hvis der for afgrøden i den nye sæson står "Nej" i kolonne 4 "Indregning af forfrugtsværdi i afgrødens kvælstofnorm" i Tabel 1, skal du skrive forfrugtsværdien som nul.

7. Kvælstofnorm: Er den maksimale mængde kvælstof, du må bruge til at dyrke en bestemt afgrøde. Ud for hver afgrøde i Tabel 1 og 2 står der, hvilken kvælstofnorm afgrøden har på forskellige jordtyper.

2.4.2 Kvælstofprognosen

Kvælstofnormen for de afgrøder, du dyrker, skal korrigeres ud fra den årlige kvælstofprognose. NaturErhvervstyrelsen offentliggør prognosen omkring medio marts 2017. Korrektionen skal kun foretages for arealer med korn og forårssåede afgrøder (herunder grønsager og krydderurter), og kun for afgrøder, der har en højere kvælstofkvote end 0 kg N pr. ha, efter at forfrugtsværdier er trukket fra. Din kvælstofkvote kan derfor ikke blive negativ.

For at udregne hvor meget du skal korrigere dit kvælstofforbrug, skal du for hver jordtype gange antal hektar med kvælstofprognosens tal for jordtypen i kg N pr. ha. Kvælstofprognosen kan være positiv, negativ eller neutral. Hvis prognosen er negativ, oplyser du dette med et minustegn. Resultaterne lægges sammen, så du kan se, hvor meget du skal lægge til eller trække fra for at få din endelige kvælstofkvote. Du kan bruge bagsiden af Skema A til indregning af kvælstofprognosen.

Laver du din gødningsplanlægning i Tast selv-service, vil korrektionen blive beregnet her, så snart prognosen foreligger. Hvis du har indsendt din gødningsplanlægning, inden prognosen foreligger, vil NaturErhvervstyrelsen genberegne din kvælstofkvote, således at den korrigerede kvote bliver fortrykt i dit gødningsregnskab.

2.4.3 Vildt- og bivenlige tiltag – udlæg af naturstriber

Du kan lave vildt- og bivenlige tiltag i marken ved at etablere naturstriber i form af eksempelvis insektvolde, bi- og vildtstriber og barjordsstriber, som beskrevet i "Vejledning om Direkte Arealstøtte", der kan findes på www.naturerhverv.dk/grundbetaling. Disse tiltag skal ikke anmeldes særskilt i markplanen i Tast selv-service, og de skal heller ikke indtegnes separat på dit markkort.

Du skal være opmærksom på, at arealer med vildt- og bivenlige tiltag ikke har en kvælstofnorm. I gødningsplanlægningen skal du derfor fortsat anføre hele markens areal inkl. striber. Men når du beregner kvælstofkvoten for marken, skal du nedsætte kvælstofnormen (kg N/ha) svarende til, hvor mange procent striberne eller voldene dækker af markens areal. Det beregnede tal (kg N/ha) anføres i kolonnen "N-korrektion" og fratrækkes dermed hele markens kvote.

Eksempel 3: Ingen kvælstofnorm til vildt- og bivenlige tiltag i gødningsplanlægningen

I en 5 ha stor mark på JB 7 med vårhavre sås 6 m brede vildtstriber med en blanding af majs/honingurt/marvkål/jordkokker. Vildtstriberne udgør 8 pct. af markens areal. I forhold til grundbetaling "tæller de som havre". Disse striber kan dog ikke medtages som havre, når der skal beregnes N-kvotet i gødningsplanlægningen. For at trække den del af marken, der er tilsået med vildtstriber, ud af kvoteberegningen i forbindelse med gødningsplanlægning i Tast selv-service, skal man fratrække arealet med vildtstriber beregnet i kg N pr. ha fra normen i kolonnen "N-korrektion".

Beregning: 5 ha vårhavre med afgrødekode 3, JB-nr. 7 har en norm på 115 kg N pr. ha. Da vildtstriberne udgør 8 pct. af arealet, fratrækkes denne procent også kvoten pr. ha, altså $0,08 * 115 = 9,2$ kg N, som skrives i kolonnen "N-korrektion" med minus fortegn. Den samlede kvote for marken bliver så $5 * (115 - 9,2) = 529$ kg N.

2.4.4 Krav om 2 m bræmmer

Der er krav om 2 m bræmmer langs åbne naturlige vandløb og søer samt kunstige vandløb og søer, der er omfattet af en vandplan, jf. §69 i vandløbsloven (Lovbekendtgørelse nr. 1579 af 8. december 2015). På 2 m bræmmer er der dyrknings- og gødskningsforbud, og arealerne indgår ikke i bedriftens harmoniareal.

Hvis du laver gødningsplanlægning i Tast selv-service, vil systemet automatisk fratække bræmme-arealet i kolonnen "fradragsarealer".

2.4.5 Fosfor og kalium

Du kan oplyse behovet for fosfor i gødningsplanlægningen. Du kan finde de retningsgivende normer ved standardudbytte for jordtype 2 + 4 og middel fosfortal (Pt. 2-4) i Tabel 1. Hvis du ønsker at planlægge kaliumbehovet, kan du finde retningsgivende normer ved standardudbytte for jordtype 2 + 4 og middel kalital (Kt. 8-11) i Tabel 1.

2.4.6 Specialafgrøder (skov-, planteskole-, drivhus-, og/eller juletræskulturer)

Hvis du har specialafgrøder, kan du lave din gødningsplanlægning i Tast selv-service eller i Skema A1 (specialafgrøder) bagerst i denne vejledning. Du kan bruge skemaet, hvis du kun dyrker afgrøderne i Tabel 2, og du i denne planperiode ikke bruger husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning. Forskellen mellem gødningsplanlægning for disse typer afgrøder i forhold til at bruge det almindelige

Skema A er, at du finder din kvælstofnorm i Tabel 2, og at du skal oplyse, om du dyrker afgrøder i et åbent eller et lukket system.

2.4.7 Kvælstofnorm og -kvote: Særlige situationer

Hvis du har omsået, beregner du kvoten ud fra den afgrøde, du senest har sået.

For lukkede systemer er normen lig med den brugte mængde kvælstof. I gødningsplanlægningen skal du sætte kvælstofkvoten til det forventede forbrug af kvælstof pr. ha.

Hvis du dyrker kulturer, der ikke har en artsspecifik kvælstofnorm, kan du få tilladelse til at bruge en højere kvælstofnorm. Du skal lave en skriftlig ansøgning, hvor du dokumenterer, at du ud fra god dyrkningspraksis har behov for en højere kvælstofkvote end den, der står i fællesnormen.

2.5 Korrektioner af kvælstofnormer

Du *skal* korrigere din kvælstofkvote, hvis du har arealer med miljøtilsagn, MVJ-aftaler, MB-tilsagn eller Økologisk Arealtilskud. Du skal dog kun korrigere kvælstofkvoten for arealer med tilsagn til Økologisk Arealtilskud, hvis du er tilmeldt Register for Gødningsregnskab.

I gødningsplanlægningen skal du markere dette i kolonnen "N- korrektion" i Gødningskvoteskemaet eller i kolonne 8 "Evt. N-korrektion" i Skema A (dette gælder dog ikke for Økologisk Arealtilskud, hvor skemaet automatisk beregner den reducerede kvote). Du skal også skrive andre begrænsninger i kvælstofforbruget i denne kolonne, fx begrænsninger i forbindelse med indsatsplaner til drikkevandsbeskyttelse (angivet med tal).

Du *kan* korrigere din kvælstofkvote, hvis du har forhøjede udbytter.

2.5.1 Miljø-, Økologitilsagn eller andre aftaler

Hvis du har lavet en aftale med en offentlig myndighed eller har indgået et tilsagn om, at bestemte arealer skal have mindre kvælstof, er det den aftalte mængde, der er grundlaget for din kvælstofkvote på disse arealer. Der findes flere tilsagnstyper, hvor der er krav til maksimalt tilladt mængde kvælstof. Tilsagnene har forskellige begyndelsesår.. Nedenfor gennemgås, hvordan du behandler de forskellige typer tilsagn i forbindelse med gødningsplanlægningen.

Miljøordningerne omfatter:

- Pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstype 52, 56, 57, 66 og 67)
- Miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger (MVJ) (tilsagnstype 4, 5, 7, 8, 9, 13 og 16)
- Braklagte randzoner (tilsagnstype 41)
- Fastholdelse og pleje af vådområder (tilsagnstype 50, 51, 55 samt 74-78)
- Opretholdelse af ændret afvanding (tilsagnstype 54 og 64)

Økologiordningerne omfatter

- Miljøbetinget tilskud - juletræer og pyntegrønt (MB) (tilsagnstype 26)
- Omlægning til økologisk jordbrug (OM) (tilsagnstype 35)
- Økologisk Arealtilskud (tilsagnstype 36 og 37, kun hvis du er tilmeldt Register for Gødningsregnskab)

Det er ikke alle tilskudsordninger, hvor det er et krav, at der udarbejdes gødningskvoteberegning og/eller gødningsregnskab

Tilsagn indgået i år 2002 og tidligere samt 2006 og senere

MVJ-tilsagn med begrænset kvælstofkvote (tilsagnstype 4 og 5)

Der henvises til tilsagn indgået i 2002 og tidligere, hvor der i tilsagnet er bestemt en kvote for den totale mængde kvælstof, som du må tilføre et areal (se eksemplet nedenfor). Tilsagnstype 4 og tilsagnstype 5 er begge opdelt i to typer kvælstofreduktion alt efter, om der ikke må tildeles kvælstof (0 kg N), eller om der må tildeles en reduceret mængde kvælstof (max 80 kg Total N). Bemærk, at for tilsagnstype 4 lyder tilsagnet på maksimalt 80 kg total N, hvilket betyder, at der ikke kan indregnes en udnyttelsesprocent (også selvom der udbringes organisk gødning).

Eksempel 4: Korrektion ved MVJ-tilsagn - med mulighed for tilførsel af f.eks. maks. 50 kg total-N pr. ha (tilsagnstype 5)

MVJ-tilsagnet lyder på tildeling af maks. 50 kg total N/ha. Afgrødekoden er 253 (Miljøgræs, MVJ-tilsagn (80 N), omdrift) og JB-nr. 3, som har N-normen 80 kg N/ha. Korrektionen bliver derfor: 80 kg N/ha – 50 kg N/ha = 30 kg N/ha. I korrektionskolonnen anføres "-30", som så fratrækkes afgrødens norm, der derfor ender på de tilladte 50 kg N/ha. Den husdyrgødning, der afsættes på marken ved græsning, kan fratrækkes i bedriftens normproduktion.

Miljøtilsagn uden kvælstofkvote

Omfatter miljøordningerne

- Pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstype 52, 56, 57, 66 og 67)
- Miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger (MVJ) (tilsagnstype 4, 5, 7, 8, 9 og 16)
- Fastholdelse og pleje af vådområder (tilsagnstype 50, 51, 55 samt 74-78)
- Opretholdelse af ændret afvanding (tilsagnstype 54 og 64)

For tilsagn, hvor der ikke må tilføres gødning, sættes kvælstofkvoten til 0 kg N. Dette gælder også tilsagn med forbud mod tilførsel af gødning ud over den gødning, som græssende dyr efterlader på marken. I gødningsregnskabet kan den mængde kvælstof, som dyrene afsætter på tilsagnsarealet, trækkes fra. Det gælder både ved afgræsning af tilsagnsarealer, der tilhører virksomheder, som er med i Register for Gødningsregnskab, og hvis dyrene afgræsser tilsagnsarealer, der tilhører virksomheder uden for registret.

Oversigt 1: Husdyrgødning på arealer med MVJ-tilsagn 0-arealer (kan forekomme for tilsagnstype 4, 5, 9, 16, 45, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 64, 66, 67, 74, 75, 76, 77 og 78)

Egne dyr afgræsser egne MVJ 0-arealer			
Er med i Register for Gødningsregnskab		Er ikke med i Register for Gødningsregnskab ¹⁾	
<ul style="list-style-type: none"> Kvælstof mængden angives som normproduktion i Gødningsregnskabet, felt 303 i Skema B. Brug felt 319 i Gødningsregnskabet (Skema B) til at fratække den samme mængde kvælstof. 		Intet krav om gødningsregnskab	
Afgiver/modtager husdyrgødning til MVJ 0-arealer			
Modtager		Afgiver (ejer af dyrene)	
Er med i Register for Gødningsregnskab	Er ikke med i Register for Gødningsregnskab	Er med i Register for Gødningsregnskab	Er ikke med i Register for Gødningsregnskab
<ul style="list-style-type: none"> Kvælstof mængden angives i Gødningsregnskabet som modtaget husdyrgødning, felt 304 i Skema B. Brug felt 319 i gødningsregnskabet (Skema B) til at fratække den samme mængde kvælstof. Kopi af Skema B1 eller græsningsaftale skal foreligge ³⁾ 	Ikke muligt! Skal være med i register Undtagelse ¹⁾ , hvor Græsningsaftale skal foreligge.	Gødning overført via Skema B1 med kryds i felt 166. Dette gøres også, hvis modtager ikke er med i Register for Gødningsregnskab.	Græsningsaftale skal som minimum foreligge hos modtager ²⁾
<p>1) Mindre virksomheder som ikke er pligtige til at være med i Register for Gødningsregnskab (se kapitel 1).</p> <p>2) Skriftlig græsningsaftale skal minimum indeholde:</p> <ul style="list-style-type: none"> Oplysninger om dyr eller DE der afgræsser Græsningsperioden Størrelsen af græsningsarealet CVR-nr. eller CPR-nr., navn og adresse Antal slet skal kunne dokumenteres ved salgsbilag <p>3) Hvis afgiver (ejer af dyrene) er med i Register for Gødningsregnskab, skal der foreligge en kopi af Skema B1 fra afgiver. Hvis afgiver ikke er med i Register for Gødningsregnskab, skal der foreligge en græsningsaftale.</p>			

For afsætning af husdyrgødning på arealer med aftale om 0 kg N/ha, MVJ-tilsagn 0-arealer, gælder kravene i ovenstående oversigt. Husk, at disse arealer ikke er harmoniarealer. Dette skyldes, at der ikke må udbringes husdyrgødning maskinelt på arealerne. Den husdyrgødning, der er afsat på arealet, skal derfor ikke medtages som udbragt i gødningsregnskabet punkt 3.9 "Antal dyreenheder (DE) i perioden" (se kapitel 6).

MVJ-tilsagn indgået i perioden 2003–2005

MVJ-tilsagn (tilsagnstype 8, 9 og 13)

Her kan der være tale om to forskellige kategorier af MVJ-tilsagn, hvor tilsagnstype 13 kan høre under begge kategorier:

- Tilsagn med udtagningsforpligtelse:* På arealer med denne tilsagnstype er det ikke tilladt at afsætte husdyrgødning. Normen er 0 kg N/ha. Type 8 "Udtagning af græs uden for omdriften" og type 13 "Etablering af vådområder" med forpligtelse til udtagning hører under denne kategori.
- Tilsagn uden udtagningsforpligtelse med krav om 0 kg N/ha, men afsætning fra dyr på arealet er tilladt:* På disse arealer er det af betydning for dit gødningsregnskab,

om du har et græsningstryk, der er over eller under 0,2 DE/ha, og om du er med i Register for Gødningsregnskab. Når du har dyr, der afgræsser dine egne arealer med en aftale om 0 kg N/ha, skal du følge de krav, der fremgår af Hjælpekema C3 "Husdyrgødning afsat på MVJ 0-arealer (tilsagnstype 13)" bagerst i denne vejledning. Hvis du afgiver husdyrgødning til arealer med en aftale om 0 kg N/ha eller modtager husdyrgødning på sådanne arealer, skal du følge kravene, der også fremgår af Hjælpekemaet i oversigt 2. Type 9 "Ændret afvanding" og type 13 "Etablering af vådområder" uden forpligtelse til udtagning hører under denne kategori.

Oversigt 2: Hjælpekema til husdyrgødning på arealer med MVJ-tilsagn 0-arealer (tilsagnstype 9 eller 13)		
Når egne dyr afgræsser egne MVJ 0-arealer		
Græsningstryk	Er med i Register for Gødningsregnskab	Er ikke med i Register for Gødningsregnskab¹⁾
Over eller lig med 0,2 DE/ha	<ul style="list-style-type: none"> - Kvote = afsat husdyrgødning ved afgræsning. - Angiv mængden af kvælstof i Gødningsplanlægningen, brug kolonne 8 (N-korrektion) i Skema A. - Kvælstof mængden angives som normproduktion i Gødningsregnskabet, felt 303 i Skema B. 	Intet krav om gødningsregnskab
Under 0,2 DE/ha	<ul style="list-style-type: none"> - Kvælstof mængden angives som normproduktion i Gødningsregnskabet, felt 303 i Skema B. - Brug felt 319 i Gødningsregnskabet (Skema B) til at fratække den samme mængde kvælstof. 	Intet krav om gødningsregnskab
1) Mindre virksomheder som ikke er pligtige til at være med i Register for Gødningsregnskab (se kapitel 1).		

Når du afgiver eller modtager husdyrgødning til MVJ 0-arealer				
Græsnings-tryk	Modtager		Afgiver (ejer af dyrene)	
	Er med i Register for Gødningsregnskab	Er ikke med i Register for Gødningsregnskab	Er med i Register for Gødningsregnskab	Er ikke med i Register for Gødningsregnskab
Over eller lig med 0,2 DE/ha	<ul style="list-style-type: none"> - Kvote = afsat husdyrgødning ved afgræsning - Angiv mængden af kvælstof i Gødningsplanlægningen, brug kolonne 8 (N-korrektion) i Skema A. - Kvælstof mængden angives i Gødningsregnskabet som modtaget husdyrgødning, felt 304 i Skema B. - Kopi af Skema B1 eller græsningsaftale skal foreligge³⁾. 	Ikke muligt! Skal være med i Register for Gødningsregnskab. Undtagelse ¹⁾ , hvor Græsningsaftale skal foreligge.	Gødning overføres via Skema B1 med kryds i felt 166.	Græsningsaftale skal som minimum foreligge hos modtager ²⁾ .

Under 0,2 DE/ha	<ul style="list-style-type: none"> - Kvælstof mængden angives i Gødningsregnskabet som modtaget husdyrgødning, felt 304 i Skema B. - Brug felt 319 i GHI (Skema B) til at fratække den samme mængde kvælstof. - Kopi af Skema B1 eller græsningsaftale skal foreligge³⁾. 	Græsningsaftale skal foreligge ²⁾ .	Gødning overføres via Skema B1 med kryds i felt 166.	Græsningsaftale skal som minimum foreligge hos modtager ²⁾ .
<p>1) Mindre virksomheder som ikke er pligtige til at være med i Register for Gødningsregnskab (se kapitel 1).</p> <p>2) Skriftlig græsningsaftale skal minimum indeholde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oplysninger om dyr eller DE der afgræsser - Græsningsperioden - Størrelsen af græsningsarealet - CVR-nr. eller CPR-nr., navn og adresse - Antal slet skal kunne dokumenteres ved salgsbilag <p>3) Hvis afgiver (ejer af dyrene) er med i Register for Gødningsregnskab, skal der foreligge en kopi af Skema B1 fra afgiver. Hvis afgiver ikke er med i Register for Gødningsregnskab, skal der foreligge en græsningsaftale.</p>				

Tilsagn om Miljøbetinget tilskud – juletræer og pyntegrønt

Der er to forskellige modeller for tilførsel af gødning på arealer med tilsagn om miljøbetinget tilskud (MB-tilsagn). De bestemmer, hvor meget kvælstof du må give dine marker. Du skal vælge i Fællesskemaet, hvilken model du anvender. Du skal for hver planperiode lave en gødningskvoteberegning og et gødningsregnskab og opbevare disse på din bedrift, så skemaerne kan fremvises ved kontrol.

Maksimalt 140 kg total-N

I den ene model er det et krav, at der højst må tilføres 140 kg totalkvælstof i gennemsnit pr. ha for hele bedriftens harmoniareal. Bemærk, at de 140 kg N er gjort op i total N, mens kvælstofkvoten er gjort op i udnyttet kvælstof. Udnyttet kvælstof fås ved at gange mængden af total N med udnyttelsesprocenten for kvælstoffet i gødningen. Du skal både overholde kravet om max 140 kg total N og overholde din kvælstofkvote. For din kvælstofkvote betyder det at:

- hvis den beregnede kvælstofkvote overstiger de 140 kg total-N pr. ha harmoniareal, skal du se bort fra den beregnede kvælstofkvote og udelukkende bruge de 140 kg totalkvælstof pr. ha.
- hvis den beregnede kvælstofkvote derimod er mindre end 140 kg total N pr. ha harmoniareal, må du kun bruge gødning svarende til kvælstofkvoten.

Eksempel 5: Beregning af om kvælstofkvoten er overholdt (maksimalt 140 kg total-N)

En bedrifts samlede harmoniareal er på 5 ha. Bedriftens maksimale kvote i total N beregnes til: 140 kg N * 5 ha = 700 kg total N. Den beregnede kvælstofkvote for bedriften er beregnet til 420 kg N. Der er udbragt 600 kg N i dybstrøelse med en udnyttelsesprocent på 45 %. Betingelsen om 140 kg total N er overholdt, da der må udbringes 700 kg total N, og der kun er udbragt 600 kg total N. Kvælstofkvoten er også overholdt, da der er udbragt 600 kg N * 45 % = 270 kg udnyttet N.

Nedsættelse til 75 % af kvælstofkvoten

Den anden model indbefatter, at kvælstofkvoten for arealer omfattet af MB-tilsagn højst må være 75 pct. af kvælstofkvoten. På marker, hvor du har et MB-tilsagn, skal N-kvoten i gødningskvoteberegningen reduceres til 75 pct. Marker med et MB-tilsagn

indgår med deres reducerede N-kvoté i den samlede N-kvoté for bedriften. Du skal derfor gange afgrødens kvælstofnorm, efter du har korrigeret for kvælstofprognosen (og evt. forfrugtsværdi), med reduktionen på 25 pct. Reduktionen skrives i kolonnen 'Evt. N-korrektion', som bruges, når markens kvælstofkvoté skal udregnes. Kun arealer omfattet af MB-tilsagn vil indgå med 75 pct. af deres kvoté (som beskrevet ovenfor) i bedriftens samlede kvoté.

Økologisk Arealtilskud

Hvis du kun ansøger om udbetaling af Økologisk Arealtilskud – basistilskud i Fællesskema 2017, og din bedrift er tilmeldt Register for Gødningsregnskab (i løbet af planperioden 2016/2017), må du anvende maksimalt 100 kg udnyttet N/ha i gennemsnit for alle harmoniarealer på din bedrift herunder også eventuelle ikke-økologiske arealer¹.

Hvis du ansøger om Økologisk Arealtilskud – Tillæg for reduceret kvælstoftilførsel, må du anvende maksimalt 60 kg udnyttet N/ha i gennemsnit for alle harmoniarealer på din bedrift herunder også eventuelle ikke-økologiske arealer.

Du skal i Fællesskemaet på siden "Udbetaling af tilskud Miljø- og Økologitilsagn" markere i rubrik B, at du opfylder kravet om maksimalt 100 kg eller 60 kg udnyttet kvælstof i gennemsnit pr. ha harmoniareal. Det vil fremgå af Rubrik E "Tilførsel af kvælstof (N)" på siden Markplan, hvor stor den samlede kvælstofkvoté er for hele din bedrift.

Du skal være opmærksom på, at bedriftens samlede kvælstofkvoté kan blive reduceret yderligere til under 100 kg udnyttet N/ha harmoniareal. Det kan fx være, hvis du ikke har udlagt tilstrækkelige arealer med efterafgrøder, eller hvis den beregnede kvoté i forhold til afgrødens kvælstofnorm er mindre end de 100 kg udnyttet N/ha harmoniareal.

Det vil altid være den mindste kvælstofkvoté i gødningskvotéberegningen, der bliver overført til gødningsregnskabet. Du skal altid opfylde kravene både i forhold til ordningen Økologisk Arealtilskud og i forhold til Register for Gødningsregnskab.

2.5.2 Økologiske producenter

For økologiske marker og marker, der er under omlægning, er det de økologiske regler, der gælder. Du må højst tilføre 170 kg totalkvælstof i gennemsnit pr. ha, også selvom den beregnede kvoté er større. Hvis kvælstofkvoten derimod er mindre end 170 kg totalkvælstof pr. ha harmoniareal, må du kun bruge gødning svarende til denne mindre kvælstofkvoté. De 170 kg N/ha er total N, og kvælstofkvoten er gjort op i udnyttet kvælstof, altså total kvælstof gange udnyttelseskrav.

¹ Kravet gælder for hele bedriften, også hvis din bedrift har tilladelse til samtidig drift af økologiske og ikke-økologiske arealer samt i de tilfælde, hvor dele af bedriften ikke er omlagt til økologisk jordbrugsproduktion. NaturErhvervstyrelsen undersøger pt., om det vil være muligt at dispensere i særlige tilfælde. Hvis dette bliver muligt, vil der blive orienteret særskilt om dette.

Hvis du ikke udnytter din kvælstofkvote på disse marker, må du ikke bruge dette kvælstof på eventuelle ikke-økologiske marker. Du skal beregne bedriftens samlede kvælstofkvote uden at tage hensyn til, at du er økolog. Læs yderligere om reglerne for gødning i kapitel 8 og 11 i "[Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#)".

2.5.3 Forventet højere udbytte

Du kan få en højere kvælstofnorm til en afgrøde, hvis du kan dokumentere, at du tidligere har høstet et forhøjet udbytte for afgrøden. Dvs. at dit høstudbytte de sidste 5 år i gennemsnit ligger højere end standardnormen i Tabel 1. Det forhøjede udbytte beregner du som et gennemsnit af de sidste 5 planperioders høstudbytte af afgrøden. Du skal have dyrket afgrøden i minimum 3 år.

Dokumentation

Hvis du kan dokumentere, at du har dyrket afgrøden i alle 5 planperioder, kan du udelade det højeste og det laveste høstudbytte ved beregningen. Hvis du mangler dokumentation for ét år, skal du regne det manglende års udbytte som det laveste og samtidig udelade året med det højeste udbytte. Har du kun dyrket afgrøden i tre år, skal alle tre år bruges ved beregningen. I din beregning kan du ikke medtage salg til andre tilmeldte jordbrugsvirksomheder og heller ikke afgrøder, der er brugt til opfodring af din egen husdyrbesætning.

Det forventede forhøjede udbytte for planperiode 2016/2017 skal du have fastlagt senest den 21. april 2017. Det betyder, at du kan komme til at mangle dokumentation for udbyttet i planperioden 2015/2016, hvis du først afsætter det på et senere tidspunkt. I sådanne tilfælde skal du udelade udbyttet af beregningen sammen med det højeste udbytte i de fire foregående planperioder. Dokumentationen for udbyttet skal være:

- Faktura på salg af hele afgrøden (opgjort i ren varevægt)
- Gødningsplaner med afgrødens areal

Hvis du bruger reglerne om forventet højere udbytte for en afgrøde, skal du udfylde Skema A2. I gødningsplanlægningen noterer du dette, hvor du indberetter korrektioner til kvælstofnormen for en mark. I Skema A afkrydses i feltet "Har forhøjet kvælstofnorm pga. forventet højere udbytter" (nederst på skemaet).

Din korrigerede kvælstofnorm ved forventet højere udbytte

For at beregne din korrigerede kvælstofnorm, skal du finde korrektionsfaktoren for din afgrøde. Den står i Tabel 1, kolonne 15. Korrektionsfaktoren viser, hvor meget mere kvælstof pr. hektar, du må tilføre afgrøden, afhængigt af hvor mange hkg dit udbytte ligger over standardudbyttet pr. hektar. Den korrigerede norm skal du overføre til din gødningsplanlægning.

Eksempel 6: Korrektion ved forventet højere udbytte - havre på mark med JB-nr. 5					
År	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Udbytte hkg/ha	65	67	56	69	65
Jordbruger vælger at udelade det højeste og det laveste udbytte af beregningen. Dvs. at kun tre planperioder medregnes. Normer og korrektionsfaktorer findes i Tabel 1. I eksemplet er afgrødekod 3 (Vårhavre) og JB-nr. 5 benyttet.					

Gennemsnit = $(65 + 67 + 65) \text{ hkg/ha} / 3 = 65,7 \text{ hkg/ha}$
Udbyttorm = 58 hkg/ha (Forskel mellem udbyttorm og gennemsnit: $65,7 - 58 = 7,7 \text{ hkg/ha}$)
Korrektionsfaktor = $1,5 \text{ kg N pr. hkg}$ (Se kolonne 15 i Tabel 1)
Ekstra kvælstof = $7,7 \text{ hkg/ha} * 1,5 \text{ kg N pr. hkg} = 11,55 \text{ kg N/ha}$
Kvælstofnorm for havre = 110 kg N/ha
Forhøjet norm = $110 + 11,55 = 121,55 \text{ kg N/ha}$

Forpagtning/køb og nystartet

Som forpagter eller nystartet kan du korrigere for forhøjet udbytte for én eller flere afgrøder, hvis den tidligere ejer har dyrket afgrøden, og du har dokumentation herfor.

Har du dokumentation for et højere udbytte i fx vinterhvede fra tidligere år og forpagter et areal, hvor du sår vinterhvede, gælder reglerne om forhøjet udbytte også for dine forpagtede arealer.

2.5.4 Miljøgodkendelser

Hvis du har lavet en aftale om reduktion af kvælstofnormen i forbindelse med, at du har fået en miljøgodkendelse fra kommunen til dit husdyrbrug (dette inkluderer også VVM godkendelser m.v.), skal du medtage denne reduktion i din gødningsplanlægning i kolonnen "Evt. N-korrektion" (kolonne 8).

Hvis du fx har fået en reduceret kvælstofkvote for nogle marker eller for hele bedriften, skal du bruge denne som kvælstofkvote. Hvis du har fået en procentvis reduktion af kvælstofkvoten, skal du gange markens kvælstofnorm med den procentsats, kvælstoftilførslen skal reduceres med. Resultatet skriver du i kolonne "Evt. N-korrektion" (kolonne 8).

2.6 Kvælstofnormer for græs

For at kunne anvende kvælstofnormen for de forskellige kategorier af græs, skal du beregne udnyttelsen af græsset ved afgræsning og/eller slæt. Det er et krav, at der skal være et bestemt antal græssende dyr pr. ha opgjort i dyreenheder eller tages et bestemt antal slæt (se Tabel 3, Oversigtstabellen). Du kan beregne græsningstrykket ved hjælp af Hjælpekema C2 "Beregning af græsningstryk", som du finder bagerst i vejledningen. Her kan du også beregne forholdet mellem kravet til antal dyreenheder og antal slæt. Du skal kunne dokumentere, at kravet bliver overholdt. Svin, fjerkræ, mink samt dyr, der ikke kommer på græs, kan ikke tages med i beregningen af græsningstrykket.

Hvis dyr, der tilhører en anden virksomhed, afgræsser dine marker, skal du kunne dokumentere dette med en gødningskvittering (se Skema B1 bagerst i denne vejledning), hvor den afsatte mængde husdyrgødning i antal dyreenheder skal fremgå. Antal dyreenheder oplyst i Skema B1 skal ganges med 2, da det antages, at græsningsperioden er 6 måneder.

Hvis du ikke selv opfodrer slætgræs, men afsætter græsset til en anden virksomhed, skal udnyttelsen dokumenteres ved salgsfakturaer. Ved salg af græs anvendes de i Tabel 4 nævnte standardforudsætninger til beregning af FE for hø- og wrapballe, med mindre der foreligger dokumentation for anden vægt eller indhold.

2.6.1 Udlæg og efterslæt

Du skal være opmærksom på, at udlæg og efterslæt også skal med i beregningen af græsningsarealet og dermed græsningstrykket pr. ha. Hvis du tager slæt på udlæg og efterafgrøder, skal du beregne det korrigerede græsningsareal ud fra afgrødekategorien. Kravet til antallet af slæt står i Tabel 3, Oversigtstabellen, bagerst i vejledningen. Normudbytte fra Tabel 1 lægges til grund for NaturErhvervstyrelsens vurdering af dokumentation for udnyttelse af græs ved slæt.

2.6.2 Græs i omdrift

Dit græsareal er i omdrift, hvis det har været omlagt til en anden afgrøde inden for en femårs periode. Græsarealer i omdrift, der omfattes af et miljøtilsagn, bevarer dog samme status frem til tilsagnsperiodens ophør. Du kan læse mere herom i Vejledning om direkte arealstøtte, som kan findes på www.naturerhverv.dk/grundbetaling.

Du skal bruge normerne for græs i omdrift, afhængig af kløverprocent i græsset (se Tabel 1). Du skal kunne dokumentere et græsningstryk, der svarer til minimum antal græssende DE/ha, som står i Tabel 3, Oversigtstabellen. Der er flere kategorier af græs i omdrift (fx afgrødekode 260, 263 og 268). Udover krav til græsningstryk er afgrødekoderne opdelt efter normudbytte. Hvis du ikke kan dokumentere denne udnyttelse, kan du benytte afgrødekoden "Græs og kløvergræs uden norm, under 50 % kløver" (afgrødekode 264) eller "Græs og kløvergræs uden norm, over 50 % kløver" (afgrødekode 285). Hvis græsset ikke udnyttes, kan du *ikke* give afgrøden en kvælstofnorm.

2.6.3 Permanent græs

Du skal benytte normerne for permanent græs, hvis der har været græs på marken i mere end 5 år i træk. Det gælder, uanset om arealet omlægges med nyt græs. Afgrødekoderne for permanent græs er opdelt efter krav til græsningstryk og normudbytte. Der er flere kategorier af permanent græs, fx "Permanent græs, normalt udbytte" (afgrødekode 252) og "Permanent græs, uden kløver omlagt minimum hvert femte år" (afgrødekode 257). Dette kan have betydning, når du søger om grundbetaling. Læs derfor mere om dette i "Vejledning om Direkte Arealstøtte", som du kan finde på www.naturerhverv.dk/grundbetaling.

På særligt produktive permanente græsarealer kan normen for afgrødekode 255, "Permanent græs under 50 pct. kløver/lucerne omlagt mindst hvert femte år" undtagelsesvis anvendes, hvis du kan dokumentere: 1) et græsningsniveau, der svarer til kravet for græs i omdrift, og 2) at udbyttet overstiger 4000 FE pr. ha. Dokumentationen skal være en foderplan med en opgørelse af det samlede producerede antal FE på virksomheden samt foderbehovet. Produktionen af FE skal du opgøre ud fra udbyttenormerne for alle de dyrkede grovfoderafgrøder. Foderbehovet beregner du ud fra et maksimalt foderforbrug af græsafgrøder på 2500 FE pr. dyreenhed.

Eksempel 7: Hjælpekema til beregning af græsningstryk								
Afgørdekategori	Græs-areal i alt [Ha]	Korrektionsfaktor ved slæt				Korrigeret areal (Beregnes kol. 1 - 5)	Minimum antal græssende DE pr. ha	Minimum antal DE i alt (Beregnes kol. 6 x7)
		Areal m. slæt [Ha]	Antal slæt i gns. på slætareal	Andel pr. slæt af samlet udbytte	Beregnet slæt-areal (Beregnes kol. 2x3x4)			
Kolonne:	1	2	3	4	5	6	7	8
Permanent græs, normalt udbytte-niveau (252)	40	26	1	0,50	13	27	0,9	24,3
Permanent græs uden kløver omlagt min. hvert 5.år (257)	90	90	3	0,33	90	0	2,1	0

En jordbruger har 40 ha permanent græs med normalt udbytte-niveau, hvor der tages ét slæt på 26 ha. Desuden har jordbrugeren 90 ha permanent græs uden kløver omlagt min. hvert 5. år, hvor der tages tre slæt. Skemaet udfyldes som vist ovenfor. Krav til minimum antal græssende dyreenheder i alt = 24,3 DE. Dyreholdet, der går ude, omfatter 32 ammekøer (over 600 kg) og 20 kvier og stude (tung race). Ammekøerne er på virksomheden hele året, mens de 20 kvier og stude blev solgt efter et halvt år i planperioden, da de var seks mdr. Dvs. der var 10 årsdyr kvier og stude. Beregning af antal dyreenheder (se Tabel 9) = $(32/1,4 \text{ DE}) + (10/3,7 \text{ DE}) = 25,6 \text{ DE}$. Derudover har jordbrugeren faktura for salg af slætgræs. Dvs.at jordbruger kan benytte kvælstofnormerne for permanent græs med normalt udbytte-niveau (252), og permanent græs uden kløver omlagt min. hvert 5. år (257).

3. Brødhvedeordningen

Anvendelse af kvælstofnorm for brødhvede i planperioden 2016/2017 skal anmeldes i gødningsplanlægningen i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder senest 21. april 2017.

3.1 Betingelser

Før du kan benytte normen til brødhvede, skal du:

- anmelde brødhvedearealer i forbindelse med gødningsplanlægning ved at udfylde skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder i Tast selv-service. Arealerne skal oplyses med den gældende afgrødekode for brødhvede på siden "Markplan". Hvis du allerede har indsendt dit Fællesskema, kan du indlæse din markplan fra Fællesskemaet i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder
- indsende skemaet til NaturErhvervstyrelsen senest 21. april 2017
- i mindst én af de to foregående planperioder (høst 2015 og 2016) på jordbrugsvirksomheden have dyrket en hvedesort, hvortil der i den pågældende planperiode kunne anvendes kvælstofnorm for brødhvede. Du skal kunne dokumentere, at du har overholdt kvalitetskravene til brødhvede (se oversigt 3). Hveden skal være leveret til en grovare - eller møllervirksomhed med henblik på brødfremstilling
- have en kontrakt med en grovare- eller møllervirksomhed om levering af hvede til brødfremstilling for planperioden 2016/2017 (høst 2017)

I kontrakten skal der være oplysninger om:

- dit navn, adresse og CVR-nr.
- navn, adresse og CVR-nr. på den grovare- eller møllervirksomhed, der aftager brødhveden
- størrelsen af kontraktarealet (ha), hvedesort og den mængde hvede kontrakten omfatter
- kontrakt nr. på kontrakt med grovare- eller møllervirksomhed
- den planperiode kontrakten omfatter og daterede underskrifter fra kontraktparterne

3.2 Dokumentation

Du skal have dokumentation for, at du i høsten 2015 eller 2016 har dyrket en brødhvedesort, hvor du overholdt kvalitetskravene til brødhvede. Hveden skal du have leveret til en grovare- eller en møllervirksomhed til brug for fremstilling af brød. Udover hvedesorten skal du kunne dokumentere den leverede mængde, indholdet af protein, faldtallet og hektolitervægten. Dokumentationen for oplysningerne skal være en faktura, en kvittering eller lignende. Du skal gemme dokumentationen og kontrakten på din virksomhed i mindst 5 år.

Oversigt 3: Godkendte hvedesorter og kvalitetskrav til brødhvede

Vårhvede: Sorter som er optaget på EU's sortliste i planperioden¹

Vinterhvede: JB Asano, Blanding 3036, Creator, Ellvis, Genius, Heroldo, JB, Jensen, KWS Dacanto, KWS Esko, KWS Montana, Pistoria, Skagen, Tuareg, Ure og SJ 9734005/Dante.

Krav til brødhvedens kvalitet er mindst (alle tre krav skal være opfyldt):

- Faldtal 275
- Hektoliter 77 kg
- Proteinindhold 11,5 pct.

¹ Link til EU's sortslister: http://ec.europa.eu/food/plant/plant_propagation_material/plant_variety_catalogues_databases/search/public/index.cfm

3.3 Anmeldelse af arealer til brødhvede

Når du anvender norm til brødhvede, skal du anmelden de pågældende arealer i forbindelse med gødningsplanlægning ved at udfylde skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder. Arealerne skal oplyses med den gældende afgrødekode for brødhvede på siden "Markplan". Du skal IKKE indsende dokumentation, men kun sende din anmeldelse af brødhvedearealer. Du kan indgive en anmeldelse i perioden 1. februar 2017 til og med den 21. april 2017.

3.4 Hvis du ikke udnytter brødhvedenormen eller overdrager arealer med brødhvedenorm

Hvis du ikke udnytter eller kun delvist udnytter de anmeldte arealer med brødhvedenorm, skal bedriftens kvælstofkvote reduceres tilsvarende, og du skal ajourføre din gødningsplan. I tilfælde af overdragelse af anmeldte brødhvedearealer, skal du give den nødvendige dokumentation videre til modtageren, og modtageren skal være indforstået med at overtage kontrakten.

3.5 Nyetablerede jordbrugere

Hvis du, som ny ejer eller bruger, har overtaget arealer, hvor der tidligere har været dyrket brødhvede, kan du bruge dokumentationen for brødhvede fra den tidligere bruger af jorden.

4. Gødningsregnskab

4.1 Indberetning af gødningsregnskab

Når planperioden 2016/2017 er slut, skal du lave en opgørelse over, hvor meget kvælstof du har brugt på din virksomhed. Det skal derudover fremgå, om du har overholdt reglerne om harmoni og plantedække. Oplysningerne skal indberettes i din virksomheds gødningsregnskab på www.landbrugsindberetning.dk.

NaturErhvervstyrelsen indkalder dit gødningsregnskab for planperioden 2016/2017 i oktober 2017. På indkaldelsen kan du se din virksomheds CVR-nr. og adgangskoden, som du skal bruge, når du indberetter din virksomheds gødningsregnskab på www.landbrugsindberetning.dk.

Gødningsregnskabet skal indberettes senest den 31. marts 2018.

Når du indberetter dit gødningsregnskab, er det muligt at bruge regneværktøjer til at beregne gødningsproduktion m.v. Når du har indberettet gødningsregnskabet, kan du udskrive en kvittering for indberetning. De oplysninger, du indtaster i 'Husdyrindberetningen', overføres, så de kan bruges i gødningsregnskabet med det samme. Hvis du har lavet dit gødningsregnskab i "DLBR Mark-Online" eller "Næsgaard Mark", er det muligt at uploade det til www.landbrugsindberetning.dk.

De oplysninger, NaturErhvervstyrelsen har om din virksomhed, vil være forudfyldt i gødningsregnskabet. Husk altid at tjekke, om de forudfyldte oplysninger er korrekte. De forudfyldte oplysninger kan være:

- Kvælstofkvoten (hvis du har udfyldt og indsendt din gødningskvoteberegning i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder i Tast selv-service).
- Areal (fra Fællesskemaet).
- Køb og videresalg af handelsgødning og anden organisk gødning (oplysningen kommer fra din leverandør eller din egen indberetning).
- Startlager af forskellige gødningstyper (fra slutlager i forrige planperiode 2015/2016).
- Modtaget afgasset biomasse/forarbejdet husdyrgødning (indberettet af biogas-anlæg/forarbejdningsanlæg).
- Kvægoplysninger: beregnet antal producerede dyr og årsdyr i planperioden (fra Dansk Kvæg).

NaturErhvervstyrelsen sender hver planperiode "gødningsselfangivelser" til en gruppe jordbrugere. Dette er jordbrugere, der har under 10 hektar, som ikke modtager husdyrgødning, og som har udfyldt og indsendt gødningskvoteberegningen i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder. I disse tilfælde har NaturErhvervstyrelsen alle de oplysninger, der skal bruges i gødningsregnskabet. Hvis jordbrugerne har handelsgødning på lager, skal der redigeres i oplysningerne. Hvis jordbrugerne ikke har ændringer til selfangivelsen, betragtes det som indberetning af gødningsregnskabet.

Oversigt 4: Afhængigt af hvilken type virksomhed du har, skal du indberette forskellige oplysninger i gødningsregnskabet

Blok		Husdyrbrug	Planteavler (der modtager husdyrgødning)	Planteavler (der ikke modtager husdyrgødning)
3.7	Forskel mellem kvælstofkvote og forbrug	X	X	X
3.1	Areal	X	X	X
3.4, 3.5, 3.6	Forbrug af handelsgødning og anden organisk gødning	X	X	X
3.8	Pligtige efterafgrøder	X	X	X
3.2, 3.3	Forbrug af husdyrgødning/forarbejdet husdyrgødning	X	X	
3.9	Harmoniforhold	X	X	
2.5, 3.2	Produktion af husdyrgødning/forarbejdet husdyrgødning	X		

Bemærk, at du selv er ansvarlig for, at gødningsregnskabet er korrekt udfyldt, og at du kan dokumentere oplysningerne.

I de følgende afsnit gennemgås gødningsregnskabet skridt for skridt, som det vises på www.landbrugsindberetning.dk

4.2 Beregning af normproduktion og dyreenheder

Hvis du har haft husdyr i planperioden, skal du ved indberetning af gødningsregnskabet på www.landbrugsindberetning.dk udfylde oplysninger under "Rediger besætninger", hvilket svarer til Skema A3 i denne vejledning. Ved indberetning skal du indtaste oplysninger om dine dyr m.m., herefter får du automatisk beregnet din normproduktion (husdyrgødningsproduktion), og hvor meget dette svarer til i dyreenheder (DE).

Din produktion af husdyrgødning afhænger af din virksomheds dyretyper, antallet af dyr (årsdyr eller producerede dyr), staldsystemer og eventuelle korrektioner.

4.2.1 Korrektioner

Hvis forudsætningerne for din produktion afviger fra standarden i Tabel 6, skal du korrigere din husdyrgødningsproduktion. Det skal du fx gøre, hvis dine slagtesvin i gennemsnit vejer mere end de 107 kg (levende vægt) ved slagtning, der er angivet som afgangsvægt for slagtesvin i Tabel 6. Har du kun slagtevægten for dine slagtesvin, skal du gange slagtevægten med 1,31 for at beregne afgangsvægten.

Du *skal* korrigere med det, der kaldes type 1 korrektion i forhold til kvælstofnormen ved afvigende vægt/alder (se eksempel 8 nedenfor). For afvigende mælkeydelse *skal* du korrigere *dyreenheder* (se kapitel 6).

Du *kan* vælge at erstatte den tvungne type 1 korrektion med en type 2 korrektion, hvis du kan dokumentere den afvigende produktion.

Når du indtaster værdierne (fx afgangsvægt) i den elektroniske indberetning, vil normproduktionen (kg N) automatisk blive korrigeret.

Skema A3: Produktion af husdyrgødning i planperioden

I Skema A3 kan du beregne produktionen af husdyrgødning i planperioden. Du skal skrive besætningsnr. og indføre oplysninger om:

- dyretype
- staldtype
- antal årsvyr/producerede dyr
- gødningstype
- mængde kvælstof

Værdierne finder du i Tabel 5. I kolonne 7 skriver du eventuelle type 1 eller type 2 korrektionsfaktorer. Du udregner den producerede kvælstofmængde for hver dyretype således:

Kvælstof mængde = antal årsvyr/producerede dyr * kg kvælstof pr. årsvyr/producerede dyr * evt. korrektionsfaktor

Hvis dine dyr afgræsser egne MVJ eller lignende arealer, skal du trække dette fra i gødningsregnskabet. Se mere om betingelserne for at fratrække husdyrgødning i gødningsregnskabet i afsnit 4.4.5. og om at fratrække dyreenheder i afsnit 6.5.

Eksempel 8: Beregning af normproduktion med type 1 korrektion							
Oplysninger om dyrehold og staldtype				Oplysninger om kvælstof			
Be-sæt-nings-nr.	Dyretype	Staldtype	Antal en-heder ^{*)} af dyretypen	Gødningstype	Kg kvælstof pr. enhed af dyretypen	Eventuel korrektionsfaktor for ydelses- eller produktionsniveau mv.	Kg kvælstof i alt (kg N)
1	Se tabel 5	Se tabel 5	Se tabel 5	Se tabel 5	Se tabel 5	Se Tabel 6	Beregnes som: kolonnerne 4 x 6 x 7
	2	3	4	5	6	7	8
5213	Slagtesvin	Dybstrøelse	120	Dybstrøelse	19,5	1,0344	2.420,5
5216	Smågrise	Dybstrøelse	141	Dybstrøelse	3,00	-	423
						Sum:	2.843,5
<p>*) Årsvyr/producerede dyr ifølge enheder i Tabel 5. I dette eksempel går der 10 dyr til en enhed.</p> <p>Virksomheden har produceret 1.200 stk. slagtesvin, der i gennemsnit vejede 31 kg ved indgang og 112 kg ved afgang. Virksomheden har også produceret 1.410 stk. smågrise, der vejede 7,1 kg i gennemsnit ved indgang og 31 kg ved afgang. Standardværdierne for slagtesvin findes i Tabel 7. Da standardværdien for slagtesvin er 110 kg ved slagtning, skal her korrigeres med en type 1 korrektion (Formlen findes i Tabel 6):</p>							

$$\begin{aligned} \text{Korrektionsfaktor} &= ((112 - 31) \times (13,92 + 0,1612 \times (112 + 31))) / 2.895 \\ &= 81 \times (13,92 + 23,0516) / 2.895 \\ &= \mathbf{1,0344}. \end{aligned}$$

Korrektionsfaktoren skrives ind i kolonne 7, og det samlede kg kvælstof kan beregnes.

Type 1 korrektioner (pligtige)

Type 1 korrektion *skal* du bruge, hvis din produktion i planperioden afviger i forhold til standardforudsætningerne i Tabel 7. Type 1 korrektion bevirker, at din normproduktion bliver højere eller lavere. I oversigt 5 kan du se, hvilke husdyrarter det drejer sig om.

Oversigt 5: Hvornår kan type 1 korrektion anvendes	
Ved afvigelse af	Husdyrart
Ind- og/eller afgangsvægt	Tyrekalve (0-6 mdr.) Ungtyre Smågrise Slagtesvin
Ind- eller afgangsvægt	Årsopdræt (0-6 mdr.) Årsopdræt (kvier eller stude)
Ind- eller afgangsalder	Årsopdræt (0-6 mdr.) Årsopdræt (kvier eller stude)
Slagtealder eller levende vægt	Slagtekyllinger
Mælkeydelse	Malkekøer

Mælkeydelse

Ved afvigende mælkeydelse kan du bruge både type 1 og type 2 korrektion. Type 1 korrektion for malkekøer er baseret på kg energikorrigeret mælk (EKM). Type 2 korrektion for malkekøer er baseret på produceret kg mælk. Har du ikke tilgængelige tal fra ydelseskontrollen, kan dette beregnes på to måder:

- Kg produceret mælk = kg leveret mælk x 1,055
- eller
- Kg EKM = kg produceret mælk * (383*fedtprocent + 242*proteinprocent + 783,2) / 3.140

Fedtprocent og proteinprocent bestemmes ved kemiske analyser.

Værdien du bruger, når du korrigerer, skal være baseret på et gennemsnit for produktionen. Du skal bruge 4 decimaler eller afrunde resultatet efter almindelige regneregler.

Du skal kunne dokumentere afvigelserne. Dokumentationen skal dække indeværende planperiode og skal ligge på virksomheden sammen med dit gødningsregnskab. Kravene til dokumentation fremgår af oversigt 6 herunder.

Oversigt 6: Krav til dokumentation ved anvendelse af type 1 korrektion	
Dyretype	Dokumentation
Malkekøer	Ydelsesregistrering eller afregning fra mejeri, samt "Kvægoplysninger" fra Landbrugsindberetning
Ammekøer, opdræt (0-6 mdr.) og opdræt 6 mdr. – kælvning/slagning, tyrekalve (0-6 mdr.), ungtyre til slagning	"Kvægoplysninger" fra Landbrugsindberetning
Smågrise og slagtesvin	Fakturaer på køb og salg af dyr, samt slagteriafregning eller opgørelse fra slagteriet
Slagtekyllinger	Fakturaer på køb og salg af dyr, samt slagteriafregning eller opgørelse fra slagteriet

Type 2 korrektioner (egne tal for ydelses- eller produktionsniveau, fodermængde og sammensætning)

Type 2 korrektion *kan* du benytte, hvis du vil korrigere et sæt af afvigende værdier for ydelses- eller produktionsniveau, samt fodermængde og -sammensætning.

Både for type 1 og type 2 korrektion er der mulighed for at korrigere gødningens indhold af fosfor.

Du skal have dokumentation for de afvigende værdier. Dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 1. august 2015 til 15. februar 2017. Kravene til dokumentation fremgår af oversigten herunder. Se mere om korrektion i Tabel 6.

Oversigt 7: Krav til dokumentation ved anvendelse af type 2 korrektion	
Dyretype	Dokumentation
Malkekøer	Ydelsesregistrering eller afregning fra mejeri, opgørelse fra Dyreregistreringen, foderkontrol, foderopgørelse. Se mere under Tabel 6, 8a og 8b.
Ammekøer, opdræt (0-6 mdr.), opdræt 6 mdr. – kælvning, tyrekalve (0-6 mdr.), ungtyre	Opgørelse fra Dyreregistreringen, foderkontrol, samt foderopgørelse
Smågrise, slagtesvin og søer	Fakturaer på køb og salg af dyr, slagteriafregning/opgørelse fra slagteriet, effektivitetskontrol, fakturaer på købt foder
Slagtefjerkræ	Fakturaer på køb og salg af dyr, slagteriafregning, produktionskontrol, fakturaer på købt foder
Høns	Fakturaer på køb og salg af dyr og æg, slagteriafregning, produktionskontrol, fakturaer på købt foder
Hønniker	Fakturaer på køb og salg af dyr, produktionskontrol, fakturaer på købt foder
Mink	Fakturaer på købt foder, optælling af antal parrede tæver

4.2.2 Årsdyr eller producerede dyr

Begrebet "årsdyr" gælder for nogle kategorier af husdyr. For dyretyper, der tælles i årsdyr, skal du opgøre antallet i besætningen som et gennemsnit over året ud fra løbende besætningsoptegnelser. Bidraget af kvælstof fra et årsdyr er beregnet ud fra

365 foderdage. Eksempelvis svarer bidraget af kvælstof fra 2 stk. kalve, som du har haft et halvt år i planperioden, til bidraget fra ét årsdyr (2 stk. x 6 mdr. = 1 år).

For dyretyper, der tælles i "producerede dyr", skal du gøre antallet af dyr op ud fra slagterifregninger eller lignende salgs- eller leveringsbilag. I begge tilfælde skal du kunne dokumentere din besætningsstørrelse. Ved beregning af antal smågrise skal du være opmærksom på, at normtallene er baseret på leverede smågrise. Du kan dog bruge producerede smågrise fra en smågriserapport til beregningen.

For slagtesvin er normtallene baseret på producerede svin og ikke leverede slagtesvin. Hvis du beregner producerede slagtesvin ud fra leverede slagtesvin, skal du gange antal slagtesvin med 1,01.

4.2.3 Staldsystem

Du skal vælge det staldsystem i Tabel 5, der minder mest om det, du anvender. Alternativt kan du vælge "Andre dyrearter eller staldsystemer". Bemærk, at antal dyr i så fald skal opgøres som antal dyreenheder.

Valg af staldtyper for dyr, der går ude:

- Hvis du har en besætning med ammekøer og opdræt, geder eller får, der går ude hele året, men har et læskur, så skal staldtypen "Dybstrøelse" benyttes.
- Hvis køerne både går ude og i bindestald i løbet af året, så skal du vælge "Bindestald" for hele perioden.
- Hvis du har søer på friland, skal du anvende den tilhørende gødningstype "Anden husdyrgødning".

4.3 Areal

Du skal overføre din virksomheds samlede dyrkede, udyrkede og udtagne areal fra din gødningsplanlægning.

4.3.1 Harmoniareal

Hvis virksomheden har husdyr eller modtager husdyrgødning, skal du oplyse dit harmoniareal. Dit harmoniareal består af arealer, herunder tilforpagtede arealer, hvor du har afgrøder, der har en kvælstofnorm eller et vejledende behov for fosfor og/eller kalium, jf. tabel 1 og 2. Du kan kun medregne arealer, som du kan og må udbringe husdyrgødning på. Du kan ikke medtage bortforpagtede arealer

Følgende arealer er ikke harmoniareal:

- Arealer, der ikke har en kvælstofnorm eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium ifølge tabel 1 og 2
- Arealer, hvor husdyrgødning normalt ikke kan eller må bringes ud, fx skrænter, bakkede arealer, mose- og hedearealer, våde enge og lignende, eller hvor det er aftalt, at der ikke må udbringes husdyrgødning
- Arealer, hvor det er aftalt, at der kun må udbringes den mængde kvælstof, som afgræssende dyr afsætter.
- Braklagte arealer
- Bortforpagtede arealer

- 2 m. bræmmer
- Skovarealer – dog kan arealer med pyntegrønt og juletræer samt arealer med nyplantning af skov på tidligere skovarealer, hvor beplantningen er under tre meter høj, medregnes til harmoniarealet

Hvis dine harmoniarealer ligger i stor afstand fra det/de opbevaringsanlæg, som du udbringer husdyrgødning fra, kan NaturErhvervstyrelsen kræve dokumentation for, at arealerne reelt indgår i fordelingen af husdyrgødning.

4.3.2 Overdragelse af arealer i en planperiode

Overdrager du arealer i planperioden, medtages arealet samt gødning, der er spredt på arealet og eventuelle lagre af husdyr- og handelsgødning, i den nye brugers gødningsregnskab.

4.4 Husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse

4.4.1 Beregning af forbrug og opgørelse af lager

Du beregner dit forbrug af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning på følgende måde:

Forbrug af husdyrgødning = Startlager + normproduktion + modtaget husdyrgødning – afsat husdyrgødning – slutlager (se eksempel 9).

Bemærk: forbruget af husdyrgødning er den beregnede størrelse. Det er dermed ikke slutlageret, som du skal beregne. Det betyder, at du skal bruge opgørelsen af dit startlager og slutlager til at beregne forbruget af husdyrgødning.

Dit *startlager* af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning for planperioden 2016/2017 svarer til dit slutlager i 2015/2016. Startlageret er fortrykt, når du indberetter dit gødningsregnskab.

Hvis din virksomhed er tilmeldt Register for Gødningsregnskab første gang efter 31. juli 2016, skal du opgøre startlageret ved at beregne eller måle indholdet af kvælstof i lageret af husdyrgødning pr. 1. august 2016 og herefter fratække den mængde kvælstof i husdyrgødning, du eventuelt har brugt i den forlængede planperiode.

Hvad angår din lagerstatus pr. 31. juli 2017 af husdyrgødning, skal der foretages en vurdering af lagerets størrelse ved udgangen af planperioden. Dette tal skrives ind i felt 307, "lagerstatus pr. 31. juli 2017". Tallet skal være en reel vurdering af lagerets størrelse og ikke en fiktiv beregning foretaget efterfølgende.

Du er selv ansvarlig for, at lageropgørelsen er korrekt og dokumenterbar.

Den forlængede planperiode

Hvis du har brugt husdyrgødning i den forlængede planperiode, beregner du dit slutlager af kvælstof (felt 309) ved at trække den mængde husdyrgødning/forarbejdet husdyrgødning, der er brugt i den forlængede planperiode, fra lagerstatus 31. juli 2017.

Den forlængede planperiode for 2016/2017 løber fra 1. august til 30. september 2017. Gødningen må kun bruges til afgrøder, der høstes eller afgræsses inden 31. december 2017.

Eksempel 9: Samlet forbrug af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning			
Startlager pr. 1. august 2016		1.050 kg N	310
Normproduktion i perioden 1. august 2016 til 31. juli 2017		+ 8.956 kg N	303
Modtaget husdyrgødning i perioden 1. august 2016 til 31. juli 2017		+ 2.030 kg N	304
Afsat husdyrgødning i perioden 1. august 2016 til 31. juli 2017 (overføres fra Skema B1)		- 0 kg N	305
Husdyrgødning afsat til forbrænding i miljøgodkendt forbrændingsanlæg		- 1.000 kg N	321
Husdyrgødning afsat til udlandet ifølge regler		- 0kg N	320
Husdyrgødning afsat til egne MVJ ON arealer via græssende dyr		- 350 kg N	319
Afsat til ikke-tilmeldt virksomhed		- 0 kg N	177
Lagerstatus pr. 31. juli 2017	1.230 kg N		307
Forbrug fra 1. august 2017 til 30. september 2017 (til afgrøder, der blev høstet eller afgræsset før 31. december 2017)	310 kg N		306
Slutlager pr. 31. juli 2017 (Beregnes som felt 307 – 306)	920 kg N	- 920 kg N	309
Samlet forbrug af husdyrgødning i kg kvælstof i planperioden 2016/2017 (Beregnes som felt 310 + 303 + 304 – 305 – 321 – 320 – 319 – 177 – 309)		= 9.766 kg N	308
<p>En virksomhed, der bruger husdyrgødning, skal opgøre det samlede forbrug. Startlager overføres fra sidste planperiode, 1.050 kg N (felt 310), mens normproduktionen (felt 303) beregnes ud fra virksomhedens dyr og staldsystemer. På kopien af gødningskvitteringerne for modtaget husdyrgødning fremgår det, at der er modtaget i alt 2.030 kg N i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning (felt 304). Jordbruger har afsat gødning til forbrænding (felt 321) og har fået målt indholdet af kvælstof til at være 1.000 kg N. Virksomheden har MVJ-arealer, der ikke har en N-kvote. Mængden på 350 kg N afsat på MVJ-arealer kan fratrækkes i felt 319. Jordbrugers lager er opgjort til 1.230 kg N (felt 307), men da jordbruger har brugt 310 kg N i den forlængede planperiode (felt 306), bliver jordbrugers slutlager (1.230-310 kg N) 920 kg N (felt 309). Det samlede forbrug af husdyrgødning bliver 9.766 kg N.</p>			

Begrænsninger for størrelsen af husdyrgødningslutlager:

1. Slutlager hvis du har 0-30 dyreenheder (DE):

Hvis du har en husdyrbesætning på 30 DE eller mindre, må dit samlede slutlager af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning højst svare til din normproduktion plus den mængde husdyrgødning, du eventuelt har modtaget i planperioden.

2. Slutlager hvis du har mere end 30 dyreenheder (DE):

Hvis du har en husdyrbesætning på over 30 DE, må dit samlede slutlager af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning højst udgøre 50 pct. af

summen af din normproduktion i kvælstof plus den mængde husdyrgødning, du eventuelt har modtaget.

Undtagelser fra størrelsen af slutlager:

- Hvis mere end 75 pct. af din normproduktion af husdyrgødning, regnet i kg kvælstof, består af dybstrøelse, er der intet maksimum på størrelsen af dit slutlager.
- Hvis du producerer konsumæg eller rugeæg med gødningsbånd, -kummer eller -kælder under burene, må du have et slutlager af fast gødning og dybstrøelse, der maksimalt svarer til den samlede mængde fast gødning og dybstrøelse fra produktionen opgjort i kg kvælstof i den nuværende og den tidligere planperiode. Reglen gælder for bur-, fritgående-, økologiske-, skrabe- og rugehøns.

I ekstraordinære tilfælde og efter ansøgning kan NaturErhvervstyrelsen give dispensation til, at lagerreglen for husdyrgødning kan overskrides. Ansøgningen skal indgives inden planperiodens udløb. Ekstraordinære tilfælde er udefrakommende omstændigheder, såsom sygdom i besætningen, som jordbrugeren ikke med rimelighed har kunnet tage højde for.

Før NaturErhvervstyrelsen giver dispensation, vil styrelsen bl.a. under hensyntagen til bestemmelserne i Nitratdirektivet foretage en konkret vurdering for at sikre, at der ved den givne dispensation ikke er risiko for skade på miljøet.

4.4.2 Forarbejdet husdyrgødning

I gødningsregnskabet opgøres forbruget af forarbejdet husdyrgødning sammen med forbruget af husdyrgødning (felt 304 og 612).

Forarbejdet husdyrgødning er produkter af husdyrgødning, som er forarbejdet i et forarbejdningsanlæg. Du kan læse om bestemmelser for forarbejdningsanlæg i afsnit 9.2.

Forarbejdning af husdyrgødning kan fx være en deling af gødningen i fraktioner med forskellig sammensætning og indhold af næringsstoffer, pelletering af gødning og/eller andre former for bearbejdning, som bevirker, at sammensætningen er ændret i forhold til den oprindelige gødning. Det samlede indhold af kvælstof ændres dog ikke.

Hvis du ønsker at afsætte forarbejdet husdyrgødning til privatpersoner, skal produktet være stabilt og være anmeldt og deklareret med et specifikt produktnummer hos NaturErhvervstyrelsen.

4.4.3 Afgasset biomasse

I gødningsregnskabet opgøres forbruget af afgasset biomasse sammen med forbruget af husdyrgødning (felt 304 og felt 607).

Indholdet af kvælstof i afgasset biomasse skal beregnes ud fra oplysninger om de mængder af kvælstof i husdyrgødning og anden organisk gødning, der indgår i biomassen.

Biogasanlæg, der afsætter afgasset biomasse, kan benytte analyse af prøver som alternativ til fastsættelse af kvælstofindhold i den afgassede biomasse. Hvis der benyttes prøver, skal prøverne være repræsentative. En prøve er repræsentativ for en større masse, når den har et indhold, der svarer til det gennemsnitlige indhold i den samlede masse, den repræsenterer.

Analyserne skal foretages af et laboratorium, der er akkrediteret til udførelse af kemiske analyser af gødning af Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond (DANAK) eller et tilsvarende akkrediteringsorgan.

Der skal udtages mindst 12 prøver i planperioden. Prøverne skal tages med passende intervaller inden for planperioden, hvor den afgassede biomasse bliver leveret.

Jordbruger, der har et biogasanlæg, og som benytter al afgasset biomasse på sin egen arealer, må ikke benytte analyser til fastsættelse af kvælstofindholdet. Her skal virksomheden benytte normtal for den husdyrgødning, der tilgår anlægget. Du kan læse om bestemmelser for biogasanlæg i afsnit 9.1.

Ved levering eller afhentning af afgasset biomasse, skal der udarbejdes en gødningskvittering (B1-skema) med oplysning om modtagers CVR, udnyttelsesprocent, samlet mængde af afgasset biomasse i kg, total indhold af kvælstof i kg samt DE.

Udnyttelsesprocent af afgasset biomasse

Hvis indgangsmaterialet er en blanding af forskellige gødninger med forskellige udnyttelsesprocenter, beregnes den samlede udnyttelsesprocent for afgasset biomasse ved at tage et vægtet gennemsnit af udnyttelsesprocenterne i indgangsmaterialet ud fra indholdet af total kvælstof. Sammensætningen af gødningen skal kunne dokumenteres.

4.4.4 Modtaget husdyrgødning

Den mængde husdyrgødning du modtager skal medtages i dit gødningsregnskab (felt 304). Afsætter af gødningen har pligt til at have en underskrevet gødningskvittering (B1-skema) fra modtager. Modtager af husdyrgødning kan med fordel have en kopi af B1-skemaet. Skemaet indeholder oplysninger som skal bruges, når gødningsregnskabet skal indberettes. Se, hvilke oplysninger B1-skemaet skal indeholde i afsnit 4.4.6.

4.4.5 Afsat husdyrgødning

For at kunne trække den afsatte gødning fra i dit gødningsregnskab (felt 305) skal du følge bestemte regler og kunne dokumentere din afsætning. Det er beskrevet i de følgende afsnit.

Du kan afsætte husdyrgødning til:

- Anden virksomhed tilmeldt Register for Gødningsregnskab (felt 305)
- Biogasanlæg (felt 305)
- Forarbejdningsanlæg (felt 305)
- Forbrændingsanlæg (felt 321)
- Udlandet (felt 320)
- Arealer med MVJ-tilsagn (afgræsning) (felt 319)

- Særlige naturarealer uden MVJ-tilsagn (afgræsning) (felt 319)

Til anden virksomhed tilmeldt Register for Gødningsregnskab

For at kunne trække en mængde husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning, som du afsætter til en anden jordbruger, ud af dit gødningsregnskab (felt 305), skal du sikre dig, at modtager er tilmeldt Register for Gødningsregnskab i planperioden. Dette kan du tjekke på www.naturerhverv.dk under Tilskud & selvbetjening → Søg i registre → Søg i Register for Gødningsregnskab.

Du skal kunne dokumentere overførslen af gødning med en skriftlig underskrevet gødningskvittering fra modtageren (B1-skema). Du skal indtaste oplysningerne sammen med indberetningen af dit gødningsregnskab og opbevare den underskrevne kvittering på din virksomhed. Læs mere om gødningskvitteringer i afsnit 4.4.6 og 6.9.

Til biogasanlæg, forarbejdningsanlæg og forbrændingsanlæg (se også kapitel 9)

Uanset om anlæggene, du afsætter til, er tilmeldt eller ikke tilmeldt Register for Gødningsregnskab, skal du ved afsætning af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse kunne dokumentere overførslen af gødning med en skriftlig underskrevet gødningskvittering fra modtageren (B1-skema) (se afsnit 4.4.6 og 6.9). Oplysningerne indtastes sammen med indberetningen af dit gødningsregnskab (felt 305 eller felt 321).

Anlæg, der ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, skal hvert år indberette leverancer af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse i Leverandørregisteret til NaturErhvervstyrelsen. Oplysningerne fra Leverandørregisteret bliver forudfyldt i modtagers/afsætters gødningsregnskab.

Ved **afsætning til forbrænding** (felt 321) skal kvælstofindholdet måles ved leveringen. For at du kan fratække kvælstoffet i gødningsregnskabet, skal du dokumentere:

- Mængden af husdyrgødning/fiberfraktion, der fjernes fra din virksomhed. Dette dokumenteres ved vejebilag.
- Den totale mængde kvælstof, der fratækkes i gødningsregnskabet. Dette dokumenteres ved en repræsentativ analyse af gødningens kvælstofindhold.

Til udlandet

Hvis du afsætter husdyrgødning ud af landet, har du mulighed for at trække kvælstofmængden fra i dit gødningsregnskab (felt 320).

Du skal dokumentere gødningstypen, kvælstofindholdet samt antal dyreenheder i den afsatte husdyrgødning. Herudover er det en betingelse, at du kan dokumentere din udenlandske modtagers identitet i form af virksomhedens/anlæggets navn, adresse, eventuelt virksomhedsidentitet i det udenlandske virksomhedsregister, transportør eller lignende. Du skal desuden kunne dokumentere overførslen af gødning med en skriftligt underskrevet gødningskvittering fra modtageren.

Uforarbejdet husdyrgødning må generelt kun sendes mellem EU-landene, hvis der er tale om husdyrgødning fra arter af fjerkræ og dyr af hestefamilien. Du må dog gerne handle husdyrgødning, hvis din virksomhed har arealer på begge sider af grænsen. Det er en betingelse, at der ikke er restriktioner i området på grund af smitsom sygdom, og at husdyrgødningen anvendes under myndighedernes kontrol. Du kan læse

nærmere om de specifikke betingelser for udførsel af husdyrgødning i EU's Biproduktforordning, bilag VIII, kap. III, nr. I A.

Ved afsætning til udlandet skal du være opmærksom på:

- Du skal overholde reglerne i EU's Biproduktforordning (1069/2009). Du kan læse mere om Biproduktforordningen på Fødevarestyrelsens hjemmeside www.foedevarestyrelsen.dk
- Du skal som eksportør af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning være registreret hos Fødevarestyrelsen, jf. bekendtgørelse om veterinærkontrol ved udførsel af avlsmateriale og animalske non-food produkter m.v.
- Ved udførsel til et EU-land, skal du kontakte modtagerlandet for at få oplyst eksportbetingelserne. Du skal sende betingelserne til den lokale fødevareregion.
- Hvis du afsætter husdyrgødningen til andet formål end jordbrugsformål (fx forbrænding), skal eksporten følge EU's Transportforordning nr. 1013/2006 og skal forudgående anmeldes hos Miljøstyrelsen.

Til arealer med MVJ-tilsagn (miljøtilsagn) (afgræsning)

Hvis dine husdyr afgræsser arealer med et MVJ-tilsagn, kan den mængde kvælstof, dyrene afsætter direkte på arealet, trækkes fra i gødningsregnskabet. Dette gælder, hvis tilsagnet er givet før 2002 eller fra 2006 og frem, efter ordningerne "Miljøvenlig drift af græsarealer", "Ændret afvanding, 20 år", "Miljøvenlig drift af vådområder", "Braklagte randzoner", "Pleje af vådområder", "Fastholdelse af vådområder m.m.", "Opretholdelse af ændret afvanding", "Ændret afvanding, 5 år" eller 'Pleje af græs og naturarealer' (tilsagnstyperne 4, 5, 9, 16, 45, 51, 52, 54, 55, 64, 66, 67, 74, 75, 76, 77 og 78). Det gælder både ved afgræsning af arealer hos virksomheder i Register for Gødningsregnskab og virksomheder uden for registret. Se afsnit 2.5.1 for information om, hvordan dette indberettes i dit gødningsregnskab.

Hvis der er tale om ordningerne "Etablering af vådområder", tilsagnstype 13, med start 2003 til 2005, og tilsagnstype 9 "Ændret afvanding" med start i 2003, skal kvælstofmængden indgå i gødningsregnskabet, da du her kan beregne en kvote for arealet. Der er dog to undtagelser, hvor du kan trække gødning fra:

- Hvis der er pligt til afgræsning, kan du trække husdyrgødningen fra din opgørelse af normproduktion, hvis arealets kvælstofkvote er 0 kg kvælstof, og afgræsningen foretages med mindre end 0,2 dyreenheder pr. ha.
- Hvis arealerne tilhører en virksomhed, der ikke er med i Register for Gødningsregnskab, kan du også trække mængden af gødning fra i dit gødningsregnskab.

Ved undtagelserne skal du ikke medregne mængden af den kvælstof, der afsættes ved afgræsning af arealet i din gødningsplanlægning.

Uanset hvilket år MVJ-tilsagnet (miljøtilsagnet) er indgået, gælder det, at når gødningen er afsat på arealer tilhørende en anden virksomhed, der er med i Register for Gødningsregnskab, skal du bruge en **gødningskvittering** (B1-skema) som dokumentation. Ved indberetning af dit gødningsregnskab skal du i B1-skemaet sætte kryds i felt 166, husdyrgødning afsat via græssende dyr til MVJ-0N areal.

Afsættes gødningen på arealer, der tilhører virksomheder uden for registret, dokumenteres husdyrgødningsoverførslen med en **skriftlig græsningsaftale**, der minimum indeholder:

- Oplysninger om antal dyr eller DE der afgræsser
- Græsningsperioden
- Størrelsen af græsningsarealet
- CVR-nr. eller CPR-nr., navn og adresse

Ved indberetning af dit gødningsregnskab skal du i B1-skemaet sætte kryds i felt 166, husdyrgødning afsat via græssende dyr til MVJ-0N areal.

Til særlige naturarealer uden MVJ-tilsagn eller miljøtilsagn (afgræsning)

Her er to ordninger:

1. Den mængde kvælstof i husdyrgødning, som udegående husdyr afsætter på særlige naturarealer uden MVJ-aftale eller miljøtilsagn, kan fratrækkes, når dyrene afgræsser arealer tilhørende virksomheder tilmeldt Register for Gødningsregnskab. Derudover kan mængden af husdyrgødning afsat på arealer, der ifølge anden lovgivning må afgræsses, men som kun må tilføres den gødning, dyrene afsætter på arealet. Sådanne arealer kan fx være:
 - Beskyttede arealer i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 3 uden mulighed for omlægning.
 - Arealer omfattet af fredningsbestemmelser herom.
 - Arealer omfattet af en græsningsaftale med offentlig myndighed (hegningsaftaler).
2. Afgræsser dine dyr særlige naturarealer tilhørende virksomheder **uden for** Register for Gødningsregnskab, kan du undtagelsesvis fratække den mængde kvælstof i husdyrgødning, som dyrene efterlader på arealerne, hvis der er tungtvejende naturhensyn, der taler for afgræsning. Arealet skal ifølge anden lovgivning kunne afgræsses og må alene tilføres gødning via afgræssende dyr. Sådanne arealer kan være de samme, som omtalt ovenfor.

Du kan kun fratække den afsatte mængde for den periode, hvor dyrene har afgræsset arealerne. Mængden (kg N og DE), der fratrækkes, skal afspejle normudbyttet for den græskategori, der er valgt. Foderbehovet beregner du ud fra et maksimalt foderforbrug af græsafgrøder på 2500 FE pr. dyreenhed, hvor én dyreenhed svarer til 100 kg N.

Overførsel af husdyrgødning til en anden virksomhed skal dokumenteres med en græsningsaftale, som indeholder minimum:

- Oplysninger om antal dyr eller DE, der afgræsser
- græsningsperioden
- størrelsen af afgræsningsarealet
- CVR-nr. eller CPR-nr., navn og adresse

Ved indberetning af dit gødningsregnskab skal du i B1-skemaet sætte kryds i felt 166, husdyrgødning afsat via græssende dyr til MVJ-0N areal.

Arealer med tilsagn om Miljøbetinget tilskud – juletræer og pyntegrønt

Hvis du har arealer, der er omfattet af et tilsagn om Miljøbetinget tilskud – juletræer og pyntegrønt, skal du udarbejde et gødningsregnskab for hver planperiode i de 5 år, tilsagnet løber. Det gælder for alle virksomheder, også små virksomheder, der ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab. For virksomheder der ikke er med i Register

for Gødningsregnskab, skal gødningsregnskabet ikke indberettes, men opbevares i 5 år efter sidste udbetalingstidspunkt.

4.4.6 Dokumentation - gødningskvitteringer (Skema B1)

Gødningskvitteringer bruges ved overførsel af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning mellem to virksomheder, der begge er med i Register for Gødningsregnskab.

Gødningskvitteringer skal være skriftlige og indeholde følgende oplysninger:

- Dato og CVR-nr. på den virksomhed, der afgiver husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning (felt 151).
- Navn, adresse og CVR-nr. på den virksomhed, der modtager husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning (felt 152 og 153).
- Det totale antal kg kvælstof i husdyrgødningen/forarbejdet husdyrgødning (felt 155).
- Typen af gødning (felt 154).
- Kvælstofudnyttelsesprocenten (felt 165).
- Antal dyreenheder (felt 156) (læs mere om dette i kapitel 6).
- Oplysning om hvorvidt husdyrgødningen er afsat via græssende dyr (felt 159).
- Oplysning om hvorvidt husdyrgødningen er afsat via græssende dyr på MVJ 0-areal (felt 166).
- Oplysning om hvorvidt modtager indgår i produktionsmæssig sammenhæng med afgiver (felt 167).
- Modtagers underskrift med dato (felt 160).

Feltene i parentes angiver det felt, afgiver skal udfylde ved indberetning af sit gødningsregnskab (se eksempel 10).

Som afsætter skal du opbevare en kvittering for hver gang, der overføres husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning. Der kan være særlige regler, fx på økologiområdet, hvor gødningskvitteringerne skal kunne forevises straks efter, at gødningen er overført i forbindelse med kontrol af reglerne. Læs mere i "[Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#)".

Eksempel 10: Gødningskvittering (Skema B1)					
Virksomhedens CVR-nr. 12345678		Dato (dd-mm-åååå) 12-10-2016		151	
Modtagers navn og adresse Laust Ladefoged		152	Modtagers CVR-nr. 97654321	153	
Gødningstype Svinegylle		154	Antal dyreenheder 21DE	156	
Antal kg kvælstof 2.112 kg N	155	Kvælstofudnyttelse 75 %	165	Husdyrgødning overført via græssende dyr? (Sæt kryds hvis ja)	159
Modtagers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift Laust Ladefoged 12/10-2016		160	Husdyrgødning afsat via græssende dyr til MVJ 0N areal? (Sæt kryds hvis ja)	166	
		167	Indgår i produktionsmæssig sammenhæng? (Sæt kryds hvis ja)	167	
Jordbruger med CVR-nr. 12345678 har afsat 2.112 kg total N i svinegylle til Laust Ladefoged, der er med i Register for Gødningsregnskab. Mængden af svinegylle svarer til 800 producerede svin, dvs. 21 DE (Tabel 9).					

4.5 Andel af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, der skal indgå i gødningsregnskabet

I felt 308 i gødningsregnskabet beregnes dit samlede forbrug af kvælstof i husdyrgødning. Når man gøder med husdyrgødning, er det imidlertid ikke den totale mængde, der skal indgå i gødningsregnskabet, men kun den del der effektivt kan udnyttes af afgrøden. Der er derfor fastsat lovpligtige udnyttelsesprocenter for husdyrgødning (se de enkelte udnyttelsesprocenter nedenfor). For at få det endelige forbrug af kvælstof fra husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning skal du indregne en udnyttelsesprocent for hver gødningstype. I blok 3.3 i gødningsregnskabet laves denne beregning. Tallet i felt 609 skal være det samme som i felt 308. I felt 610 fås den totale mængde kvælstof, der skal indgå i gødningsregnskabet.

Eksempel 11: Beregning af andel af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, der skal indgå i gødningsregnskabet				
Gødningstype	Udbragt	Udnyttelse	Bidrag til gødningsregnskab	
Svinegylle	8.230 kg N	75 %	6.172,5 kg N	601
Kvæggylle	kg N	70 %	kg N	602
Minkgylle	kg N	70 %	kg N	613
Fjerkrægylle	kg N	70 %	kg N	614
Blandet gylle	kg N	%	kg N	603
Fast gødning	kg N	65 %	kg N	604
Ajle	kg N	65 %	kg N	605
Dybstrøelse	509 kg N	45 %	229,05 kg N	606
Væskefraktion efter separation	120 kg N	85 %	102 kg N	615
Afgasset biomasse	kg N	%	kg N	607
Anden husdyrgødning	kg N	65 %	kg N	611
Forarbejdet husdyrgødning	1.032 kg N	68 %	701,76 kg N	612
	kg N	%	kg N	608
I alt	9.891 kg N	⁶⁰⁹	7.205,31 kg N	610

En jordbruger udbringer svinegylle og dybstrøelse på sine egne arealer. Mængderne anføres i blok 3.3 (kolonne 2, udbragt) og ganges med gødningstypens udnyttelsesprocent (kolonne 3, udnyttelse). Herudover har jordbruger modtaget og udbragt 120 kg N i væskefraktion efter forarbejdning og 1.032 kg N i forarbejdet husdyrgødning. Væskefraktionen ganges med udnyttelsesprocenten på 85, mens udnyttelsesprocenten for den forarbejdede husdyrgødning er blevet oplyst af leverandøren til at være 68%, baseret på de husdyrgødningstyper, der indgår. For væskefraktionen skal jordbruger selv skrive udnyttelsesprocenten ind i kolonne 3.
Totalt skal jordbruger medtage 7.205 kg N i sit gødningsregnskab.

Udnyttelsen afhænger af gødningstypen. Benytter du blandinger af husdyrgødningstyper eller husdyrgødning blandet med anden organisk gødning, som fx slam, skal du ud fra sammensætningen beregne udnyttelsesprocenten. Gødningsregnskabet viser udnyttelsesprocenten for de enkelte gødningstyper.

Ved indberetning af gødningsregnskabet bliver normproduktion, der er beregnet i blok 2.5, overført til blok 3.3 fordelt på gødningstyper (fast gødning, dybstrøelse m.v.). Gødningstypen bestemmes ud fra det staldsystem, du har anført. Du skal selv angive, hvor meget du har forbrugt af hver gødningstype. Dette afhænger af, om du har udbragt husdyrgødning fra dit startlager og/eller fra anden virksomhed, eller om du har afsat husdyrgødning til en anden virksomhed eller lagt noget på lager.

I aftalerne om overført gødning til dig (Skema B1) er mængden for hver gødningstype samt udnyttelsesprocenten anført. Resultatet skrives i kolonne 4, bidrag til gødningsregnskabet. For at få dit samlede forbrug af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning (felt 610) lægges tallene i kolonne 4 sammen.

Blandinger af husdyrgødning

Blandinger af husdyrgødning og anden organisk gødning betragtes som husdyrgødning, hvis der ikke iblandes mere end 25 pct. affald regnet på tørstofbasis i husdyrgødningen. Iblandes husdyrgødningen mere end 25 pct. affald regnet på tørstofbasis,

betragtes blandingen som affald og skal følge reglerne i Slambekendtgørelsen (Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål). Kvælstofindhold og udnyttelsesprocent beregnes ud fra indholdet af de forskellige gødningstyper og deres mængde.

For blandet gylle beregnes udnyttelsesprocenten ud fra de mængder af forskelligt gylle, der er iblandet.

For forarbejdet husdyrgødning beregner producenten udnyttelsesprocenten ud fra det indgående gødning og sammensætningen af de forarbejdede produkter.

For afgasset biomasse beregner producenten udnyttelsesprocenten ud fra det indgående gødning. Alternativt kan udnyttelsesprocenten sættes som andelen for svinegylle, der er 75 pct.

Væskefraktion efter forarbejdning hvor fiberfraktionen afbrændes

Væskefraktion er den flydende fraktion, der opstår ved forarbejdning af gylle, og hvor den faste fiberfraktion anvendes til forbrænding. Væskefraktionen har en udnyttelsesprocent på 85 pct.

Smitsomme husdyrsygdomme

Hvis der på din virksomhed er en meget smitsom husdyrsygdom, fx plasmacytose, kan der stilles særlige krav til, hvordan du håndterer din husdyrgødning. Kravene kan betyde, at gødningsværdien nedsættes. På den baggrund kan NaturErhvervstyrelsen efter skriftlig ansøgning nedsætte kravet til udnyttelse af gødningen.

Hvis NaturErhvervstyrelsen giver dispensation fra det normale krav til udnyttelse på grund af husdyrsygdom, skal gødningen anføres under gødningstypen "Blandet gylle". Udnyttelsesprocenten fremgår af dispensationen.

4.6 Handelsgødning

Hvis du bruger handelsgødning, skal du medregne hele indholdet af kvælstof i dit gødningsregnskab.

Bemærk, at urea betragtes som handelsgødning.

4.6.1 Indkøbt handelsgødning

Den fortrykte oplysning i gødningsregnskabets felt 703 er den mængde handelsgødning, dine danske leverandører har indberettet som solgt til dig (se afsnit 8.2). Hvis du har indberettet videresalg af handelsgødning til andre virksomheder, vil den fortrykte mængde være det samlede køb fratrukket dit videresalg.

Hvis den fortrykte oplysning om den indkøbte mængde handelsgødning ikke er rigtig, skal du kontakte dine gødningsleverandører. Leverandørerne skal herefter indberette den rigtige mængde til NaturErhvervstyrelsen. Hvis du har købt handelsgødning i udlandet, skal denne mængde indberettes i felt 702 i dit gødningsregnskab.

Hvis du afsætter handelsgødning til en virksomhed eller en privatperson, der ikke er

tilmeldt Register for Gødningsregnskab, skal du betale kvælstofafgift af den afsatte/solgte mængde. Det er sælger af handelsgødningen, der skal opkræve afgiften fra køber (læs mere herom i afsnit 8.2.3).

Handelsgødning med over 16 pct. kvælstof fra ammoniumnitrat

Hvis du vil bruge gødning, som indeholder mere end 16 pct. kvælstof fra ammoniumnitrat i forbindelse med dit erhverv, skal du være registreret hos NaturErhvervstyrelsen – enten i Register for Gødningsregnskab eller i Register for køb af ammoniumnitratgødning.

Hvis du har brug for gødning med mere end 16 pct. kvælstof fra ammoniumnitrat til erhvervsmæssig vedligeholdelse af fx golfbaner, parker, idrætsanlæg eller andre ikke landbrugsjorde, skal du registreres i Register for køb af ammoniumnitratgødning, inden du kan købe gødningen. Du skal søge om tilladelse hos NaturErhvervstyrelsen til at blive registreret i dette register. Ansøgning om tilmelding til Register for køb af ammoniumnitratgødning skal ske via Tast selv-service.

4.6.2 Startlager

Det fortrykte startlager pr. 1. august 2016 svarer til slutlageret i gødningsregnskab for planperioden 2015/2016.

Hvis din virksomhed ikke var tilmeldt i planperioden 2015/2016, skal du fastsætte dit startlager af handelsgødning pr. 1. august 2016 ud fra driftsbilag på indkøbt handelsgødning i planperioden 2015/2016.

4.6.3 Slutlager

Størrelsen af dit lager af handelsgødning, også kaldet lagerstatus, skal opgøres ved planperiodens slutning den 31. juli 2017. Lagerstatus omfatter al din handelsgødning uanset, hvor gødningen opbevares. Det vil sige, at faktureret handelsgødning, der ligger på lager hos grovvareselskaber, også skal medregnes i slutlageret.

Derudover skal du opgøre den mængde handelsgødning, der er brugt til afgrøder i den forlængede planperiode (1. august 2017 til 30. september 2017), og som høstes eller afgræsses inden den 31. december 2017.

Planperiodens slutlager opgøres som lagerstatus den 31. juli 2017 minus forbrug i den forlængede planperiode. Kun i særlige situationer kan slutlageret være negativt. Slutlageret indgår som startlager for planperioden 2017/2018.

Når du ophører i Register for Gødningsregnskab, må du ikke have et slutlager af handelsgødning, idet din virksomhed ved ophør ikke længere opfylder betingelserne for at modtage og anvende gødning uden afgift. Inden din virksomhed afmeldes registeret, skal du derfor afsætte mængden til en anden jordbruger tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller tilbagelevere mængden til din leverandør (læs mere herom i afsnit 1.8.7).

Hvis du afsætter gødning med indhold af kvælstof til private eller til ikke-registrerede jordbrugere, skal der betales afgift af mængden. Betalingen skal ske ved, at du betaler 5 kr. pr. kg N til SKAT senest den 15. i måneden, efter udløbet af den måned, hvor handelsgødningen overdrages til private eller til virksomheder, der ikke er registreret i

Register for Gødningsregnskab. Hvis du beholder gødningen til privatbrug efter ophør, skal du således kunne dokumentere, at der er betalt afgift i den sidst tilmeldte planperiode eller umiddelbart herefter. Du må desuden ikke sælge gødning, som indeholder mere end 16 pct. kvælstof fra ammoniumnitrat, til privatpersoner eller virksomheder, der ikke er med i Register for Gødningsregnskab.

4.6.4 Samlet forbrug af handelsgødning

Du beregner dit forbrug af handelsgødning på følgende måde:

Forbrug af handelsgødning = Startlager + indkøbt handelsgødning – afsat handelsgødning – slutlager (se eksempel).

Bemærk: Forbruget af handelsgødning er den beregnede størrelse. Det er dermed ikke slutlageret, du skal beregne. Det betyder, at du skal bruge opgørelsen af dit startlager og slutlager til at beregne forbruget af handelsgødning

Du er selv ansvarlig for, at lageropgørelsen er korrekt og kan dokumenteres.

Eksempel 12: Samlet forbrug af kvælstof i handelsgødning (herunder urea)			
Startlager pr. 1. august 2016		1.542 kg N	708
Indkøbt handelsgødning i perioden 1.august 2016 til 31. juli 2017		+8.456 kg N	703
Lagerstatus pr. 31. juli 2017	1.020 kg N		705
Forbrug fra 1. august 2017 til 30. september 2017 (til afgrøder, der blev høstet eller afgræsset før 31. december 2017)	- 560 kg N		704
Slutlager pr. 31. juli 2017 (Beregnes som felt 705 – 704)	= 460 kg N	460 kg N	707
Samlet forbrug af handelsgødning i kg kvælstof i planperioden 2016/2017 (Beregnes som felt 708 + 703 – 707)		= 9.538 kg N	706
<p>En virksomhed har et startlager på 1.542 kg N i handelsgødning (felt 708). Virksomheden har indkøbt 9.000 kg N i handelsgødning, men videresolgt 544 kg N til en anden virksomhed i Register for Gødningsregnskab. De 544 kg N trækkes fra den indkøbte mængde (9.000 kg N – 544 kg N) = 8.456 kg N (felt 703). Slutlager - efter at forbruget i den forlængede planperiode (560 kg N) er trukket fra - er på 460 kg N (felt 707). Dvs. at det samlede forbrug bliver: 1.542 kg N + 8.456 kg N – 460 kg N = 9.538 kg N (felt 706)</p>			

4.7 Anden organisk gødning

Du skal oplyse dit forbrug og eventuelt lager af anden organisk gødning.

Anden organisk gødning omfatter organisk gødning, der ikke er urea, husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning. De organiske gødningsprodukter, som du skal medtage i gødningsregnskabet, er:

- Produkter, som kategoriseres som affald i henhold til slambekendtgørelsen (Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål), og som udbringes til jordbrugsformål, fx spildevandsslam.
- Andre organiske produkter med et indhold af kvælstof på mere end 3 kg N pr. ton produkt.

- Produkter, der indeholder mere end 20 kg N pr. ton tørstof, selvom indholdet af kvælstof er mindre end 3 kg N pr. ton produkt.

Du skal kunne dokumentere indholdet af kvælstof og mængden af gødning. Ud fra din leverandørs deklARATION af indholdet af kvælstof og den leverede mængde, kan du dokumentere indholdet af kvælstof. Din leverandør har pligt til at indberette anden organisk gødning, der afsættes til jordbrugsformål, til NaturErhvervstyrelsen (se afsnit 8.3). Det gælder fx også slagteri- eller fiskeaffald, der bruges i blandinger.

Produkter, der udelukkende består af have- og parkaffald, skal ikke medtages i gødningsregnskabet, da de betragtes som jordforbedringsmidler.

4.7.1 Andel af anden organisk gødning, der skal indgå i gødningsregnskabet

For at få det endelige forbrug af anden organisk gødning skal du indregne en udnyttelsesprocent af gødningen.

Den andel af kvælstof, du skal tage med i dit gødningsregnskab, er den andel, der er fastsat for produktet i den aktuelle planperiode. Hvis du modtager anden organisk gødning, får du udnyttelsesprocenten oplyst på gødningskvitteringen (Skema B1).

Eksempel 13: Andel af kvælstof i anden organisk gødning (bortset fra husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og urea), der skal indgå i gødningsregnskabet				
Gødningstype	Udbragt	Udnyttelsesprocent	Bidrag til gødningsregnskab	
Spildevandsslam	3.000 kg N	45 %	1.350 kg N	185
Komposteret husholdningsaffald	kg N	20 %	kg N	186
Kartoffelrugtsaft	kg N	50 %	kg N	187
Pressesaft fra grøntpillefabrikation	kg N	40 %	kg N	188
Andre typer af anden organisk gødning	1.575 kg N	40 %	630 kg N	190
I alt	4.575 kg N	¹⁹²	1.980 kg N	193
En jordbruger udbringer 3.000 kg N i spildevandsslam (felt 185, kolonne 2) fra et offentligt spildevandsanlæg på sine arealer og 1.575 kg N i andre typer af organisk affald (felt 190, kolonne 2). Mængderne skal ganges med gødningstypernes udnyttelsesprocent (kolonne 3). I kolonne 4 skrives resultatet, der summeres i gødningsregnskabets felt 193. De 1.980 kg N er den andel, der skal indgå i regnskabets beregning af virksomhedens samlede forbrug af kvælstof.				

Når du anvender blandinger af anden organisk gødning, skal du beregne udnyttelsesprocenten for blandingen med en vægtet procent af de enkelte gødninger i blandingen. Sammensætningen af gødningen skal kunne dokumenteres ud fra leverandørdeklARATION.

4.8 Samlet opgørelse

Den samlede opgørelse viser forholdet mellem din kvælstofkvote og dit kvælstofforbrug, altså balancen mellem den tilladte mængde kvælstof på baggrund af dit afgrødevalg og det faktiske forbrug på virksomheden.

Din kvælstofkvote udregnes i forbindelse med din gødningsplanlægning (kapitel 2). Kvælstofkvoten bliver fortrykt, hvis du har lavet og indsendt gødningskvoteberegningen i Tast selv-service. Har du derimod lavet din gødningsplanlægning i Skema A, skal du selv skrive kvælstofkvoten ind. Forbruget beregnes ved at lægge forbruget af forskellige gødningstyper sammen:

- Husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning (felt 610)
- Handelsgødning (felt 706)
- Anden organisk gødning (felt 193).

Overdraget forbrug i planperioden

Hvis du bortforpagter dele af dit areal, og der på arealet har været spredt handelsgødning ud inden bortforpagtning, fx efterårsgødning til raps eller frøgræs, skal du i felt 904 anføre det CVR-nr., som får overdraget 'kvælstoffet, der er kørt ud', og i felt 915 den mængde kvælstof, du har overdraget. Den virksomhed, der modtager arealet med 'kvælstof, der er kørt ud', skal anføre oplysningerne i felt 906 og 914.

Eksempel 14: Samlet opgørelse				
Virksomhedens samlede kvælstofkvote		3.150 Kg N		501
Virksomhedens samlede forbrug af kvælstof (Beregnes som felt 610 + 706 + 193)		3.400 Kg N		901
Kvælstofkvote minus forbrug af kvælstof (Beregnes som felt 501 - 901 - 914 + 915)		50 Kg N		902
Overdraget forbrug i planperioden				
Udbragt på modtaget areal fra CVR-nr.	(CVR) □□□□□□□□	906	Kg N	914
Udbragt på areal overdraget til CVR-nr.	(CVR) 1 2 3 4 5 6 7 8	904	300 Kg N	915
Virksomheden har her spredt 300 kg N i handelsgødning på arealer, der senere i planperioden er blevet bortforpagtet til virksomheden med CVR-nr. 12345678. Kvælstofkvoten er også blevet korrigeret, da den, der modtager arealet, har ret til kvoten.				

Eksempel 15: Hvor meget den nye bruger må gødske

En jordbruger overdrager brugsretten til et areal på 2 ha med en kvælstofkvote den 7. april 2017. Årets kvælstofnorm for arealet beregnes på baggrund af JB nr. 1. Afgrøden er vinterraps efter vårbyg. Kvælstofnorm = 203 kg N/ha ved standardudbytte. Korrektion for forfrugtsværdi = 0, Kvælstofprognose (fiktiv) = -5 kg N/ha. Dvs. at din kvælstofkvote for arealet = 2 ha * (203 kg N - 5 kg N/ha) = 396 kg N. Da arealet bortforpagtes, skal denne mængde trækkes fra den samlede kvælstofkvote hos bortforpagter.

Forbrug: I efteråret er arealet tildelt fx 40 kg N pr. ha til afgrøden. Den tidligere jordbruger skal ved opgørelsen af kvælstofforbruget opgive et forbrug på 2 x 40 kg N = 80 kg N på arealet. Den nye bruger skal have oplyst kvælstofforbruget på arealet, fx ved en kopi af den tidligere brugers gødningsplanlægning og have en opgørelse over kvælstofkvote og -lagre eller gødningsregnskab for

den del af planperioden, der er forløbet. Herefter kan den nye bruger benytte den del af kvælstofkvoten, der ikke er udnyttet. Den nye bruger har derfor i alt $396 - 80 = 316$ kg N (158 kg N pr. ha) til rådighed til gødskning af vinterrapsen i den del af planperioden, der er tilbage.

5. Efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder

5.1 Generelt om efterafgrøder

Reglerne om efterafgrøder beskriver hvor stor en del af dine marker, du skal udlægge med efterafgrøder, og hvilke afgrøder du kan anvende som efterafgrøder. De beskriver ligeledes mulighederne for at anvende alternativer til efterafgrøder, samt hvordan du kan anvende overskydende efterafgrøder eller alternativer.

Efterafgrøderne skal udlægges i planperiodens start, det vil sige, at efterafgrøder for planperioden 2016/2017 skal udlægges i efteråret 2016. Arealet med udlagte efterafgrøder skal indberettes i Tast selv-service senest 31. august 2016, samtidig med at du indberetter, om du har anvendt alternativer til efterafgrøder. Hvis du anvender alternativet tidlig såning af vinterafgrøder, skal dette dog først indberettes senest 12. september 2016. Alternativer til efterafgrøder er etablering af energiafgrøder, mellemafgrøder, braklagte arealer, braklagte arealer langs vandløb og søer, tidlig såning af vinterafgrøder eller afbrænding af fiberfraktionen fra husdyrgødning.

Dit efterafgrødekrav for planperioden 2016/2017 opgøres i april 2017 på baggrund af markplanen i Fællesskemaet 2017. Her kan du samtidig vælge, hvordan efterafgrødekravet skal dækkes.

Kravet kan dækkes af:

- efterafgrøder eller mellemafgrøder udlagt i 2016
- braklagte arealer
- braklagte arealer langs vandløb og søer, der grænser op til omdriftsarealer
- overskud af efterafgrøder eller alternativer fra tidligere planperioder
- energiafgrøder udlagt mellem 2009 og 2016
- arealer med vinterhvede, vinterrug, vinterbyg og triticales, der er sået senest 7. september 2016
- fiberfraktion afbrændt i planperioden 2015/2016 eller
- efterafgrøder eller alternativer udlagt af en anden jordbruger

Hvis du ikke kan dække dit krav ved nogle af ovenstående muligheder, vil der ske en automatisk nedskrivning af kvælstofkvoten for din bedrift.

Hvis du har overskud af efterafgrøder eller alternativer fra efteråret 2016, kan du vælge at overdrage dem til en anden jordbruger eller gemme overskuddet til næste planperiode ved at indberette dette i skemaet "Opgørelse af efterafgrøder" i Tast selv-service i foråret 2017.

I dette kapitel beskrives først kravene til pligtige efterafgrøder og alternativer i marken. Derefter beskrives, hvordan du skal indberette efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder, samt hvordan du kan vælge at dække dit krav til efterafgrøder. Til sidst

beskrives, hvad der gælder, når der overdrages jord, og hvordan sammenhængen er til efterafgrøder, der etableres i henhold til andre regler.

5.2 Hvem er omfattet af reglerne om pligtige efterafgrøder

Hvis du har en årlig momspligtig omsætning på over 50.000 kr. fra planteavl, husdyravl eller kombinationer heraf, og et efterafgrødegrundareal på mindst 10 ha, har du pligt til at etablere eller udlægge arealer med efterafgrøder i efteråret 2016. Dette gælder uanset, om din virksomhed er tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller ej.

Hvis din virksomheds efterafgrødegrundareal er mindre end 10 ha, er der ikke krav om, at du skal etablere pligtige efterafgrøder.

Hvis du ikke har pligt til at etablere efterafgrøder, behøver du ikke udfylde siderne om efterafgrøder i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder i Tast selv-service.

5.3 Krav til efterafgrøder og efterafgrødegrundarealet

Alt efter hvor meget organisk gødning du udbringer, er der to niveauer for etablering af efterafgrøder (se oversigten nedenfor):

- Hvis du har udbragt husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning, svarende til 0,8 DE/ha (harmoniareal) eller derover i planperioden 2014/2015², skal du etablere 14 pct. pligtige efterafgrøder. Anden organisk gødning medregnes, så 100 kg N (total) svarer til 1 DE.
- Hvis du har udbragt mindre end 0,8 DE/ha (harmoniareal) i planperioden 2014/2015, skal du etablere 10 pct. pligtige efterafgrøder.

Oversigt 8: Krav til pligtige efterafgrøder og eftervirkning		
Dyretryk	Krav til efterafgrøder	Eftervirkning
Større end eller lig med 0,8 DE/ha	14 pct. pligtige efterafgrøder	25 kg N/ha
Under 0,8 DE/ha eller ingen	10 pct. pligtige efterafgrøder	17 kg N/ha

Du skal trække en eftervirkning på 25 kg N (0,8 DE/ha eller derover) eller 17 kg N (under 0,8 DE/ha) pr. ha pligtige efterafgrøder dyrket i efteråret 2016, fra din samlede kvælstofkvote for 2016/2017 i din gødningsplanlægning (skema A).

² Sidste planperiode der er kontrolleret. For nyetablerede virksomheder og virksomheder, der ikke var forpligtet til at udarbejde gødningsregnskab i planperioden 2014/2015, fastsættes mængden af udbragt organisk gødning til under 0,8 DE/ha,

5.3.1 Efterafgrødegrundareal

Efterafgrødegrundarealet opgøres i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder i Tast selv-service på baggrund af din indberettede markplan i Fællesskemaet. Efterafgrødekravet for planperioden 2016/2017 opgøres med baggrund i den markplan, der ligger i systemet ved ansøgningsfristen for Grundbetaling i april 2017. Markplanen skal kunne sandsynliggøres i forhold til, hvad der reelt står i marken, også selvom markplanen justeres efterfølgende.

Efterafgrødegrundarealet er det areal, hvorpå du har de afgrøder, der er nævnt i oversigten nedenfor. Fx indgår vedvarende græs, braklagte arealer og roer ikke i dit efterafgrødegrundareal.

Oversigt 9: Arealer du skal medregne i efterafgrødegrundarealet

- Korn (vår- og vintersæd)	- Vår- og vinterraps	- Majs
- Rybs	- Soja	- Sennep
- Ærter	- Hestebønner	- Solsikke
- Oliehør	- Andre et-årige afgrøder, der ikke har kvælstofoptagelse om efteråret i høståret*	

*) Fx tidlige kartofler, spinat til frø, lupiner, tidlige grønsager, græs udlagt om efteråret i renbestand og etårige frøafgrøder. Enårige afgrøder er i denne sammenhæng afgrøder, der sås i perioden juli-maj og høstes inden den næstkommende 1. september, hvorefter marken er uden plantedække indtil 20. oktober.

5.4 Hvordan etableres efterafgrøderne i marken

Etableringen af pligtige efterafgrøder skal ske efter normale driftsmæssige principper, og efterafgrøden skal have en tilstrækkelig dækningsgrad for at sikre en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret.

Normale driftsmæssige principper, med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret, vil sige, at efterafgrøden skal etableres på samme måde som en afgrøde, der skal høstes på med hensyn til såteknik, udsædsmængde, omsåning etc. Dette indbefatter også, at der ikke må anvendes spildfrø som udsæd.

Følgende krav skal være opfyldt for de pligtige efterafgrøder:

- De skal senest være etableret den 1. august 2016
- Korsblomstrede afgrøder, honningurt, almindelig rug, stauderug og vårbyg skal dog senest være etableret den 20. august 2016 i renbestand eller blandinger
- Efterafgrøderne må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før den 20. oktober 2016
- Udlæg i majs må dog tidligst nedpløjes, nedvisnes eller destrueres den 1. marts 2017
- Arealer med pligtige efterafgrøder skal efterfølges af en forårssået afgrøde i 2017

Udlæg af efterafgrøder skal ske i korn eller afgrøder med tilsvarende høsttidspunkt. Du kan ikke benytte udlæg i roer, eller andre lignende afgrøder med sent høsttidspunkt, som pligtige efterafgrøder. Det er dog tilladt at udså udlæg af pligtige efterafgrøder i majs, men her skal du være opmærksom på det senere destruktions-tidspunkt.

I oversigten nedenfor kan du se, hvilke typer efterafgrøder du kan anvende som pligtige efterafgrøder.

Oversigt 10: Efterafgrødetyper som kan anvendes som pligtige efterafgrøder
<ul style="list-style-type: none"> • Udlæg af rent græs uden kløver • Udlæg af korsblomstrede afgrøder og cikorie • Korn og græs sået før eller efter høst, dog senest 1. august 2016 • Korsblomstrede afgrøder, honningurt, alm. rug, stauderug og vårbyg sået før eller efter høst, dog senest 20 august 2016 • Frøgræs der efter høst fortsætter som efterafgrøde

Pligtige efterafgrøder må afgræsses, og der må tages slæt på dem, bare plantedækket ikke tager skade, og efterafgrøden stadig har en tilstrækkelig dækningsgrad til at sikre en effektiv kvælstofoptagelse. Du skal dog være opmærksom på, at husdyrgødning afsat på arealerne ikke kan fratrækkes i gødningsregnskabet, da efterafgrøden ikke har nogen kvote.

5.5 Alternativer

I stedet for at udlægge pligtige efterafgrøder i marken, kan du vælge mellem en række alternativer, der fremgår af oversigten nedenfor.

Oversigt 11: Alternativer til efterafgrøder og deres omregningsfaktor	
Alternativ til efterafgrøde	Fra alternativ til efterafgrøde
Mellemafgrøder	2 ha til 1 ha efterafgrøder
Flerårige energiafgrøder	0,8 ha til 1 ha efterafgrøder
Braklagte arealer	1 ha til 1 ha efterafgrøder
Braklagte arealer langs søer og vandløb	1 ha til 4 ha efterafgrøder
Tidlig såning af visse vinterafgrøder (senest 7. september)	4 ha til 1 ha efterafgrøder
Afbrænding af fiberfraktion i husdyrgødning	25 DE til 1 ha efterafgrøder

Alternativerne kan benyttes til opfyldelse af dit pligtige efterafgrødekrav i planperioden 2016/2017. Hvis du udlægger og indberetter flere alternativer, end der er behov for til at dække dit efterafgrødekrav, omregnes de til efterafgrøder, hvorefter du kan vælge at overdrage dem til en anden jordbruger eller benytte overskuddet til opfyldelse af dit efterafgrødekrav i en senere planperiode.

5.5.1 Udlægning af mellemafgrøder i marken

Du kan vælge at erstatte etablering af pligtige efterafgrøder, helt eller delvist, ved at udlægge mellemafgrøder. Mellemafgrøder er en afgrøde, der etableres før dyrkning af vintersædsafgrøder. En mellemafgrøde er enten olieræddike, gul sennep eller

frøgræs, der bliver på arealet efter sidste høst. Mellemafgrøder må tidligst nedvisnes den 20. september.

Følgende krav skal være opfyldt, for at du kan bruge mellemafgrøder som alternativ til pligtige efterafgrøder:

- Mellemafgrøden skal efterfølges af en vintersæd
- Mellemafgrøden skal være udlagt senest den 20. juli
- Mellemafgrøden må tidligst nedmuldes eller nedvisnes den 20. september
- Ved udlæg af mellemafgrøder skal du benytte afgrødekode 972
- Mellemafgrøder skal indberettes i Tast selv-service senest den 31. august 2016

Etableringen af mellemafgrøder skal ske efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse inden vintersædsafgrøden. Dvs. at du som jordbruger skal dyrke en vellykket mellemafgrøde, med en tilstrækkelig dækningsgrad til at sikre en effektiv kvælstofoptagelse.

Der vil være mulighed for at ændre i mellemafgrødearealet i nedadgående retning, frem til der anmeldes kontrol på arealet, eller til systemet lukkes. Desuden kan arealet nedskrives i forbindelse med indberetningen af Opgørelsen af efterafgrøder i foråret 2017.

Omregningsfaktoren for etablering af mellemafgrøder som alternativ til etablering af pligtige efterafgrøder, er 2:1, som det fremgår af oversigten nedenfor. Det betyder, at du skal udlægge 2 ha mellemafgrøder for at erstatte 1 ha efterafgrøder.

Oversigt 12: Omregningsfaktor for etablering af mellemafgrøder som alternativ til udlægning af pligtige efterafgrøder

Omregningsfaktor	2 ha mellemafgrøder erstatter 1 ha efterafgrøder
------------------	--

Eksempel 16: Mellemafgrøder som alternativ til pligtige efterafgrøder

En jordbruger ønsker at udlægge mellemafgrøder som alternativ til pligtige efterafgrøder. Jordbrugeren har et efterafgrødegrundareal på 60 ha og har udbragt organisk gødning fra mere end 0,8 DE/ha på sit harmoniareal. Derfor er jordbrugeren pligtig til at etablere efterafgrøder på 14 pct. af grundarealet svarende til 8,4 ha. Nu ønsker jordbrugeren at erstatte 4 ha ud af de 8,4 ha pligtige efterafgrøder med mellemafgrøder. Dette kræver, at jordbrugeren ud over 4,4 ha efterafgrøder skal udlægge: $4 \text{ ha} \times 2 \text{ ha} = 8 \text{ ha}$ mellemafgrøder som alternativ til de resterende 4 ha efterafgrøder.

Vær opmærksom på, at der ikke medregnes eftervirkning på mellemafgrøder.

Hvis du ikke har mulighed for at efterfølge mellemafgrøden af en vintersædsafgrøde, kan du konvertere mellemafgrøden til en efterafgrøde. Afgrøden skal således efterfølges af en vårsæd i stedet for en vintersæd. Det kræver dog, at destruktions-/nedvisningskravene til efterafgrøder overholdes. Ønsker du at konvertere mellemafgrøder til efterafgrøder, skal du indberette dette i Tast selv-service senest den 10. oktober.

5.5.2 Flerårige energiafgrøder etableret i 2009/2010 og frem

For at kunne erstatte pligtige efterafgrøder i efteråret 2016 med alternativet ”flerårige energiafgrøder”, skal energiafgrøderne tidligst være etableret i planperioden 2009/2010 og senest den 31. juli 2016.

Det samlede areal med energiafgrøder skal desuden overstige virksomhedens areal med energiafgrøder i planperioden 2008/2009 (referenceår)³. Det er således alene den del af det samlede areal med energiafgrøder, der overstiger det samlede areal med energiafgrøder i planperioden 2008/2009, der kan benyttes som alternativ til pligtige efterafgrøder.

Du kan vælge at erstatte pligtige efterafgrøder helt eller delvist ved at udlægge flerårige energiafgrøder. De flerårige energiafgrøder, du kan benytte, er (afgrødekode i parentes): Ask (hører under afgrødekoden 591 lavskov), Pil (592), Poppel (593), El (594), Hassel (527), og Elefantgræs (596). Du skal være opmærksom på, at arealer med energiafgrøder, der benyttes til MFO-opfyldelse, ikke samtidig kan benyttes som alternativ til pligtige efterafgrøder.

Energiafgrøden skal etableres på et areal, der forud for etableringen af energiafgrøden har været udlagt med landbrugsafgrøder i omdrift. Du kan derfor ikke etablere flerårige energiafgrøder på arealer, der forud for etableringen har været udlagt med afgrøder nævnt i oversigten herunder.

Oversigt 13: Arealer med afgrøder, hvorpå der ikke kan etableres flerårige energiafgrøder			
Afgrødekode	Afgrøde	Afgrødekode	Afgrøde
248	Permanent græs ved vandboring	277	Permanent kløver til fabrik
250	Permanent græs, meget lavt udbytte	278	Permanent lucerne og lucernegræs med over 50 % lucerne
251	Permanent græs, lavt udbytte	279	Permanent græs til fabrik
252	Permanent græs, normalt udbytte	286	Permanent græs og kløvergræs uden norm, over 50 % kløver
253	Miljøgræs MVJ-tilsagn (80 N), omdrift	287	Græs til udegrise, permanent
254	Miljøgræs MVJ-tilsagn (0 N)	305	Permanent græs, uden udbetaling af økologi-tilskud
255	Permanent græs, under 50 % kløver/lucerne	308	MFO-Slåningsbrak
256	Permanent kløvergræs, over 50 % kløver/lucerne	310	Slåningsbrak

³ Referenceåret sættes for at sikre, at kun energiafgrøder, der er udlagt efter den 1. august 2009, kan tælles med. Energiafgrøder, der er udlagt før 1. august 2009, er allerede talt med i opgørelsen af kvælstofeffekten. Bedriftens areal med energiafgrøder i referenceåret udregnes som summen af arealer med følgende afgrøder: Pil (592), Poppel (593), El (594), Hassel (527), Lavskov (591) og Elefantgræs (596).

257	Permanent græs uden kløver	312	20-årig udtagning
258	Permanent græs ø-støtte	320	Braklagte randzoner (særlig MVJ-ordning)
259	Permanent græs, fabrik, over 6 tons	321	Miljøtiltag, ej landbrugsarealer
271	Rekreative formål	323	MFO-udyrket areal ved vandboring
272	Permanent græs til fabrik	324	Blomsterbrak
273	Permanent lucerne til fabrik	325	MFO-Blomsterbrak
274	Permanent lucernegræs over 25 % græs, til fabrik	488	Hønsegård, permanent græs
276	Permanent græs og kløvergræs uden norm, under 50 % kløver		

Der er ikke fastsat krav om omdriftstid, høst af energiafgrøderne eller specifikt etableringstidspunkt inden for en planperiode. Du skal dog være opmærksom på, at N-normen for pil kun gælder for pil dyrket med henblik på høst, og kun til og med fjerde planperiode efter høst eller plantning. Normen for poppel, el, hassel og ask gælder kun for kulturer dyrket med henblik på høst, og kun til og med tiende planperiode efter stævning eller plantning.

Omregningsfaktoren for etablering af energiafgrøder, som alternativ til etablering af pligtige efterafgrøder, er 0,8:1, som det fremgår af oversigten nedenfor. Det betyder, at du skal udlægge 0,8 ha energiafgrøder for at erstatte 1 ha efterafgrøder.

Oversigt 14: Omregningsfaktor for etablering af energiafgrøder som alternativ til udlægning af pligtige efterafgrøder

Omregningsfaktor	0,8 ha energiafgrøde erstatter 1 ha pligtige efterafgrøder
------------------	--

Eksempel 17: Energiafgrøder som alternativ til pligtige efterafgrøder

Som alternativ til udlægning af pligtige efterafgrøder ønsker en jordbruger at etablere energiafgrøder. Jordbrugerens har et efterafgrødegrundareal på 85 ha, og har udbragt mere end 0,8 DE/ha på sit harmoniareal. Derfor er jordbrugerens pligtig til at etablere efterafgrøder på 14 pct. af grundarealet svarende til 11,9 ha. Jordbrugerens vil erstatte alle 11,9 ha med energiafgrøder, hvilket kræver at jordbrugerens etablerer: $11,9 \text{ ha} \times 0,8 = 9,5 \text{ ha}$ energiafgrøder.

5.5.3 Braklagte arealer

Du kan benytte dine braklagte arealer til helt eller delvist at erstatte etablering af efterafgrøder. Du skal dog være opmærksom på, at der er følgende specifikke krav til brak, der skal bruges som alternativ til efterafgrøder⁴:

- Arealerne skal være etableret med græs, der er sået senest den 1. januar 2016

⁴ Du skal være opmærksom på, at der kan gælde andre regler for braklægning under grundbetalingsordningen. Hvis du modtager grundbetaling for brakarealet, skal bestemmelserne i begge regelsæt overholdes. Du kan læse mere om braklagte arealer under grundbetalingsordningen i ”Vejledning om direkte arealstøtte”, der kan findes på www.naturerhverv.dk/grundbetaling.

- Græsset må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før den 20. oktober 2016
- Arealet skal efterfølges af en forårssået afgrøde eller skal bibeholdes som brak i 2017
- Arealerne må ikke dyrkes, gødskes eller sprøjtes

Et brakareal anses for at være etableret med græs, uanset at der forekommer spredte naturligt etablerede planter på arealet. Hvis du udlægger vildt- og bivenlige tiltag på brakarealet, skal du være opmærksom på, at disse arealer også skal leve op til de ovennævnte krav, for at det fulde brakareal kan tælle med til opfyldelse af efterafgrødekravet. Hvis du har udlagt vildt- og bivenlige tiltag, der ikke lever op til disse bestemmelser, som fx barjordsstriber, skal dette areal fratrækkes det samlede brakareal ved indberetning.

Det er tilladt at anvende plantebeskyttelsesmidler til selektiv bekæmpelse af hejre (plante), giftige plantearter eller aggressive ukrudtsarter som for eksempel flyvehavre, kæmpebjørneklo, brændenælde og tidsler.

Hvis der på arealet er givet tilsagn om tilskud til f.eks. miljø- og klimavenligt landbrug, eller til økologi, kan arealet ikke anvendes som alternativ til efterafgrøder. Hvis tilsagnet udløber før den 1. september 2016, kan arealet dog godt tælle med.

Omregningsfaktoren for braklagte arealer, som alternativ til etablering af pligtige efterafgrøder, er 1:1, som det fremgår af oversigten nedenfor. Det betyder, at du skal udlægge 1 ha brak for at erstatte 1 ha efterafgrøder.

Oversigt 15: Omregningsfaktor for braklagte arealer som alternativ til udlægning af pligtige efterafgrøder

Omregningsfaktor	1 ha braklagt areal erstatter 1 ha pligtige efterafgrøder
------------------	---

Du kan benytte braklagte arealer med afgrødekode 310 (slåningsbrak) som alternativ til pligtige efterafgrøder. Arealer med afgrødekode 308 (blomsterbrak) kan ikke benyttes som alternativ til pligtige efterafgrøder. Ligeledes kan braklagte arealer, der benyttes til MFO-opfyldelse, ikke samtidig benyttes som alternativ til pligtige efterafgrøder.

Du skal selv beregne arealet af de braklagte arealer og indberette dette i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder senest 31. august 2016.

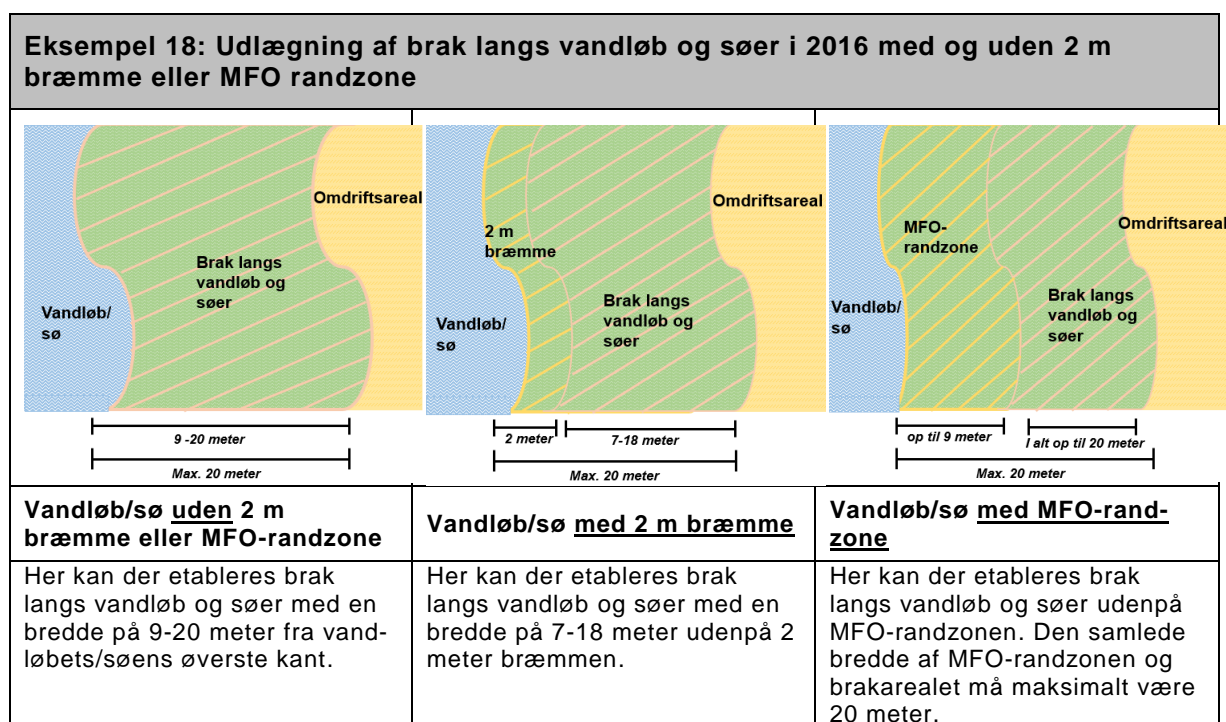
5.5.4 Braklagte arealer langs vandløb og søer

Du kan vælge at erstatte etablering af pligtige efterafgrøder helt eller delvist ved at udlægge braklagte arealer langs vandløb og søer.

Bemærk, at arealer, der er omfattet af krav om 2 meter bræmmer efter vandløbsloven, ikke kan indgå i det areal, der skal benyttes som alternativ til pligtige efterafgrøder. Ligeledes kan arealer, der indgår i opfyldelsen af MFO, ikke samtidig benyttes som alternativ til pligtige efterafgrøder. Det er dog muligt at benytte braklagte arealer langs

vandløb og søer, der er etableret uden på en 2 meter bræmme eller en MFO-randzone, jf. Eksempel 18.

Braklagte arealer langs vandløb og søer skal støde op til omdriftsarealer for at kunne erstatte efterafgrøder og skal have en bredde på mellem 9 og 20 meter fra vandløbets eller søens øverste kant, også kaldet "kronekanten". Hvor der ikke er en identificerbar øverste kant, beregnes arealets bredde fra overgangen mellem bevoksning af vand- og sumpplanter og egentlige landplanter.

Der er følgende krav til braklagte arealer langs vandløb og søer, der skal benyttes som alternativ til pligtige efterafgrøder⁵:

- Arealerne skal være etableret med græs, der er sået senest den 1. januar 2016
- Græsset må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før den 20. oktober 2016
- Arealet skal efterfølges af en forårssået afgrøde eller skal bibeholdes som brak i 2017
- Arealerne må ikke dyrkes, gødskes eller sprøjtes

Arealet anses for at være etableret med græs, uanset at der forekommer spredte naturligt etablerede planter på arealet. Hvis du udlægger vildt- og bivenlige tiltag på

⁵ Du skal være opmærksom på, at der kan gælde andre regler for braklægning under grundbetalingsordningen. Hvis du modtager grundbetaling for brakarealet, skal bestemmelserne i begge regelsæt overholdes. Du kan læse mere om braklagte arealer under grundbetalingsordningen i "Vejledning om direkte arealstøtte", der kan findes på www.naturerhverv.dk/grundbetaling.

brakarealet, skal du være opmærksom på, at disse arealer også skal leve op til de ovennævnte krav, for at det fulde brakareal kan tælle med til opfyldelse af efterafgrødekravet. Hvis du har udlagt vildt- og bivenlige tiltag, der ikke lever op til bestemmelserne oplyst herover, som fx barjordsstriber, skal dette areal ved indberetning fratrækkes det samlede areal med brak langs vandløb og søer, der skal benyttes som alternativ til pligtige efterafgrøder.

Hvis der på arealet er givet tilsagn om tilskud til f.eks. miljø- og klimavenligt landbrug, eller til økologi, kan arealet ikke anvendes som alternativ til efterafgrøder. Hvis tilsagnet udløber før den 1. september 2016, kan arealet dog godt tælle med.

Omregningsfaktoren for braklagte arealer langs vandløb og søer, som alternativ til etablering af pligtige efterafgrøder, er 0,25:1, som det fremgår af oversigten nedenfor. Det betyder, at du skal udlægge 0,25 ha braklagte arealer langs vandløb eller søer for at erstatte 1 ha efterafgrøder.

Oversigt 16: Omregningsfaktor for braklagte arealer langs vandløb og søer som alternativ til udlægning af pligtige efterafgrøder	
Omregningsfaktor	0,25 ha braklagt areal langs vandløb og søer erstatter 1 ha pligtige efterafgrøder

Du skal anvende afgrødekode 310 (slåningsbrak) på dine braklagte arealer langs vandløb og søer. Du skal selv beregne arealet af de braklagte arealer langs vandløb og søer og indberette dette i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder senest den 31. august 2016.

5.5.5 Tidlig såning af vinterhvede, vinterbyg, vinterrug og triticales

Tidlig såning af vinterhvede, vinterbyg, vinterrug (inklusive hybridrug) og triticales kan anvendes som alternativ til efterafgrøder.

For at tælle med som alternativ til efterafgrøder skal vintersæden være sået senest den 7. september 2016.

Omregningsfaktoren for etablering af tidligt sået vinterhvede, vinterbyg, vinterrug og triticales som alternativ til etablering af pligtige efterafgrøder er 4:1, som det fremgår af oversigten nedenfor. Det betyder, at du skal udlægge 4 ha med tidligt sået vintersæd for at erstatte 1 ha efterafgrøder.

Oversigt 17: Omregningsfaktor for tidlig såning som alternativ til udlægning af pligtige efterafgrøder	
Omregningsfaktor	4 ha tidligt sået vinterhvede, vinterbyg, vinterrug og triticales erstatter 1 ha efterafgrøder

Eksempel 19: Tidlig såning af vinterhvede som alternativ til pligtige efterafgrøder

En jordbruger ønsker at anvende tidlig sået vinterhvede som alternativ til pligtige efterafgrøder. Jordbrugerens ønsker at erstatte 2 ha efterafgrøder med tidligt sået vinterhvede. Dette kræver, at jordbrugerens skal udlægge: $2 \text{ ha} \times 4 = 8 \text{ ha}$ tidligt sået vinterhvede som alternativ til de 2 ha efterafgrøder. Eller hvis en jordbruger har en mark på 8 ha, som sås til med vinterhvede senest 7. september, så kan den erstatte: $8 \text{ ha} / 4 = 2 \text{ ha}$ efterafgrøder.

Du skal selv opgøre, hvor mange ha efterafgrøder der erstattes med tidlig såning, og indberette dette i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder senest 12. september 2016.

Du skal være opmærksom på, at der ikke tildeles ekstra N-kvotet til et vintersædsareal, hvis din vinterhvede i forbindelse med tidlig såning ikke overvintrer tilfredsstillende og derfor skal omsås. Det vil alene være N-normen til den sidst såede afgrøde, der kan anvendes.

5.5.6 Separering og forbrænding af fiberfraktion af husdyrgødning

Du kan vælge at erstatte etablering af pligtige efterafgrøder helt eller delvist ved at separere din virksomheds gylle i henholdsvis en væske- og en fiberfraktion. Efterfølgende skal fiberfraktionen forbrændes. Når fiberfraktionen fjernes, inden gyllen udbringes, vil der tilføres mindre organisk bundet kvælstof til jorden, og udvaskningen vil dermed mindskes.

Forbrænding af fiberfraktion skal foretages på et godkendt forbrændingsanlæg. For at dække efterafgrødekrafter i efteråret 2016, skal fiberfraktionen være afsat til forbrændingsanlægget i planperioden 2015/2016, altså inden du senest skal tilmelde alternativet den 31. august 2016.

Omregningsfaktoren for separering og forbrænding af gødning som alternativ til etablering af pligtige efterafgrøder fremgår af oversigten nedenfor.

Oversigt 18: Omregningsfaktor og betingelser for separering og forbrænding af gødning som alternativ til udlægning af pligtige efterafgrøder

Omregningsfaktor	Forbrænding af fiberfraktionen fra 25 DE erstatter 1 ha lovpligtige efterafgrøder
------------------	---

Du skal i gødningsregnskabet under pkt. 3.2 "Samlet forbrug af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning" i felt 321 angive, hvor meget du har afsat til forbrænding.

Eksempel 20: Separering og forbrænding af fiberfraktion af husdyrgødning

En jordbruger vælger at separere virksomhedens produktion af svinegylle og forbrænde den dannede fiberfraktion på et godkendt forbrændingsanlæg. Den separerede svinegylle svarer til 110 DE og den efterfølgende forbrænding af fiberfraktionen gør, at jordbrugerens nu skal udlægge: $110 \text{ DE} / 25 \text{ DE} = 4,4 \text{ ha}$ færre pligtige efterafgrøder.

5.6 Indberetning af efterafgrøder og brug af alternativer

5.6.1 Indberetning af efterafgrøder i Tast selv-service i 2016

Senest den 31. august 2016 skal du i Tast selv-service oplyse, hvor mange efterafgrøder du har udlagt, samt i hvilket omfang du ønsker at anvende alternativer til efterafgrøder. Alternativer til efterafgrøder er mellemafgrøder, brak, energiafgrøder, braklagte arealer langs vandløb og søer, tidlig såning af vintersæd samt afbrænding af fiberfraktionen af husdyrgødning. Fristen for indberetning af alternativet tidlig såning er senest den 12. september 2016.

Indberetningen skal ske i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder i Tast selv-service via www.virk.dk eller www.naturerhverv.dk. Din indberetning skal indeholde oplysninger om:

- Antal ha efterafgrøder du har etableret
- Antal ha mellemafgrøder, energiafgrøder og/eller tidlig såede vinterafgrøder du har etableret
- Antal ha brak og/eller braklagte arealer langs vandløb og søer
- Antal DE fiberfraktion der er afbrændt

Muligheden for tilmelding helt frem til og med 31. august betyder, at du har mulighed for at bedømme, om dine efterafgrøder er blevet til noget. Hvis du senest den 31. august konstaterer, at efterafgrøden ikke bliver til noget, skal du nedskrive arealet i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder og indsende rettelsen. Der vil være mulighed for at ændre i efterafgrødearealet i nedadgående retning frem til der anmeldes kontrol på arealet, eller til skemaet lukkes i slutningen af året. Man har også mulighed for at nedskrive arealet i forbindelse med opgørelsen af efterafgrøder, som skal indberettes inden fristen for ansøgningen om direkte arealtilskud i april 2017.

Hvis indberetningen af efterafgrøder eller alternativer ikke fremgår af Tast selv-service, kan efterafgrøderne eller alternativerne ikke anvendes til at dække dit krav eller til opsparing.

Ved overdragelse af arealer, er det den, der har rådighed over arealet den 31. august 2016, der skal indberette de udlagte efterafgrøder. En overdragelse pr. 1. eller 2. september 2016 sidestilles med en overdragelse pr. 31. august 2016, således at den nye bruger indberetter arealet.

Eksempel 21: Indberetning af efterafgrøder i Tast selv-service

Indberetning af efterafgrøder for efteråret 2016

- Skal jeg udfylde siden [?](#)
- Hvordan får jeg fortrykt oplysninger på siden [?](#)
- Regler for at udfylde siden [?](#)

A Pligtige efterafgrøder der udlægges i efteråret 2016 ?		
På siden Markplan har du oplyst et areal med efterafgrøder (afgrødekode 968) på	9,40	ha
Er markplanen ikke udfyldt, kan du angive det rigtige areal her	<input type="text"/>	ha
B Energiafgrøder ?		
Samlet areal med energiafgrøder i referenceåret 2008/2009, fra din markplan 2009	0,00	ha
Er dette ikke korrekt, kan du oplyse det rigtige areal her	<input type="text"/>	0,00 ha
Samlet areal med energiafgrøder i 2016, fra siden Markplan	0,00	ha
Er dette ikke korrekt, kan du oplyse det rigtige areal her	<input type="text"/>	0,00 ha
Areal med energiafgrøder, der kan benyttes som alternativ	0,00	ha
Energiafgrøder omregnet til efterafgrøder (0,8 ha energiafgrøder erstatter 1 ha efterafgrøder)	0,00	ha
C Mellemafgrøder ?		
Areal med mellemafgrøder (afgrødekode 972, kolonne 11) fra siden Markplan	8,73	ha
Er markplanen ikke udfyldt, kan du oplyse arealet her	<input type="text"/>	ha
Mellemafgrøder omregnet til efterafgrøder (2 ha mellemafgrøder erstatter 1 ha efterafgrøder)	4,37	ha
D Afbrænding af fiberfraktion fra husdyrgødning i planperioden 2015/2016 ?		
Oplys antal dyreenheder	<input type="text"/>	DE
Omregnet til efterafgrøder, hvor 25 DE svarer til 1 ha efterafgrøder	0,00	ha
E Braklagte arealer langs vandløb og søer ?		
Oplys antal ha braklagte arealer langs vandløb og søer, du ønsker at benytte som alternativ til efterafgrøder	<input type="text"/>	1,23 ha
Omregnet til efterafgrøder, hvor 0,25 ha braklagte arealer langs vandløb og søer svarer til 1 ha efterafgrøder	4,92	ha
F Tidlig såning af vintersæd ?		
Oplys antal ha med tidlig såning af vintersæd, du ønsker at benytte som alternativ til efterafgrøder	<input type="text"/>	24,45 ha
Omregnet til efterafgrøder, hvor 4 ha tidligt sået vintersæd svarer til 1 ha efterafgrøder	6,11	ha
G Braklagte arealer ?		
Areal med brak, fra Fællesskema 2016	0,00	ha
Oplys areal med brak, du ønsker at anvende som alternativ til efterafgrøder	<input type="text"/>	ha
Omregnet til efterafgrøder, hvor 1 ha med brak svarer til 1 ha efterafgrøder	0,00	ha
H Efterafgrøder og alternativer i 2016		
Omregnet til efterafgrøder i alt	24,80	ha

5.6.2 Opgørelse af kravet i Tast selv-service i april 2017

Dit krav til efterafgrøder i planperioden 2016/2017 opgøres i Tast selv-service på baggrund af markplanen i dit Fællesskema. Efterafgrødekravet opgøres med baggrund i den markplan, der ligger i systemet samtidig med fristen for indsendelse af Fællesskemaet i april 2017, også selvom markplanen efterfølgende ændres. Markplanen skal kunne sandsynliggøres i forhold til, hvad der reelt står i marken, også selvom markplanen justeres efterfølgende.

Når dit endelige krav er opgjort, kan du se, om du har overskud eller underskud af efterafgrøder i planperioden. Et eventuelt overskud vil automatisk blive overført fra din registrering af udlagte efterafgrøder/alternativer om efteråret. Hvis der er opsparet et overskud, kan du vælge enten at overdrage overskuddet til en anden jordbruger eller at gemme det til senere planperioder.

Hvis du ikke har indberettet tilstrækkeligt med efterafgrøder til at dække planperiodens efterafgrødekrav, kan du vælge at anvende efterafgrøder fra tidligere planperioder eller overdrage efterafgrøder fra en anden jordbruger til at dække dit krav. Hvis efterafgrødekravet ikke kan dækkes af dette, vil din kvælstofkvote for planperioden 2016/2017 automatisk blive nedskrevet.

Oversigt 19: Frister for indberetning af efterafgrøder			
Frist	31. august 2016	12. september 2016	Frist for indsendelse af Fællesskemaet i april 2017
Hvad skal indberettes?	Du indberetter, hvor mange ha efterafgrøder, mellemafgrøder, brak, energiafgrøder eller braklagte arealer langs vandløb og søer du har i sensommeren 2016. Ligeledes skal du indberette, hvor mange DE du har afbrændt fiberfraktionen fra i 2015/2016.	Du indberetter, hvor mange ha du har med tidligt sået vintersæd.	Dit efterafgrødekrav for planperioden 2016/2017 opgøres, og på baggrund af din indberetning den 31. august 2016 opgøres det, om du har et overskud af efterafgrøder og/eller alternativer, der kan overføres til de næste planperioder eller overdrages til en anden bedrift.
Hvor skal indberettes?	I Tast selv-service Skema: Gødningskvote og Efterafgrøder 2016 Side: Indberetning af efterafgrøder 2016/2017	I Tast selv-service Skema: Gødningskvote og Efterafgrøder 2016 Side: Indberetning af efterafgrøder 2016/2017	I Tast selv-service Skema: Gødningskvote og Efterafgrøder 2017 Side: Opgørelse af efterafgrøder 2016/2017

5.6.3 Opsparing af efterafgrøder

Hvis du i de forudgående planperioder har etableret et større efterafgrødeareal, end du havde pligt til, og dette er blevet indberettet i Tast selv-service, kan du bruge dette overskud til at dække dit efterafgrødekrav i 2016/2017.

Et eventuelt overskud af efterafgrøder i sensommeren 2016 vil automatisk blive medregnet, når efterafgrødekravet fastlægges i april 2017.

Her kan du vælge, om overskuddet skal:

- overføres til næste planperiode eller
- overdrages til en anden jordbruger

Indberetning skal ske i skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder i Tast selv-service via www.virk.dk eller www.naturerhverv.dk.

Du har også mulighed for at overføre overskud af alternativer til senere planperioder. Hvis du fx har udlagt og indberettet flere mellemafgrøder eller energiafgrøder, end der er behov for til at dække dit efterafgrødekrav, omregnes disse til efterafgrøder og overføres automatisk til senere planperioder. Opsparede efterafgrøder forældes ikke.

Eksempel 22: Opsparing af efterafgrøder

Hvis du i august 2016 udlægger 6 ha efterafgrøder, og det ved opgørelsen af dit efterafgrødekrav i april 2017 viser sig, at dit samlede efterafgrødekrav kun er på 4 ha, vil der blive overført 2 ha efterafgrøder til næste planperiode.

5.6.4 Overdragelse af pligtige efterafgrøder til en anden virksomhed

Som alternativ til etablering af pligtige efterafgrøder, kan to virksomheder, som er registreret i NaturErhvervstyrelsens Register for Gødningsregnskab og er omfattet af krav om efterafgrøder, indgå en aftale om overdragelse af efterafgrøder eller alternativer til efterafgrøder. Både den jordbruger, der modtager efterafgrøderne, og den, som afgiver efterafgrøderne, skal indberette overdragelsen i Tast selv-service, for at overdragelsen er gyldig. Skemaet B3 bagerst i denne vejledning kan evt. benyttes som en form for kontrakt i forbindelse med overdragelser. Skemaet B3 skal ikke indsendes, idet overdragelsen skal indberettes i Tast selv-service.

En aftale om overdragelse af efterafgrøder (eller alternativer) fra en bedrift til en anden, i planperioden 2016/2017, skal være indgået inden fristen for indsendelse af fælleskemaet i april 2017, og det skal fremgå af Tast selv-service 2017 for begge virksomheder.

Overdragelse af efterafgrøder (eller alternativer) fra én virksomhed til en anden skal som udgangspunkt foretages i Tast selv-service, men dette kræver, at begge virksomheder har et efterafgrødekrav. En virksomhed, der f.eks. som følge af bortforpagtning ikke længere har et efterafgrødekrav, fordi det dyrkende areal på bedriften nu er mindre end 10 ha, kan ikke overdrage efterafgrøder i Tast selv-service, læs mere i afsnit 5.7.

Hvis virksomhederne, der overdrager efterafgrøder imellem sig, på overdragelsestidspunktet i Tast selv-service ikke har samme efterafgrødekrav, skal antallet af ha efterafgrøder, der skal overdrages, udregnes som omregningsfaktoren ganget med det antal ha lovpligtige efterafgrøder, der ønskes erstattet (se oversigten nedenfor).

Oversigt 20: Omregningsfaktor* for overdragelse af efterafgrøder som alternativ til udlægning af pligtige efterafgrøder	
Overdragelse af efterafgrøder	Omregningsfaktor
For at dække et krav på 1 ha efterafgrøde hos en virksomhed, der udbringer mindre organisk gødning, end hvad der svarer til 0,8 DE/ha, skal der overdrages 0,7 ha efterafgrøder fra en virksomhed, der udbringer mere end 0,8 DE/ha	0,7
For at dække et krav på 1 ha efterafgrøder hos en virksomhed, der udbringer mere organisk gødning, end hvad der svarer til 0,8 DE/ha, skal der overdrages 1,5 ha efterafgrøder fra en virksomhed, der udbringer mindre end 0,8 DE/ha	1,5
Hvis bedrifterne er ens, overdrages én til én	1

*Omregningsfaktoren tager udgangspunkt i modtagers ønske om efterafgrøder

Eksempel 23: Overdragelse af opsparede efterafgrøder fra en anden virksomhed

To virksomheder har indgået en aftale om overdragelse af opsparede efterafgrøder. Virksomheden, der ønsker at undgå at udlægge efterafgrøder og i stedet få dækket sit krav af en anden virksomhed, har udbragt mere end 0,8 DE/ha. Virksomheden, der har udlagt de ekstra efterafgrøder, der skal overdrages/afgives, har udbragt mindre end 0,8 DE/ha. Aftalen mellem de to virksomheder går på at overdrage efterafgrøder til at dække et krav på 8 ha hos jordbrugeren med det højeste husdyrtryk. Virksomheden med det mindste husdyrtryk, der skal overdrage/ afgive efterafgrøder, skal derfor overdrage/afgive: $8 \text{ ha} \times 1,5 = 12 \text{ ha}$ efterafgrøder.

Begrundelsen er, at efterafgrøderne har den største effekt på de arealer, hvor der udbringes husdyrgødning, og derfor er en ha efterafgrøde, der udlægges på bedrifter, der bruger husdyrgødning, "mere værd" end efterafgrøder, der udlægges på bedrifter, hvor der ikke anvendes husdyrgødning.

Begge virksomheder skal indberette overdragelsen i Tast selv-service.

Nedenfor vises et eksempel på brug af skema B3 i den ovenstående situation, hvor en bedrift, der udbringer mere organisk gødning, end hvad der svarer til 0,8 DE/ha, ønsker at have dækket et efterafgrødekrav på 8 ha med efterafgrøder fra en bedrift, der udbringer mindre organisk gødning, end hvad der svarer til 0,8 DE/ha.

Skema B3 overdragelse af efterafgrøder mellem to virksomheder

Omregningsfaktor 1,5 ved overdragelse fra virksomhed med < 0,8 DE/ha til virksomhed med >0,8 DE/ha	☒
Omregningsfaktor 0,7 ved overdragelse fra virksomhed med > 0,8 DE/ha til virksomhed med <0,8 DE/ha	☐
Omregningsfaktor 1 ved ens bedrifter	☐
Modtagers navn og adresse Hans Jensen (bedrift der udbringer mere end 0,8 DE/ha), Landevejen 3, Nyby	
Modtagers CVR-nr. <input type="text"/>	
Antal ha pligtige efterafgrøder der modtages (angives i Tast selv-service som modtaget)	8 ha
Modtagers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift	
Afgiverens navn og adresse Jens Hansen (bedrift der udbringer mindre end 0,8 DE/ha), Landevejen 7, Nyby	
Afgivers CVR-nr. <input type="text"/>	
Antal ha pligtige efterafgrøder der afgives (angives i Tast selv-service som afgivet)	12 ha
Afgivers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift	

Der er ingen afstandsmæssige begrænsninger for, hvem der kan erstatte pligtige efterafgrøder for en given jordbruger i planperioden 2016/2017.

Ved overdragelse af efterafgrøder skal eftervirkningen af efterafgrøderne *ikke* overdrages. Eftervirkningen er den mængde af organisk bundet kvælstof, som efterafgrøderne efterlader i jorden, og som kan mineraliseres og optages af den efterfølgende afgrøde. Derfor skal eftervirkningen trækkes fra kvælstofkvoten på den bedrift, hvor efterafgrøderne fysisk har været udlagt på marken.

Du skal være opmærksom på, at virksomheder, der ikke har et efterafgrødekrav, og som ikke er ophørt i Register for Gødningsregnskab, ikke kan overdrage opsparede efterafgrøder fra tidligere år, hvor virksomheden havde et efterafgrødekrav. Disse efterafgrøder vil først kunne overdrages, når virksomheden igen har et efterafgrødekrav eller ophører i Register for Gødningsregnskab (afsnit 1.8).

5.6.5 Automatisk reduktion af virksomhedens kvælstofkvote ved manglende efterafgrøder

Der vil ske en reduktion af virksomhedens samlede kvælstofkvote for planperioden 2016/2017, hvis der ikke er indberettet, opsparet eller overdraget efterafgrøder nok til at dække efterafgrødekravet.

Nedsættelse af kvælstofkvoten beregnes som omregningsfaktoren ganget med det antal ha efterafgrøder, som der skal reduceres med. Ved beregning af hvor stor reduktionen af kvælstofkvoten skal være, anvendes fastsatte omregningsfaktorer (se oversigten nedenfor).

Der er desuden mulighed for at nedsætte sin kvælstofkvote frivilligt som erstatning for årets efterafgrødekrav, selv om du har overskud af efterafgrøder. Det er ikke muligt at opspare efterafgrøder ved at nedsætte kvoten.

Oversigt 21: Omregningsfaktor for nedsættelse af kvælstofkvoten i forbindelse med reduktion af udlægning af pligtige efterafgrøder

Udbragt organisk gødning i planperioden 2014/2015	Kvotekorrektion pr. ha efterafgrøder
Under 0,8 DE/ha	93 kg N
Over 0,8 DE/ha	150 kg N

Eksempel 24: Reduktion af virksomhedens kvælstofkvote

Jordbrugeren har et efterafgrødegrundareal på 45 ha og har udbragt mindre end 0,8 DE/ha på sit harmoniareal. Derfor er jordbrugeren pligtig til at etablere efterafgrøder på 10 pct. af grundarealet, svarende til 4,5 ha. Jordbrugeren har kun udlagt 1,5 ha ud af de 4,5 ha pligtige efterafgrøder og har ingen efterafgrøder opsparet fra tidligere år. Jordbrugers samlede kvælstofkvote vil således blive reduceret med: 3,0 ha x 93 kg N = 279 kg kvælstof.

5.7 Overdragelse af efterafgrøder ved salg/bortforpagtning af virksomhed

Efterafgrøder overdrages ikke automatisk ved til- og bortforpagtning af en virksomhed. Overdragelse af efterafgrøder (eller alternativer til efterafgrøder) fra én virksomhed til en anden skal som udgangspunkt foretages i Tast selv-service, og dette kræver, at begge virksomheder har et efterafgrødekrav. En virksomhed, der som følge af bortforpagtning ikke længere har et efterafgrødekrav, fordi efterafgrødegrundarealet nu er mindre end 10 ha, kan ikke overdrage efterafgrøder i Tast selv-service.

Hvis virksomheden ophører helt, kan et overskud af efterafgrøder overdrages til den eller de virksomheder, der overtager arealerne. Modtager af efterafgrøderne skal angive dette i Tast selv-service i skemaet Gødningskvote og efterafgrøder, i feltet "Modtaget efterafgrøder fra CVR nr." Modtager skal markere, at der er modtaget et overskud fra en ophørt virksomhed. Indberetningen skal foretages senest den 21. april 2017.

Såfremt begge virksomheder stadig har et efterafgrødekrav, skal udlagte eller opsparede efterafgrøder overdrages i Tast selv-service som beskrevet i afsnit 5.6.4.

Oversigt 22: Forskellige situationer med overdragelse af efterafgrøder			
Hvis virksomheden der ønsker at afgive efterafgrøder....	Overdragelse af efterafgrøder mulig?	Afgiver skal:	Modtager skal:
...ophører helt	Ja	Ophøre i Register for Gødningsregnskab	<ul style="list-style-type: none"> • Indberette modtagne efterafgrøder i Opgørelsen i Tast selv-service • Sætte flueben i feltet "modtaget fra ophørt virksomhed" og anføre afsætter virksomhedens cvr nummer
...ikke ophører og dyrker under 10 ha	Nej		
...ikke ophører og dyrker mere end 10 ha	Ja	Indberette afgivne efterafgrøder i Opgørelsen i Tast selv-service	Indberette modtagne efterafgrøder i Opgørelsen i Tast selv-service

5.8 Sammenhæng til efterafgrøder under andre ordninger

5.8.1 Efterafgrøder som følge af en miljøgodkendelse

Hvis du har en miljøgodkendelse, der stiller krav om efterafgrøder, skal du lægge kravet oven i kravet til de generelle pligtige efterafgrøder. Hvis du fx har et krav om 10 pct. generelle pligtige efterafgrøder, og du har krav om yderligere 10 pct. fra miljøgod-

kendelsen, skal du etablere i alt 20 pct. af efterafgrødegrundarealet med efterafgrøder. De udlagte efterafgrøder, som følger af en miljøgodkendelse, indberettes på samme måde som de pligtige efterafgrøder, dvs. i Tast selv-service senest den 31. august 2016.

Du skal oplyse om kravet fra miljøgodkendelsen i Tast selv-service 2017 på siden Opførelse af efterafgrøder 2016/2017.

Alternativer kan kun anvendes som erstatning for efterafgrøder, der udlægges som følge af en miljøgodkendelse, hvis det fremgår af din miljøgodkendelse, at der gives mulighed for at bruge alternativer til efterafgrøder.

Når en miljøgodkendelse tages i brug første gang, fx 1. januar 2017, så skal vilkår om ekstra efterafgrøder overholdes i det efterfølgende efterår, dvs. i efteråret 2017 (planperioden 2017/2018). Du kan læse mere om efterafgrøder som følge af en miljøgodkendelse i [Vejledning om miljøregulering af husdyrhold](#), der er tilgængelig i en digital udgave på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk.

5.8.2 MFO-efterafgrøder

Pligtige efterafgrøder, der er udlagt som blandinger, kan samtidig bruges til opfyldelse af krav om udlæg af miljøfokusområder (MFO), hvis efterafgrøderne opfylder de bestemmelser, der er fastsat i begge regelsæt. Du skal være opmærksom på, at der ikke nødvendigvis gælder de samme krav og frister for MFO-efterafgrøder som for pligtige efterafgrøder. Fx må efterafgrøder, der skal tælle med som MFO-areal, først destrueres den 27. oktober. Du kan læse mere om sammenhængen mellem pligtige efterafgrøder og MFO-efterafgrøder i "Vejledning om direkte arealstøtte", der kan findes på www.naturerhverv.dk/grundbetaling.

Du skal være opmærksom på, at det kun er efterafgrøderne, der kan benyttes til samtidig at opfylde krav om pligtige efterafgrøder og krav om udlæg af MFO. For samtlige alternativer til pligtige efterafgrøder gælder, at de ikke samtidig må benyttes til opfyldelse af MFO.

6. Harmoniregler

Harmonireglerne handler om, hvor meget husdyrgødning, herunder afgasset vegetabilsk biomasse, du må udbringe på dine arealer hvert år. Reglerne findes i Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv.

Du skal overholde harmonireglerne, hvis du har et dyrehold eller opbevarer eller anvender husdyrgødning eller afgasset vegetabilsk biomasse, der svarer til erhvervsmæssigt dyrehold eller derover.

Du har et erhvervsmæssigt dyrehold, hvis du har et dyrehold, som er større end angivet i oversigt 23, eller hvis du anvender eller opbevarer husdyrgødning svarende til en produktion fra erhvervsmæssigt dyrehold.

Oversigt 23: Erhvervsmæssigt dyrehold	
Kvæg	2 køer med tilhørende kalve eller 4 stykker andet kvæg
Heste	4 heste med tilhørende føl
Svin	2 søer med opfødning af maks. 5 slagtesvin, eller en tilsvarende produktion
Får/geder	10 får med lam eller 10 geder med kid
Fjerkræ	30 stykker høns
Hund	4 voksne hunde med hvalpe under 18 uger
Andre	Tilsvarende størrelser af andre former for dyrehold end de ovenfor nævnte

I gødningsregnskabet opgøres, om dit forbrug af husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse overholder harmonikravet i forhold til størrelsen af dit harmoniareal. Forbruget opgøres som udbragte dyreenheder pr. hektar og som kg kvælstof pr. hektar.

Vejledning til opgørelse af harmoniarealet finder du i afsnit 4.3.1.

Når du beregner harmoniforholdene, kan du benytte Hjælpekemaer C1 "Beregning af harmoniforholdene" bagerst i denne vejledning. Her kan du også se, hvordan du beregner kravet, hvis du modtager eller afsætter husdyrgødning, samt hvis du øger eller reducerer dit lager af husdyrgødning.

6.1 Harmonikrav

Harmonireglerne gælder for erhvervsmæssigt dyrehold, og uanset om bedriften er registreret i Register for Gødningsregnskab eller ikke er med.

Harmonikravet for landbrugsbedrifter er vist i oversigten nedenfor. Harmonikravet opgøres pr. planperiode og på to forskellige måder. Du skal overholde en maksimal grænse af dyreenheder pr. hektar (DE/ha), samt en maksimal mængde total kvælstof pr. hektar (kg N/ha). Begge opgørelser skal udføres på bedriftsniveau. For at beregne om du overholder kravet om maksimalt antal dyreenheder pr. hektar, skal du dividere den udbragte gødning opgjort i DE med størrelsen af dit harmoniareal i ha. Resultatet skal være under kravet til den type landbrugsbedrift, du har. Hvis du udbringer gød-

ning fra forskellige dyrearter eller modtager eller afsætter husdyrgødning, skal du beregne kravet til harmoniarealet forholdsmæssigt efter antal dyreenheder af hver art. Se mere nedenfor.

Oversigt 24: Harmonikravene	
Maks. tilde- ling pr. ha	Type af landbrugsbedrift
1,4 DE	Du må udbringe husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse på din jord svarende til højst 1,4 DE/ha/planperiode, hvis du ikke er omfattet af nedenstående undtagelser. Dog en maks. grænse på 170 kg N/ha.
1,7 DE	Har du kvæg, får, geder eller hjorte, må den udbragte mængde af husdyrgødning fra disse på din jord svare til 1,7 DE/ha/planperiode*). Dog en maks. grænse på 170 kg N/ha.
2,3 DE	Er mindst 2/3 af dit husdyrhold kvæg, og overholder du betingelserne i Tabel 10, må den udbragte mængde husdyrgødning og afgassede vegetabiliske biomasse på din jord svare til 2,3 DE/ha/planperiode *) **) ***). Dog en maks. grænse på 230 kg N/ha.
*Deltager du i en produktionsmæssig sammenhæng med en bedrift af denne type, er du også omfattet af harmonikravet. ** Gælder ikke for økologer. ***) Husk der skal ansøges om at bruge 2,3 DE via Tast selv-service.	

Harmonikrav for modtaget og afsat husdyrgødning samt lagerforskydning

Overnævnte krav gælder for din normproduktion af husdyrgødning. Du skal desuden overholde følgende harmonikrav:

- **Modtaget husdyrgødning eller afgasset vegetabilsk biomasse:** Her gælder kravet om 1,4 DE/ha. Det gælder dog ikke for de kvægbrug, der benytter undtagelsen på 2,3 DE/ha og for bedrifter i produktionsmæssige sammenhænge. Man kan modtage op til 1,7 DE/ha, hvis man som kvægbrug får afgasset egen husdyrgødning eller vegetabilsk biomasse i et biogasanlæg. 1,7 DE/ha gælder kun for den mængde, der svarer til mængden, der er afsat til biogasanlægget, resten modtages til 1,4 DE/ha.
- **Afsat husdyrgødning:** Beregnes med 1,4 DE/ha, så længe der ikke afsættes mere end den tilgængelige husdyrgødningsmængde eller mængde af afgasset vegetabilsk biomasse, der kan beregnes med 1,4 DE/ha. Derefter afsættes med harmonikravet for lagerforskydning, hvis der er en nettofrigivelse herfra, og en evt. restmængde afsættes med 1,7 DE/ha.
- **Lager:** Antallet af dyreenheder i start- og slutlager af husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse beregner du ved at sætte 1 DE til 100 kg N. Kravet ved lageropbygning er som for afsat husdyrgødning. På <http://mst.dk/74408#kap10.3> kan du finde et eksempel på, hvordan kravet beregnes, når der er en nettofrigivelse fra lageret.

Du skal være opmærksom på, at der gælder særlige regler, hvis du er omfattet af reglerne om nedsat kvælstoftilførsel.

6.2 Produktionsmæssig sammenhæng

Deltagelse i en produktionsmæssig sammenhæng betyder, at en landbrugsbedrift har indgået en skriftlig aftale med en eller flere bedrifter med kvæg, får eller geder om, at hovedparten af afgrøderne fra bedriftens arealer afsættes til disse bedrifter (afgrøder fra mere end 50 pct. af arealerne). Forudsætningen er, at der er indgået en skriftlig aftale om produktionsmæssig sammenhæng, og at hovedparten af afgrøderne fra bedriftens arealer afsættes til den bedrift, som man indgår i produktionsmæssig sammenhæng med. Det er afgrøden (kernen), der skal afsættes og ikke halmen.

Man indberetter, at man indgår i produktionsmæssig sammenhæng ved at sætte x i felt 406 i gødningsregnskabet.

Hvis landbrugsbedriften, der deltager i produktionsmæssig sammenhæng, vil anvende op til 2,3 DE/ha skal begge bedrifter kunne dokumentere, at betingelserne i Tabel 10 overholdes. Økologisk autoriserede bedrifter kan kun deltage i produktionsmæssig sammenhæng, hvor der anvendes op til 1,7 DE/ha.

6.3 Undtagelsen om 2,3 DE

Hvis dit husdyrhold er på mindst 2/3 kvæg, kan du benytte undtagelsen (2,3 DE/ha), hvis du kan dokumentere, at betingelserne i Tabel 10 er opfyldt. Alle punkterne i Tabel 10 refererer til hele bedriften, og alle betingelserne skal være opfyldt⁶. Betingelserne fremgår af Tabel 10 og bliver gennemgået her:

6.3.1 Betingelse 1: Dyrkning af 70 pct. afgrøder til grovfoder

Reglen om, at 70 pct. eller mere af arealet til rådighed for tilførsel af husdyrgødning skal dyrkes med roer, græs eller græsefterafgrøder, skal være overholdt i efteråret og vinteren efter den planperiode, hvor landbrugsvirksomheden benytter sig af undtagelsesbestemmelsen, dvs. afgrøderne skal senest være etableret i den planperiode, hvor man indtræder i undtagelsen. Hvis man f.eks. ansøger om at anvende undtagelsen i planperioden 2016/2017, skal reglen være overholdt således, at man kan se af gødningsplanen 2016/2017, at der er etableret græs og roer i planperioden og efterafgrøder i efteråret 2017, der tilsammen opfylder reglen om 70 pct. roer, græs eller græsefterafgrøder. Arealet med de 70 % skal være et harmoniareal.

6.3.2 Betingelse 2: Definition af roer, græs og græsudlæg

Roer: Roer skal være foderroer. Sukkerroer kan ikke indgå.

Græs: Permanente græsarealer eller græs i omdrift. Græs omfatter også græsmarker med kløver eller lucerne, hvor græs udgør minimum 50 pct.

Græsudlæg (græsefterafgrøder): Ved græsudlæg forstås græs udlagt før eller efter høst, dog senest 1. august i vårbyg, helsæd, grønkorn eller silomajs. Græsudlæg må også indeholde op til 50 pct. kløver eller lucerne.

⁶ Se dog betingelse nr. 10

Etableringen af græsefterafgrøder skal ske efter normale driftsmæssige principper for at opnå en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Dvs. at du som jordbruger skal etablere en dækkende græsefterafgrøde.

6.3.3 Betingelse 3: Erklæring om udbringning af husdyrgødning

Der skal foreligge en dateret og underskrevet erklæring om, at græsarealer (permanent græs og græs i omdrift, ikke efterafgrøder) ikke tilføres husdyrgødning i perioden 31. august til 1. marts, hvis de pløjes i samme planperiode.

Du skal med dateret underskift vise, at du for planperioden 2016/2017 er indforstået med punkt 3 i Tabel 10. Det gør du ved at sætte kryds i felt 407 i gødningsregnskabet. Når gødningsregnskabet dateres og underskrives eller indsendes via Landbrugsindberetning.dk, vil dette kryds svare til en erklæring.

Oversigt 25: Krav til dokumentation, hvis de særlige regler om 2,3 DE pr ha for kvægbrug benyttes	
Dokumentation	Betingelse i Tabel 10
Gødningsplan, se mere under pkt. 6.3.9	Pkt. 1, 6, 9
Erklæring om udbringning af husdyrgødning – dateret og underskrevet gødningsregnskab, med kryds i felt 407	Pkt. 3
Ansøgning ved afkrydsning i Tast selv-service i skemaet "Gødningskvote og efterafgrøder"	Pkt. 8
Jordprøver – analyseresultater for indhold af fosfor og kvælstof	Pkt. 7
Ajourført gødningsplan	Pkt. 10

6.3.4 Betingelse 4: Pløjning og nedvisning

Pløjning

Græsarealer må kun pløjes om i perioden 1. marts til 1. juni. Jordbehandling svarende til pløjning er ikke tilladt, f.eks. sidestilles fræsning eller gentagne harvninger i en dybde af 10-15 cm med pløjning.

Nedvisning

Der er ingen regler for, hvornår græsmarker i omdrift må nedvisnes. Det er f.eks. tilladt at nedvisne en græsmark i omdrift 1. september og efterfølgende så vinterhvede direkte. Vær opmærksom på at opfylde kravet om 70 pct. græs, græsudlæg eller roer om efteråret.

6.3.5 Betingelse 5: Pløjning og nedvisning af græsudlæg

Pløjning

Græsudlæg må tidligst opløjes 1. marts efter den planperiode, hvor arealet indgik i opfyldelsen af 70 pct. grovfoder. Jordbehandling svarende til pløjning er ikke tilladt, f.eks. sidestilles fræsning eller gentagne harvninger i en dybde af 10-15 cm med pløjning.

Nedvisning

Vær opmærksom på, at græsudlæg og græsefterafgrøder tidligst må nedvisnes 1. marts.

Oversigt 26: Tidspunkter for nedvisning, pløjning og udbringning af husdyrgødning af græs i omdrift, græsefterafgrøder og permanent græs i planperioden 2016/2017 (1. august 2016 – 31. juli 2017).				
	Nedvisning	Nedpløjning	Samspil mellem pløjetidspunkter og udbringning af husdyrgødning inkl. den mængde, som bliver afsat under afgræsning	
			Forud for pløjning i samme planperiode	Til blivende græsmarker
Græs i omdrift	Ingen særlige krav	Tilladt fra 1/3 2018 – 1/6-2018	Udbringning af husdyrgødning og afgræsning er ikke tilladt fra 31/8-2017 – 1/3-2018*	Alm. regler
Græsudlæg i korn eller majs, som indgår i de 70%	Tilladt efter 1/3-2018	Tilladt efter 1/3-2018	Alm. Regler	Alm. regler
Permanent græs**	Ingen særlige krav	Følger de generelle gødskningsregler (kapitel 7)	Udbringning af husdyrgødning og afgræsning er ikke tilladt fra 31/8-2017 – 1/3-2018	Alm. regler

*Dette betyder, fx at hvis en 2. års kløvergræsmark er blevet afgræsset i september eller senere i 2017, må den ikke nedpløjes før 1/3 2019, dvs. den skal ligge som en 3. års græsmark i 2018.

**Permanent græs defineres i denne sammenhæng som græsarealer, der henligger i mindst 5 år.

6.3.6 Betingelse 6: Ingen bælg-sæd

Det er kun tilladt at dyrke kløvergræs med under 50 pct. kløver eller lucernegræs med under 50 pct. lucerne i græsset. Desuden er det tilladt at dyrke byg-ærte grønkorn eller helsæd, forudsat at der er udlæg af rent græs. Der må ikke være udlæg af kløvergræs eller lucernegræs i byg-ærteblandinger. Andre bælgplanter er ikke tilladt, heller ikke i kombination med græs.

6.3.7 Betingelse 7: Jordprøver

Prøveudtagning

Hvis du benytter harmonikravet på 2,3 DE/ha, skal du for hvert 4. år (hvis de fire år ligger efter hinanden) udtage en jordprøve for hver 5 ha af det areal, der er i omdrift, og som kvægbruget har til rådighed i den planperiode, hvor prøverne tages. Det betyder, at hvis bedriften f.eks. har 100 ha omdriftsarealer, så skal der mindst tages 20

jordprøver – nogle prøver må godt dække seks ha og andre tre ha afhængigt af markstørrelsen, men prøverne skal fordeles på arealet, så de er udtaget fagligt korrekt. Husk at notere datoen for prøvetagningen.

Der er ikke stillet krav om, hvem der kan udtage jordprøverne, eller hvor analyserne skal foretages henne, men prøverne bør udtages af en virksomhed med erfaring og ekspertise på området. Virksomheden skal garantere forskriftsmæssig prøveudtagning.

Analyse

Jordprøven skal analyseres for indhold af fosfor og kvælstof. Indhold af fosfor oplyses som fosfortallet Pt, og indhold af kvælstof angives enten som kg totalkvælstof pr. ha eller som kg N-min kvælstof pr. ha. Analyseresultaterne skal du opbevare på bedriften og vise ved eventuel kontrol.

Der skal foreligge dateret dokumentation af, at analyserne er udført korrekt og rettidigt, f.eks. jordanalysekort påført udtagingsdato.

Der er ikke sat en maksimumsgrænse for analyseværdierne, eller hvordan de skal benyttes i gødningsplanlægningen.

Der må maksimalt være 4 år mellem jordprøveudtagningen, selvom bedriften f.eks. er blevet handlet eller gået fra et I/S til en enkeltmandsvirksomhed, hvis ny ejer viderefører undtagelsesbestemmelsen.

6.3.8 Betingelse 8: Oplysningspligt

Når man benytter undtagelsesbestemmelsen, er der krav om, at der senest i forbindelse med ansøgningsfrist for grundbetaling indberettes, at bedriften i indeværende planperiode udbringer en husdyrgødningsmængde og en mængde af afgasset vegetabilisk biomasse svarende til 2,3 DE/ha.

Oplysningen indsendes via Tast selv-service sammen med skemaet "Gødningskvote og efterafgrøder" ved at krydse af i punkt "c" på siden "Beregning af gødningskvote".

C	Harmoniregler for kvægdrift Er der kvæg på bedriften, markeres det, om du har anvendt de særlige harmoniregler på 2,3 dyreenheder pr. ha:	☐ Anvendt de særlige harmoniregler på 2,3 DE/ha
---	---	--

6.3.9 Betingelse 9: Krav til gødningsplanlægning

Kravene til gødningsplanlægningen er med den nye undtagelse blevet udvidet på to punkter. Der er krav om, at den del af kvægbrugets gødningsplan, som følger af gødskningsreglernes generelle krav (kapitel 2), skal indberettes i forbindelse med ansøgning om grundbetaling. Kravene til gødningsplanens indhold er desuden udvidet i forhold til de generelle krav, hvilket fremgår af oversigt 27.

Oversigt 27: Krav til gødningsplanlægning for et undtagelsesbrug
Oplysninger der skal indberettes senest den 21. april 2017
Gødskningsreglernes generelle krav til gødningsplanlægning skal indberettes via Tast selv-service ved at indsende skemaet "Gødningskvote og efterafgrøder", hvor siderne "Markplan" og "Beregning af Gødningskvote" er udfyldt. Se også kapitel 2.
Oplysninger der skal foreligge på bedriften senest den 21. april 2017
En skitse der viser de enkelte markers beliggenhed: Opfyldes ved udarbejdelse af markkort i forbindelse med ansøgning om grundbetaling.
Oplysning om antallet af husdyr, en beskrivelse af opstaldnings- og opbevaringssystemer, samt en beregning af det fosfor, dyrene på bedriften producerer: Kravet kan opfyldes ved at udfylde skema A3 eller et lignende skema og skal opgøres ifølge tabel 5 "Normer for husdyrgødning".
Opbevaringskapaciteten for gødning skal fremgå af gødningsplanen
Oplysning om afgrødens forventede fosforbehov for hver mark: Markernes forventede fosforbehov som angivet i tabel 1 "Normer for landbrugsafgrøder" udfyldes automatisk ved indsendelse af skemaet "Gødningskvote og efterafgrøder" via Tast selv-service.
Der skal foreligge en markplan, der viser den beregnede mængde af fosfor, der tilføres med husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, anden organisk gødning og handelsgødning for hver mark, samt angivelse af tidspunkt for tilførsel af husdyrgødning og handelsgødning: Markblade fra landbrugs gødningsplanlægningsværktøjer.
En beskrivelse af eventuel gødningsbehandling og forventede egenskaber for den behandlede gødning skal fremgå af gødningsplanen og skal indberettes i gødningsregnskabet punkt 3.3
Oplysning om mængde og type af husdyrgødning, som leveres udenfor eller modtages på bedriften, skal fremgå af gødningsplanen og skal indberettes i gødningsregnskabet punkt 3.2. Kvittering for overførsel af husdyrgødning skal indberettes sammen med gødningsregnskabet.

6.3.10 Betingelse 10: Krav om ajourføring

Gødningsplanen skal revideres senest syv dage efter hver ændring. Konkret betyder dette, at før du kan anvende gødningsplanen som dokumentation for ændringer, skal du ajourføre din gødningsplan i løbet af planperioden, så den svarer til de faktiske forhold. Vær opmærksom på at gemme den oprindelige gødningsplan, som viser, at gødningsplanlægningen er udført inden for fristen. Har du lavet gødningsplanlægningen i et markprogram, så print den ud og gem den.

6.3.11 Udtrædelse af ordningen kræver afviklingsperiode

Hvis man træder ud af ordningen, fordi man fx får mere jord eller færre dyr den 10. august, så skal reglerne overholdes det følgende efterår og vinter, og græsmarker i omdrift må tidligst nedpløjes 1. marts. Først herefter vil man være løst af kravene.

Græsarealer, der overdrages efter den 1. august, må tidligst ompløjes 1. marts. Det er sælger/bortforpagter, der har ansvaret for korrekt etablering og opretholdelse af græsarealet indtil 1. marts.

Det understreges, at det ikke er hensigten, at fx de fastsatte krav om pløjetidspunkter skal kunne undrages, ved at kvægbruget vælger at gå ind og ud af 2,3 DE/ha-ordningen.

6.4 Beregning af dyreenheder (DE)

En dyreenhed beskriver en bestemt mængde husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning. Reglerne er beskrevet i Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv. Når du indberetter dit gødningsregnskab elektronisk, beregnes antal dyreenheder automatisk og overføres fra husdyrindberetningen til gødningsregnskabet. Du skal selv indtaste, hvor mange DE der totalt er udbragt (felt 209).

Eksempel 25: Antal dyreenheder (DE) i perioden							
Samlet normproduktion i antal dyreenheder (DE)	201 Kvæg	202 Svin	207 Pelsdyr, fjerkræ	208 Får, Geder	203 Andre husdyr	204 I alt DE	
	83,3 DE	DE	DE	2 DE	DE	85,3 DE	
Udbragt antal dyreenheder (evt. overført fra hjælpekema)						78 DE	209
Det særlige harmonikrav på 2,3 DE/ha for kvægbrug blev anvendt i planperioden 2016/2017						☒	403
Har du overholdt bestemmelserne i bilag 3 til husdyrbekendtgørelsen? (Sæt kryds hvis Ja)						☒	407
Indgik din virksomhed i produktionsmæssig sammenhæng i 2016/2017? (Sæt kryds hvis Ja)						☐	406
Et husdyrbrug har 50 årskøer, tung race (mælkeydelse 9517 EKM), 10 årsammekøer (over 600 kg) og 20 årsopdræt kvier og stude (>6-27 mdr., tung race). Herudover har landmanden 14 kødgeder. Antal dyreenheder beregnes ved hjælp af Tabel 9 og hjælpekemaet. Kvæg: $50/0,75 + 10/1,4 + 20/2,1$ + Geder: $14/7 = 85,3$ DE. Der udbringes 78 DE. De sidste 7,8 DE lægges på lager. Bruget har i Tast selv-service skemaet "Gødningskvote og efterafgrøder" indberettet, at det særlige harmonikrav på 2,3 DE/ha anvendes (oplysning er overført til felt 403), og at bestemmelserne for at anvende særreglen er overholdt (kryds i felt 407).							

Tabel 9 giver en oversigt over, hvor mange enheder af forskellige dyretyper, der går til én dyreenhed. Der skal fx 2,3 årsammekøer (under 400 kg) til én dyreenhed. Dvs. hvis din virksomhed har 23 årsammekøer (under 400 kg), svarer det til 10 dyreenheder. Du kan bruge Hjælpekemaer C1 eller "Husdyrgødningsberegner" fra www.landbrugsindberetning.dk til at beregne antal producerede dyreenheder. Resultatet skal du overføre til gødningsregnskabet blok 3.9 om antal dyreenheder (DE) i perioden.

Du skal korrigere for afvigende vægt eller alder ved beregning af dit harmoniforhold. For malkekvæg skal du også korrigere, hvis mælkeydelsen afviger fra normen (se Tabel 9).

Hvis du ikke har husdyr på din bedrift, og du ikke har modtaget husdyrgødning, skal du udfylde felt 209 (Udbragt antal DE) med 0. Har du modtaget husdyrgødning, finder du antal dyreenheder og kg kvælstof på gødningskvitteringen (Skema B1).

6.5 Græssende dyr

Gødning afsat af græssende dyr skal du medtage som udbragt (er inkluderet i normproduktionen, hvor udgangspunktet er den valgte stalddtype). Husdyrgødning, omregnet til dyreenheder, som dyrene afsætter på marken, kan du fratrage i det samlede antal dyreenheder (fratrækkes normproduktionen), hvis:

- Dyrene afgræsser et areal, som du ikke kan medregne til harmoniarealet, fx et fredet område, der ikke må gødskes, eller et MVJ 0-areal.
- Du har indgået aftaler om græsning på en anden virksomheds arealer, der ikke kan medregnes til harmoniarealet, jf. ovenstående (dokumenteret ved en græsningsskifteaftale).
- Du har indgået aftaler om græsning på en anden virksomheds arealer, der kan og må gødskes (dokumenteret med gødningskvittering).

Du kan kun fratrage dyreenhederne for den periode, hvor dyrene går på græs. Du kan ikke fratrage dyreenhederne, hvis dyrene afgræsser dine egne arealer, som kan og må gødskes, da disse arealer indgår i opgørelsen af harmoniarealet.

6.6 Afgasset biomasse og vegetabilsk biomasse

Antal dyreenheder i den afgassede biomasse fra fællesanlæg skal beregnes ud fra en analyse af kvælstofindholdet i den afgassede biomasse. Det samme gør sig gældende for afgasset vegetabilsk biomasse.

Beregning: Mængden af leveret biomasse i tons ganges med analyseresultatet af kvælstofindholdet (kg N/ton).

Kg N i leverancen deles herefter med 100 kg N/DE = antal dyreenheder i leverancen:
Antal DE = (antal ton x kg total N pr. ton)/100.

6.7 Forarbejdet husdyrgødning

Antal dyreenheder i forarbejdet husdyrgødning skal beregnes således, at forholdet mellem dyreenheder og kvælstofindhold svarer til de gødningstyper, der indgår i anlægget. Du skal have skriftlige oplysninger og dokumentation fra anlægget for dette.

For forarbejdet husdyrgødning fra biogasanlæg skal du omregne til dyreenheder som 100 kg N/DE. Hvis biogasanlægget laver en afsluttende forarbejdning af den afgassede gylle i et forarbejdningsanlæg, kan nedenstående model også anvendes.

For husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse, hvor der må udbringes 1,4 DE/ha, kan kg N pr. DE øges fra 100 kg N op til 120 kg N pr. DE i de fraktioner, hvor kvælstoffet kan udnyttes bedre efter en forarbejdning. De øvrige fraktioner skal til gengæld tillægges et tilsvarende antal dyreenheder. Der er dog følgende krav:

- Det samlede antal dyreenheder i de dannede fraktioner må ikke ændres i forhold til antal DE før forarbejdningen.
- Antal kg N pr. DE må kun øges i de dannede fraktioner, som har en lavere koncentration af organisk kvælstof end husdyrgødningen inden forarbejdning.
- Ingen fraktion har et indhold på mindre end 40 kg N pr. DE.

Modtagere af fraktioner fra et forarbejdningsanlæg i tilknytning til et biogasanlæg kan derfor modtage forskellige typer fraktioner med forskellige forhold mellem kg N og DE.

6.8 Dyreenheder i husdyrgødning afsat til eksport eller forbrænding

Du beregner det afsatte antal dyreenheder ud fra den afsatte mængde kvælstof, som beskrevet ovenfor.

6.9 Dokumentation - gødningskvitteringer

Hvis du videregiver husdyrgødning for at overholde harmonikravet, skal dette dokumenteres med underskrevne gødningskvitteringer, som skal forefindes på bedriften. I gødningskvitteringer skal sammenhængen mellem mængderne af kvælstof og dyreenheder svare til sammenhængen for din bedrifts produktionsform (ikke modtagers), inkl. lagerforskydningens forhold mellem kvælstof og dyreenheder.

6.10 Forpagtningsaftaler

Forpagtningsaftaler, der er nødvendige for at overholde harmonikravet, skal være skriftlige og indeholde oplysninger om:

- De forpagtede arealers størrelse.
- Parternes navn, adresse, CVR-nr. (eller evt. CPR-nr.).
- Gyldighedsperiodens startdato, slutdato eller opsigelsesvarsel samt den dato, aftalen er indgået.

7. Dyrkningsrelaterede tiltag

Siden efteråret 2011 har der været forbud mod jordbearbejdning om efteråret forud for vårsåede afgrøder, og forbud mod omlægning af fodergræsmarker i visse perioder.

7.1 Hvem er omfattet af reglerne om dyrkningsrelaterede tiltag

Hvis du har en årlig omsætning over 50.000 kr. fra planteavl, husdyravl eller kombinationer heraf og dyrker et samlet areal på mindst 10 ha, er du omfattet af reglerne om de dyrkningsrelaterede tiltag. Det vil sige forbud mod jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder og forbud mod omlægning af fodergræs. Det gælder uanset, om din virksomhed er tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller ej.

7.2 Forbud mod jordbearbejdning forud for vårsåede afgrøder

Hvis du det kommende år planlægger at så vårsæd på en mark, skal du på den mark udskyde pløjning, harvning og anden jordbearbejdning fra høst 2016 til senere på året eller det følgende år afhængig af jordtypen. På lerjord med JB-nr. 7-9 må jordbearbejdning finde sted fra den 1. oktober 2016, på ler- og humusjord med JB-nr. 5-6 og 10-11 fra den 1. november 2016, mens jordbearbejdning først må finde sted fra den 1. februar 2017 på sandjord med JB-nr. 1-4. Har du specielle jorde med JB 12, skal disse behandles som enten sand- eller lerjord, alt efter hvilken de minder mest om. Ukrudtssprøjtning på arealerne må ske fra 1. oktober 2016.

Oversigt 28: Tidslinje for forbud mod jordbearbejdning				
Tidspunkt	Fra høst 2016	1. oktober 2016	1. november 2016	1. februar 2017
Aktivitet	Forbud mod jordbearbejdning før vårafgrøder	<ul style="list-style-type: none">• Slut på forbud mod jordbearbejdning på lerjord med JB 7-9• Nedvisning af ukrudt og spildfrø må finde sted, hvor der er forbud mod jordbearbejdning	<ul style="list-style-type: none">• Slut på forbud mod jordbearbejdning på ler- og humus jord med JB 5-6 og JB 10-11• Slut på forbud mod jordbearbejdning på arealer, hvor der har været dyrket kartofler samt på arealer, der skal anvendes til kartofler i den kommende sæson	Slut på forbud mod jordbearbejdning på sandjord (JB 1-4)

Pløjning og anden jordbearbejdning løsner jorden og opbryder den gamle afgrøde, hvilket øger mineraliseringen og dermed frigivelsen af organisk bundet kvælstof til vandmiljøet. Ved en udskydelse af pløjetidspunktet reduceres kvælstofudvaskningen, idet temperaturen er lavere end tidligere på efteråret, hvilket betyder, at omsætningen og frigivelsen af kvælstof foregår langsommere. Jordbearbejdning defineres derfor som aktiviteter i marken, der har til hensigt at bearbejde jorden eller afgrødestubbe.

Følgende aktiviteter betragtes dog ikke som jordbearbejdning:

- Gyllenedfældning på udlægsgræs efter korn eller helsæd
- Høst, presning og indsamling af halm
- Kalkning
- Tromling

7.2.1 Arealer, der er helt eller delvist undtaget fra forbud mod jordbearbejdning forud for vårsåede afgrøder

Du skal være opmærksom på, at der er en række undtagelser til forbuddet mod jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder. Nogle arealer er helt fritaget fra forbuddet, mens der for enkelte arealer er lempet i reglerne i forhold til de generelle restriktioner.

Følgende arealer er *fritaget* fra reglerne om forbud mod jordbearbejdning:

- Arealer der drives af virksomheder, der er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion
- Arealer udlagt med lovpligtige efterafgrøder (afgrødekode 968).
- Arealer hvorpå der ifølge skriftlig aftale med en offentlig myndighed ikke må anvendes sprøjtemidler
- Arealer hvorpå der samme år har været dyrket roer
- Arealer, hvorpå der det kommende forår skal dyrkes sukkerroer til fabrik
- Arealer hvorpå der samme år har været dyrket gartneriafgrøder, der fremgår af oversigt 29 nedenfor
- Arealer hvorpå der det kommende forår skal dyrkes gartneriafgrøder, der fremgår af oversigt 29 nedenfor
- Arealer hvorpå der samme år har været dyrket flerårige vedplanter
- Arealer hvorpå der det kommende forår skal dyrkes flerårige vedplanter
- Arealer hvorpå der samme år har været dyrket kolbe- og kernemajs

Oversigt 29: Gartneriafgrøder der er fritaget fra forbuddet mod jordbearbejdning			
122	Kommenfær	429	Jordkok, konsum
123	Valmuefrø	430	Bladpersille
124	Spinatfrø	431	Purløg
125	Bederoefrø	432	Krydderurter (undtagen persille og purløg)
126	Blanding af markfrø til udsæd	434	Grøntsager, andre (friland)
400	Asier	450	Grøntsager, blandinger
401	Asparges	501	Stauder
402	Bladselleri	503	En- og toårige planter
403	Blomkål	513	Jordbær
404	Broccoli	544	Snitblomster og snitgrønt
405	Courgette, squash	651	Dildfrø

406	Grønkål	652	Kinesisk kålfrø
407	Gulerod	653	Karsefrø
408	Hvidkål	654	Rucolafrø
409	Kinakål	655	Radissefrø (inklusive olievereddefrø)
410	Knoldselleri	656	Bladbede-, rødbedefrø
411	Løg	657	Grønkålsfrø
412	Pastinak	658	Gulerodsfrø
413	Rodpersille	659	Kålfrø (hvid- og rødkål)
415	Porre	660	Persillefrø
416	Rosenkål	661	Kørvelfrø
417	Rødbede	662	Majroefrø
418	Rødkål	663	Pastinakfrø
420	Salat (friland)	664	Skorzonerodfrø
421	Savoykål, spidskål	665	Havrerodfrø
422	Spinat	666	Purløgfrø
423	Sukkermajs	667	Timianfrø
424	Ærter, konsum	668	Blomsterfrø

I følgende situationer er datoerne *justeret* i forhold til det generelle forbud:

- Hvis du dyrker kartofler, kan du fra den 1. november 2016 foretage jordbearbejdning på det areal, hvor der har været dyrket kartofler
- Er du autoriseret læggekartoffelavler eller producerer spisekartofler, kan du foretage jordbearbejdning fra den 1. november 2016 af det areal, hvor der i den kommende dyrkningssæson skal dyrkes lægge- og spisekartofler
- Hvis du har arealer, hvor du har fået pålæg fra NaturErhvervstyrelsen om at bekæmpe kartoffelbrok eller kartoffelcystenematoder, må du uanset jordtypen foretage jordbearbejdning på de båndlagte arealer fra den 1. oktober 2016 (se uddybende afsnit nedenfor)
- Hvis du har arealer med majshelsød, hvor du kan dokumentere, at afgrøden er angrebet af majshalvmøl, må du foretage jordbearbejdning fra den 1. november 2016 (se uddybende afsnit nedenfor)

Bekæmpelse af Kartoffelbrok og kartoffelcystenematoder

Fra i år bliver det tilladt at foretage jordbearbejdning fra 1. oktober på arealer, der har fået pålagt restriktioner fra NaturErhvervstyrelsen som følge af angreb af kartoffelbrok og/eller kartoffelcystenematoder. Med tilladelsen optimeres muligheden for at foretage en effektiv mekanisk bekæmpelse af planteskadegørerne henover efteråret/vinteren.

Alle arealer, der har fået pålagt restriktioner fra NaturErhvervstyrelsen, er automatisk dækket af undtagelsen. Arealerne fremgår af Internet Markkort (IMK) i Tast selv-service under fanen "Kartofler".

Undtagelsen er gældende i de år, arealet er pålagt restriktioner af NaturErhvervstyrelsen. Når restriktionerne ophæves, vil arealet atter skulle følge de generelle regler om forbud mod jordbearbejdning.

Bekæmpelse af majshalvmøl

Hvis du har arealer med majshelsæd, der er angrebet af majshalvmøl, kan du søge om dispensation til at foretage jordbearbejdning fra 1. november på sandjord (JB 1-4). Med dispensationen er der på alle jordtyper mulighed for at foretage mekanisk bekæmpelse af møllets larver henover vinteren.

For at opnå dispensation for jordbearbejdningstidspunktet kræver det, at du kan fremvise dokumentation for angrebet i form af en konsulenterklæring. Dokumentationen skal ligge på din bedrift og skal kunne fremvises ved en kontrol.

Inden du foretager jordbearbejdningen, skal du indsende en anmeldelse af angrebet til NaturErhvervstyrelsen. På www.naturerhverv.dk/landbrug/goedning/goedningsregnskab/#43926 kan du læse mere om fremgangsmåden i forbindelse med anmeldelsen og finde den blanket, du skal bruge til anmeldelsen. Når du har downloadet blanketten og udfyldt alle felter, skal blanketten indsendes på mail til majshalvmoel@naturerhverv.dk. Du vil blive kvitteret med en automatisk besked om modtagelse af anmeldelsen.

Du skal desuden opbevare følgende dokumentation, der skal kunne fremvises ved en kontrol:

- En kopi af den sendte anmeldelsesblanket
- NaturErhvervstyrelsens kvitteringsmail for modtagelse af anmeldelsen
- Konsulenterklæring om angreb af majshalvmøl på det berørte areal

Når ovenstående punkter er opfyldt, har du fået dispensation til at jordbearbejde det anmeldte areal fra 1. november. Dispensationen er gældende i indeværende planperiode.

På lerjord er det allerede muligt at foretage jordbearbejdning fra 1. november (JB 5-6 og 10-11) eller 1. oktober (JB 7-9). Jordbearbejdning på disse arealer efter 1. november kræver derfor ikke forudgående anmeldelse.

7.2.2 Husk at være opmærksom på at overholde destruktionsdatoer i andre ordninger

Du skal være opmærksom på, at datoerne for tidligste jordbearbejdning forud for vårsæd ikke undtager dig fra eventuelle destruktionsdatoer, der er fastsat i andre ordninger, fx i forbindelse med efterafgrøder eller braklægning. Dette er særligt vigtigt i år, hvor det bliver muligt at jordbearbejde allerede fra 1. oktober på arealer med JB nr. 7-9. Her skal du fx stadig overholde datoen for tidligste destruktion af pligtige efterafgrøder den 20. oktober, hvis du udlægger pligtige efterafgrøder på dine arealer. Det samme gælder for de to nye undtagelsesbestemmelser i forbindelse med angreb af kartoffelbrok eller -cystenematoder samt majshalvmøl. Særligt i forhold til majshalvmøl skal du huske, at pligtige efterafgrøder udlagt i majs først må destrueres 1. marts det følgende kalenderår. Hvis du har angreb af majshalvmøl og vælger at gøre brug af anmelderordningen for at kunne bekæmpe møllet henover vinteren, skal du derfor sørge for, at du kan opfylde dit efterafgrødekrav på anden vis.

7.3 Forbud mod omlægning af fodergræs

Du må ikke omlægge fodergræsmarker til andre afgrøder i perioden fra den 1. juni til den 1. februar. Fodergræs omfatter de afgrødetyper som fremgår af oversigt 31.

Dog gælder følgende:

- Fodergræsmarker på lerjord (JB 7-9) må du dog ompløje fra den 1. november, hvis arealet skal anvendes til en forårssået afgrøde.
- Fodergræsmarker kan omlægges til fodergræs frem til 15. august.
- Fodergræsmarker må omlægges til grønkorn med græsudlæg frem til 15. august.
- Virksomheder, der er autoriseret til økologisk jordbrugsproduktion, er ikke omfattet af reglerne om forbud mod omlægning af fodergræs.

Hvis du ønsker at tage slæt senere end 1. juni, skal du vente med at ompløje græsset til efter 1. februar, eller 1. november hvis der er tale om JB 7-9. Det gælder dog ikke, hvis du omlægger fodergræs til grønkorn med græsudlæg eller fodergræs inden 15. august.

Oversigt 30: Tidslinje for forbud mod omlægning af fodergræs				
Tids-punkt	1. juni	15. august	1. november	1. februar
Aktivitet	Start på forbud mod omlægning af fodergræs	Senest omlægning af fodergræs til fodergræs og omlægning til grønkorn med græsudlæg	Slut på forbud mod omlægning af fodergræs på lerjord (JB 7-9)	Slut på forbud mod omlægning af fodergræs

Oversigt 31: Afgrødetyper der betragtes som fodergræs	
173	Kløver til slæt
255	Permanent græs, under 50 % kløver/lucerne omlagt min. hvert 5. år
256	Permanent græs, over 50 % kløver/lucerne omlagt min. hvert 5. år
257	Permanent græs, uden kløver omlagt min. hvert 5. år
258	Permanent græs, ø-støtte
260	Græs med kløver/lucerne, under 50 % bælgpl. (omdrift)
261	Kløvergræs, over 50 % kløver (omdrift)
262	Lucerne, lucernegræs, over 50 % lucerne (omdrift)
263	Græs uden kløver (omdrift)

8. Leverandører af handelsgødning og anden organisk gødning

8.1 Hvem skal indberette

Alle virksomheder, der sælger eller afsætter kvælstofholdig gødning til andre virksomheder, skal tilmelde sig som leverandør i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Følgende virksomheder skal indberette deres salg af gødning til andre virksomheder i Leverandørregister for gødningsleverancer:

- Gødningsforhandlere, der indfører og sælger gødning
- Melleghandlere som fx maskinstationer, der videresælger gødning
- Jordbrugere, der køber gødning og videresælger til andre jordbrugere

Herudover skal følgende virksomheder indberette i Leverandørregister for gødningsleverancer:

- Forsyningsvirksomheder, der afsætter anden organisk gødning
- Biogas fællesanlæg, forarbejdnings- og forbrændingsanlæg skal indberette afsat samt modtaget gødning.

8.2 Leverandører af handelsgødning

Frist for indberetning

Du skal senest den 1. september 2017 oplyse os om, hvem du har afsat handelsgødning til i planperioden 1. august 2016 til 31. juli 2017. (Læs mere om handelsgødning i afsnit 4.6)

Du skal én gang årligt indberette til NaturErhvervstyrelsen, hvem du har leveret handelsgødning til. Hvert år i juni måned sender NaturErhvervstyrelsen en indkaldelse til dig om indberetning.

Gødningen regnes for afsat i planperioden, hvis den er faktureret inden for perioden (1. august 2016 til 31. juli 2017). Den fysiske levering kan godt ske på et andet tidspunkt.

Hvad skal du indberette

Du skal indberette nedenstående oplysninger elektronisk til NaturErhvervstyrelsen.

Type gødning	Oplysninger
Handelsgødning	<ul style="list-style-type: none">• Markering vedr. kvælstofafgift• Modtagers CVR-nr.

	<ul style="list-style-type: none"> • Typen af gødning • Den samlede mængde af gødning i kg • Det totale indhold af kvælstof i kg • Heraf foderanvendelse i kg
--	---

Bemærk, at urea betragtes som handelsgødning.

Ved leverance af gødning til virksomheder, der ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, er det tilstrækkelig at indberette, hvilke gødningstyper og kvælstofmængder, der samlet er afsat.

Har du brug for hjælp til at bruge det elektroniske indberetningssystem, kan du på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside www.naturerhverv.dk finde en vejledning til, hvordan du indberetter.

Din indberetning bruges til at fortrykke oplysninger om kvælstofmængde i jordbrugerens gødningsregnskab, så det er lettere for dem at indberette deres gødningsregnskab. Hvis jordbrugerne eventuelt også har solgt handelsgødning, vil mængden være trukket fra den modtagne mængde.

Hvis du afsætter handelsgødning til en virksomhed eller en privatperson, der ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, skal der betales kvælstofafgift af den afsatte mængde (læs mere herom i afsnit 8.2.3).

8.2.1 Indført/importeret handelsgødning

Handelsgødning, der er indført fra udlandet, skal regnes med i det indberettede gødningsregnskab.

Hvis du vælger at videresælge den indførte/importerede handelsgødning, skal du oprettes som leverandør i Leverandørregister for gødningsleverancer og indberette den afsatte mængde. Herudover skal gødningen anmeldes hos NaturErhvervstyrelsen (læs mere herom i afsnit 8.5).

8.2.2 Handelsgødning med over 16 pct. kvælstof fra ammoniumnitrat

Hvis du vil sælge gødning, som indeholder mere end 16 pct. kvælstof fra ammoniumnitrat, skal du være opmærksom på, at køber er registreret hos NaturErhvervstyrelsen – enten i Register for Gødningsregnskab eller i Register for køb af ammoniumnitratgødning (læs mere herom i afsnit 4.6.1).

Det er ikke tilladt for privatpersoner at bruge gødning, som indeholder mere end 16 pct. kvælstof fra ammoniumnitrat.

8.2.3 Kvælstofafgift

Der skal betales kvælstofafgift af handelsgødning, som leveres til virksomheder eller privatpersoner, der ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller ikke er registreret hos SKAT som gødningsleverandør (fx grovvareselskaber).

Det er sælgers opgave at opkræve afgiften fra køber af gødningen. Kvælstofafgiften af den afsatte mængde er 5 kr. pr. kg kvælstof.

Hvis du afsætter handelsgødning til virksomheder eller privatpersoner, som ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller ikke er registreret som gødningsleverandør hos SKAT, skal du indbetale kvælstofafgiften senest den 15. i måneden efter afsætningen af gødningen. Du kan finde blanket til angivelse af afgiften på www.skat.dk (under Blanketter nederst på forsiden). Blanketten har nummer 29.020, og når du udfylder denne, skal den ud over dit navn, adresse og CVR-nr. tillige indeholde oplysninger om købers navn, adresse og evt. CVR-nr.

Hvis modtager af handelsgødning er tilmeldt Register for Gødningsregnskab eller er registreret hos SKAT som gødningsleverandør, skal der ikke betales kvælstofafgift af den afsatte mængde kvælstof.

Hvis du har spørgsmål til betaling af afgiften, skal du kontakte SKAT på tlf. 7222 1818. Du kan også få mere information på SKAT's hjemmeside www.skat.dk.

8.3 Leverandører af anden organisk gødning

Frist for indberetning

Du skal senest den 1. september 2017 oplyse NaturErhvervstyrelsen om, hvem du har afsat anden organisk gødning end husdyrgødning til i planperioden 1. august 2016 til 31. juli 2017. Produkter, der udelukkende består af have- og parkaffald, skal dog ikke indberettes. (Læs mere om anden organisk gødning i afsnit 4.7)

Du skal én gang årligt indberette til NaturErhvervstyrelsen, hvem du har leveret anden organisk gødning end husdyrgødning til. Hvert år i juni måned sender NaturErhvervstyrelsen en indkaldelse til dig om indberetning.

Gødningen regnes for afsat i planperioden, hvis den er faktureret inden for perioden (1. august 2016 til 31. juli 2017). Den fysiske levering kan ske på et andet tidspunkt.

Hvad skal du indberette

Du skal indberette nedenstående oplysninger elektronisk til NaturErhvervstyrelsen.

Type gødning	Oplysninger
Anden organisk gødning	<ul style="list-style-type: none">• Modtagers CVR-nr.• Typen af gødning• Udnyttelsesprocent• Den samlede mængde af gødning i kg• Det totale indhold af kvælstof i kg

Har du brug for hjælp til at bruge det elektroniske indberetningssystem, kan du på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside www.naturerhverv.dk finde en vejledning til, hvordan du indberetter.

Din indberetning bruges til at fortrykke oplysninger om kvælstofmængde i jordbrugerens gødningsregnskab, så det er lettere for dem at indberette deres gødningsregnskab. Hvis jordbrugerne eventuelt også har afsat anden organisk gødning end husdyrgødning, vil mængden være trukket fra den modtagne mængde.

8.3.1 Udnyttelsesprocent i produkter af anden organisk gødning

Oversigt 32: Udnyttelsesprocent i produkter af anden organisk gødning	
Gødningstype	Udnyttelsesprocent
Spildevandsslam	45
Komposteret husholdningsaffald	20
Kartoffelfrugtsaft	50
Pressesaft fra grøntpillefabrikation	40
Andre typer af anden organisk gødning	40

I særlige tilfælde kan NaturErhvervstyrelsen efter ansøgning fra leverandøren godkende, at der benyttes en anden udnyttelsesprocent end anført i oversigten ovenfor.

Hvis der er tale om blandinger af anden organisk gødning end husdyrgødning eller anden organisk gødning end husdyrgødning blandet med husdyrgødning, beregnes udnyttelsesprocenten som en vægtet procent af de enkelte gødninger i blandingen. Sammensætningen af gødningen skal kunne dokumenteres.

8.4 Tilmelding til og afmelding fra Leverandørregister for gødningsleverancer

Leverandører skal ansøge om tilmelding til Leverandørregister for gødningsleverancer via Tast selv-service.

Du skal udfylde og indsende et ansøgningskema tilknyttet et gyldigt CVR-nr. Benyt skemaet "Leverandørregister for gødningsleverancer".

Du afmelder dig fra Leverandørregister for gødningsleverancer ved selv at registrere det i systemet eller sende en mail til jordbrugskontrol@naturerhverv.dk.

8.5 Anmeldelse af gødning

Inden du sælger en indført gødning, jordforbedringsmiddel m.v. eller producerer din egen gødning, skal den anmeldes til NaturErhvervstyrelsen. De anmeldte produkter får et specifikt produktnummer. Gødninger til eget brug skal ikke anmeldes.

Eksempler på produkter du skal anmelde:

- Gødning – både uorganisk (mineralsk) og organisk gødning samt blandinger heraf
- Komposteringspræparater
- Jordforbedringsmidler fx kalkningsmidler, tørveprodukter og kompost
- Voksemedier
- Pødekulturer, der indeholder mikroorganismer

9. Biogas-, forarbejdnings- og forbrændingsanlæg

9.1 Biogasanlæg

Et biogasanlæg er et teknisk anlæg, der ud fra husdyrgødning og andre gødningsprodukter producerer biogas med afgasset biomasse som restprodukt.

9.1.1 Leverancer af afsat afgasset biomasse og modtaget gødning

Biogasanlæg på virksomheder der er tilmeldt Register for Gødningsregnskab

Hvis din virksomhed er tilmeldt Register for Gødningsregnskab og samtidig har et biogasanlæg (under samme virksomhed), skal du oplyse os om dine leverancer af afsat afgasset biomasse og afsat husdyrgødning via gødningskvitteringer (Skema B1) i forbindelse med indberetning af din virksomheds gødningsregnskab.

Biogasanlæg på virksomheder der *ikke* er tilmeldt Register for Gødningsregnskab

Hvis din virksomhed ikke driver jordbrug og dermed ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, og du har et biogasanlæg, skal din virksomhed tilmeldes som leverandør hos NaturErhvervstyrelsen. Din virksomhed skal registreres i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Du skal senest den 1. september 2017 oplyse os om, hvem du har afsat afgasset biomasse til og modtaget gødning fra i planperioden 1. august 2016 til 31. juli 2017.

Du skal én gang årligt indberette til NaturErhvervstyrelsen, hvem du har leveret afgasset biomasse til og modtaget gødning fra. Hvert år i juni måned sender NaturErhvervstyrelsen en indkaldelse til dig om indberetning.

Gødningen regnes for afsat og modtaget i planperioden, hvis den er faktureret inden for perioden (1. august 2016 til 31. juli 2017). Den fysiske levering kan godt ske på et andet tidspunkt.

Du skal indberette nedenstående oplysninger elektronisk til NaturErhvervstyrelsen.

Type gødning	Oplysninger
Afsat afgasset biomasse	<ul style="list-style-type: none">• Modtagers CVR-nr.• Typen af gødning• Udnyttelsesprocent• Den samlede mængde af gødning i kg• Det totale indhold af kvælstof i kg• Antal dyreenheder
Modtaget husdyrgødning	<ul style="list-style-type: none">• Afsætters CVR-nr.• Typen af gødning

	<ul style="list-style-type: none"> • Udnyttelsesprocent • Den samlede mængde af gødning i kg • Det totale indhold af kvælstof i kg • Antal dyreenheder • Tørstof pct. (frivillig indberetning)
Modtaget anden organisk gødning	<ul style="list-style-type: none"> • Afsætters CVR-nr. • Typen af gødning • Udnyttelsesprocent • Den samlede mængde af gødning i kg • Det totale indhold af kvælstof i kg • Tørstof pct. (frivillig indberetning)

Har du brug for hjælp til at bruge det elektroniske indberetningssystem, kan du på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside www.naturerhverv.dk finde en vejledning til, hvordan du indberetter.

9.1.2 Fastsættelse af kvælstofindhold i den afgassede biomasse

Indholdet af kvælstof i afgasset biomasse skal du beregne ud fra oplysninger om de mængder af kvælstof i husdyrgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning, der indgår i biomassen. Fastsættelsen af kvælstofindhold i gødningen skal kunne dokumenteres.

Biogasanlæg, der afsætter afgasset biomasse, kan alternativt få indholdet af mængden af kvælstof i afgasset biomasse bestemt ved analyse af repræsentative prøver. Prøverne skal sendes til analyse på et akkrediteret laboratorium.

Vær opmærksom på, at en jordbruger, der har et biogasanlæg på sin bedrift, ikke kan bruge analyse af repræsentative prøver til bestemmelse af kvælstofmængde til egen produceret afgasset biomasse, men skal fastsætte kvælstofindhold ud fra normtal for den husdyrgødning, der tilgår anlægget.

Analyse af prøver af afgasset biomasse

Resultater fra analyse af prøver kan benyttes som alternativ til fastsættelse af kvælstofindhold i den afgassede biomasse. Hvis der benyttes prøver, skal de være repræsentative. En prøve kan siges at være repræsentativ for en større masse, når den har et indhold, der svarer til det gennemsnitlige indhold i den samlede masse, den repræsenterer.

Der skal udtages mindst 12 prøver i planperioden. Prøverne skal tages med passende intervaller inden for planperioden, hvor den afgassede biomasse skal anvendes.

Analyse af kvælstofindhold i gødning skal foretages af et laboratorium, der er akkrediteret til udførelse af kemiske analyser af gødning af Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond (DANAK) eller et tilsvarende akkrediteringsorgan.

9.1.3 Udnyttelsesprocent i afgasset biomasse

Det er indgangsmaterialerne, der danner grundlag for beregning af udnyttelseskravet til den afgassede biomasse. I beregningen skal de forskellige enkelte indgangsmaterialer vægte i forhold til indholdet af kvælstof.

Hvis indgangsmaterialet er en blanding af forskellige gødninger med forskellige udnyttelsesprocenter, beregnes den samlede udnyttelsesprocent for afgasset biomasse ved at tage et vægtet gennemsnit af udnyttelsesprocenterne i indgangsmaterialet ud fra indholdet af total kvælstof. Sammensætningen af gødningen skal kunne dokumenteres.

9.2 Forarbejdningsanlæg

Et forarbejdningsanlæg er et anlæg, der modtager husdyrgødning fra en eller flere husdyrproducenter, og som ved en teknisk forarbejdning af husdyrgødningen skaber produkter. Disse produkter er forskellige fra det materiale, der tilføres anlægget, med hensyn til tørstofindhold, sammensætning og koncentration af gødningsstoffer. Det samlede indhold af kvælstof ændres dog ikke.

9.2.1 Leverancer af afsat forarbejdet husdyrgødning og modtaget gødning

Senest når du tager et anlæg i brug, skal du skriftligt anmelde det til NaturErhvervstyrelsen med oplysning om:

- Dit CVR-nr.
- Dit navn og adresse
- Anlæggets forarbejdningsproces og -kapacitet

Forarbejdningsanlæg på virksomheder der er tilmeldt Register for Gødningsregnskab

Hvis din virksomhed er tilmeldt Register for Gødningsregnskab og samtidig har et forarbejdningsanlæg (under samme virksomhed), skal du oplyse os om dine leverancer af afsat forarbejdet husdyrgødning og afsat husdyrgødning via gødningskvitteringer (Skema B1) i forbindelse med indberetning af din virksomheds gødningsregnskab.

Forarbejdningsanlæg på virksomheder der *ikke* er tilmeldt Register for Gødningsregnskab

Hvis din virksomhed ikke driver jordbrug og dermed ikke er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, og du har et forarbejdningsanlæg, skal din virksomhed tilmeldes som leverandør hos NaturErhvervstyrelsen. Din virksomhed skal registreres i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Du skal senest den 1. september 2017 oplyse NaturErhvervstyrelsen om, hvem du har afsat forarbejdet husdyrgødning til og modtaget gødning fra i planperioden 1. august 2016 til 31. juli 2017.

Du skal én gang årligt indberette til NaturErhvervstyrelsen, hvem du har leveret forarbejdet husdyrgødning til og modtaget gødning fra. Hvert år i juni måned sender NaturErhvervstyrelsen en indkaldelse til dig om indberetning.

Gødningen regnes for afsat og modtaget i planperioden, hvis den er faktureret inden for perioden (1. august 2016 til 31. juli 2017). Den fysiske levering kan godt ske på et andet tidspunkt.

Du skal indberette nedenstående oplysninger elektronisk til NaturErhvervstyrelsen.

Type gødning	Oplysninger
Afsat forarbejdet husdyrgødning	<ul style="list-style-type: none"> • Markering vedr. kvælstofafgift • Modtagers CVR-nr. • Typen af gødning • Udnyttelsesprocent • Den samlede mængde af gødning i kg • Det totale indhold af kvælstof i kg • Antal dyreenheder
Modtaget husdyrgødning	<ul style="list-style-type: none"> • Afsætters CVR-nr. • Typen af gødning • Udnyttelsesprocent • Den samlede mængde af gødning i kg • Det totale indhold af kvælstof i kg • Antal dyreenheder
Modtaget anden organisk gødning	<ul style="list-style-type: none"> • Afsætters CVR-nr. • Typen af gødning • Udnyttelsesprocent • Den samlede mængde af gødning i kg • Det totale indhold af kvælstof i kg

Har du brug for hjælp til at bruge det elektroniske indberetningssystem, kan du på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside www.naturerhverv.dk finde en vejledning til, hvordan du indberetter.

9.2.2 Anmeldelse af forarbejdet husdyrgødning

Hvis du ønsker at afsætte forarbejdet husdyrgødning til privatpersoner, skal produktet være stabilt og være anmeldt og deklareret med et specifikt produktnummer hos NaturErhvervstyrelsen (læs mere herom i afsnit 8.5).

9.2.3 Udnyttelsesprocent i fiberfraktion fra et forarbejdningsanlæg

Det totale indhold af kvælstof og udnyttelsesprocenten beregnes ud fra indgangsmaterialet og ud fra sammensætningen af de forarbejdede produkter.

Hvis indgangsmaterialet er en blanding af forskellige gødninger med forskellige udnyttelsesprocenter, beregnes den samlede udnyttelsesprocent for forarbejdet husdyrgødning ved at tage et vægtet gennemsnit af udnyttelsesprocenterne i indgangsmaterialet

ud fra indholdet af total kvælstof. Sammensætningen af gødningen skal kunne dokumenteres.

Udnyttelsesprocenter for fraktioner af forarbejdet (separeret) gylle (hhv. væske- og fiberfraktion) skal samlet set svare til indgangsmaterialet. Dvs. at den samlede udnyttede mængde kvælstof er den samme før og efter forarbejdning.

Man kan altså fx for svinegylle sætte udnyttelsesprocenten i fiberfraktionen til 45 pct., hvis blot udnyttelsesprocenten hæves i væskefraktionen, således at der totalt udnyttes 75 pct. af den totale mængde kvælstof, som er lovpligtig for svinegylle.

I de tilfælde hvor fiberfraktionen bliver brændt, er der fastsat en udnyttelsesprocent på 85 pct. for væskefraktionen.

Du kan læse mere om fordelingen af dyreenheder i forarbejdet husdyrgødning på Miljøstyrelsens hjemmeside (husdyrgødningsbekendtgørelsen) www.mst.dk.

9.2.4 Andre bestemmelser

Forarbejdningsanlæg og produkterne, der afsættes fra forarbejdningsanlæg, skal opfylde regler fastsat af de veterinære myndigheder. Vær særligt opmærksom på bestemmelser om hygiejnisering, og at du skal anmelde dit anlæg til din lokale fødevareregion.

9.3 Forbrændingsanlæg

Et forbrændingsanlæg for husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning er et teknisk anlæg, der ved forbrænding omdanner husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning til energi, røggasser og aske. Et forbrændingsanlæg kan være et centralt anlæg, der er etableret og drevet alene med henblik på forbrænding.

Foruden forbrænding af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning kan et centralt anlæg være indrettet og drevet med henblik på forbrænding af andre affaldstyper, fx slagteriaffald, spildevandsslam mv.

Et forbrændingsanlæg kan også være etableret hos en jordbrugsvirksomhed (gårdanlæg), der er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, med henblik på forbrænding af virksomhedens egen produktion af husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning.

Forbrænding af husdyrgødning og fraktioner af husdyrgødning skal efter miljølovgivningen altid foregå i anlæg, der specifikt er godkendt til den type af forbrænding (jf. Miljøstyrelsens bekendtgørelse om anlæg, der forbrænder affald).

9.3.1 Leverancer af modtaget husdyrgødning og modtaget forarbejdet husdyrgødning på centrale forbrændingsanlæg

Hvis din virksomhed har et centralt forbrændingsanlæg, der modtager husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, skal du senest den 1. september 2017 oplyse os om, hvem du har modtaget husdyrgødning og modtaget forarbejdet husdyrgødning fra i planperioden 1. august 2016 til 31. juli 2017.

Du skal én gang årligt indberette til NaturErhvervstyrelsen, hvem du har modtaget gødning fra. Hvert år i juni måned sender NaturErhvervstyrelsen en indkaldelse til dig om indberetning.

Du skal indberette nedenstående oplysninger elektronisk til NaturErhvervstyrelsen.

Type gødning	Oplysninger
Modtaget husdyrgødning og modtaget forarbejdet husdyrgødning	<ul style="list-style-type: none">• Afsætters CVR-nr.• Typen af gødning• Udnyttelsesprocent• Den samlede mængde af gødning i kg• Det totale indhold af kvælstof i kg• Antal dyreenheder

Har du brug for hjælp til at bruge det elektroniske indberetningssystem, kan du på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside www.naturerhverv.dk finde en vejledning til, hvordan du indberetter.

9.3.2 Forbrænding på eget gårdanlæg

Hvis du etablerer et forbrændingsanlæg på din egen jordbrugsvirksomhed (gårdanlæg), vil du i gødningsregnskabet kunne fratække kvælstofmængden i husdyrgødning eller den forarbejdede husdyrgødning, hvis følgende kontrolbetingelser er opfyldt:

- Forbrændingsanlæggets varmevekslerdel skal være forsynet med en energimåler, der kan måle den producerede varmeenergi i kWh. Energimåleren skal være kalibreret af et institut, der er akkrediteret hertil.
- I perioder hvor der sker forbrænding på anlægget, skal du hver dag ajourføre en oversigt (driftsrapport), hvor du skal notere mængde og type af husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning, som afbrændes. Endvidere skal du hver dag aflæse energimåleren og notere visningen i oversigten. Oversigten skal være påført navn og planperiode.
- Hver gang du skiller dig af med lageret af forbrændingsaske, skal du udtage en repræsentativ prøve til myndighedskontrol af asken på mindst 100 g. Du skal påføre dato for prøveudtagning på kontrolprøven. Samtidig skal du veje den samlede mængde aske, inden du skiller dig af med den. Du skal gemme prøven og dokumentation for vejning af den samlede askemængde på din virksomhed i mindst 5 år.

9.3.3 Behandling af forbrændingsasken

Både centrale forbrændingsanlæg og gårdanlæg skal overholde reglerne for opbevaring og bortskaffelse af forbrændingsasken, der er fastsat af miljømyndighederne.

Opbevaring af aske fra forbrænding af husdyrgødning kan ske uden tilladelse på brugers virksomhed, hvis det sker på et overdækket opbevaringsanlæg. Læs om reglerne på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk.

9.4 Tilmelding til og afmelding fra Leverandørregister for gødningsleverancer

Leverandører skal ansøge om tilmelding til Leverandørregister for gødningsleverancer via Tast selv-service.

Du skal udfylde og indsende et ansøgningskema tilknyttet et gyldigt CVR-nr. Benyt skemaet "Leverandørregister for gødningsleverancer".

Du afmelder dig fra Leverandørregister for gødningsleverancer ved selv at registrere det i systemet eller sende en mail til jordbrugskontrol@naturerhverv.dk.

10. Generelle oplysninger

10.1 Lovgivning og bekendtgørelser

Denne vejledning er udarbejdet på grundlag af:

- Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, jf. lovbekendtgørelse nr. 388 af 22. april 2016.
- Bekendtgørelse nr. 1055 af 1. juli 2016 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2016/2017.
- Bekendtgørelse nr. 1056 af 1. juli 2016 om plantedække og om dyrkningsrelaterede tiltag
- Bekendtgørelse nr. 1318 af 26. november 2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv.
- Lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 1034 af 22. august 2013.
- Bekendtgørelse nr. 1377 af 1. december 2015 om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v.
- Bekendtgørelse nr. 1378 af 1. december 2015 om markblok og elektronisk Fællesskema.
- Bekendtgørelse nr. 80 af 28. januar 2015 om økologisk arealtilskud.
- Bekendtgørelse nr. 204 af 9. marts 2016 om krydsoverensstemmelse.

10.1.1 Miljømæssig forudsætning for støtte efter ordningen grundbetaling

For at få udbetalt støtte under ordningen grundbetaling, skal du overholde en række krav vedrørende miljø, fødevarerikkerhed, dyrevelfærd og god landbrugs- og miljømæssig stand, herunder reglerne om jordbrugets anvendelse af gødning. Det betyder, at nogle af de regler og krav, der er omtalt i denne vejledning, også er omfattet af krydsoverensstemmelse. Overholder du ikke kravene, kan din støtte blive nedsat. Hvis du laver grovere og gentagne overtrædelser, kan nedsættelsen af din støtte blive større, eller støtten kan helt bortfalde.

De nærmere regler kan du læse om i bekendtgørelser og vejledninger om krydsoverensstemmelse på www.naturerhverv.dk.

10.2 Oplysning om virksomheds- og personoplysninger

10.2.2 Hvilke oplysninger har NaturErhvervstyrelsen?

Hvis du henvender dig til os, kan du få at vide, hvilke oplysninger vi har registreret om din virksomhed. Vi retter forkerte oplysninger og giver besked til andre, der har modtaget forkerte oplysninger, i det omfang det er muligt. Hvis vi ikke selv kan rette oplysningerne, vejleder vi om, hvordan du kan få oplysningerne rettet.

De fleste oplysninger får vi, når vi modtager pligtige indberetninger, ansøgninger om tilladelse, autorisationer, godkendelser m.m. I forbindelse med vores kontrolbesøg på virksomheden kan vi også indhente oplysninger. I disse tilfælde har du pligt til at give

os oplysningerne. Du skal være opmærksom på, at du kan blive straffet, hvis vi ikke modtager oplysningerne til tiden eller slet ikke modtager dem.

NaturErhvervstyrelsen kan hente oplysninger fra andre offentlige myndigheder, herunder SKAT, i forbindelse med vores generelle kontrol med overholdelse af lovens regler, så vi har mulighed for at sammenligne oplysninger, herunder personoplysninger, til brug for vores kontrol.

Det er bl.a. hensigten at indhente oplysninger om indførsel af kvælstofholdige gødninger fra udlandet. Dette skal være med til at sikre, at disse mængder kvælstof kommer med i gødningsregnskabet.

10.2.3 Hvilke oplysninger videregiver NaturErhvervstyrelsen?

Til brug for den øvrige kontrol videregiver vi oplysninger til andre enheder inden for ministeriet. Endvidere videregiver vi, når vi bliver bedt om det, visse oplysninger til andre offentlige instanser, herunder SKAT og private organer under iagttagelse af persondataloven og forvaltningsloven.

10.2.4 Hvad bruger NaturErhvervstyrelsen oplysningerne til?

NaturErhvervstyrelsen indsamler oplysninger om din virksomhed til brug for kontrol og administration af de regler, som vi administrerer.

Vi kontrollerer, om du overholder reglerne om anvendelse af gødning, plantedække og harmoni. Vi kontrollerer de gødningsregnskaber, som vi modtager, og gennemfører kontrol på virksomhederne. Du skal opbevare din gødningsplanlægning og dit gødningsregnskab i mindst 5 år. For at kunne kontrollere din virksomhed kan vi kræve, at du indsender eller viser os alle dokumenter, der kan have betydning for kontrollen. Hvis reglerne overtrædes, kan det straffes med bøde. Når vores kontrollører viser legitimation, har de adgang til din virksomhed.

10.2.1 Hvor finder du oplysninger?

- Tidligere indberettede gødningsregnskaber finder du i GHI på www.landbrugsindberetning.dk
- Indberettede leverancer af handelsgødning m.m. finder du på www.naturerhverv.dk.
- Hvem der er tilmeldt Register for Gødningsregnskab, finder du på www.naturerhverv.dk.
- Kommunerne kan få en generel adgang til data fra gødningsregnskabet, så de kan bruge disse i deres sagsbehandling. De kan blive oprettet som brugere i GHI, se vejledning om dette på www.landbrugsindberetning.dk.

10.3 Offentliggørelse af gødningsregnskaber

Gødningsregnskaberne offentliggøres på internettet, når vi har afsluttet sagsbehandlingen af de indsendte oplysninger. Aftaler om overførsel af husdyrgødning til andre jordbrugsvirksomheder offentliggøres ikke.

For gødningsregnskaber, der har været udtrukket til kontrol, påfører NaturErhvervstyrelsen i forbindelse med offentliggørelsen koder for henholdsvis ingen bemærkninger, påtale eller vedtaget administrativt bødeforlæg. Vi offentliggør ikke oplysninger, vi har videregivet til politiet med ønske om, at de rejser tiltale, og om sager, hvor der er faldet dom.

Når du modtager et bødeforlæg fra os, vil vi oplyse dig om, at oplysningerne i gødningsregnskabet sammen med en kode for administrativt bødeforlæg, vil blive offentliggjort på internettet, når du har betalt bøden.

Oplysningerne vil være tilgængelige på internettet i 5 år. Vi sørger for, at alle oplysninger, der inden for denne periode viser sig at være forkerte eller vildledende, vil blive slettet eller rettet i overensstemmelse med persondatalovens regler.

10.4 Klagemuligheder

Du har mulighed for at klage over vores behandling af oplysningerne til NaturErhvervstyrelsen, Nyropsgade 30, 1780 København V, mail@naturerhverv.dk eller til Datatilsynet, Borgergade 28, 5, 1300 København K, dt@datatilsynet.dk.

11. Forkortelser

Nedenfor er en oversigt over de forkortelser, der anvendes i denne vejledning.

ab lager	fra lager
bl.a.	blandt andet
DE	dyreenheder
dvs.	det vil sige
FE	foderenheder
fx	for eksempel
GHI	Gødnings- og Husdyrindberetning
ha	hektar
hkg	hektokilo
IMK	Internet Markkort
inkl.	inklusive
JB-nr.	jordbundstypenummer
jf.	jævnfør
K	kalium
kg	kilo
kr.	kroner
maks.	maksimum
mdr.	måneder
MFO	Miljøfokusområder
mm	millimeter
mv.	med videre
MVJ	Miljøvenlige Jordbrugsforanstaltninger
m ²	kvadratmeter
m ³	kubikmeter
N	kvælstof
o.l.	og lignende
P	fosfor
pct.	procent
pga.	på grund af
pr.	per
vha.	ved hjælp af
VVM	vurdering af virkning på miljøet

Tabeller

Kvoteberegning:

- Tabel 1:** Normer for landbrugsafgrøder og grønsager på friland (kvælstof, fosfor og kalium)
- Tabel 2:** Normer for andre kulturer (kvælstof, fosfor og kalium)
- Tabel 3:** Oversigtstabel - Minimum antal græssende dyreenheder pr. ha (for at normerne for græskategorier kan anvendes)
- Tabel 4:** Hø og wrapensilage, standardforudsætninger til beregning af produktion af FE

Normproduktion i husdyrgødning:

- Tabel 5:** Husdyrgødning, indhold af kvælstof, fosfor og kalium
- Tabel 6:** Husdyrgødning, korrektion af kvælstof- og fosforindhold
- Tabel 7:** Husdyrgødning, standardforudsætninger for produktion
- Tabel 8a:** Gram råprotein pr. kg tørstof i afgrøder til kvæg
- Tabel 8b:** Gram råprotein pr. kg foder til svin samt indhold af foderenheder (FEsv og FEso) pr. kg i fodermidler

Beregning af dyreenheder (DE):

- Tabel 9:** Beregning af dyreenheder (DE)
- Tabel 10:** Betingelser for anvendelse af 2,3 DE/ha for kvægbrug

Tabel 1: Normer for landbrugsafgrøder og grønsager på friland (kvælstof-, fosfor- og kalium-)

Kvælstofnormer og retningsgivende normer for fosfor og kalium i kg pr. ha for 2016/2017

Normerne angiver total mængde kvælstof på årsbasis. For grønsager på friland, hvor der er fastsat en artsspecifik kvælstofnorm, gælder normen pr. kultur.

Afgrødekode	Afgrøde	Forfrugts-værdi	Indregning af forfrugts-værdi i afgrødens kvælstofnorm	Uvandet grovsand		Uvandet finsand		Vandet sandjord		Sandblandet lerjord		Lerjord		Korrektion for udbytte	Retningsgivende normer for fosfor og kalium ²¹		
				JB 1 + 3		JB 2 + 4 og 10-12 ¹		JB 1 - 4		JB 5 - 6		JB 7 - 9					
				Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm				
				hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Vårsæd til modenhed				hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha					
1	Vårbyg ²	0	Ja	44 (48)	144	51 (56)	139	56 (62)	162	63 (69)	147	67 (74)	153	1,5	21	59	
2	Vårhvede ²	0	Ja	39 (43)	163	45 (50)	157	50 (55)	179	56 (62)	163	60 (66)	169	1,3	18	49	
6	Vårhvede, brødhvede ²	0	Ja	39 (43)	166	45 (50)	161	50 (55)	185	56 (62)	170	60 (66)	177	1,7	18	49	
3	Vårhavre	0	Ja	45	116	52	111	57	134	58	110	61	115	1,5	23	69	
4	Blanding af vårsæede kornarter ¹²	0	Ja	46	117	53	113	58	135	58	110	62	116	1,5	22	61	
55	Vårrug	0	Ja	46	117	53	113	58	135	58	110	62	116	1,5	22	61	
5	Majs modenhed	0	Ja	68	167	68	152	75	182	74	156	78	163	1,5	35	70	
7	Korn + bælgssæd, under 50% bælgssæd	8	Ja	42	82	45	68	48	85	51	62	53	63	0,5	20	33	
56	Vårtriticale	0	Ja	46	117	53	113	58	135	58	110	62	116	1,5	22	61	
58	Sorghum	0	Ja	46	117	53	113	58	135	58	110	62	116	1,5	23	69	
Vintersæd til modenhed				hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha					
10	Vinterbyg ²	0	Ja	51 (56)	182	55 (61)	172	59 (65)	192	74 (81)	195	79 (87)	206	1,2	18	67	
11	Vinterhvede ²	0	Ja	49 (54)	167	63 (69)	173	67 (74)	194	81 (89)	200	86 (95)	213	1,5	19	71	
13	Vinterhvede, brødhvede ²	0	Ja	49 (54)	213	63 (69)	222	67 (74)	244	81 (89)	253	86 (95)	266	1,7	21	67	

Afgørdekode	Afgørde	Forfrugts- værdi	Indregning af for- frugtsværdi i afgør- dens kvælstofnorm	Uvandet grovsand		Uvandet finsand		Vandet sandjord		Sandblandet lerjord		Lerjord		Korrektion for udbytte	Retningsgi- vende nor- mer for fos- for og ka- lium ²¹	
				JB 1 + 3		JB 2 + 4 og 10-12 ¹		JB 1 - 4		JB 5 - 6		JB 7 - 9			kg N/hkg	kg P/ha
		kg N/ha	Ja/Nej	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	kg N/hkg		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Vintersæd til modenhed (fortsat)				hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha			
57	Vinterhavre ²	0	Ja	45 (50)	156	57 (63)	155	54 (59)	167	67 (74)	167	71 (78)	177	1,2	20	40
14	Vinterrug ²	0	Ja	46 (51)	157	59 (65)	158	58 (64)	172	71 (78)	172	75 (83)	182	1,2	18	53
15	Vinterhybridrug ²	0	Ja	56 (62)	169	71 (78)	172	71 (78)	187	82 (90)	186	87 (96)	197	1,2	22	63
16	Vintertriticale ²	0	Ja	46 (51)	177	58 (64)	176	58 (64)	191	66 (73)	186	70 (77)	196	1,2	20	39
17	Blanding af efterårssæede kornarter ^{2,12}	0	Ja	45 (50)	156	57 (63)	155	54 (59)	167	67 (74)	167	71 (78)	177	1,2	20	40
Oliefrø og bælgssæd				hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha			
21	Vårraps	23	Ja	19	137	22	127	24	145	25	121	26	123	1,5	22	51
22	Vinterraps	23	Ja	29	203	37	215	37	215	42	223	44	226	1,5	26	84
23	Rybs	23	Ja	18	136	20	124	22	142	23	119	24	120	1,5	20	74
24	Solsikke	23	Ja	18	185	20	170	22	185	23	160	24	160	0	16	74
25	Sojabønner	23	Nej	45	0	45	0	45	0	45	0	45	0	0	30	103
180	Gul sennep	23	Ja	19	138	21	126	23	144	23	119	24	120	1,5	20	49
182	Blanding af oliearter ¹²	23	Ja	0	137	0	127	0	145	0	121	0	123	0	20	65
30	Ærter	23	Nej	46	0	46	0	46	0	46	0	46	0	0	27	57
31	Hestebønner	23	Nej	46	0	46	0	46	0	46	0	46	0	0	32	75
32	Sødlupin	23	Nej	30	0	30	0	30	0	30	0	30	0	0	25	41
54	Bælgssæd blanding	23	Nej	48	0	56	0	65	0	72	0	72	0	0	22	57
35	Bælgssæd, flerårig blan- ding ¹²	23	Nej	46	0	46	0	46	0	46	0	46	0	0	22	57
36	Bælgssæd, andre typer til modenhed blanding ¹²	23	Nej	46	0	46	0	46	0	46	0	46	0	0	27	57
Hør og hamp				hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha	hkg/ha			
40	Oliehør	23	Ja	15	101	15	86	15	101	15	76	15	76	0	18	30
41	Spindhør	23	Ja	91	63	91	48	91	63	91	38	91	38	0	23	40
42	Hamp	23	Ja	122	155	122	140	122	155	122	130	122	130	0	24	100

Afgørdekode	Afgørde	Fortrugs- værdi	Indregning af for- frugtsværdi i afgør- dens kvælstofnorm	Uvandet grovsand		Uvandet finsand		Vandet sandjord		Sandblandet lerjord		Lerjord		Korrektion for udbytte	Retningsgi- vende nor- mer for fos- for og ka- lium ²¹	
				JB 1 + 3		JB 2 + 4 og 10-12 ¹		JB 1 - 4		JB 5 - 6		JB 7 - 9			kg N/hkg	kg P/ha
		kg N/ha	Ja/Nej	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Hør og hamp (fortsat)				hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha				
51	Blanding bredbladet af- grøde, frø/kerne ¹²	23	Ja	0	137	0	127	0	145	0	121	0	123	0	25	65
52	Quinoa	23	Ja	0	114	0	114	0	114	0	114	0	114	0	25	65
53	Boghvede	23	Ja	0	114	0	114	0	114	0	114	0	114	0	25	65
Frøgræs og andet markfrø				hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha				
101	Rajgræs, alm.	23	Nej	12	170	12	170	12	170	12	170	12	170	0	15	60
102	Rajgræs, alm. 1. år, efter- årsudlagt	23	Nej	12	210	12	210	12	210	12	210	12	210	0	15	60
103	Rajgræs, ital.	23	Nej	12	125	12	125	12	125	12	125	12	125	0	15	60
104	Rajgræs, ital., 1. år, efter- årsudlagt	23	Nej	12	165	12	165	12	165	12	165	12	165	0	15	60
116	Rajgræs, hybrid	23	Nej	12	140	12	140	12	140	12	140	12	140	0	15	60
117	Rajgræs, efterårsudlagt hybrid	23	Nej	12	180	12	180	12	180	12	180	12	180	0	15	60
105	Timothefrø (Knoldrotte- hale)	23	Nej	5	110	5	110	5	110	5	110	5	110	0	15	60
106	Hundegræsfrø	23	Nej	9	200	9	200	9	200	9	200	9	200	0	15	60
107	Engsvingelfrø	23	Nej	8	120	8	120	8	120	8	120	8	120	0	15	60
108	Rødsvingelfrø	23	Nej	8	150	8	150	8	150	8	150	8	150	0	15	60
109	Rajsvingelfrø	23	Nej	10	160	10	160	10	160	10	160	10	160	0	15	60
118	Rajsvingelfrø, Efterårsudlagt	23	Nej	10	200	10	200	10	200	10	200	10	200	0	15	60
110	Svingelfrø, stivbladet	23	Nej	8	150	8	150	8	150	8	150	8	150	0	15	60
111	Svingelfrø, strand	23	Nej	8	200	8	200	8	200	8	200	8	200	0	15	60
112	Engrapgræsfrø (marktype)	23	Nej	11	160	11	160	11	160	11	160	11	160	0	15	60
113	Engrapgræsfrø (plæne- type)	23	Nej	8	170	8	170	8	170	8	170	8	170	0	15	60

Afgørdekode	Afgørde	Forfrugts- værdi	Indregning af for- frugtsværdi i afgør- dens kvælstofnorm	Uvandet grovsand		Uvandet finsand		Vandet sandjord		Sandblandet lerjord		Lerjord		Korrektion for udbytte	Retningsgi- vende nor- mer for fos- for og ka- lium ²¹	
				JB 1 + 3		JB 2 + 4 og 10-12 ¹		JB 1 - 4		JB 5 - 6		JB 7 - 9			kg N/hkg	kg P/ha
		kg N/ha	Ja/Nej	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	kg N/hkg		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Frøgræs og andet markfrø (fortsat)				hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha				
114	Rapgræs, alm.	23	Nej	8	130	8	130	8	130	8	130	8	130	0	15	60
115	Hvene, alm. og krybende	23	Nej	6	120	6	120	6	120	6	120	6	120	0	15	60
120	Kløverfrø	102	Nej	4	0	4	0	4	0	4	0	4	0	0	15	30
121	Græsmarksbælgplanter	23	Nej	4	0	4	0	4	0	4	0	4	0	0	15	30
122	Kommenfrø	23	Nej	11	131	11	131	11	131	11	131	11	131	4	15	60
123	Valmuefrø	23	Ja	5	134	8	132	9	151	9	126	9	126	4	15	60
124	Spinatfrø	23	Ja	12	146	15	158	17	166	17	166	17	166	4	15	60
125	Bederøefrø	23	Ja	20	210	20	210	20	210	20	210	20	210	0	15	60
126	Blanding af markfrø til ud- sæd	23	Nej	0	120	0	120	0	120	0	120	0	120	0	15	60
Kartofler¹³				hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha				
150	Kartofler, lægge	0	Ja	300	134	330	124	350	144	350	119	350	119	0,2	35	150
151	Kartofler, stivelses	0	Ja	450	228	500	223	550	248	550	223	550	223	0,2	47	150
152	Kartofler, spise	0	Ja	320	167	390	167	420	187	420	162	420	162	0,2	37	173
153	Kartofler, andre	0	Ja	480	231	530	226	580	251	580	226	580	226	0,2	47	150
Rodfrugter til fabrik				hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha				
160	Sukkerroer til fabrik ¹²	3	Ja	450	133	500	123	500	138	620	125	680	131	0,1	44	150
161	Cikorierødder	3	Ja	160	150	210	140	280	162	280	137	290	139	0,1	30	125
162	Blanding, andre industriaf- grøder ¹²	3	Ja	0	120	0	120	0	120	0	120	0	120	0	30	125
Helsæd, vår				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha				
210	Vårbyg, helsæd	0	Ja	4.800	135	5.600	129	6.200	150	7.100	133	7.600	138	0	25	129
211	Vårhvede, helsæd	0	Ja	4.400	131	5.100	124	5.700	145	6.500	127	7.000	132	0	24	118
212	Vårhavre, helsæd	0	Ja	4.900	95	5.700	89	6.400	110	6.500	86	6.900	90	0	26	131
213	Blandkorn, vårsæet, hel- sæd	0	Ja	5.000	96	5.900	90	6.500	111	6.500	86	7.000	91	0	26	134

Afgørdekode	Afgørde	Forfrugts- værdi	Indregning af for- frugtsværdi i afgør- dens kvælstofnorm	Uvandet grovsand		Uvandet finsand		Vandet sandjord		Sandblandet lerjord		Lerjord		Korrektion for udbytte	Retningsgi- vende nor- mer for fos- for og ka- lium ²¹	
				JB 1 + 3		JB 2 + 4 og 10-12 ¹		JB 1 - 4		JB 5 - 6		JB 7 - 9			kg N/hkg	kg P/ha
		kg N/ha	Ja/Nej	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	kg N/hkg		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Helsæd, vår (fortsat)				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha				
214	Korn + bælg­sæd, helsæd, under 50% bælg­sæd	8	Ja	5.000	67	5.900	61	6.500	82	6.500	57	7.000	62	0	27	137
215	Ærte­helsæd	23	Nej	5.400	0	5.400	0	5.400	0	5.400	0	5.400	0	0	27	143
216	Silomajs	0	Ja	9.900	167	9.900	152	10.900	182	10.800	156	11.300	163	0	45	137
Helsæd, vinter				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha				
220	Vinterbyg, helsæd	0	Ja	6.100	180	6.600	170	7.100	190	9.000	184	9.600	190	0	21	116
221	Vinterhvede, helsæd	0	Ja	6.400	177	8.100	179	8.600	199	10.300	191	10.900	198	0	26	142
222	Vinterrug, helsæd	0	Ja	5.000	145	6.600	146	6.400	160	8.100	151	8.600	156	0	22	117
223	Vintertriticale, helsæd	0	Ja	5.100	171	6.600	171	6.600	186	7.600	171	8.100	176	0	21	116
224	Blandkorn, efterårssæet, helsæd	0	Ja	5.000	145	6.500	144	6.100	156	7.700	147	8.200	152	0	21	116
Korn, grønkorn				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha				
230	Blanding af vårkorn, grøn- korn ¹²	0	Ja	2.900	122	3.600	121	3.600	136	3.900	117	3.900	117	0	22	96
701	Grønkorn af vårbyg	0	Ja	2.900	122	3.600	121	3.600	136	3.900	117	3.900	117	0	22	96
702	Grønkorn af vårhvede	0	Ja	2.900	122	3.600	121	3.600	136	3.900	117	3.900	117	0	22	96
703	Grønkorn af vårhavre	0	Ja	2.900	122	3.600	121	3.600	136	3.900	117	3.900	117	0	22	96
704	Grønkorn af vårrug	0	Ja	2.900	122	3.600	121	3.600	136	3.900	117	3.900	117	0	22	96
705	Grønkorn af vārritricale	0	Ja	2.900	122	3.600	121	3.600	136	3.900	117	3.900	117	0	22	96
234	Korn og bælg­sæd, grøn- korn, under 50% bælg­sæd	8	Ja	2.900	77	3.600	76	3.600	91	3.900	72	3.900	72	0	19	88
235	Blanding af vinterkorn, grønkorn ¹²	0	Ja	3.800	149	5.000	157	5.000	172	6.000	178	6.000	183	0	23	124
706	Grønkorn af vinterbyg	0	Ja	3.800	149	5.000	157	5.000	172	6.000	178	6.000	183	0	23	124
707	Grønkorn af vinterhvede	0	Ja	3.800	149	5.000	157	5.000	172	6.000	178	6.000	183	0	23	124
708	Grønkorn af vinterhavre	0	Ja	3.800	149	5.000	157	5.000	172	6.000	178	6.000	183	0	23	124

Afgørdekode	Afgørde	Forfrugts- værdi	Indregning af for- frugtsværdi i afgør- dens kvælstofnorm	Uvandet grovsand		Uvandet finsand		Vandet sandjord		Sandblandet lerjord		Lerjord		Korrektion for udbytte	Retningsgi- vende nor- mer for fos- for og ka- lium ²¹	
				JB 1 + 3		JB 2 + 4 og 10-12 ¹		JB 1 - 4		JB 5 - 6		JB 7 - 9			kg N/hkg	kg P/ha
		kg N/ha	Ja/Nej	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	kg N/hkg		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Korn, grønkorn (fortsat)				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha				
709	Grønkorn af vinterrug	0	Ja	3.800	149	5.000	157	5.000	172	6.000	178	6.000	183	0	23	124
710	Grønkorn af hybridrug	0	Ja	3.800	149	5.000	157	5.000	172	6.000	178	6.000	183	0	23	124
711	Grønkorn af vintertriticale	0	Ja	3.800	149	5.000	157	5.000	172	6.000	178	6.000	183	0	23	124
Græs, permanent				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha				
248	Permanent græs ved vandboring	23	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
249	Udnyttet græs ved vandboring	23	Nej	1.800	0	1.800	0	1.800	0	1.800	0	1.800	0	0	0	0
250	Permanent græs, meget lavt udbytte ⁴	23	Nej	800	30	800	30	800	30	800	30	800	30	0	3	21
251	Permanent græs, lavt udbytte ⁴	23	Nej	1.800	80	1.800	80	1.800	80	1.800	80	1.800	80	0	8	48
252	Permanent græs, normalt udbytte ⁴	23	Nej	3.100	156	3.100	156	3.100	156	3.100	156	3.100	156	0	13	80
259	Permanent græs til fabrik, over 6 tons ³	23	Nej	6	222	6	222	6	222	6	222	6	222	30	17	120
276	Permanent græs og kløvergræs uden norm, under 50 % kløver ^{6,17}	23	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
286	Permanent græs og kløvergræs uden norm, over 50 % kløver ⁶	95	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
287	Græs til udegrise, permanent	23	Nej	0	63	0	63	0	63	0	63	0	63	0	25	100
Græs, permanent (min. omlagt hvert 5. år¹⁶)				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha				
255	Permanent græs under 50% kløver/lucerne ^{4,7,15,17}	95	Nej	6.600	282	6.800	284	8.100	297	7.100	287	7.100	287	0	32	172
256	Permanent græs over 50% kløver/lucerne ^{4,7,15}	95	Nej	5.600	75	6.100	75	7.200	75	7.200	75	7.200	75	0	27	147

Afgørdekode	Afgørde	Forfrugts- værdi	Indregning af for- frugtsværdi i afgør- dens kvælstofnorm	Uvandet grovsand		Uvandet finsand		Vandet sandjord		Sandblandet lerjord		Lerjord		Korrektion for udbytte	Retningsgi- vende nor- mer for fos- for og ka- lium ²¹		
				JB 1 + 3		JB 2 + 4 og 10-12 ¹		JB 1 - 4		JB 5 - 6		JB 7 - 9			kg N/hkg	kg P/ha	kg K/ha
		kg N/ha	Ja/Nej	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	kg N/hkg			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Græs, permanent (min. omlagt hvert 5. år¹⁶) (fortsat)				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha					
257	Permanent græs uden klø- ver ^{4,15}	23	Nej	7.100	377	7.700	387	9.200	417	8.200	397	8.200	397	0	33	214	
272	Permanent græs til fa- brik ^{3,15}	23	Nej	12	334	13	359	15	437	13	385	13	385	30	34	241	
273	Permanent lucerne til fa- brik ^{3,15}	95	Nej	13	0	15	0	17	0	16	0	16	0	15	36	256	
274	Permanent lucernegræs over 25% græs, til fa- brik ^{3,15}	95	Nej	12	75	14	75	16	75	15	75	15	75	15	36	256	
277	Permanent kløver til fa- brik ^{3,15}	95	Nej	12	0	15	0	17	0	16	0	16	0	15	37	263	
278	Permanent lucerne og lu- cernegræs med over 50% lucerne ^{4,15}	95	Nej	5.600	75	6.100	75	7.200	75	7.200	75	7.200	75	0	20	140	
279	Permanent græs til fa- brik ^{3,15}	95	Nej	11	238	11	244	13	277	12	251	12	251	15	36	212	
Græsmarksplanter, omdrift				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha					
266	Græs under 50% kløver/lu- cerne med ekstremt lavt udbytte ^{4,7,17}	23	Nej	600	30	600	30	600	30	600	30	600	30	0	3	16	
267	Græs under 50% kløver/lu- cerne med meget lavt ud- bytte ^{4,7,17}	23	Nej	1.500	80	1.500	80	1.500	80	1.500	80	1.500	80	0	6	40	
268	Græs under 50% kløver/lu- cerne med lavt udbytte ^{4,7,17}	23	Nej	2.600	155	2.600	155	2.600	155	2.600	155	2.600	155	0	11	70	
260	Græs med kløver/lucerne, under 50% bælglpl. ^{4,7,17}	95	Nej	6.600	282	6.800	284	8.100	297	7.100	287	7.100	287	0	32	172	
284	Græs med vikke og andre bælglplanter, under 50% bælglpl. ⁴	95	Nej	6.600	282	6.800	284	8.100	297	7.100	287	7.100	287	0	27	147	

Afgørdekode	Afgørde	Forfrugts- værdi	Indregning af for- frugtsværdi i afgør- dens kvælstofnorm	Uvandet grovsand		Uvandet finsand		Vandet sandjord		Sandblandet lerjord		Lerjord		Korrektion for udbytte	Retningsgi- vende nor- mer for fos- for og ka- lium ²¹	
				JB 1 + 3		JB 2 + 4 og 10-12 ¹		JB 1 - 4		JB 5 - 6		JB 7 - 9			kg N/hkg	kg P/ha
		kg N/ha	Ja/Nej	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	kg N/hkg		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Græsmarksplanter, omdrift (fortsat)				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha				
261	Kløvergræs over 50% kløver ^{4,7}	95	Nej	5.700	75	6.200	75	7.300	75	7.300	75	7.300	75	0	27	147
262	Lucerne, lucernegræs med over 50% lucerne ⁴	95	Nej	5.700	75	6.200	75	7.200	75	7.200	75	7.200	75	0	28	150
263	Græs uden kløver ⁴	23	Nej	7.600	377	8.100	387	9.600	417	8.600	397	8.600	397	0	33	214
265	Græs til slæt før vårsæet afgørde ^{4,8,18}	0	Nej	2.000	107	2.000	107	2.000	107	2.000	107	2.000	107	0	12	65
269	Græs, rullegræs	0	Nej	0	210	0	210	0	210	0	210	0	210	0	20	150
270	Græs til udegrise	76	Nej	0	180	0	180	0	180	0	180	0	180	0	25	170
264	Græs og kløvergræs uden norm, under 50 % kløver (omdrift) ⁶	23	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
285	Græs og kløvergræs uden norm, over 50 % kløver (omdrift) ⁶	95	Nej	800	0	800	0	800	0	800	0	800	0	0	0	0
170	Græs til fabrik (omdrift) ³	23	Nej	13	339	14	364	16	442	16	390	14	390	30	41	241
174	Kløvergræs til fabrik ³	95	Nej	11	243	11	249	13	282	11	256	11	256	15	30	212
171	Lucerne til slæt ³	95	Nej	11	0	12	0	14	0	13	0	13	0	0	31	224
172	Lucernegræs, over 25% græs til slæt inkl. eget foder ³	95	Nej	12	75	13	75	15	75	13	75	13	75	0	32	228
173	Kløver til slæt ³	95	Nej	11	0	11	0	13	0	12	0	12	0	0	29	207
Andre foderafgørder				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha				
280	Fodersukkerroer	3	Ja	9.300	188	12.500	205	12.500	220	13.600	206	13.600	206	0	41	299
281	Kålroer	3	Ja	7.300	183	8.900	184	8.900	199	8.900	174	8.900	174	0	35	228
282	Fodermarkål	3	Ja	7.300	132	7.800	125	8.900	156	8.900	131	8.900	131	0	25	150
283	Fodergulerødder	3	Ja	7.300	168	8.800	168	8.800	183	8.800	158	8.800	158	0	25	150

Afgørdekode	Afgørde	Forfrugts- værdi	Indregning af for- frugtsværdi i afgør- dens kvælstofnorm	Uvandet grovsand		Uvandet finsand		Vandet sandjord		Sandblandet lerjord		Lerjord		Korrektion for udbytte	Retningsgi- vende nor- mer for fos- for og ka- lium ²¹	
				JB 1 + 3		JB 2 + 4 og 10-12 ¹		JB 1 - 4		JB 5 - 6		JB 7 - 9			kg N/hkg	kg P/ha
		kg N/ha	Ja/Nej	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	kg N/hkg		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Udlæg og efterafgrøder				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha				
943	Kløvergræs med over 50% kløver, udlæg/efterslæt efter grønkorn o.l. høstet i maj/juni ^{4,10}	0	Nej	2.700	32	3.000	35	4.100	46	2.600	31	2.600	31	0	28	126
944	Kløvergræs med over 50% kløver, udlæg/efterslæt efter helsæd høstet senest 1. august ^{4,10}	0	Nej	1.500	18	1.600	19	1.700	20	1.400	17	1.400	17	0	16	75
945	Kløvergræs med over 50% kløver, udlæg/efterslæt efter korn o.l. ^{4,10}	0	Nej	600	7	600	7	700	8	600	7	600	7	0	7	31
946	Græs/kløvergræs med over 50% kløver til fabrik, efterslæt efter grønkorn o.l. høstet i maj/juni ³	0	Nej	4	28	5	29	5	29	4	28	4	28	0	25	112
960	Græs, udlæg/efterslæt efter grønkorn o.l. høstet i maj/juni ^{4,9}	0	Nej	4.400	195	4.700	201	5.900	226	4.300	193	4.300	193	0	28	126
961	Græs, udlæg/efterslæt efter helsæd/tidl. frøgræs eller vinterbyg høstet senest 1. august ^{4,9}	0	Nej	2.600	133	2.800	137	2.900	139	2.500	131	2.500	131	0	16	75
962	Græs, udlæg/efterslæt efter korn/sildig frøgræs ^{4,9}	0	Nej	1.100	63	1.100	63	1.200	65	1.100	63	1.100	63	0	7	31
963	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter grønkorn o.l. høstet i maj/juni ^{4,10}	0	Nej	3.900	144	4.200	148	5.400	160	3.800	143	3.800	143	0	25	112
964	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter helsæd høstet senest 1. august ^{4,10}	0	Nej	1.900	90	2.200	92	2.300	93	1.800	89	1.800	89	0	13	58

Afgørdekode	Afgørde	Forfrugts- værdi	Indregning af for- frugtsværdi i afgør- dens kvælstofnorm	Uvandet grovsand		Uvandet finsand		Vandet sandjord		Sandblandet lerjord		Lerjord		Korrektion for udbytte	Retningsgi- vende nor- mer for fos- for og ka- lium ²¹	
				JB 1 + 3		JB 2 + 4 og 10-12 ¹		JB 1 – 4		JB 5 – 6		JB 7 – 9			kg N/hkg	kg P/ha
		kg N/ha	Ja/Nej	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	kg N/hkg		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Udlæg og efterafgrøder (fortsat)				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha				
965	Kløvergræs, udlæg/efter- slæt efter korn o.l. ^{4,10}	0	Nej	1.100	38	1.100	38	1.200	39	1.100	38	1.100	38	0	7	30
966	Græs/kløvergræs udlæg til fabrik, efterslæt efter grøn- korn o.l. høstet i maj/juni ³	0	Nej	6	251	7	282	7	282	6	251	6	251	30	23	138
968	Pligtige efterafgrøder ¹¹	17 eller 25	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
970	Udlæg og efterafgrøder til grøngødning	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
972	Mellemafgrøder	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Afgrødekode	Afgrøde	Forfrugts- værdi	Indregning af for- frugtsværdi i af- grødens kvælstof- støfnorm	Uvandet grovsand		Uvandet finsand		Vandet jord Alle jordtyper ²⁰		Sandblandet lerjord		Lerjord		Korrektion for udbytte	Retningsgi- vende nor- mer for fos- for og ka- lium ²¹					
				JB 1 + 3		JB 2 + 4 og 10-12 ¹				JB 5 - 6		JB 7 - 9								
		kg N/ha		Ja/Nej	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm				Kvælstof norm	kg N /hkg	kg P/ha	kg K/ha
					hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha				kg N/ha			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17				
Grøntsager på friland og krydderurter				hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha		hkg/ha								
400	Asier	25	Ja	-	135	-	120	-	135	-	110	-	120	0	35	112				
401	Asparges	25	Nej	-	150	-	135	-	150	-	125	-	135	0	40	58				
402	Bladselleri	25	Ja	-	215	-	200	-	215	-	190	-	200	0	35	30				
403	Blomkål	25	Ja	-	255	-	240	-	255	-	230	-	240	0	40	138				
404	Broccoli	25	Ja	-	215	-	200	-	215	-	190	-	200	0	40	0				
405	Courgette, squash	25	Ja	-	150	-	135	-	150	-	125	-	135	0	30	150				
406	Grønkål	50	Ja	-	185	-	170	-	185	-	160	-	170	0	25	140				
407	Gulerod	25	Ja	400	125	400	110	400	125	400	100	400	110	0,1	35	200				
408	Hvidkål	50	Ja	-	285	-	270	-	285	-	260	-	270	0	40	250				
409	Kinakål	25	Ja	-	195	-	180	-	195	-	170	-	180	0	35	180				
410	Knoldselleri	50	Ja	-	235	-	220	-	235	-	210	-	220	0	40	230				
411	Løg	0	Ja	-	165	-	150	-	165	-	140	-	150	0	40	180				
412	Pastinak	25	Ja	-	165	-	150	-	165	-	140	-	150	0	35	200				
413	Rødpersille	25	Ja	-	165	-	150	-	165	-	140	-	150	0	30	200				
415	Porre	25	Ja	-	225	-	210	-	225	-	200	-	210	0	35	200				
416	Rosenkål	50	Ja	-	240	-	225	-	240	-	215	-	225	0	40	220				
417	Rødbede	25	Ja	-	180	-	165	-	180	-	155	-	165	0	35	200				
418	Rødkål	50	Ja	-	265	-	250	-	265	-	240	-	250	0	40	230				
420	Salat (friland)	25	Ja	-	165	-	150	-	165	-	140	-	150	0	30	150				
421	Savoykål, spidskål	25	Ja	-	265	-	250	-	265	-	240	-	250	0	40	230				
422	Spinat	25	Ja	-	120	-	105	-	120	-	95	-	105	0	25	125				
423	Sukkermajs	25	Ja	-	155	-	140	-	155	-	130	-	140	0	40	150				
424	Ærter, konsum	17	Nej	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	0	25	75				
429	Jordskok, konsum	25	Nej	-	150	-	150	-	150	-	150	-	150	0	30	120				
443	Grøntsager, andre ¹²	25	Ja	-	265	-	250	-	265	-	240	-	250	0	30	150				
450	Grøntsager, blandinger	25	Ja	-	265	-	250	-	265	-	240	-	250	0	30	150				
430	Bladpersille	25	Ja	-	205	-	190	-	205	-	180	-	190	0	20	100				
431	Purløg	50	Ja	-	300	-	285	-	300	-	275	-	285	-	20	100				
432	Krydderurter (undtagen persille og purløg)	25	Ja	-	205	-	190	-	205	-	180	-	190	-	20	100				
434	Grøntsager, andre (friland)	25	Ja	-	135	-	125	-	135	-	110	-	110	-	20	100				

Afgøringskode	Afgøringskode	Forfrugtsværdi	Indregning af forfrugtsværdi i afgørelsens kvælstofnorm	Uvandet grovsand		Uvandet finsand		Vandet sandjord		Sandblandet lerjord		Lerjord		Korrektion for Udbytte	Retningsgivende normer for fosfor og kalium ²¹		
				JB 1 + 3		JB 2 + 4 og 10-12 ¹		JB 1 - 4		JB 5 - 6		JB 7 - 9			kg N/hkg	kg P/ha	kg K/ha
				Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm				
				hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Udyrkede arealer				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha					
305	Permanent græs, uden udbetaling af økologi-tilskud	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	
306	Græs i omdrift, uden udbetaling af økologitilskud	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	
308	MFO-slåningsbrak	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	
309	Udyrket areal ved vandboring	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	
310	Slåningsbrak	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	
271	Rekreative formål ¹⁴	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	
579	Tagetes, sygdomssanerende plante	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	
Arealer med tilsagn under miljøordningerne				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha					
247	Miljøgræs MVJ-tilsagn (0 N), omdrift ^{4,5}	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
253	Miljøgræs, MVJ-tilsagn (80 N), omdrift ^{4,5}	22	Nej	2200	80	2200	80	2200	80	2200	80	2200	80	-	7	40	
254	Miljøgræs, MVJ-tilsagn (0 N), permanent ^{4,5,16}	22	Nej	800	0	800	0	800	0	800	0	800	0	-	0	0	
Særlige afgøringskoder i forbindelse med tilsagn eller miljøtiltag				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha					
258	Permanent græs, Ø-støtte	22	Nej	800	22	800	22	800	22	800	22	800	22	-	3	29	
311	Skovrejsning på tidl. landbrugsjord	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	
312	20-årig udtagning	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	
313	20-årig udtagning med skov	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0	

Afgøringskode	Afgørde	Forfrugts- værdi	Indregning af for- frugtsværdi i afgør- dens kvælstofnorm	Uvandet grovsand		Uvandet finsand		Vandet sandjord		Sandblandet lerjord		Lerjord		Korrektion for Udbytte	Retningsgi- vende nor- mer for fos- for og ka- lium ²¹	
				JB 1 + 3		JB 2 + 4 og 10-12 ¹		JB 1 - 4		JB 5 - 6		JB 7 - 9			kg N/hkg	kg P/ha
		kg N/ha		Ja/ Nej	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm	Udbytte norm	Kvælstof norm		
					hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha	hkg/ha	kg N/ha		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Særlige afgøringskoder i forbindelse med til- sagn eller miljøtiltag (fortsat)																
				FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha		FE/ha				
314	20 -årig udtagning med til- sagn om skovrejsning fra NST	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0
316	Vådområder eller lav- bundsjord med udtagning	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0
317	Vådområder eller lavbunds med udtagning	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0
318	MVJ ej udtagning, ej land- brugsjord	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0
319	MVJ udtagning, ej land- brugsjord	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0
320	Braklagte randzoner (sær- lig MVJ-ordning)	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0
321	Miljøtiltag, ej landbrugs- arealer	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0
323	MFO-udyrket areal ved vandboring	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0
324	Blomsterbrak	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0
325	MFO-blomsterbrak	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0
326	Permanent græs i MSO ¹⁹ omlagt til ikke-landbrug	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0
360	Vildtafgrøder	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0
361	Ikke støtteberettiget land- brugsareal	0	Nej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	0	0

Noter til Tabel 1

- 1) JB 12 kan indplaceres som andre jordtyper ud fra den aktuelle tekstur.
- 2) Korrektion af kvælstofnormen for højere forventet udbytte foretages i forhold til udbyttenermerne angivet i parentes, når forfrugten er alt andet end korn. Når forfrugten er korn, sker korrektionen i forhold til den først angivne udbyttenerm uden parentes.
- 3) Græs mv. til fabrik: Udbytte i ton færdigvarer pr. ha (93 % tørstof). Der kan omregnes mellem foderenheder og færdigvarer med faktoren $1 \text{ FE} = 1,2 \text{ kg færdigvare}$. Udbyttekorrektion fremgår af kolonne 15 og foretages med hhv. 30 og 15 kg N pr. tons færdigvare.
- 4) For tildeling af kvælstofkvote til græs og kløvergræs i omdrift, permanent græs, græs/kløvergræsudlæg og græs/kløvergræsefter afgrøder gælder kravene til benyttelse i oversigtstabellen (Tabel 3). Kravene til benyttelse af markerne er angivet ved et minimum antal græssende dyreenheder eller slæt pr. ha.
- 5) Afgræsses MVJ-arealer af dyr fra en anden virksomhed, så skal denne virksomhed fratække de afsatte kg N via felt 305 i gødningsregnskabet samt udfylde et Skema B1 med den afsatte mængde kg N og DE.
- 6) Benyttes til græsmarker eller dele af græsmarker, der ikke opfylder kravene for tildeling af norm jf. oversigtstabellen (Tabel 3).
- 7) Kløver/lucerne omfatter også vikke og andre græsmarksbælgplanter. Ved brug af undtagelsen på 2,3 DE/ha for kvægbrug må dog kun anvendes kløver og lucerne.
- 8) Normen kan anvendes, når der tages et slæt efter 1. maj forud for en forårssået afgrøde med sent såtidspunkt som fx silomajs. Normen kan også anvendes, når der om foråret tages et slæt af italiensk rajgræs forud for høst af frø.
- 9) Normen gælder også for efterslæt af ikke-kvælstoffikserende afgrøder, der benyttes til afgræsning eller slæt. Afgrøden skal medregnes i oversigtstabellen (Tabel 3) nedenfor.
- 10) Normen gælder også for efterslæt af kvælstoffikserende afgrøder, der benyttes til afgræsning eller slæt. Afgrøden skal medregnes i oversigtstabellen (Tabel 3) nedenfor.
- 11) »Pligtige efterafgrøder« samt efterafgrøder som følge af krav i Miljøgodkendelser. Der trækkes en eftervirkning på 25 kg N pr. ha eller 17 kg N pr. ha »pligtige efterafgrøder«, dyrket i efteråret 2016 fra virksomhedens samlede kvælstofkvote 2016/2017. »Pligtige efterafgrøder« med eftervirkning på 25 kg N pr. ha anvendes, når der på virksomheden er udbragt 0,8 DE pr. ha harmoniareal og derover i forrige planperiode (inkl. anden organisk gødning, hvor 100 kg N svarer til 1 DE). »Pligtige efterafgrøder«, med eftervirkning på 17 kg N pr. ha anvendes, når der på virksomheden er udbragt mindre end 0,8 DE pr. ha harmoniareal i forrige planperiode (inkl. anden organisk gødning, hvor 100 kg N svarer til 1 DE).
- 12) Kan anvendes som fællesnorm jf. gødskningsbekendtgørelsens §4, stk. 2.
- 13) For kartofler angives udbyttet som afregnet vare, idet der er korrigeret for frasortering og lagringssvind.
- 14) Arealer til rekreative formål herunder til vildtpleje og jagt kan gødskes uden at regne kvælstoffet med i gødningsregnskabet, hvis der er betalt afgift af gødningen, jf. lovens § 14, stk. 2.
- 15) Normen kan anvendes for arealer omlagt min. hvert 5. år. Hvis arealerne med permanent græs har været henlagt i 5 år eller længere, skal afgrødekoderne 250, 251, 252, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 272, 274, 276, 278, 279, 286, 287, 305 eller 488 anvendes.
- 16) Kvælstofkvoten for arealer med MVJ-tilsagn indgået i 2003, 2004 og 2005, svarer til indholdet af kvælstof afsat af græssende dyr. Krav til antal græssende dyreenheder er fastsat i tilsagnet. Vedr. MVJ-tilsagn indgået i 2006 og efterfølgende år, samt for tilsagn indgået i 2002 eller tidligere: Kvælstof afsat på egne MVJ-arealer af egne græssende dyr fraregnes i opgørelsen af normproduktionen ved brug af felt 319 i gødningsregnskabet.

- 17) Denne afgrødekodning skal bl.a. benyttes af virksomheder, der har ansøgt om anvendelse af harmoniundtagelsen på 2,3 DE/ha.
- 18) Kan ikke anvendes som hovedafgrøde.
- 19) Skal bruges når en ansøger har omlagt permanent græs til ikke-landbrug i et miljøfølsomt område (MSO).
- 20) Udbyttens og kvælstofnormen for "Vandet jord alle jordtyper" gælder kun for afgrøder under overskriften "Grøntsager på friland og krydderurter". For alle andre afgrøder i Tabel 1 gælder udbyttens og kvælstofnormen i kolonne 9 og 10 kun for vandet sandjord.
- 21) Værdierne for P og K er vejledende og opgjort for JB 2 + 4 ved normale niveauer af fosforindhold (Pt.) og kaliumindhold (Kt.) i jord. Tilførsel af P og K skal afpasses, efter balancen for hele sædskiftet.

Beregning af norm:

Kvælstofnormen for hovedafgrøden beregnes som afgrødens norm (afhængig af jordtype vælges kolonne 6, 8, 10, 12 eller 14) fratrukket forfrugtsværdien (kolonne 3) af forfrugten, dvs. hovedafgrøden i sidste planperiode. Bemærk, at der kun skal fratrækkes forfrugtsværdi, når der for dette års hovedafgrøde er anført et "Ja" i kolonne 4. Ved dyrkning af flere afgrøder pr. mark pr. vækstseson, skal forfrugtsværdien kun fratrækkes én gang.

Jordtype:

Jordtypen angives ud fra jordtypen i pløjelaget. På gødningsplanlægningsiden i Fællesskemaet er der ud for hver mark angivet en foreslået værdi på baggrund af et generelt jordtypekort. Hvis du ikke mener, at den foreslåede værdi er korrekt, kan du rette til en anden jordtype.

Udbytter:

Tildeling af norm til en afgrøde forudsætter, at afgrøden dyrkes og høstes efter almindelige landbrugsmæssige principper til salg, opfodring, energiafgrøder eller andet erhvervmæssigt formål, hvor udbytte og anvendelse kan dokumenteres. De fastsatte udbyttensnormer for korn, industriafgrøder og frø til udsæd er udbyttet ved den for afgrøden gældende basisvandprocent og renhed ved afregning. For kartofler angives udbyttet som afregnet vare, idet der er korrigeret for frasortering og lagringssvind.

Normer for grovfoderafgrøder:

Ved opfodring på egen bedrift må summen af græsudbytte i slæt og afgræsning ikke overstige 4.000 FE pr. DE. Den høstede mængde, som ikke opfodres på virksomheden, skal kunne dokumenteres som videresolgt mængde (FE) ved hjælp af salgsbilag. Desuden skal modtageren af slætgræs dokumentere, at slætgræsset anvendes som foder ved hjælp af foderplaner mm. Hvis en virksomhed udnytter græsarealer ved afgræsning af dyr tilhørende en anden virksomhed, skal afgræsningen dokumenteres med en kvittering fra ejeren af dyrene for overførsel af kvælstof og dyreenheder i husdyrgødning (Skema B1). Ved anvendelse af høstet afgrøde i eget gårdbiogasanlæg, skal afgrødens indhold af kvælstof indregnes i gødningsregnskabet som tilført organisk materiale til anlægget.

Normer for græs i omdrift og græsudlæg:

Tildelingen af norm for kløvergræs i omdrift sker efter indholdet af kløver i afgrøden. Derudover skal græs/kløvergræs både i omdrift og udlæg overholde kravet til antal græssende dyreenheder eller slæt angivet i oversigtstabellen (Tabel 3) samt normudbytte jf. Tabel 1 kolonne 5,7,9,11 eller 13 afhængig af jordtype. Ved afgræsning skal det kunne dokumenteres, at der på græsmarkerne er et græsningstryk svarende til minimum antal græssende dyr, der er angivet i oversigtstabellen (Tabel 3). Tages der et eller flere græsslæt på arealerne, reduceres arealet, hvorpå der skal dokumenteres afgræsning med de i oversigten angivne andele pr. slæt.

Normer for permanent græs:

Tildelingen af norm for permanent græs skal overholde kravet til antal græssende dyreenheder eller slæt angivet i oversigtstabellen (Tabel 3) samt normudbytte jf. Tabel 1 kolonne 5, 7, 9, 11 eller 13. Ved afgræsning skal det kunne dokumenteres, at der på græsmarkerne er et græsningstryk svarende til minimum antal græssende dyr, der er angivet i oversigtstabellen (Tabel 3). Tages der et eller flere græsslæt på arealerne, reduceres arealet, hvorpå der skal dokumenteres afgræsning med de i oversigten angivne andele pr. slæt.

Mellemafgrøder udlagt som alternativ til efterafgrøder:

Der efterregnes ingen eftervirkning for mellemafgrøder udlagt som alternativ til efterafgrøder.

Tabel 2: Normer for andre kulturer, kvælstof-, fosfor- og kaliumnormer

Afgroede-kode	Afgroede	Forfrugts-værdi	Indregning af for-frugtsværdi i afgroedens kvælstofnorm	Alle jordtyper N-norm	Retningsgivende normer for fosfor og kalium	
		Kg N/ha	Ja/Nej	Kg N/ha	kg P/ha	kg K/ha
	1	2	3	4	5	6
Medicinplanter						
440	Solhat	0	Nej	75	20	100
448	Medicinplanter, et- og toårige	0	Nej	80	20	100
449	Medicinpl., stauder	0	Nej	80	20	100
496	Medicinpl., vedplanter	0	Nej	80	20	100
Havefrø						
650	Chrysanthemum Garland, frø	27	Ja	60	20	50
651	Dildfrø	27	Ja	90	20	60
652	Kinesisk kålfrø	27	Ja	140	35	100
653	Karsefrø	27	Ja	150	30	80
654	Rucolafrø	27	Ja	150	30	80
655	Radisefrø (inklusive olieræddike)	27	Ja	150	30	80
656	Bladbede-, rødbedefrø	27	Ja	210	40	140
657	Grønkålfrø	27	Ja	160	40	100
658	Gulerodsfrø	27	Ja	160	30	90
659	Kålfrø (hvid- og rødkål)	27	Ja	200	40	100
660	Persillefrø	27	Ja	210	40	100
661	Kørvelfrø	27	Ja	180	30	80
662	Majroefrø	27	Ja	160	40	100
663	Pastinakfrø	27	Ja	120	30	90
664	Skorzonerodfrø	27	Nej	150	40	100
665	Havrerodfrø	27	Ja	150	40	100
666	Purløgfrø	27	Nej	120	20	90
667	Timianfrø	27	Nej	120	40	60
668	Blomsterfrø	27	Ja	60	30	80

Afgrode-kode	Afgrode	Forfrugts-værdi	Indregning af for-frugtsværdi i afgrø-dens kvælstofnorm	Alle jordtyper N-norm	Retningsgivende normer for fosfor og kalium	
		Kg N/ha	Ja/Nej	Kg N/ha	kg P/ha	kg K/ha
	1	2	3	4	5	6
Småplanteproduktion og planteskoleplanter (friland)						
501	Stauder	0	Nej	300	30	350
502	Blomsterløg	0	Nej	300	45	170
503	En- og toårige planter	0	Nej	300	30	350
504	Solbær, stiklingeopformering	0	Nej	100	25	125
505	Ribs, stiklingeopformering	0	Nej	100	25	125
506	Stikkelsbær, stiklingeopformering	0	Nej	100	25	125
507	Hindbær, stiklingeopformering	0	Nej	100	25	125
508	Andre af slægten Vaccinium	0	Nej	100	25	125
509	Trækvæde	0	Nej	100	25	125
489	Havtorn	0	Nej	100	25	125
491	Storfrugtet tranebær	0	Nej	100	25	125
492	Tyttebær	0	Nej	100	25	125
493	Surbær	0	Nej	100	25	125
494	Japan kvæde	0	Nej	100	25	125
495	Morbær	0	Nej	100	25	125
540	Tomat ²	0	Nej	2350	500	4000
541	Agurk ²	0	Nej	2100	450	3200
542	Salat (drivhus) ²	0	Nej	900	150	1400
543	Grøntsager, andre (drivhus) ^{2,9}	0	Nej	800	140	1200
544	Snitblomster og snitgrønt ²	0	Nej	1100	160	1350
545	Potteplanter ²	0	Nej	950	140	1200
547	Planteskolekulturer, stauder ²	0	Nej	300	60	400
497	Planteskolekulturer, vedplanter, til videresalg ²	0	Nej	300	60	400
548	Småplanter, en-årige ²	0	Nej	300	60	400
549	Lukket system 1, en-årige ³	0	Nej	Udbragt mængde	Udbragt mængde	Udbragt mængde
550	Lukket system 2, stauder ³	0	Nej	Udbragt mængde	Udbragt mængde	Udbragt mængde
499	Lukket system 3, vedplanter ³	0	Nej	Udbragt mængde	Udbragt mængde	Udbragt mængde
560	Containerplads 1, frugtbuske ⁴	0	Nej	550	60	600
561	Containerplads 2, en-årige ⁴	0	Nej	550	60	600

Afgroede-kode	Afgroede	Forfrugts-værdi	Indregning af forfrugtsværdi i afgrødens kvælstofnorm	Alle jordtyper N-norm	Retningsgivende normer for fosfor og kalium	
		Kg N/ha	Ja/Nej	Kg N/ha	kg P/ha	kg K/ha
	1	2	3	4	5	6
Småplanteproduktion og planteskoleplanter (friland) (fortsat)						
562	Containerplads 3, stauder ⁴	0	Nej	550	60	600
498	Containerplads 4, vedplanter ⁴	0	Nej	550	60	600
563	Svampe, champignon	0	Nej	Udbragt mængde	Udbragt mængde	Udbragt mængde
Frugt og bær						
510	Melon	25	Ja	135	30	180
553	Centnergræskar	25	Ja	135	30	180
551	Moskusgræskar	25	Ja	135	30	180
552	Mandelgræskar	25	Ja	135	30	180
512	Rabarber	50	Nej	150	20	200
513	Jordbær ⁷	0	Nej	160	25	130
514	Solbær	0	Nej	160	30	200
515	Ribs	0	Nej	160	30	200
516	Stikkelsbær	0	Nej	100	25	125
517	Brombær	0	Nej	100	25	125
518	Hindbær	0	Nej	100	25	125
519	Blåbær	0	Nej	160	25	125
532	Anden buskfrugt ⁹	0	Nej	85	25	100
570	Humle	0	Nej	175	25	125
520	Surkirsebær uden undervækst af græs	0	Nej	150	30	200
521	Surkirsebær med undervækst af græs ¹	0	Nej	200	30	250
522	Blomme uden undervækst	0	Nej	150	30	200
523	Blomme med undervækst ¹	0	Nej	200	30	250
524	Sødkirsebær uden undervækst af græs	0	Nej	150	30	200
525	Sødkirsebær med undervækst af græs ¹	0	Nej	200	30	250
526	Hyld	0	Nej	200	30	250
527	Hassel	0	Nej	85	30	100
528	Æbler	0	Nej	140	30	250

Afgørde-kode	Afgørde	Forfrugts-værdi	Indregning af for-frugtsværdi i afgør-dens kvælstofnorm	Alle jordtyper N-norm	Retningsgivende normer for fosfor og kalium	
		Kg N/ha	Ja/Nej	Kg N/ha	kg P/ha	kg K/ha
	1	2	3	4	5	6
Frugt og bær (fortsat)						
529	Pærer	0	Nej	140	30	250
530	Vindrue	0	Nej	140	30	250
536	Spisedruer	0	Nej	140	30	250
533	Rønnebær	0	Nej	100	30	200
534	Hyben	0	Nej	100	30	200
535	Bærmispel	0	Nej	100	30	200
539	Blandet frugt	0	Nej	100	30	200
531	Anden træfrugt ⁹	0	Nej	100	30	200
Trækulturer						
487	Skovlandbrug ¹¹	0	Nej	100	0	0
488	Hønsegård, permanent græs ¹⁰	22	Nej	80	0	0
580	Skovdrift, alm.	0	Nej	0	0	0
581	Nyplantning i skov med træhøjde under 3 m	0	Nej	15	10	10
582	Pyntegrønt, økologisk jordbrug, JB 2+4 – 12	0	Nej	90	10	40
582	Pyntegrønt, økologisk jordbrug, JB 1+3	0	Nej	110	10	40
583	Juletræer og pyntegrønt på land-brugsjord, JB 2+4 –12	0	Nej	90	10	40
583	Juletræer og pyntegrønt på land-brugsjord, JB 1+3	0	Nej	110	10	40
-	Juletræer og pyntegrønt i fredskov, JB 1+3	0	Nej	110	10	40
-	Juletræer og pyntegrønt i fredskov, JB 2+4-12	0	Nej	90	10	40
585	Skovrejsning i projektområde, som ikke er omfattet af tilsagn	0	Nej	15	10	40
586	Offentlig skovrejsning	0	Nej	15	10	40
587	Skovrejsning på tidl. landbrugsjord 3	0	Nej	15	15	50
588	Statslig skovrejsning	0	Nej	15	10	40

Afgørde-kode	Afgørde	Forfrugts-værdi	Indregning af for-frugtsværdi i afgør-dens kvælstofnorm	Alle jordtyper N-norm	Retningsgivende normer for fosfor og kalium	
		Kg N/ha	Ja/Nej	Kg N/ha	kg P/ha	kg K/ha
	1	2	3	4	5	6
Trækulturer (fortsat)						
589	Bæredygtig skovdrift	0	Nej	0	15	50
590	Bæredygtig skovdrift i Natura 2000-område	0	Nej	0	15	50
Energiafgrøder og anden særlig produktion						
591	Lavskov ⁶	0	Nej	100	15	40
592	Pil ⁵	0	Nej	120	15	50
593	Poppel ⁶	0	Nej	120	15	40
594	EI ⁶	0	Nej	75	15	50
605	MFO-Lavskov ⁶	0	Nej	100	15	40
602	MFO-Pil ⁵	0	Nej	120	15	50
603	MFO-Poppel ⁶	0	Nej	120	15	40
604	MFO-EI ⁶	0	Nej	75	15	50
596	Elefantgræs	0	Nej	75	15	75
597	Rørgræs	0	Nej	75	15	75
598	Sorrel	0	Nej	150	15	75
Øvrige afgrøder						
900	Øvrige afgrøder	0	Nej	60	15	75
903	Lysåbne arealer, fredskovspligtige	0	Nej	0	0	0
888	Nye tilsagn uden råderet v. ansøgningsfristen	0	Nej	0	0	0
907	Naturarealer, økologisk jordbrug ⁸	0	Nej	0	0	0
908	Naturarealer, ansøgning om miljøtilsagn	0	Nej	0	0	0
920	Økologisk sommerbrak	0	Nej	0	0	0
921	Bar jord	0	Nej	0	0	0

Noter til Tabel 2

1. Beregnes på den del af arealet, der er græsdækket, og som høstes eller afgræsses i planperioden.
2. Kvælstofnormerne gælder for åbne systemer, og er angivet i kg N årligt pr. ha grundareal væksthush. For kulturer dyrket i færre end 52 uger beregnes kvælstofnormen forholdsmæssigt. For tomat og agurk er normen angivet for én dyrkningssæson. For tomat er dyrkningssæsonen 9 måneder. For virksomheder, der overfor NaturErhvervstyrelsen kan dokumentere, at de har en dyrkningssæson på 11 måneder, er normen for tomat dog 3000 kg N pr. ha. Normen for salat er baseret på produktion af 7 hold pr. år. For virksomheder, der overfor NaturErhvervstyrelsen kan dokumentere, at de har flere hold end 7 hold pr. år, korrigeres normen forholdsmæssigt.
3. Et lukket system, recirkulerer det overskydende vandingsvand (gødningsvand), således at det føres tilbage til en beholder (kar eller bassin), hvorfra det ved næste vanding pumpes op og blandes med en vis procent gødningsvand fra gødningsblanderen.
4. En containerplads er et afgrænset, planeret dyrkningsareal på friland, hvorpå der dyrkes planter i potter (containere).
5. Normen for pil gælder kun for pil dyrket med henblik på høst. Normen gælder kun til og med 4. planperiode efter afhugning eller plantning.
6. Normen for poppel, el og lavskov gælder kun for kulturer dyrket med henblik på høst. Normen gælder kun til og med 10. planperiode efter afhugning eller plantning.
7. Norm for jordbær i væksthush er 1000 kg N/ha væksthushgrundareal for 9 måneders dyrkningssæson i et åbent system (i et lukket system er kvoten udbragt mængde).
8. Anvendes jf. reglerne i grundbetalingsordningen. Kvælstof afsat på egne arealer af egne græssende dyr fraregnes i opgørelsen af normproduktionen ved brug af felt 319 i gødningsregnskabet.
9. Kan anvendes som fællesnorm jf. gødskningsbekendtgørelsens §4, stk. 2.
10. Normen kan bruges til økologiske hønsegårde med en blanding af vedvarende græs og træculturer. Arealet kan tælle med som harmoniareal. Normen kan anvendes til arealer, hvortil der søges støtte under ordningen Grundbetaling og Økologisk Arealtilskud, hvis støttebetingelserne er opfyldt.
11. Normen kan anvendes på arealer til husdyr, med en blanding af græs og vedagtig beplantning. For at normen kan benyttes, skal eventuelle retningslinjer (eksempelvis afhugning/stævning) for de anvendte afgrødekoder overholdes. Arealet kan tælle som harmoniareal.

Beregning af norm:

Kvælstofnormen for hovedafgrøden beregnes som afgrødens norm (kolonne 4) fratrukket forfrugtsværdien (kolonne 2) af forfrugten, dvs. hovedafgrøden i sidste planperiode. Bemærk, at der kun skal fratrækkes forfrugtsværdi, når der for dette års hovedafgrøde er anført et "ja" i kolonne 3. Ved dyrkning af flere afgrøder pr. mark pr. vækstsæson skal forfrugtsværdien kun fratrækkes én gang.

Tabel 3: Oversigtstabel. Minimum antal græssende dyreenheder pr. hektar.

(for at normerne for græskategorier kan anvendes)⁵

Afgrøde-kode	Græskategori	Andel, som hvert slæt beslaglægger af markens samlede areal ¹⁺⁵	Minimum antal græssende dyreenheder pr. ha ²⁺⁵
250	Permanent græs, meget lavt udbytte ³	1	0,2
251	Permanent græs, lavt udbytte	1	0,5
252	Permanent græs, normalt udbytte ⁴	0,5	0,9
253	Miljøgræs, MVJ-tilsagn (80 N), omdrift	0,5	0,7
254	Miljøgræs, MVJ-tilsagn (0 N), permanent ³	1	0,2
255	Permanent græs under 50% kløver/lucerne omlagt min. hvert 5. år ⁴	0,33	1,9
256	Permanent græs over 50% kløver/lucerne omlagt min. hvert 5. år	0,33	1,7
257	Permanent græs uden kløver omlagt min. hvert 5. år	0,33	2,1
258	Permanent græs, Ø-støtte	1	0,2
278	Permanent lucerne og lucernegræs med over 50% lucerne omlagt mindst hvert 5. år	0,33	1,7
260	Græs med kløver/lucerne under 50% bælgpl (omdrift)	0,33	1,9
284	Græs med vikke og andre bælgplanter, under 50% bælgpl (omdrift)	0,33	1,9
261	Kløvergræs over 50% kløver (omdrift)	0,33	1,7
262	Lucerne, lucernegræs med over 50% lucerne (omdrift)	0,33	1,7
263	Græs uden kløver (omdrift)	0,33	2,1
265	Græs til slæt før forårssået afgrøde (omdrift)	1	0,6
266	Græs under 50% kløver/lucerne med ekstremt lavt udbytte (omdrift) ³	1	0,2
267	Græs under 50% kløver/lucerne med meget lavt udbytte (omdrift) ³	1	0,5
268	Græs under 50% kløver/lucerne med lavt udbytte (omdrift) ³	0,5	0,9
960	Græs, udlæg/efterslæt efter grønkorn o.l. høstet i maj/juni	0,33	1,3
961	Græs, udlæg/efterslæt efter helsæd/tidl. frøgræs eller vinterbyg høstet senest 1. august	1	0,8
962	Græs, udlæg/efterslæt efter korn/sildig frøgræs	1	0,3
943	Kløvergræs med over 50% kløver, udlæg/efterslæt efter grønkorn o.l. høstet i maj/juni	0,33	1,1
944	Kløvergræs med over 50% kløver, udlæg/efterslæt efter helsæd høstet senest 1. august	1	0,6
945	Kløvergræs med over 50% kløver, udlæg/efterslæt efter korn o.l.	1	0,3
963	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter grønkorn o.l. høstet i maj/juni	0,33	1,1
964	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter helsæd høstet senest 1. august	1	0,6
965	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter korn o.l.	1	0,3

Noter til Oversigtstabel 3:

- Andelen af markens græsareal, som beslaglægges af slæt, kan maksimalt være 1,00.
- Dyreenheder i svin, fjerkræ og pelsdyr samt dyr, der ikke kommer på græs, kan ikke medregnes som græssende dyreenheder. Antal dyreenheder opgøres efter Miljøstyrelsens husdyrgødningsbekendtgørelse. Når arealer afgræsses af dyr fra anden virksomhed, så skal gødningsoverførslen i kg N og DE angives af denne virksomhed på Skema B1. Bemærk, at det antal DE, der fremgår af Skema B1 multipliceres med 2 for at beregne det aktuelle græsningsstryk i græssende DE. Græssende DE, der kun opholder sig på bedriften en del året, skal ligeledes multipliceres med faktor 2.
- Der skal regnes med minimum 0,2 dyreenheder pr. hektar. Hvis der i gødningsregnskabet fratrækkes flere DE, skal dette antal benyttes.
- På særligt produktive permanente græsarealer, som ikke er omlagt inden for de seneste 5 år, kan normen for permanent græs, under 50 % kløver, undtagelsesvist anvendes, såfremt der kan dokumenteres et græsningsniveau svarende til kravet for græs i omdrift, og at udbyttet overstiger 4000 FE pr. ha. Dokumentation skal bestå af en foderplan med opgørelse af det samlede producerede antal FE på virksomheden samt foderbehovet. Produktionen af FE skal opgøres ud fra udbyttensnormerne for alle de dyrkede og indkøbte grovfoderafgrøder og foderbehovet beregnes ud fra et maksimalt foderforbrug af græsafgrøder på 2500 FE pr. dyreenhed.
- Summen af græsudbytte i slæt og afgræsning må ikke overstige 4.000 FE pr. DE ved opfodring på egen bedrift.

Tabel 4: Hø og wrapensilage, standardforudsætninger til beregning af produktion af FE

		Størrelse m ³ pr balle	Størrelse kg pr balle	Tørstof kg pr balle	FE pr balle
Hø 200 kg tørstof pr m ³ 85 % tørstof 1,5 kg tørstof/FE	Minibig-baller	1,2	282	240	160
	Bigballer	2,1	495	420	280
	Rundballer	1,3	300	255	170
Wrapensilage-våd 160 kg tørstof pr m ³ 40 % tørstof 1,2 kg tørstof/FE	Minibig-baller	1,2	480	192	160
	Bigballer	1,7	680	272	227
	Rundballer	1,3	520	208	173
Wrapensilage-tør 210 kg tørstof pr m ³ 60 % tørstof 1,2 kg tørstof/FE	Minibig-baller	1,2	420	252	210
	Bigballer	1,7	595	357	298
	Rundballer	1,3	455	273	228

Tabel 5: Husdyrgødning, indhold af kvælstof, fosfor og kalium

Tabellen opstiller normer for produktionen af kvælstof, fosfor og kalium i husdyrgødning. Normerne er inddelt efter husdyrtype, stalddtype og gødningstype. Normerne for produktionen af husdyrgødning er fastsat ud fra, at dyrene er på stald hele året. For visse dyrearter kan kvælstof- og fosforindholdet korrigeres for afvigelser i ydelses- eller produktionsniveau, fodermængde og -sammensætning. Se Tabel 6.

Kode dyre- type	Kode stalld- system	Husdyrart og stalddtype	Gødnings- type	Indhold kg kvæl- stof (ab lager)	Indhold kg fosfor (ab lager)	Indhold kg kalium (ab lager)
		1	2	3	4	5
1 årsko (malkekvæg, tung race)						
1201	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	69,9 58,1	18,8 2,1	29,4 73,3
1201	02	Bindestald med riste	Gylle	142,4	20,9	103,7
1201	03	Sengestald med fast gulv	Gylle	132,2	20,7	100,0
1201	04	Sengestald med spalter (kanal, linespil)	Gylle	137,3	20,7	100,0
1201	05	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Gylle	134,7	20,7	100,0
1201	14	Sengestald, fast drænet gulv med skraber og ajleaf- løb ¹⁴⁾	Gylle	139,8	20,7	100,0
1201	06	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	152,0	23,1	153,1
1201	07	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	95,4 52,6	14,5 8,2	104,7 39,3
1201	08	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, line- spil)	Dybstrøelse + gylle	95,4 54,7	14,5 8,2	104,7 39,3
1201	09	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	95,4 53,6	14,5 8,2	104,7 39,3
1201	15	Dybstrøelse, lang ædeplads, fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	Dybstrøelse + gylle	95,3 55,6	14,5 8,2	104,7 39,3
1 årsko (malkekvæg, Jersey)						
1231	01	Bindestald med grebning	Fast gød- ning + ajle	59,5 49,5	17,2 1,8	24,2 57,9
1231	02	Bindestald med riste	Gylle	121,2	19,0	82,0
1231	03	Sengestald med fast gulv	Gylle	112,5	18,8	78,7
1231	04	Sengestald med spalter (kanal, linespil)	Gylle	116,8	18,8	78,7
1231	05	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringka- nal)	Gylle	114,6	18,8	78,7
1231	14	Sengestald, fast drænet gulv med skraber og ajleaf- løb ¹⁴⁾	Gylle	119,0	18,8	78,7
1231	06	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	129,1	20,9	123,1
1231	07	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	80,5 44,8	12,9 7,5	83,9 30,9
1231	08	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, line- spil)	Dybstrøelse + gylle	80,5 46,5	12,9 7,5	83,0 30,9
1231	09	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	80,5 45,7	12,9 7,5	83,0 30,9
1231	15	Dybstrøelse, lang ædeplads, fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	Dybstrøelse + gylle	80,5 47,4	12,9 7,5	83,0 30,9
1 årssammeko (under 400 kg)¹⁾						
1241	01	Bindestald med grebning	Fast gød- ning + ajle	14,5 23,7	3,7 0,5	10,2 35,1
1241	02	Bindestald med riste	Gylle	41,3	4,2	45,3
1241	09	Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)	Gylle	39,3	4,2	44,4
1241	10	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl el. ringka- nal)	Gylle	38,1	4,2	44,4
1241	11	Sengestald, fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	Gylle	40,4	4,2	44,4
1241	03	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	44,4	4,8	57,6

Kode dyre- type	Kode stald- system	Husdyrart og stalddtype	Gødnings- type	Indhold kg kvæl- stof (ab lager)	Indhold kg fosfor (ab lager)	Indhold kg ka- lium (ab lager)
		1	2	3	4	5
1241	04	Dybstrøelse, kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	43,8	4,7	55,9
1241	05	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	27,3 14,7	3,0 1,7	36,6 17,6
1241	06	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	Dybstrøelse + gylle	27,3 14,7	3,0 1,7	36,6 17,6
1241	07	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	27,3 15,2	3,0 1,7	36,6 17,6
		1 årsammeko (400-600 kg)¹⁾				
1242	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	20,6 35,2	5,4 0,7	14,2 51,4
1242	02	Bindestald med riste	Gylle	60,2	6,1	65,6
1242	09	Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)	Gylle	57,3	6,1	64,5
1242	10	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl el. ringkanal)	Gylle	55,5	6,1	64,5
1242	11	Sengestald, fast drænet gulv med skraber og ajleaf-løb	Gylle	59,0	6,1	64,5
1242	03	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	64,1	6,9	82,0
1242	04	Dybstrøelse, kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	63,4	6,8	79,7
1242	05	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	39,4 21,4	4,3 2,4	51,9 25,5
1242	06	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	Dybstrøelse + gylle	39,4 22,8	4,3 2,4	51,9 25,5
1242	07	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	39,4 22,1	4,3 2,4	51,9 25,5
		1 årsammeko (over 600 kg)¹⁾				
1243	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	22,7 40,8	6,1 0,9	15,2 59,1
1243	02	Bindestald med riste	Gylle	68,4	7,0	74,3
1243	09	Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)	Gylle	65,1	6,9	73,1
1243	10	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl el. ringkanal)	Gylle	63,2	6,9	73,1
1243	11	Sengestald, fast drænet gulv med skraber og ajleaf-løb	Gylle	67,1	6,9	73,1
1243	03	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	72,1	7,7	90,6
1243	04	Dybstrøelse, kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	71,4	7,6	88,3
1243	05	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	44,2 24,4	4,8 2,8	57,1 29,0
1243	06	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	Dybstrøelse + gylle	44,2 26,0	4,8 2,8	57,1 29,0
1243	07	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	44,2 25,2	4,8 2,8	57,1 29,0
		1 årsopdræt (småkalv 0-6 mdr., tung race)²⁾⁺³⁾				
1202	01	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	26,7	3,3	24,0
1202	02	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	26,7	3,3	24,0
		1 årsopdræt (kvier eller stude 6 mdr. – kælvning (27 mdr.)/slagting, tung race)²⁾⁺³⁾				
1203	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	21,1 23,3	6,1 0,6	16,5 34,7
1203	02	Bindestald med riste	Gylle	48,1	6,7	51,2
1203	03	Sengestald med fast gulv	Gylle	43,1	6,6	49,7
1203	04	Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)	Gylle	45,7	6,6	49,7
1203	05	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Gylle	44,4	6,6	49,7
1203	16	Sengestald, fast drænet gulv med skraber og ajleaf-løb ¹⁴⁾	Gylle	47,0	6,6	49,7
1203	06	Dybstrøelse, hele arealet	Dybstrøelse	52,6	7,5	68,7
1203	07	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	51,5	7,3	65,3

Kode dyre- type	Kode stald- system	Husdyrart og staldtype	Gødnings- type	Indhold kg kvæl- stof (ab lager)	Indhold kg fosfor (ab lager)	Indhold kg ka- lium (ab lager)
		1	2	3	4	5
1203	08	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	33,1 17,1	4,7 2,6	45,9 19,5
1203	09	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, line- spil)	Dybstrøelse + gylle	33,1 18,1	4,7 2,6	45,9 19,5
1203	10	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	33,1 17,6	4,7 2,6	45,9 19,5
1203	12	Spaltegulvbokse	Gylle	44,0	6,6	48,7
		1 årsopdræt (småkalv 0-6 mdr., Jersey)²⁾⁺³⁾				
1232	01	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	20,1	2,5	18,3
1232	02	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	20,1	2,5	18,3
		1 årsopdræt (kvier eller stude 6 mdr. – kælvning (25 mdr.) / slagtning, Jersey)^{2) + 3)}				
1233	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	16,3 17,1	4,6 0,5	12,9 25,6
1233	02	Bindestald med riste	Gylle	36,2	5,0	38,5
1233	03	Sengestald med fast gulv	Gylle	32,3	5,0	37,2
1233	04	Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)	Gylle	34,3	5,0	37,2
1233	05	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ring- kanal)	Gylle	33,3	5,0	37,2
1233	16	Sengestald, fast drænet gulv med skraber og ajleaf- løb ¹⁴⁾	Gylle	35,3	5,0	37,2
1233	06	Dybstrøelse, hele arealet	Dybstrøelse	40,1	5,7	53,2
1233	07	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	39,0	5,6	49,8
1233	08	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	25,1 12,8	3,6 2,0	35,2 14,6
1233	09	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, line- spil)	Dybstrøelse + gylle	25,1 13,6	3,6 2,0	35,2 14,6
1233	10	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	25,1 13,2	3,6 2,0	35,2 14,6
1233	12	Spaltegulvbokse	Gylle	33,1	5,0	36,5
		1 stk. slagtekalv, 0 - 6 mdr., tung race²⁾⁺⁴⁾				
1204	01	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	12,6	1,5	13,0
1204	02	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	12,6	1,5	13,0
		1 stk. slagtekalv, 6 mdr. – slagtning (440 kg), tung race²⁾⁺⁴⁾				
1205	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	12,2 8,6	3,4 0,3	7,0 6,8
1205	02	Bindestald med riste	Gylle	22,7	3,8	13,8
1205	10	Sengestald med fast gulv	Gylle	20,2	3,7	12,7
1205	11	Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)	Gylle	21,4	3,7	12,7
1205	12	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ring- kanal)	Gylle	20,8	3,7	12,7
1205	19	Sengestald, fast drænet gulv med skraber og ajleaf- løb ¹⁴⁾	Gylle	22,0	3,7	12,7
1205	03	Dybstrøelse, hele arealet	Dybstrøelse	24,6	4,1	21,4
1205	04	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	24,1	4,0	19,9
1205	05	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	15,4 8,0	2,6 1,5	14,9 4,8
1205	06	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, line- spil)	Dybstrøelse + gylle	15,4 8,0	2,6 1,5	14,9 4,8
1205	07	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	15,4 8,0	2,6 1,5	14,9 4,8
1205	09	Spaltegulvbokse	Gylle	20,6	3,7	11,9
		1 stk. slagtekalv, 0 - 6 mdr., Jersey²⁾⁺⁵⁾				
1234	01	Dybstrøelse (hele arealet)	Dybstrøelse	9,2	1,1	9,5
1234	02	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	9,2	1,1	9,5

Kode dyre- type	Kode stald- system	Husdyrart og staldtype	Gødnings- type	Indhold kg kvæl- stof (ab lager)	Indhold kg fosfor (ab lager)	Indhold kg ka- lium (ab lager)
		1	2	3	4	5
		1 stk. slagtekalv 6 mdr. – slagtning (328 kg), Jersey²⁾⁺⁵⁾				
1235	01	Bindestald med grebning	Fast gødning + ajle	9,6 6,7	2,7 0,3	5,6 5,3
1235	02	Bindestald med riste	Gylle	17,8	2,9	10,9
1235	13	Sengestald med fast gulv	Gylle	15,8	2,9	9,9
1235	14	Sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)	Gylle	16,7	2,9	9,9
1235	15	Sengestald med spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Gylle	16,3	2,9	9,9
1235	19	Sengestald, fast drænet gulv med skraber og ajleaf-løb ¹⁴⁾	Gylle	17,2	2,9	9,9
1235	03	Dybstrøelse, hele arealet	Dybstrøelse	19,2	3,2	16,7
1235	04	Dybstrøelse + kort ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse	18,8	3,1	15,4
1235	05	Dybstrøelse, lang ædeplads med fast gulv	Dybstrøelse + gylle	12,0 6,3	2,0 1,1	11,4 3,8
1235	06	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, linespil)	Dybstrøelse + gylle	12,0 6,6	2,0 1,1	11,4 3,8
1235	07	Dybstrøelse, lang ædeplads med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Dybstrøelse + gylle	12,0 6,4	2,0 1,1	11,4 3,8
1235	09	Spaltegulvbokse	Gylle	16,1	2,8	9,4
		1 årsso m. 30,6 grise til 7,1 kg^{6) + 7)}				
		Bidrag fra løbe- og drægtighedsstald				
1501	01	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Gylle	15,1	3,67	6,94
1501	02	Individuel opstaldning, fuldspaltegulv	Gylle	14,3	3,67	6,94
1501	08	Individuel opstaldning, fast gulv	Fast gødning + ajle	4,38 7,61	2,38 1,32	3,22 4,48
1501	04	Løsgående, dybstrøelse + spaltegulv	Dybstrøelse + gylle	4,63 9,85	1,37 2,46	5,80 4,65
1501	05	Løsgående, dybstrøelse + fast gulv	Dybstrøelse + gylle	4,63 9,60	1,37 2,46	5,80 4,65
1501	06	Løsgående, dybstrøelse	Dybstrøelse	13,6	4,08	16,0
1501	07	Løsgående, delvis spaltegulv	Gylle	14,9	3,69	7,44
		Bidrag fra farestald⁶⁾				
1502	01	Kassestier, delvis spaltegulv	Gylle	6,46	1,57	2,98
1502	02	Kassestier, fuldspaltegulv	Gylle	5,78	1,57	2,98
1502	05	Friland ⁸⁾	Anden hus- dyrgødning	8,15	1,77	3,27
		10 smågrise, 7,1 - 31 kg^{9) + 12)}				
1511	01	Toklimastald, delvis spaltegulv	Gylle	4,50	1,24	2,84
Udgår		Fuldspaltegulv	Gylle			
1511	03	Drænet gulv + spalter (50/50)	Gylle	4,15	1,23	2,71
1511	04	Fast gulv	Fast gødning + ajle	1,64 1,23	0,97 0,28	1,40 1,62
1511	05	Dybstrøelse	Dybstrøelse	3,00	1,31	4,34
		10 producerede slagtesvin, 31 – 110 kg^{9) + 13)}				
1512	07	Delvis spaltegulv med 50-75 % fast gulv	Gylle	26,2	6,44	14,3
1512	08	Delvis spaltegulv med 25-49 % fast gulv	Gylle	25,5	6,44	14,3
Udgår		Fuldspaltegulv	Gylle			
1512	03	Drænet gulv + spalter (33/67)	Gylle	24,6	6,42	14,0
1512	04	Fast gulv	Fast gødning + ajle	9,40 9,46	4,96 1,54	7,22 8,38
1512	05	Dybstrøelse, opdelt lejeareal	Dybstrøelse + gylle	9,75 12,6	3,41 3,21	11,4 6,98
1512	06	Dybstrøelse	Dybstrøelse	19,5	6,83	22,7
		Slagtekyllinger, 1000 stk. produceret				
3230 (3205)	01	Produktionstid 30 dage (levende vægt ved slagtning, 1,63 kg)	Dybstrøelse	24,1	7,3	18,0

Kode dyre- type	Kode stald- system	Husdyrart og staldtype	Gødnings- type	Indhold kg kvæl- stof (ab lager)	Indhold kg fosfor (ab lager)	Indhold kg ka- lium (ab lager)
		1	2	3	4	5
3232 (3201)	01	Produktionstid 32 dage (levende vægt ved slagting, 1,81 kg)	Dybstrøelse	29,5	8,8	21,0
3235 (3202)	01	Produktionstid 35 dage (levende vægt ved slagting, 2,08 kg)	Dybstrøelse	36,5	11,3	24,9
3240 (3203)	01	Produktionstid 40 dage (levende vægt ved slagting, 2,54 kg)	Dybstrøelse	50,3	14,7	32,5
NY		Produktionstid 45 dage (levende vægt ved slagting, 3,07 kg)	Dybstrøelse	65,7	18,9	40,3
3256	01	Skrabekyllinger, 56 dage (levende vægt ved slagting, 2,40 kg)	Dybstrøelse	49,0	30,3	34,5
3281	01	Økologiske slagtekyllinger, 63 dage (levende vægt ved slagt. 2,15 kg)	Dybstrøelse	75,5	25,2	35,9
Slagtefjerkræ, 100 stk. produceret						
3301	01	Kalkuner, tunge hunner, produktionstid 112 dage	Dybstrøelse	31,8	12,7	18,4
3302	01	Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Dybstrøelse	57,8	23,2	34,4
3500	01	Ænder, produktionstid 52 dage	Dybstrøelse	12,2	4,4	9,6
3400	01	Gæs, produktionstid 91 dage	Dybstrøelse	37,7	16,2	18,4
Høns, 100 årshøner (1 årshøne = 365 foderdage)¹⁰⁾						
3101	01	Friland, konsumæg, gulvdrift + gødningskummer	Dybstrøelse + fast gød- ning	15,5 24,5	5,3 10,5	9,3 18,3
3101	02	Friland, konsumæg, gulvdrift uden gødningskummer	Dybstrøelse	46,4	15,8	27,6
3101	03	Friland, konsumæg, gulvdrift + fler-etagesystem med gødningsbånd	Dybstrøelse + fast gød- ning	10,4 42,9	3,5 12,3	6,3 21,3
3102	01	Økologiske, konsumæg, gulvdrift + fler-etagesystem med gødningbånd	Dybstrøelse + fast gød- ning	11,8 48,3	4,6 16,0	6,0 18,7
3102	02	Økologiske, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme	Dybstrøelse + fast gød- ning	17,6 27,6	6,9 13,7	8,6 16,0
3103	01	Skrabehøner, konsumæg, gulvdrift + gødningskummer	Dybstrøelse + fast gød- ning	16,5 26,5	5,7 11,5	10,0 20,1
3103	02	Skrabehøner, konsumæg, gulvdrift + fler-etagesystem med gødningsbånd	Dybstrøelse + fast gød- ning	12,5 44,6	4,3 12,9	7,6 22,5
3104	01	Burhøns, konsumæg, gødningskælder	Fast gødning	50,8	15,5	28,1
3104	02	Burhøns, konsumæg, bånd	Fast gødning	52,0	15,5	28,1
3104	03	Burhøns, konsumæg, bånd	Gylle	59,9	15,5	28,1
3105	01	Rugeæg (HPR-høner), gulvdrift + gødningskummer	Dybstrøelse	30,5	23,2	31,7
Hønniker, 100 stk. produceret						
3111	05	Konsum, bure, produktionstid 118 dage	Fast gødning	5,48	2,59	3,84
3111	06	Konsum, gulvdrift, produktionstid 118 dage	Dybstrøelse	6,99	2,60	4,09
3112	01	Rugeæg (hønniker, HPR), gulvdrift, produktionstid 119 dage	Dybstrøelse	5,68	2,82	3,64
Pelsdyr, 1 årstæve						
2400	01	Mink, bure, gødningsrende, ugentlig tømning	Dybstrøelse Gylle	0,58 3,52	0,19 0,85	0,22 0,45
2400	03	Mink, bure, fast gødning i gødningsrende ¹⁵⁾	Anden hus- dyrgødning	2,91	1,03	0,67
Heste						
1101	01	1 voksen årshest, under 300 kg	Dybstrøelse	21,1	4,6	34,7
1102	01	1 voksen årshest, 300 kg – mindre end 500 kg	Dybstrøelse	34,8	7,1	57,9

Kode dyre- type	Kode stald- system	Husdyrart og stalddtype	Gødnings- type	Indhold kg kvæl- stof (ab lager)	Indhold kg fosfor (ab lager)	Indhold kg ka- lium (ab lager)
		1	2	3	4	5
1103	01	1 voksen årshest, 500 kg – mindre end 700 kg	Dybstrøelse	43,7	9,1	68,9
1104	01	1 voksen årshest, 700 kg og derover	Dybstrøelse	53,3	11,1	80,9
		Får og geder, 1 moderdyr med afkom				
1300	01	Får	Dybstrøelse	14,6	3,1	30,5
1401	01	Mohairgeder	Dybstrøelse	15,7	3,0	31,1
1402	01	Kødgeder	Dybstrøelse	14,1	2,5	28,4
1403	01	Malkegeder	Dybstrøelse	14,6	3,2	26,1
		Andre dyrearter eller stalddsystemer ¹¹⁾		Kg N/DE		
9912	01	Kvæg, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9915	01	Svin, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9931	01	Fjerkræ (ægglægning), andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9932	01	Fjerkræ (slagte), andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9933	01	Kalkuner, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9934	01	Gæs, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9935	01	Ænder, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9947	01	Strudsefugle, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9924	01	Pelsdyr, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9913	01	Får, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9914	01	Geder, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9911	01	Heste, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9921	01	Hjortedyr, andre arter eller andre stalddsystemer		100,0		
9999	01	Andre dyrearter		100,0		

Noter til Tabel 5

- 1) For opdræt og slagtekalve benyttes normen for enten årsopdræt, tung race eller slagtekalve 0-6 mdr. /slagtekalve 6 mdr. til slagting, tung race. For små ammekvæg med mindst 75% genetisk materiale fra enten Dexter, Galloway eller Skotsk Højlandskvæg bruges normerne for Jersey.
- 2) Produktionen af gødning fra opdræt og slagtekalve er opdelt i småkalve og i kvier/stude/slagtekalve. Kalvene er defineret som småkalve i de første 6 måneder, hvor de går på dybstrøelse, og som kvier/stude/slagtekalve (6 mdr. til slagting) i tiden efter overførsel til endeligt stalddsystem. Alle kalve til opfødning betragtes som slagtekalve uafhængigt af køn. Indgår der således både hundyr og handyr i slagtekalveproduktionen, er det muligt at lave korrektioner ud fra den samlede produktion og foderopgørelse for hele produktionen.
- 3) 1 stk. årsopdræt svarer til 365 foderdage.
- 4) For avlstyre op til 440 kg benyttes samme normer som for slagtekalve, 0-6 mdr. og slagtekalve 6 mdr. til slagting. For tungere avlstyre bruges værdier pr. årstyr, som er 2 gange normerne for slagtekalve fra 6 mdr. til 440 kg. Kode for tungere avlstyre er 1206 og koden for stalddsystemet er det samme som for slagtekalve, 6 mdr. til slagting.
- 5) For avlstyre op til 328 kg benyttes samme normer som for slagtekalve, 0-6 mdr. og slagtekalve, 6 mdr. til slagting. For tungere avlstyre bruges værdier pr. årstyr, som er 2 gange normerne for slagtekalve fra 6 mdr. til 328 kg. Kode for tungere avlstyre er 1236 og koden for stalddsystemet er det samme som for slagtekalve, 6 mdr. -slagting.
- 6) Normalt fordeler foderforbruget sig for en årssø med omkring 70 pct. i løbe/drægtighedsstalden og 30 pct. i farestalden. Produktionen af gødning for en årssø er derfor opdelt i et bidrag fra løbe/drægtighedsstalden og i et bidrag fra farestalden. Ved angivelsen af antal dyr oplyses det fulde antal årssøer både i løbe/drægtighedsstalden og i farestalden. Hvis man fx har 50 årssøer, oplyses 50 årssøer i løbe/drægtighedsstalden og 50 årssøer i farestalden.
- 7) Sælger du polte, der afviger fra en afgangsvægt på 110 kg, kan du korrigerer kvælstof- og fosformængden på samme måde som for slagtesvin med afvigende afgangsvægt.
- 8) Ved normen for frilandsproduktion er det forudsat, at søerne er på stald i løbe/drægtighedsperioden og på friland i farestaldperioden.
- 9) Ved FRATS produktion benyttes summen af normen for smågrise og slagtesvin. Har du fx 500 FRATS-grise, skriver du 500 smågrise og 500 slagtesvin. Ved korrektion alene for vægt (Type 1 korrektion) korrigeres i forhold til normer for smågrise og normer for slagtesvin. Hvis der laves foderkorrektion, kan man normalt ikke adskille foderforbrug på smågrise og slagtesvin, og ved type 2 korrektion benyttes derfor formlerne for slagtesvin. Korrektionsfaktoren skal du gange med normtallet for slagtesvin og ikke med summen af normer for smågrise og slagtesvin.
- 10) Normtallet er angivet pr. 100 enheder á 365 foderdage. Antal foderdage opgøres ud fra løbende registreringer af dødeligheden og beregnes normalt i effektivitetskontrollen. Antal foderdage kan dog også beregnes vha. følgende formel: (antal indsatte høner gange læggeperiodens varighed i dage) gange 0,5 gange (antal indsatte høner + antal høner ved afslutning)/antal indsatte høner, idet det antages, at dødeligheden er jævnt fordelt over hele produktionsforløbet.
- 11) Husdyrgødningens årlige kvælstofindhold opgøres for andre arter eller stalddsystemer ud fra antal dyreenheder gange mængden af kg kvælstof pr. dyreenhed.

- 12) For smågrise er normtallene baseret på leverede smågrise. I stedet kan du benytte producerede smågrise fra en smågriserapport.
- 13) For slagtesvin er normtallene baseret på producerede svin. Baseres opgørelsen på leverede slagtesvin, beregner du de producerede som: $\text{Producerede slagtesvin} = \text{leverede slagtesvin} \times 1,01$.
- 14) Faste drænede gulve med 2 pct. fald mod langsgående dræn. Gulvet/gangarealet rengøres mekanisk med et skraberanlæg hver anden time. Skraberer afleverer gødningen i en eller flere tværkanaler eller i en langsgående skrabe kanal i midten af gangen. Gulvets samlede lysåbningsareal (spalteåbning) må maksimalt udgøre 5 pct. af gangarealet.
- 15) Gødningssystem med gødningsrender monteret i jordniveau for opsamling af gødning, urin og halm, som efter hver udmugning rives ned i gødningsrenden. Vandspild bortledes via vandafledere monteret under drikkevandsforsyningen.

Tabel 6: Husdyrgødning, korrektion af kvælstof- og fosforindhold

Kvælstof- og fosforindholdet i husdyrgødningen kan og skal for visse dyrearter korrigeres ved at beregne en korrektionsfaktor. Kvælstof- og fosforindholdet korrigeres herefter ved at gange den beregnede produktion af husdyrgødning med korrektionsfaktoren.

Der er to typer af korrektionsformler. **Type 1** skal bruges ved afvigende ydelses- eller produktionsniveau. Du skal korrigeres kvælstofmængden, hvis produktionsniveauet afviger fra standardforudsætningerne. Du **skal ikke** korrigeres for mælkeydelsen, her **kan** du korrigeres. **Type 2** bruges, hvis både ydelses- eller produktionsniveau og foder-mængder eller – sammensætning afviger fra standardforudsætningerne (se Tabel 7). Det er kun tilladt at anvende én af de to typer af korrektionsformler.

For at udregne en type 2 korrektionsfaktor indsættes virksomhedens ydelses- eller produktionsniveau, foder-mængde og –sammensætning for den pågældende husdyrart i korrektionsformlen af type 2. For mink-produktion gælder dog, at det kun er muligt at benytte type 2 på baggrund af foderforbrug.

Korrektionsformlerne for malkekøer type 1 er baseret på kg energikorrigeret mælk (EKM), medens de tilsvarende type 2 formler er baseret på produceret kg mælk. Har man ikke tilgængelige tal fra ydelseskontrollen, kan kg produceret mælk beregnes som kg leveret mælk x 1,055. Til beregning af kg EKM bruges følgende formel: Kg EKM = kg produceret mælk * (383*fedt% + 242*protein% + 783,2)/3140, hvor fedt% og protein% er bestemt ved kemiske analyser. Opgørelserne skal være vægtede gennemsnit af lakterende og ikke lakterende køer (goldkøer).

Korrektionsformlerne for malkekøer type 1 er baseret på kg energikorrigeret mælk (EKM), medens de tilsvarende type 2 formler er baseret på produceret kg mælk. Har man ikke tilgængelige tal fra ydelseskontrollen, kan kg produceret mælk beregnes som kg leveret mælk x 1,055. Til beregning af kg EKM bruges følgende formel: Kg EKM = kg produceret mælk * (383*fedt% + 242*protein% + 783,2)/3140, hvor fedt% og protein% er bestemt ved kemiske analyser. Opgørelserne skal være vægtede gennemsnit af lakterende og ikke lakterende køer (goldkøer).

For at benytte korrektionsformler er det en forudsætning, at samtlige faktorer, der indgår i formelen, skal være fastsat ud fra de faktiske driftsforhold i egen virksomhed. Standardværdier for gram råprotein pr. foderenhed eller kg tørstof for kvæg (Tabel 8a) og pr. kg for svin (Tabel 8b) skal anvendes ved anvendelse af egen avl til fodring af egen besætning.

For kvæg kan der dog anvendes egne analyserede værdier for indhold af gram råprotein hvis følgende krav er opfyldt:

- Foderopgørelser skal indeholde oplysning om indholdet af råprotein i foderet.
- Hvert parti eller slæt af grovfodermidler, der i en periode udgør mere end 10 % af tørstoffet i koens daglige ration, skal analyseres for indhold af råprotein. Analyserne skal foretages af et akkrediteret laboratorium. For partier eller slæt, der udgør 10 % eller mindre af tørstoffet i koens daglige ration eller for frisk græs i sommerperioden, halm fra kornarterne eller for foderroer kan standardværdier for gram råprotein pr. kg fodertørstof angivet i tabel 8a eller NorFors fodermiddeltabel anvendes.
- Der skal foretages foderkontrol mindst fire gange om året. I forbindelse med foderkontrollen skal indhold af råprotein beregnes for alle fodermidler.
- Foderopgørelser, analyser, resultater fra foderkontrollen samt indlægs- og følgesedler fra indkøbt foder skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Tabel 8b indeholder også angivelse af indhold af foderenheder pr. kg i fodermidler til svin. Der benyttes følgende benævnelser for foderenheder til svin: FE_{sv} til smågrise, slagtesvin og diegivende søer og FE_{so} til drægtige søer.

Malkekøer, tung race:

Type 1	For hver 100 kg EMK, som produceres mere eller mindre end 10.412 kg EKM pr. årsko for tung race, tillægges eller fratrækkes 0,53 pct. af kvælstoffet og fosforet i gødningen.
Type 2	Ved opgørelse af foder-mængde, indhold af råprotein i foderet, mælkeydelse (produceret) og proteinprocenten i mælk skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formelen: $((\text{kg fodertørstof pr. årsko} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof} / 6250) - (\text{kg mælk pr. årsko} \times \text{pct. protein i mælk} / 638) - 1,73) / 146,57$
	Ved opgørelse af foder-mængde, indhold af fosfor i foderet, mælkeydelse (produceret) og proteinprocenten i mælk skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formelen: $((\text{kg fodertørstof pr. årsko} \times \text{g P pr. kg fodertørstof} / 1000) - (\text{kg mælk pr. årsko} \times 0,00096) - 0,49) / 20,61$

Malkekøer, Jersey:	
Type 1	For hver 100 kg EKM, som produceres mere eller mindre end 9.480 kg EKM pr. årsko for Jersey, tillægges eller fratrækkes 0,64 pct. af kvælstoffet og fosforet i gødningen.
Type 2	Ved opgørelse af fodermengde, indhold af råprotein i foderet, mælkeydelse (produceret) og proteinprocenten i mælk skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formlen: $((\text{kg fodertørstof pr. årsko} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof} / 6250) - (\text{kg mælk pr. årsko} \times \text{pct. protein i mælk} / 638) - 1,08) / 124,78$
	Ved opgørelse af fodermengde, indhold af fosfor i foderet, mælkeydelse (produceret) og proteinprocenten i mælk skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formlen: $((\text{kg fodertørstof pr. årsko} \times \text{g P pr. kg fodertørstof} / 1000) - (\text{kg mælk pr. årsko} \times 0,00108) - 0,31) / 18,76$
Ammekøer (under 400 kg):	
Type 2	Ved opgørelse af fodermengde og indhold af råprotein i foderet skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formlen: $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g råprotein pr. FE}/6250) - 6,78) / 43,64.$
	Ved opgørelse af fodermengde og indhold af fosfor i foderet skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formlen: $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g P pr. FE}/1000) - 1,35) / 4,14.$
Ammekøer (400-600 kg):	
Type 2	Ved opgørelse af fodermengde og indhold af råprotein i foderet skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formlen: $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g råprotein pr. FE}/6250) - 9,33) / 63,62.$
	Ved opgørelse af fodermengde og indhold af fosfor i foderet skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formlen: $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g P pr. FE}/1000) - 1,89) / 6,06.$
Ammekøer (over 600 kg):	
Type 2	Ved opgørelse af fodermengde og indhold af råprotein i foderet skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formlen: $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g råprotein pr. FE}/6250) - 10,29) / 72,41.$
	Ved opgørelse af fodermengde og indhold af fosfor i foderet skal korrektionsfaktoren beregnes ved hjælp af formlen: $((\text{FE pr. årsko} \times \text{g P pr. FE}/1000) - 2,10) / 6,91.$
Årsopdræt (småkalv 0 - 6 mdr., tung race):	
Type 1	Korrektion for afvigende indgangsalder og/eller afgangsalder (mdr.). Der korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor: $((\text{alder, ind} + \text{alder, afgang}) \times 0,0729) + 1,93) / 2,37.$
Type 2	Korrektion for afvigende fodermengde og råprotein i foderet skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes ved hjælp af en af formlerne: $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. FE}/6250) - 6,62)/26,73$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - 6,62)/26,73$
	Korrektion for afvigende fodermengde og fosfor i foderet skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved hjælp af en af formlerne: $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. FE}/1000) - 2,17)/2,96$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - 2,17)/2,96$
Årsopdræt (småkalv 0 - 6 mdr., Jersey):	
Type 1	Korrektion for afvigende indgangsalder og/eller afgangsalder (mdr.). Der korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor: $((\text{alder, ind} + \text{alder, afgang}) \times 0,0576) + 1,46) / 1,81.$
Type 2	Korrektion for afvigende fodermengde og råprotein i foderet skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes ved hjælp af en af formlerne: $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. FE}/6250) - 4,96)/20,05$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - 4,96)/20,05$
	Korrektion for afvigende fodermengde og fosfor i foderet skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved hjælp af en af formlerne: $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. FE}/1000) - 1,63)/2,22$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - 1,63)/2,22$
Årsopdræt (kvier eller stude 6 mdr. – kælvning (27 mdr.)/slagting, tung race):	
Type 1 ^{*)}	*) Korrektionsformel for kvier af tung race kan bruges op til en kælvningsalder på 27 mdr. Ved en kælvningsalder over 27 mdr. bruges korrektionsfaktoren for en kælvningsalder på 27 mdr.
	Korrektion for afvigende indgangsalder og/eller afgangsalder (mdr.). Der korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor: $((\text{alder, ind} + \text{alder, afgang}) \times 0,0729) + 1,93) / 4,34.$
Type 2	Korrektion for afvigende fodermengde og råprotein i foderet skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes ved hjælp af en af formlerne: $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. FE}/6250) - 7,09)/50,40$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - 7,09)/50,40.$
	Korrektion for afvigende fodermengde og fosfor i foderet skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved hjælp af en af formlerne: $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. FE}/1000) - 1,89)/6,57$

	$((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - 1,89)/6,57$
Årsopdræt (kvier eller stude 6 mdr. – kælving (25 mdr.)/slagting, Jersey):	
Type 1 ⁾	*) Korrektionsformel for kvier af racen Jersey kan bruges op til en kælvningsalder på 25 mdr. Ved en kælvningsalder over 25 mdr. bruges korrektionsfaktoren for en kælvningsalder på 25 mdr. Korrektion for afvigende indgangsalder og/eller afgangsalder (mdr.). Der korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor: $((\text{alder, ind} + \text{alder, afgang}) \times 0,0576) + 1,46) / 3,25$.
Type 2	Korrektion for afvigende fodermængde og råprotein i foderet skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes ved hjælp af en af formlerne: $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. FE}/6250) - 5,26)/37,86$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - 5,26)/37,86$ Korrektion for afvigende fodermængde og fosfor i foderet skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved hjælp af en af formlerne: $((\text{FE pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. FE}/1000) - 1,40)/4,95$ $((\text{kg fodertørstof pr. årsopdræt} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - 1,40)/4,95$
1 slagtekalv (0 - 6 mdr., tung race):	
Type 1 ⁾	Ved afvigende indgangsvægt og/eller afgangsvægt (kg) korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor: $(1,825 \times (\text{vægt, afgang} - \text{vægt, ind}) + 0,00605 \times ((\text{vægt, afgang})^2 - (\text{vægt, ind})^2)) / 657$ *) Bortset fra slagtevægten kan vægten fastsættes på følgende måde: Fødselsvægten er 40 kg og tilvæksten 31,8 kg pr. måned op til 6 mdr.
Type 2	Ved afvigende tilvækst, fodermængde og råprotein i foder korrigeres kvælstofmængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g råprotein pr. FE} / 6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0285)) / 12,6$ $((\text{kg fodertørstof pr. produceret slagtekalv fra 0 til 6 mdr.} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0285))/12,6$ Ved afvigende tilvækst, fodermængde og fosfor i foder korrigeres fosformængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g P pr. FE} / 1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0085)) / 1,31$ $((\text{kg fodertørstof pr. produceret slagtekalv fra 0 til 6 mdr.} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0085))/1,31$
1 slagtekalv (0 - 6 mdr., Jersey):	
Type 1 ⁾	Ved afvigende indgangsvægt og/eller afgangsvægt (kg) korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor: $(2,308 \times (\text{vægt, afgang} - \text{vægt, ind}) + 0,00676 \times ((\text{vægt, afgang})^2 - (\text{vægt, ind})^2)) / 443$ *) Bortset fra slagtevægten fastsættes vægten på følgende måde: Fødselsvægten er 25 kg og tilvæksten 21,2 kg pr. måned op til 6 mdr.
Type 2	Ved afvigende tilvækst, fodermængde og råprotein i foder korrigeres kvælstofmængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g råprotein pr. FE} / 6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0285)) / 9,11$ $((\text{kg fodertørstof pr. produceret slagtekalv fra 0 til 6 mdr.} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0285))/9,11$ Ved afvigende tilvækst, fodermængde og fosfor i foder korrigeres fosformængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g P pr. FE} / 1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0085)) / 0,99$ $((\text{kg fodertørstof pr. produceret slagtekalv fra 0 til 6 mdr.} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0085))/0,99$
Slagtekalv, tung race, 220 - 440 kg:	
Type 1 ⁾	*) Korrektionsformlen for tung race kan bruges til en slagtevægt på maksimalt 700 kg. Ved en slagtevægt over 700 kg bruges korrektionsfaktoren for en slagtevægt på 700 kg. Bortset fra slagtevægten fastsættes vægten på følgende måde: 38,0 kg pr. måned (for dyr over 6 mdr.). Ved afvigende indgangsvægt og/eller afgangsvægt korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor: $(1,825 \times (\text{vægt, afgang} - \text{vægt, ind}) + 0,00605 \times (\text{vægt, afgang}^2 - \text{vægt, ind}^2)) / 1.234$.
Type 2	Ved afvigende tilvækst, fodermængde og råprotein i foderet korrigeres kvælstofmængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g råprotein pr. FE} / 6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0245)) / 23,5$ $((\text{kg fodertørstof pr. produceret slagtekalv fra 6 mdr. til slagting} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0245))/ 23,5$ Ved afvigende tilvækst, fodermængde og fosfor i foderet korrigeres fosformængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g fosfor pr. FE} / 1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0072)) / 3,67$.

	$((\text{kg fodertørstof pr. produceret slagtekalv fra 6 mdr. til slagtning} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0072))/3,67.$
slagtekalv, Jersey, 145 - 328 kg:	
Type 1 ^{*)}	*) Korrektionsformlen for Jersey kan bruges til en slagtevægt på maksimalt 525 kg. Ved en slagtevægt over 525 kg bruges korrektionsfaktoren for en slagtevægt på 525 kg. Bortset fra slagtevægten fastsættes vægten på følgende måde: 31,9 kg pr. måned (for dyr over 6 mdr.). Ved afvigende indgangsvægt og/eller afgangsvægt korrigeres med følgende faktor for både kvælstof og fosfor: $(2,308 \times (\text{vægt, afgang} - \text{vægt, ind}) + 0,00676 \times (\text{vægt, afgang}^2 - \text{vægt, ind}^2)) / 979.$
Type 2	Ved afvigende tilvækst, fodermængde og råprotein i foderet korrigeres kvælstofmængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g råprotein pr. FE} / 6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0245)) / 18,4.$ $((\text{kg fodertørstof pr. produceret slagtekalv fra 6 mdr. til slagtning} \times \text{g råprotein pr. kg fodertørstof}/6250) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0245))/18,4.$ Ved afvigende tilvækst, fodermængde og fosfor i foderet korrigeres fosformængden med følgende faktor beregnet ud fra energioptag eller tørstofoptag: $((\text{FE pr. produceret tyr fra indgang til afgang} \times \text{g fosfor pr. FE} / 1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0072)) / 2,84.$ $((\text{kg fodertørstof pr. produceret slagtekalv fra 6 mdr. til slagtning} \times \text{g P pr. kg fodertørstof}/1000) - (\text{kg tilvækst} \times 0,0072))/2,84.$
Søer:	
Type 2	Ved opgørelse af fodermængde, indhold af råprotein i foderet, antal fravænnede grise og fravænningsvægt skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes ved hjælp af formlen: $((\text{FE pr. årssø} \times \text{g råprotein pr. FE} / 6250) - 1,98 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) / 24,24^{1)}$ 1) Såfremt der kun anvendes foderblandinger deklareret med FEso, sættes FE lig FEso. Såfremt der anvendes foderblandinger deklareret med både FEsv og FEso anvendes følgende: FE pr. årssø beregnes som summen af FEsv og FEso, og g råprotein pr. FE beregnes som et vægtet gennemsnit af de anvendte foderblandingers råproteinindhold $(\text{g råprotein pr. FEsv} \times \text{FEsv pr. årssø} + \text{g råprotein pr. FEso} \times \text{FEso pr. årssø}) / (\text{FEsv} + \text{FEso}).$
Type 2	Ved opgørelse af fodermængde, indhold af fosfor i foderet, antal fravænnede grise og fravænningsvægt skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved hjælp af formlen: $((\text{FE pr. årssø} \times \text{g fosfor pr. FE} / 1000) - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst})) / 5,24^{1)}$ 1) Såfremt der kun anvendes foderblandinger deklareret med FEso, sættes FE lig FEso. Såfremt der anvendes foderblandinger deklareret med både FEsv og FEso anvendes følgende: FE pr. årssø beregnes som summen af FEsv og FEso, og g fosfor pr. FE beregnes som et vægtet gennemsnit af de anvendte foderblandingers fosforindhold $(\text{g fosfor pr. FEsv} \times \text{FEsv pr. årssø} + \text{g fosfor pr. FEso} \times \text{FEso pr. årssø}) / (\text{FEsv} + \text{FEso}).$
Smågrise:	
Type 1	Ved afvigende indgangs- og afgangsvægt korrigeres kvælstof med følgende faktor: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (13,92 + 0,1612 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt}))) / 481.$ Ved afvigende indgangs- og afgangsvægt korrigeres fosfor med følgende faktor: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (4,024 + 0,0291 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt}))) / 123.$
Type 2	Ved opgørelse af fodermængde, indhold af råprotein i foderet, indgangsvægt og afgangsvægt skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes ved hjælp af formlen: $((\text{FEsv pr. produceret gris} \times \text{g råprotein pr. FEsv} / 6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0304 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) / 0,481.$ Ved opgørelse af fodermængde, indhold af fosfor i foderet, indgangsvægt og afgangsvægt skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved hjælp af formlen: $((\text{FEsv pr. produceret gris} \times \text{g fosfor pr. FEsv} / 1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0049 \text{ kg P pr. kg tilvækst})) / 0,123.$
Slagtesvin:	
Type 1 ^{*)}	Ved afvigende indgangs- og afgangsvægt korrigeres kvælstof med følgende faktor: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (13,92 + 0,1612 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt}))) / 2.895.$ Ved afvigende indgangs- og afgangsvægt korrigeres fosfor med følgende faktor: $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (4,024 + 0,0291 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt}))) / 642.$ *) Afgangsvægt beregnes i effektivitetskontrollen som slagtevægt $\times 1,31$
Type 2 ^{*)}	Ved opgørelse af fodermængde, indhold af råprotein i foderet, indgangsvægt og slagtevægt skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes: $((\text{FEsv pr. produceret svin} \times \text{g råprotein pr. FEsv} / 6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst})) / 2,895.$ Ved opgørelse af fodermængde, indhold af fosfor i foderet, indgangsvægt og slagtevægt skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved: $((\text{FEsv pr. produceret svin} \times \text{g fosfor pr. FEsv} / 1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst})) / 0,642.$ *) Afgangsvægt beregnes i effektivitetskontrollen som slagtevægt $\times 1,31.$
Slagtefjerkræ:	

Type 1	Ved afvigende produktionstid (slagtealderny, dage, mellem 30 og 45 dage) eller afvigende produktionsvægt (slagtevægt _{ny} , kg, mellem 1,67 og 3,07 kg) beregnes korrektionsfaktoren for kvælstof eller fosformængde med nedenstående formler (den fremkomne faktor multipliceres med kvælstof eller fosforproduktionen i den givne kategori)	
	Slagtekyllinger	
Produktionstid Kvælstof	Over 30 dage (N-prod. ved 30 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 30 \text{ dage})^* 0,112)$
	Over 32 dage (N-prod. ved 32 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 32 \text{ dage})^* 0,079)$
	Over 35 dage (N-prod. ved 35 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 35 \text{ dage})^* 0,075)$
	Over 40 dage (N-prod. ved 40 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 40 \text{ dage})^* 0,062)$
Produktionsvægt Kvælstof	Levende vægt ved slagtning over 1,67 kg (N-prod. ved 1,67 kg ganges med:)	$1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 1,67 \text{ kg})^* 1,243)$
	Levende vægt ved slagtning over 1,85 kg (N-prod. ved 1,85 kg ganges med:)	$(1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 1,85 \text{ kg})^* 0,852)$
	Levende vægt ved slagtning over 2,13 kg (N-prod. ved 2,13 kg ganges med:)	$(1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 2,13 \text{ kg})^* 0,801)$
	Levende vægt ved slagtning over 2,60 kg (N-prod. ved 2,60 kg ganges med:)	$(1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 2,60 \text{ kg})^* 0,654)$
Produktionstid Fosfor	Over 30 dage (N-prod. ved 30 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 30 \text{ dage})^* 0,101)$
	Over 32 dage (P-prod. ved 32 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 32)^* 0,095)$
	Over 35 dage (P-prod. ved 35 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 35)^* 0,069)$
	Over 40 dage (P-prod. ved 40 dg. ganges med:)	$(1 + (\text{slagtealder}_{ny} - 40)^* 0,057)$
Produktionsvægt Fosfor	Levende vægt ved slagtning over 1,67 kg (P-prod. ved 1,67 kg ganges med:)	$1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 1,67 \text{ kg})^* 0,806)$
	Levende vægt ved slagtning over 1,85 kg (P-prod. ved 1,85 kg ganges med:)	$(1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 1,85 \text{ kg})^* 0,833)$
	Levende vægt ved slagtning over 2,13 kg (P-prod. ved 2,13 kg ganges med:)	$(1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 2,13 \text{ kg})^* 0,859)$
	Levende vægt ved slagtning over 2,60 kg (P-prod. ved 2,60 kg ganges med:)	$(1 + (\text{slagtevægt}_{ny} - 2,60 \text{ kg})^* 0,828)$
Type 2	Ved opgørelse af fodermængde, indhold af råprotein i foderet og tilvækst skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes vha. :	
Slagtekyllinger, 30 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{protein pct. i foder} \times 1,6) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 29,0)) / 31,54.$	
Slagtekyllinger, 32 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{protein pct. i foder} \times 1,6) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 29,0)) / 38,59.$	
Slagtekyllinger, 35 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{protein pct. i foder} \times 1,6) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 29,0)) / 47,80.$	
Slagtekyllinger, 40 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{protein pct. i foder} \times 1,6) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 29,0)) / 65,78.$	
Slagtekyllinger, 45 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{protein pct. i foder} \times 1,6) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 29,0)) / 86,01.$	
Skrabekyllinger, 56 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{protein pct. i foder} \times 1,6) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 29,0)) / 62,88.$	
Slagtekyllinger, øko., 63 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{protein pct. i foder} \times 1,6) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 29,0)) / 97,20.$	
Kalkuner, hunner:	$((\text{kg foder pr. produceret kalkun} \times \text{protein pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kalkun} \times 2,88)) / 48,11.$	
Kalkuner, hanner:	$((\text{kg foder pr. produceret kalkun} \times \text{protein pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kalkun} \times 2,88)) / 87,82.$	

Ænder:	$((\text{kg foder pr. produceret and} \times \text{protein pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg tilvækst pr. produceret and} \times 2,4)) / 17,26.$
Gæs:	$((\text{kg foder pr. produceret gås} \times \text{protein pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg tilvækst pr. produceret gås} \times 2,4)) / 56,08.$
Ved opgørelse af fodermængde, fosfor i foderet og tilvækst skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes ved hjælp af formlerne:	
Slagtekyllinger, 30 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{fosfor pct. i foder} \times 10) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 3,7)) / 7,30.$
Slagtekyllinger, 32 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{fosfor pct. i foder} \times 10) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 3,7)) / 8,78.$
Slagtekyllinger, 35 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{fosfor pct. i foder} \times 10) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 3,3)) / 11,28.$
Slagtekyllinger, 40 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{fosfor pct. i foder} \times 10) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 3,3)) / 14,69.$
Slagtekyllinger, 45 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{fosfor pct. i foder} \times 10) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 3,3)) / 18,86.$
Skrabekyllinger, 56 dage:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{fosfor pct. i foder} \times 10) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 3,3)) / 30,17.$
Slagtekyllinger, øko., 63 dage.:	$((\text{kg foder pr. produceret kylling} \times \text{fosfor pct. i foder} \times 10) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kylling} \times 3,3)) / 27,85.$
Kalkuner, hanner:	$((\text{kg foder pr. produceret kalkun} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kalkun} \times 0,67)) / 12,66.$
Kalkuner, hanner:	$((\text{kg foder pr. produceret kalkun} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg tilvækst pr. produceret kalkun} \times 0,67)) / 23,21.$
Ænder:	$((\text{kg foder pr. produceret and} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg tilvækst pr. produceret and} \times 0,55)) / 4,29.$
Gæs:	$((\text{kg foder pr. produceret gås} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg tilvækst pr. produceret gås} \times 0,55)) / 16,03.$

Høns og hønniker:

Type 2	Ved opgørelse af fodermængde, indhold af råprotein i foderet, produktion af æg og tilvækst skal korrektionsfaktoren for kvælstof beregnes
Fritgående høns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{prot. pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 1,81) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 2,88)) / 80,11.$
Økologiske høns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{prot. pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 1,81) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 2,88)) / 90,26.$
Skrabehøns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{prot. pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 1,81) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 2,88)) / 77,69.$
Burhøns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{prot. pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 1,81) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 2,88)) / 67,94.$
HPR-høner:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{prot. pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 1,81) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 2,88)) / 88,85.$
Hønniker, kons.:	$((\text{kg foder pr. produceret hønnike} \times \text{protein pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg tilvækst pr. produceret hønnike} \times 2,88)) / 10,75.$
Hønniker, HPR:	$((\text{kg foder pr. produceret hønnike} \times \text{protein pct. i foder} \times 0,16) - (\text{kg tilvækst pr. produceret hønnike} \times 2,88)) / 8,72.$

Ved opgørelse af fodermængde, fosfor i foderet, produktion af æg og tilvækst skal korrektionsfaktoren for fosfor beregnes vha. formlerne:

Fritgående høns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 0,2) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 0,67)) / 17,55.$
Økologiske høns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 0,2) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 0,67)) / 22,90.$
Skrabehøns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 0,2) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 0,67)) / 17,18.$
Burhøns:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 0,2) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 0,67)) / 15,52.$

HPR-høner:	$((\text{kg foder pr. årshøne} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg æg pr. årshøne} \times 0,2) - (\text{kg tilvækst pr. årshøne} \times 0,67)) / 23,17.$
Hønniker, kons.:	$((\text{kg foder pr. produceret hønnike} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg tilvækst pr. produceret hønnike} \times 0,67)) / 2,59.$
Hønniker, HPR:	$((\text{kg foder pr. produceret hønnike} \times \text{fosfor pct. i foder}) - (\text{kg tilvækst pr. produceret hønnike} \times 0,67)) / 2,81.$
Mink: (Type 2)	
	Ved opgørelse af fodermængde skal korrektionsfaktoren for kvælstof og fosfor beregnes ved hjælp af formlen: $(\text{kg foder pr. årstæve}) / 258,4.$

Table 7: Animal nutrition, standard assumptions for production

Normerne for indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning angivet i Tabel 3 er fastsat på grundlag af nedenstående forudsætninger om de enkelte husdyrarters ydelsesniveau og foderforbrug.

Kvæg		Tørstof kg	Råprotein g pr. kg tørstof	Fosfor g pr. kg tørstof	Mælke- ydelse*	Mælke- protein pct.	Tilvækst kg
1 årsko uden opdræt, malkekvæg	Tung race	7.761	164	4,00	10.356 kg produceret (10.412 kg EKM)	3,41	
	Jersey	6.467	168	4,18	7.376 kg produceret (9.480 kg EKM)	4,15	
		FE	Råprotein g pr. FE	Fosfor g pr. FE			
1 årsopdræt (kalv 0 - 6 mdr.)**	Tung race	1047 (1138 kg tørstof)	199 (183 g pr. kg tørstof)	4,90 (4,51 g pr. kg tørstof)			
	Jersey	785 (854 kg tørstof)	199 (183 g pr. kg tørstof)	4,90 (4,51 g pr. kg tørstof)			
1 årsopdræt (6 mdr. - kælvning (27/25 mdr.), køer og stude)**	Tung race	2094 (2610 kg tørstof)	172 (138 g pr. kg tørstof)	4,04 (3,24 g pr. kg tørstof)			
	Jersey	1571 (1957 kg tørstof)	172 (138 g pr. kg tørstof)	4,04 (3,24 g pr. kg tørstof)			
					Vægt, kg		
					Ind	Slut	
Slagtekælve (0 - 6 mdr.)	Tung race	665 (665 kg tørstof)	169 (169 g pr. kg tørstof)	4,40 (4,40 g pr. kg tørstof)	40	230	
	Jersey	470 (470 kg tørstof)	169 (169 g pr. kg tørstof)	4,40 (4,40 g pr. kg tørstof)	25	152	
Slagtekælve 230 - 440 kg 152 - 328 kg	Tung race	1234 (1234 kg tørstof)	145 (145 g pr. kg tørstof)	4,20 (4,20 g pr. kg tørstof)			210
	Jersey	979 (979 kg tørstof)	145 (145 g pr. kg tørstof)	4,20 (4,20 g pr. kg tørstof)			176
1 årsammeko (uden opdræt), <400 kg		1525	207	3,60			
1 årsammeko (uden opdræt), 400-600 kg		2207	207	3,60			
1 årsammeko (uden opdræt), 600 kg<		2502	207	3,60			
*EKM = energikorrigeret mælk ** Mængderne er angivet pr. årsopdræt (svarer til 365 foderdage)							

Svin	Tilvækst kg	FE* pr. kg tilvækst	FE* pr. årssø	Råprotein g pr. FE	Fosfor G pr. FE	Afgangsvægt kg
1 årssø på stald inkl. 30,6 grise til 7,0 kg			1510	131,1	4,7	
1 årssø på friland inkl. 30,6 grise til 7,0 kg			1650	131,1	4,7	
1 smågris, 7,0 – 31 kg	24,0	1,93		163,4	5,2	31
Slagtesvin, 31-110 kg	79	2,84		145,8	4,8	110

* Ved smågrise og slagtesvin opgøres foderforbrug i FEsv, og ved søer opgives foderforbrug som summen af FEsv og FEso.

Slagtefjerkræ	Foder pr. prod. dyr	Protein i foder pct.	Fosfor i foder pct.	Tilvækst pr. dyr Kg
Slagtekyllinger, 30 dage	2,45	20,4	0,55	1,67
Slagtekyllinger, 32 dage	2,84	20,3	0,55	1,85
Slagtekyllinger, 35 dage	3,39	20,2	0,54	2,13
Slagtekyllinger, 40 dage	4,39	20,1	0,53	2,60
Slagtekyllinger, 45 dage	5,47	20,0	0,53	3,07
Skrabekyllinger, 56 dage	5,52	15,0	0,69	2,40
Slagtekyllinger, øko., 63 dage	5,46	19,5	0,64	2,15
Kalkuner, tunge hunner 112 dage	24,3	19,6	0,79	9,7
Kalkuner, tunge hanner 147 dage	50,7	17,6	0,71	19,1
Ænder, 52 dage	9,75	16,8	0,65	3,7
Gæs, 91 dage	28,0	16,0	0,70	6,5

Høns og hønniker	Foder * kg	Protein i foder pct.	Fosfor i foder pct.	Æg prod.* kg	Tilvækst* Kg
Fritgående	43,5	16,7	0,50	19,0	0,60
Økologiske	44,5	17,8	0,61	19,2	0,60
Skrabehøns	43,0	16,7	0,50	19,6	0,60
Burhøns	40,7	16,3	0,49	20,2	0,57
Rugeæg (HPR-høner)**	58,4	12,9	0,47	14,0	2,21
Hønniker, konsum	5,76	15,7	0,60		1,29
Hønniker, HPR (rugeæg)	6,06	14,8	0,68		1,95

* Mængderne er angivet pr. årshøne (svarer til 365 foderdage), henholdsvis pr. produceret hønnike

**Inkl.0,09 hane pr. årshøne

Pelsdyr	Hvalpe pr. årstæve	Kg foder pr. årstæve
Mink	5,55	258,4

Tabel 8a: Gram råprotein pr. kg tørstof i afgrøder til kvæg

Afgrøder	Gram råprotein pr. kg tørstof	Afgrøder	Gram råprotein pr. kg tørstof
Roer, rod + top		Enggræs	
Foderroer	74	Varigt enggræs	156
Sukkerroer	59	Græs	
Kålroer	101	Græs, 6-8 cm	191
Turnips	112	Græs, 12-15 cm	183
Rod + top	119	Græs, 20-25 cm	165
Roetop, frisk	164	Helsæd, frisk	
Roetop, ensilage	180	Galega	175
Kålroetop	190	Hvidkløver, begyndende blomstring	250
Top + pulpetter	150	Rødkløver, begyndende blomstring	170
Top + halm	130	Fodermarvkål	129
Top + halm + pulpetter	150	Hestebønner	165
Helsæd + top	120	Sød lupin	177
Samensilage		Havre, ærter, vikker	140
Ensilerede roer + top + pulpetter	120	Grønbyg før skridning	156
Ensilerede roer + halm	75	Byghelsæd	102
Gulerødder og kartofler		Havrehelsæd	105
Gulerødder	105	Majs, frisk	100
Kartofler	92	Rug, frisk	143
Lucerne		Ærter	171
Lucerne, begyndende blomstring	193	Lucerneensilage	
Lucerne i blomst	153	Lucerneensilage, høj FK	202
Lucerne efter blomstring	124	Lucerneensilage, lav FK	185
Kløvergræs		Kløvergræsensilage	
Kløvergræs, 6-8 cm, 20 % kløver	184	Kløvergræsensilage, høj FK, 20 % kløver	155
Kløvergræs, 12-15 cm, 20 % kløver	176	Kløvergræsensilage, midl. FK, 20 % kløver	161
Kløvergræs, 20-25 cm, 20 % kløver	160	Kløvergræsensilage, lav FK, 20 % kløver	156
Kløvergræs, 6-8 cm, 40 % kløver	193	Kløvergræsensilage, høj FK, 40 % kløver	157
Kløvergræs, 12-15 cm, 40 % kløver	184	Kløvergræsensilage, midl. FK, 40 % kløver	161
Kløvergræs, 20-25 cm, 40 % kløver	168	Kløvergræsensilage, lav FK, 40 % kløver	156
Kløvergræs, 6-8 cm, 60 % kløver	200	Kløvergræsensilage, høj FK, 60 % kløver	177
Kløvergræs, 12-15 cm, 60 % kløver	192	Kløvergræsensilage, midl. FK, 60 % kløver	175
Kløvergræs, 20-25 cm, 60 % kløver	176	Kløvergræsensilage, lav FK, 60 % kløver	165
Kløvergræs, 6-8 cm, tidlig, vanding	188	Græsensilage	
Kløvergræs, 6-8 cm, midt, vanding	192	Forårsudlagt ital. rajgræs, ensilage	154
Kløvergræs, 6-8 cm, sen, vanding	203	Efterafgrøde, helsæd, ensilage	166
Kløvergræs, 6-8 cm, tidlig, ingen vanding	188	Efterafgrøde, korn, ensilage	168
Kløvergræs, 6-8 cm, midt, ingen vanding	175	Hundegræs, ensilage	114
Kløvergræs, 6-8 cm, sen, ingen vanding	196	Varigt enggræs, ensilage	136
Kløvergræs, 12-15 cm, tidlig, vanding	200	Græsensilage, høj FK	155
Kløvergræs, 12-15 cm, midt, vanding	184	Græsensilage, midl. FK	160
Kløvergræs, 12-15 cm, sen, vanding	196	Græsensilage, lav FK	147
Kløvergræs, 12-15 cm, tidlig, ingen vanding	179	Græsensilage, meget lav FK	124
Kløvergræs, 12-15 cm, midt, ingen vanding	173	NH₃- og NaOH-behandlet halm*	
Kløvergræs, 12-15 cm, sen, ingen vanding	196	Byghalm, NaOH-behandlet	45
Italiensk rajgræs		Byghalm, NH ₃ - behandlet, høj ford.	83
Italiensk rajgræs, forår, tidl.	220	Byghalm, NH ₃ - behandlet, lav ford.	69
Italiensk rajgræs, forår, midt	184	Havrehalm, NH ₃ - behandlet	80
Italiensk rajgræs, forår, sen	158	Hvedehalm, NH ₃ - behandlet	80
Italiensk rajgræs, efter helsæd	150	Rughalm, NH ₃ - behandlet	80
Italiensk rajgræs, efter korn	163		

Afgrøder	Gram råprotein pr. kg tørstof	Afgrøder	Gram råprotein pr. kg tørstof
Galega-, kløver- og fodermarvkålsilage mv.	180	Halm, ubehandlet	
Galega, ensilage	240	Byghalm, vår	40
Hvidkløver, beg. blomstring, ensilage	180	Byghalm, vinter	40
Rødkløver, beg. blomstring, ensilage	113	Havrehalm	37
Fodermarvkål, ensilage	190	Hvedehalm	33
Hestebønne, ensilage	156	Rughalm	38
Lupin, ensilage	129	Ærtehalm	72
Havre + ærter + vikker, ensilage		Rajgræshalm	65
		Hvidkløverhalm	145
		Rødsvingelhalm	38
Frø		Korn	
Hestebønner	311	Vinterbyg	101
Hørfrø	238	Vårbyg	103
Rapsfrø, dobbeltlav	194	Havre	102
Ærter	240	Hvede	100
Sojabønner	411	Rug	96
Lupin, gul	419	Triticale	105
Lupin, smalbladet	355	Majs	96
Solsikkefrø	184	Milo	115
		Ris	97
		Havre, nøgen	146
Helsædsilage			
Grønbygsilage	160		
Byghelsæd, ensilage, høj fordøjelighed	104		
Byghelsæd, ensilage, middel fordøjelighed	109		
Byghelsæd, ensilage, lav fordøjelighed	125		
Vinterbyghelsæd, ensilage	115		
Havrehelsæd, ensilage	121		
Hvede-græs, ensilage	123		
Hvede-ært, ensilage	121		
Hvedehelsæd, ensilage, høj fordøjelighed	96		
Hvedehelsæd, ensilage, middel fordøjelighed	92	Hø og grønpiller	
Hvedehelsæd, ensilage, lav fordøjelighed	101	Lucernehø, i blomst	144
Majskolbe ensilage	83	Kløverhø, høj fordøjelighed	140
Majsensilage, høj fordøjelighed	79	Kløverhø, lav fordøjelighed	100
Majsensilage, middel fordøjelighed	77	Græshø	99
Majsensilage, lav fordøjelighed	76	Grønhø, Ekstra	192
Triticalehelsæd, ensilage	113	Grønhø, Plus	193
Grønrug, ensilage	129	Grønhø, Standard	182
Grønbyg-ært, ensilage, 40 % ærter	136	Grønhø, lucerne	182
Grønbyg-ært, ensilage, 70 % ærter	166	Grønpiller, høj fordøjelighed	180
Grønært, ensilage	170	Grønpiller, middel fordøjelighed	180
Byg-ært, ensilage, 20 % ærter	114	Grønpiller, lav fordøjelighed	170
Byg-ært, ensilage, 40 % ærter	135	Lucernepiller, høj fordøjelighed	152
Byg-ært, ensilage, 60 % ærter	162	Lucernepiller, lav fordøjelighed	129
Ærtehelsæd, ensilage	167		
* Ved leverancer af flydende ammoniak skal den mængde, der efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen må anvendes til ludning af halm, opgøres særskilt. Data fra Fodermiddeltabel og NorFor.			

Tabel 8b: Gram råprotein pr. kg foder til svin samt indhold af foderenheder (FE_{sv} og FE_{so}) pr. kg i fodermidler

Indhold angivet i gram pr. kg foder kan bruges ved korrektion hos fjerkræ.

Fodermidler	Gram råprotein pr. kg	FE _{sv} pr. kg	FE _{so} pr. kg
Vårbyg 2015	83	1,05	1,05
Vårbyg 2014	87	1,06	1,06
Vinterbyg 2015	84	1,01	1,01
Vinterbyg 2014	83	1,03	1,03
Hvede 2015	86	1,15	1,13
Hvede 2014	84	1,15	1,14
Rug	73	1,09	1,08
Havre	90	0,84	0,87
Triticale	89	1,12	1,11
Rapsfrø DL	179	2,07	2,05
Rapsskråfoder	357	0,73	0,79
Rapskagefoder 10 % fedt	313	0,91	0,97
Sojaskråfoder, toastet	427	0,88	0,92
Sojaskråfoder, afskallet toastet	464	0,96	0,98
Sojaprotein HP 300	559	0,98	1,00
Solsikkeskråfoder, delv. afsk. 14 % træstof	371	0,72	0,77
Solsikkeskråfoder afskallet, 18 % træstof	374	0,68	0,74
Solsikkeskrå, delv. afsk. 22 % træstof	317	0,54	0,63
Solsikkeskage, delv. afsk. 18 % træstof	331	0,92	0,98
Solsikkeskage, delv. afsk. 15 % træstof	364	0,95	1,01
Ærter	204	1,01	1,02
Valle, kategori A (Perlac 5,5)	6	0,06	0,06
Valle, kategori B (Perlac 7)	5	0,08	0,08
Fiskemel, standard	680	1,17	1,13
Fiskemel, Island	683	1,34	1,29
Svinefedt	0	3,82	3,66
Sojaolie	0	4,04	3,88
Palmeolie	0	3,81	3,66
Rapsolie	0	4,04	3,88
PFAD	0	3,77	3,62
Gærfløde, sprit	109	0,22	0,24
Hestebønner	253	0,87	0,90

1) FE_{sv} og FE_{so} er bestemt på baggrund af beregningsmetode for energiværdi til svin gældende fra 1. september 2006 (PD meddelelse FO 08/06).

Table 9: Calculation of animal units (DE)

Omregningsfaktorerne er fastsat ud fra normtal 2015/2016, der er udarbejdet af DCA, Aarhus Universitet. 1 dyreenhed (DE) er fastsat ud fra 100 kg N ab lager pr. DE i det staldsystem, hvor kvælstofindholdet i husdyrgødningen er størst. Der tages dog ikke hensyn til forældede staldsystemer, for visse dyretyper tages heller ikke hensyn til, at en lille andel går på dybstrøelse.

Kvæg:		
Dyretype	Enhed	Antal enheder til 1 DE
Malkekøer, tung race uden opdræt (9517 EKM**)	1 årsko	0,75
Malkekøer, Jersey uden opdræt (8594 EKM**)	1 årsko	0,88
Opdræt og stude, 0-6 mdr. tung race	1 årstyr	3,7
Opdræt og stude, 0-6 mdr. Jersey og visse mindre racer*	1 årstyr	5,0
Opdræt og stude, 6-27 mdr. tung race	1 årstyr	2,1
Opdræt og stude, 6-25 mdr. Jersey og visse mindre racer*	1 årstyr	2,8
Ammekøer (under 400 kg)	1 årstyr	2,3
Ammekøer (400-600 kg)	1 årstyr	1,6
Ammekøer (over 600 kg)	1 årstyr	1,4
Tyrekalve 0-6 mdr. tung race	1 produceret dyr	8,5
Tyrekalve 6 mdr.-slagtning (440 kg) tung race	1 produceret dyr	3,9
Tyrekalve 0-6 mdr. Jersey og visse mindre racer*	1 produceret dyr	11,5
Tyrekalve 6 mdr.-slagtning (328 kg) Jersey og visse mindre racer*	1 produceret dyr	5,1
Avlstyre tung race	1 årstyr	1,8
Avlstyre Jersey og visse mindre racer*	1 årstyr	2,4

* En ko defineres som en Jerseyko, hvis der er mindst 87,5 % gener fra Jersey. Ved »visse mindre racer« menes Dexter, Galloway og Skotsk Højlandskvæg. For disse mindre racer gælder, at 75 % af generne skal komme fra summen af de tre racer. Man vil i relation til omregningsfaktorerne ikke kunne anvende omregningsfaktoren for Jersey og visse mindre racer, hvis faderracen ikke er kendt i de to foregående generationer.

**EKM = energikorrigeret mælk

I. Korrektion for mælkeydelse

Ved en mælkeydelse, opgjort som EKM, som afviger fra 9517 kg EKM (tung race) og 8594 kg EKM (Jersey), skal der korrigeres på følgende måde:

1. Tung race: Omregningsfaktoren korrigeres således at antal køer pr. DE er $1/(0,560556+0,0000812 \cdot \text{kg EKM})$
2. Jersey: Omregningsfaktoren korrigeres således at antal køer pr. DE er $1/(0,433370+0,0000818 \cdot \text{kg EKM})$

Mælkeydelsen er den gennemsnitlige årsydelse i kg EKM fra ydelseskollen. Besætninger uden for den officielle ydelseskontrol, hvor der kun indgår én race, skal anvende leveret EKM pr. årsko * 1,055.

Besætninger uden for den officielle ydelseskontrol, hvori der indgår både Jersey og tung race, skal anvende en mælkeydelse på henholdsvis 8594 og 9517 kg EKM korrigeret med følgende faktor: $(\text{totalt leveret EKM} * 1,055) / (\text{antal årskøer af Jersey} * 8594 + \text{antal årskøer af stor race} * 9517)$.

II. Korrektion for afvigende vægtgrænser for tyre (i kg.)

Ved afvigende vægtgrænser for tyre skal du korrigeres på følgende måde:

1. Tung race:
 - a) Fra fødsel til 6 måneder: 1530 kg tilvækst beregner du som 1 DE
 - b) Fra 6 måneder til slagtning: 858 kg tilvækst beregner du som 1 DE
2. Jersey og visse mindre racer:

a) Fra fødsel til 6 måneder: 1380 kg tilvækst beregner du som 1 DE

b) Fra 6 måneder til slagtning: 933 kg tilvækst beregner du som 1 DE

For ældre tyrekalve end 6 måneder beregner du korrektionen ud fra produktionen af tyrekalve fra 6 mdr. til slagtning, ligesom yngre tyrekalve end 6 mdr. beregnes ud fra produktionen af tyrekalve fra 0-6 mdr.

Hvis du ikke kender den præcise vægt, fastsætter du vægten til og med 13 mdr. på følgende måde:

Tyre af *tung race*: Fødselsvægten er 40 kg, tilvæksten 30 kg pr. mdr. op til 6 mdr. og herefter 33 kg pr. mdr.

Tyre af ammekøer beregnes som *tung race*.

Tyre af *Jersey og visse mindre racer*: Fødselsvægten er 25 kg, tilvæksten 20 kg pr. mdr. op til 6 mdr. og herefter 28 kg pr. mdr.

Avlstyre beregnes som tyre op til 440 kg for tyre af *tung race* og 328 kg for tyre af *Jersey og visse mindre racer*.

III. Korrektion for en anden aldersmæssig sammensætning for opdræt (i mdr.)

På bedrifter, hvor opdrættet eller stude har en anden aldersmæssig sammensætning end ved normal forekomst af opdræt i en kvægbesætning, skal antallet af årsvyr pr. DE beregnes ud fra gennemsnitsalderen for opdrættet ud fra følgende formler:

a) Opdræt, *tung race*, 0-6 mdr.: Årsvyr pr. DE = $8,77/((\text{gennemsnitsalder i mdr.} * 0,146) + 1,93)$

b) Opdræt, *tung race*, 6-27 mdr.: Årsvyr pr. DE = $9,11/((\text{gennemsnitsalder i mdr.} * 0,146) + 1,93)$

c) Opdræt, *jersey og visse mindre racer*, 0-6 mdr.: Årsvyr pr. DE = $9,02/((\text{gennemsnitsalder i mdr.} * 0,115) + 1,46)$

d) Opdræt, *jersey og visse mindre racer*, 6-25 mdr.: Årsvyr pr. DE = $9,08/((\text{gennemsnitsalder i mdr.} * 0,115) + 1,46)$

Gennemsnitsalder i måneder skal angives som den gennemsnitlige alder i løbet af hele planperioden. Et årsvyr beregnes som 365 foderdage. Opdræt og stude med en alder over 27 mdr. (*tung race*) og 25 mdr. (*Jersey og visse mindre racer*) indgår i beregningen af gennemsnitsalder med en alder på henholdsvis 27 mdr. og 25 mdr.

Svin:		
Dyretype	Enhed	Antal enheder til 1 DE
Søer med grise til fravæning (4 uger ~ 7,2 kg)	1 årssø	4,4
Smågrise fra 7,2 til 32 kg	1 produceret dyr	208
Slagtesvin fra 32 til 107 kg	1 produceret dyr	39

Normalt opdræt af polte til erstatning af udsatte avlsdyr er indeholdt i »søer«, dvs. at polte tæller som søer fra 1. løbning. Indtil 107 kg beregnes polte som slagtesvin.

Ved afvigende vægtgrænser for smågrise og slagtesvin skal du korrigere på følgende måde¹:

- Under 40 kg: 5167 kg tilvækst beregnes som 1 DE
- Fra 40 - 87 kg: 3088 kg tilvækst beregnes som 1 DE
- Fra vægte over 87 kg: 2254 kg tilvækst beregnes som 1 DE

¹Ved afvigende fravæningsvægt fra 7,2 kg ændres omregningsfaktoren for søer med grise til fravæning på samme måde som for smågrise og slagtesvin. Ændringen beregnes ud fra det aktuelle antal pattegrise.

Fjerkræ:		
Dyretype	Enhed	Antal enheder til 1 DE
Høns til ægproduktion	1 årsvyr	170
Hønniker til konsumægproduktion	1 produceret	1440
Hønniker til HPR (Hvid Plymouth Rock)	1 produceret	1750
Slagtekyllinger 30 dage	1 produceret	4210
Slagtekyllinger 32 dage	1 produceret	3640
Slagtekyllinger 35 dage	1 produceret	3020
Slagtekyllinger 40 dage	1 produceret	2270
Slagtekyllinger 45 dage	1 produceret	1790
Skrabekyllinger 56 dage	1 produceret	2460
Økologiske slagtekyllinger 81 dage	1 produceret	1290

Slagtefjerkræ:		
Kalkuner tunge, hunner	1 produceret	315
Kalkuner tunge, hanner	1 produceret	173
Ænder	1 produceret	820
Gæs	1 produceret	266

Ved afvigende slagtealdre for kyllinger over 25 dage beregnes antal produceret pr. DE på følgende måde:

1. Slagtekyllinger under 32 dage korrigerer du med 285 producerede kyllinger pr. DE pr. dag
2. Slagtekyllinger mellem 32-35 dage korrigerer du med 310 producerede kyllinger pr. DE pr. dag
3. Slagtekyllinger mellem 35-40 dage korrigerer du med 150 producerede kyllinger pr. DE pr. dag
4. Slagtekyllinger mellem 40-50 dage korrigerer du med 100 producerede kyllinger pr. DE pr. dag
5. Skrabekyllinger mellem 50-62 dage korrigerer du med 100 producerede kyllinger pr. DE pr. dag
6. Økologiske slagtekyllinger korrigerer du med 25 producerede kyllinger pr. DE pr. dag.

Andre husdyrarter:		
Dyretype	Enhed	Antal enheder til 1 DE
Moderfår med lam, kød- og malkegeder med kid	1 årsfår/ged	7
Mohairgeder med kid	1 årsged	6,3
Heste under 300 kg	1 årshest	4,7
Heste 300 kg- under 500 kg	1 årshest	2,9
Heste 500 kg- under 700 kg	1 årshest	2,3
Heste 700 kg og derover	1 årshest	1,9
Mink, ildere o.l	1 årstæve	29

For andre dyretyper end de der er nævnt i bilaget, regner du om til dyreenheder ud fra følgende beregningsmetoder (prioriteret rækkefølge):

Den producerede gødnings indhold af kvælstof, idet 1 dyreenhed svarer til 100 kg N ab lager ved det staldsystem med mindst mulig kvælstoftab.

Opgørelse af foderforbrug, idet der regnes med 5000 foderenheder pr. DE.

Opgørelse af det faktiske indhold af næringsstoffer (analyse med tilhørende mængdeopgørelse), idet 100 kg N ab lager svarer til 1 DE.

For gødning fra fælles gødningsanlæg (fællesbiogasanlæg og lignende inklusiv anlæg baseret på afgasset vegetabilsk biomasse) skal du omregne til dyreenheder ud fra en omregningsfaktor, hvor en dyreenhed svarer til 100 kg N ab lager.

Vejledende omregningsfaktorer for særlige og ikke så udbredte husdyrarter*

Ikke så udbredte husdyrarter		
	Enhed	Antal enheder til 1 DE
Struds (0-3 mdr.) kyllinger	Prod.dyr	265
Struds (3-12 mdr.) kyllinger	Prod.dyr	13
Struds (3-14 mdr.) slagtekyllinger	Prod.dyr	11
Struds 12 mdr. æglægning	Opdræt	9
Struds voksen ¹ hun	1 årsvyr	8
Struds voksen han	1 årsvyr	7
Emu ² (0-3 mdr.) kyllinger	Prod.dyr	795
Emu (3-12 mdr.) kyllinger	Prod.dyr	38
Emu voksne	1 årsvyr	22
Kanin ³ , angora		75
Kanin, hobby		150
Hare		80
Fasan ⁴ , høner	Avlsdyr	150
Fasan ⁵	Opdræt	5.000
Agerhøns ⁶	Avlsdyr	225
Agerhøns	Opdræt	7.500
Vagtrel ⁷	Avlsdyr	450
Vagtrel	Opdræt	15.000
Chinchilla ⁸	Avlsdyr	80
Hjorte > 15 mdr.		4,5
Hinder > 15 mdr.		5,4
Unge hjorte 3-15 mdr.		7,1
Unge hinder 3-15 mdr.		8,3
Årshind		5,3
Dådyr		9,1

*Listen er baseret på noterne til tabellen om andre husdyrarter, der er en del af husdyrbekendtgørelsen.

Table 10: Conditions for use of 2,3 DE/ha for livestock use

On a farm, a maximum of 2,3 DE/ha of livestock manure may be applied per planning period, subject to the following conditions¹:

1	On livestock manure, 70% or more of the area must be available for application of livestock manure. The area must be available for application of livestock manure. The area must be available for application of livestock manure. The area must be available for application of livestock manure.
2	By manure is understood as feed manure. By grass is understood as permanent grass areas or grass in production. By grass sward is understood as grass sown before or after harvest, but at the latest 1. August in spring, summer, autumn, or winter. By plough layer is understood as the top 30 cm of the soil, where soil analysis is carried out to ensure correct fertilization.
3	Livestock manure may not be applied in the period from 31. August to 1. March on a grass area, which is ploughed in the same planning period. There must be a dated declaration signed by the farmer for documentation of this.
4	Grass areas in production may only be ploughed in the period from 1. March to 1. June, after which the area must be sown with a cover crop with a nitrogen requirement, i.e. the area must be sown with a cover crop with a nitrogen requirement, i.e. the area must be sown with a cover crop with a nitrogen requirement, i.e. the area must be sown with a cover crop with a nitrogen requirement.
5	Grass sward must be ploughed or cut at the latest 1. March.
6	Legume and other nitrogen-fixing cover crops, such as red and white clover, may not be sown on the areas, which the farmer has available for application of livestock manure. This applies to clover and lucerne in grassland with less than 50% clover and lucerne and spring/summer crops sown with grass.
7	There must be N- and P-analyses of the soil in production at least every 4. years per 5. ha on the entire area in production, which livestock manure is available for application in the planning period, where the analyses are carried out. There must be a dated declaration for this, e.g. in the form of N-min-calculation and soil analysis report.
8	The effectiveness must for each planning period, where the exemption is desired, be at the latest the date that is mentioned as the application deadline in the dated declaration of exemption, and the application must be submitted to the Danish Environmental Agency via www.virk.dk or www.naturerhverv.dk .
9	Livestock manure plan for sown and unsown areas must include the following: a) a map, which shows the location of the individual fields, b) information on the number of livestock, a description of the housing and storage systems, including the storage capacity for manure, c) a calculation of the phosphorus, which is produced on the farm, d) a description of the possible manure treatment and the expected properties of the treated manure, e) information on the amount and type of livestock manure, which is delivered to or received from the farm, f) information on the expected phosphorus requirement for each field, g) a calculation of phosphorus, which is added with livestock manure, gaseous vegetable biomass and mineral fertilization (commercial fertilization) for each field.

	h) angivelse af tidspunkt for tilførsel af husdyrgødning og mineralsk gødning (handelsgødning).
10	Kvægbrugets gødningsplan skal revideres senest 7 dage efter enhver ændring.
1) Jf. § 31, stk. 3 i Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 1318 af 26. november 2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv.	

Skemaer

Gødningsplanlægning:

Skema A: Gødningsplanlægning 2016/2017

Skema A1 (specialafgrøder): Gødningsplanlægning for skov-, planteskole-, drivhus- og/eller juletræskulturer 2016/2017

Skema A2: Oversigt over høstudbytter til brug for planperioden 2016/2017

Skema A3: Produktion af husdyrgødning i planperioden 2016/2017

Gødningsregnskab:

Skema B: Gødningsregnskab for planperioden 2016/2017

Skema B1: Kvitteringer for overførsler af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse fra 1. august 2016 til 31. juli 2017

Skema B2: Oplysninger om dyretype og staldtype 2016/2017

Skema B3: Overdragelse af opsparede efterafgrøder til anden virksomhed

Hjælpeskemaer:

Skema C1: Hjælpeskemaer til beregning af harmoniforholdene

Skema C2: Hjælpeskema til beregning af græsningstryk

Skema A: Gødningsplanlægning 2016/2017

Virksomhedens CVR-nr.					Underskrift				Dato			
Mark nr.	Areal ha (mindst én decimal)	JB-nr.	Forfrugt	Afgrøde	Grund N-norm iflg. Tabel 1 kg N/ha	Forfrugtsværdi ¹⁾ kg N/ha	Evt. N-korrektion ²⁾ kg N/ha	Afgrødens N-norm pr. ha (korrigeret for forfrugtsværdi og evt. anden korrektion) Kolonne 6 - 7 + 8 kg N/ha	Markens N-kvoté Kolonne 2 x 9 kg N i alt	Arealer med pligtige efterafgrøder i efteråret 2016 (ha)	Behov for P kg/ha	Kolonne til notater (Eksempelvis dato for gødskning, areal med plantedække, behov for K)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
SUM	a							SUM	b			d

- 1) Du skal ikke indregne forfrugtsværdien, hvis der står "Nej" i anden kolonne i Tabel 1 ud for afgrøden "Indregning af forfrugtsværdi...". I så fald skal du skrive værdien "0" under forfrugtsværdi i gødningsplanlægningen.
- 2) Du kan her korrigere for eventuelle MVJ-ordninger. Skriv "-" foran tallet, hvis korrektionen er negativ. Hvis kvælstofnormen for en eller flere afgrøder er korrigeret opad som følge af højere forventede udbytter, er det korrektionen, du skal oplyse her. Ved højere forventet udbytte skal du huske også at udfylde Skema A2 om høstudbytter.

Har forhøjet kvælstofnorm pga. forventet højere udbytter (Skema A2 udfyldt) (sæt kryds hvis ja)

Skema A: Gødningsplanlægning 2016/2017 (fortsat)

Beregning af den samlede kvælstofkvote

kg kvælstof

Kvælstofkvote (inkl. korrektioner for MVJ-tilsagn o.l.) før fradrag for forfrugtsværdi af efterafgrøder og korrektion for kvælstofprognose (overføres fra felt b eller d i første del af skemaet)				L
Forfrugtsværdi af efterafgrøder i efteråret 2016 ³⁾		ha	x =	- m
Korrektion for kvælstofprognose				
	Antal ha	Kvælstofprognose	I alt	
Grovsand JB 1 + 3				
Finsand JB 2 + 4				
Lerjord JB over 4				
Korrektion i alt			=	+ n
Virksomhedens samlede kvælstofkvote (det maksimalt tilladte forbrug), felt l - m + n				

3) Forfrugtsværdien af efterafgrøder beregnes ved at gange areal med efterafgrøder i 2016 med 17 kg N (hvis der er anvendt husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til max. 0,8 DE pr. ha harmoniareal) eller 25 kg N/ha (hvis der er anvendt husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til over 0,8 DE pr. ha harmoniareal)

Beregning af det samlede planlagte forbrug af kvælstof (brug af skemaet er frivilligt)

kg kvælstof

Planlagt forbrug (andel) af kvælstof fra husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning	p
Planlagt forbrug (andel) af kvælstof fra anden organisk gødning	q
Planlagt forbrug af kvælstof i handelsgødning, herunder urea	r
Samlet planlagt forbrug af kvælstof, felt p + q + r	s
Forskel mellem kvote og planlagt forbrug, felt o – s (må ikke være mindre end 0)	t

Opgørelse af efterafgrødekrav (Opgørelsen skal ske i Tast selv-service senest den 21. april 2017)

Virksomheden skal ikke have pligtige efterafgrøder ⁴⁾	Sæt kryds hvis ja:	
Virksomheden udbragte i planperioden 2014/2015 husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 0,8 DE pr. ha harmoniareal eller derover ⁵⁾	Sæt kryds hvis ja:	
Evt. ekstra krav til efterafgrøder som følge af en miljøgodkendelse	-	ha
Efterafgrødegrundareal 2016/2017 – opgjort på baggrund af markplanen i april 2017		ha
Krav til pligtige efterafgrøder	-	ha
Overskud af efterafgrøder overført til 2016/2017	+	ha
Areal med pligtige efterafgrøder i efteråret 2016 (fra indberetningen i Tast selv-service august 2016)	+	ha
Arealer med alternativer til pligtige efterafgrøder (fra indberetning i Tast selv-service august 2016)	+	ha
Efterafgrøder overført fra en anden jordbruger (angiv cvr. nr.)		+ ha
Efterafgrøder overført til en anden jordbruger (angiv cvr. nr.)		
Overskud af efterafgrøder der ønskes overført til næste planperiode		ha
Evt. underskud af efterafgrøder, der udløser et træk i N kvoten		ha

6) Virksomheder med et samlet areal under 10 ha skal ikke have pligtige efterafgrøder. Virksomheder, hvor efterafgrødegrundarealet er mindre end 10 ha, skal ikke have pligtige efterafgrøder.

7) Hvis der er udbragt 0,8 DE/ha eller derover, skal der etableres mindst 14 pct. efterafgrøder. Hvis der er udbragt under 0,8 DE/ha skal der etableres mindst 10 pct. efterafgrøder. I opgørelsen medtages anden organisk gødning, således at 100 kg totalt kvælstof ab lager svarer til 1 DE.

Skema A1 (specialafgrøder): Gødningsplanlægning for skov-, planteskole-, drivhus- og/eller juletræskulturer 2016/2017

Du kan bruge dette forenklede skema, hvis du kun dyrker afgrøder oplyst i Tabel 2, og du ikke i indeværende planperiode bruger husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning eller anden organisk gødning.

(Du skal kun udfylde skemaet, hvis du *ikke* laver gødningsplanlægningen elektronisk i Tast selv-service).

Mark nr./ Hus nr.	Areal Ha (mindst én decimal)	Forfrugt	Afgrøde	Åbent/ lukket system ¹⁾ (Skriv Å/L)	Grund N-norm Kg N/ha	Forfrugtsværdi Kg N/ha	Evt. korrektion af kvælstof ³⁾ Kg N/ha	Markens N-norm ²⁾ (kolonne 6 – 7 +/- 8)	Markens/ husets N-kvote (kolonne 2 x 9) Kg N i alt
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
SUM	a					SUM	n		m

Hvis du har brugt en højere kvælstofnorm ²⁾ end anført i Tabel 2, skal du sætte kryds i feltet.

Godkendt forhøjet kvælstofnorm (sæt kryds hvis ja):

- 1) Et lukket system er et system, hvor det overskydende vandingsvand/gødningsvand recirkuleres.
- 2) Hvis NaturErhvervstyrelsen skriftligt har tilladt, at du kan benytte en højere kvælstofnorm, end den fastsatte fællesnorm for en afgrøde/kultur, er det den forhøjede norm, du skal skrive her.
- 3) Du kan her korrigere for eventuelle MVJ-ordninger. Skriv "-" foran tallet, hvis korrektionen er negativ. Hvis kvælstofnormen for en eller flere afgrøder er korrigeret opad som følge af højere forventede udbytter, er det korrektionen, du skal oplyse her. Du skal så udfylde Skema A2 om høstudbytter.

Virksomhedens CVR-nr.		Underskrift		Dato	
-----------------------	--	-------------	--	------	--

Skema A3: Produktion af husdyrgødning i planperioden 2016/2017 (Brug af skemaet er frivilligt)

Her kan du beregne, hvor meget kvælstof og fosfor dine husdyr producerer i perioden 1. august 2016 til 31. juli 2017. Bemærk, at det er muligt at beregne din produktion af gødning på internettet www.landbrugsindberetning.dk – klik på "Husdyrgødningsberegner"

Oplysninger om dyrehold og stalddtype				Oplysninger om kvælstof				Oplysninger om fosfor er til eget brug		
Besætningsnr.	Dyretype	Stalddtype	Antal enheder* af dyretypen	Gødningstype	Kg kvælstof pr. enhed af dyretypen	Eventuel korrektionsfaktor for ydelses- eller produktionsniveau mv.	Kg kvælstof i alt	Kg fosfor pr. enhed af dyretypen	Eventuel korrektionsfaktor for ydelses- eller produktionsniveau mv.	Kg fosfor i alt
1	Se Tabel 5 2	Se Tabel 5 3	Se Tabel 5 4	Se Tabel 5 5	Se Tabel 5 6	Se Tabel 6 7	Beregnes som: kolonne 4 x 6 x 7 8	Se Tabel 5 9	Se Tabel 6 10	Beregnes som: kolonne 4 x 9 x 10 11
							Sum:	kg N	Sum:	kg P

* Årsdyr/producerede dyr iflg. enheder i Tabel 5

Skema B: Gødningsregnskab for planperioden 2016/2017

Ved indkaldelsen af Gødningsregnskabet modtager du en adgangskode til elektronisk indberetning af Skema B på www.landbrugsindberetning.dk. Nedenstående skema er fortrinsvist til brug ved ophør

Navn	
Adresse	
Telefon-nr.	
CVR-nr.	

Ophør

Dette felt udfyldes kun ved ophør.

Ophørsdato (dd-mm-åååå)		-	-							917
Ny brugers CVR-nr.										918

1. Arealopgørelse

Samlet dyrket, udyrket og udtaget areal		ha	101
Harmoniareal		ha	106

101 Feltet kan være fortrykt med oplysning fra ansøgningen om grundbetaling. Hvis ikke, skal du overføre oplysningerne fra Skema A.

106 Ved opgørelsen fraregnes de arealer, som ikke har en N-norm eller et P-behov, jf. Tabel 1 og 2, samt de arealer, hvor husdyrgødning ikke kan eller må udbringes.

2. Samlet forbrug af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning

Startlager pr. 1. august 2016		kg N	310
Normproduktion i perioden 1. august 2016 til 31. juli 2017		+	kg N 303
Modtaget husdyrgødning i perioden 1. august 2016 til 31. juli 2017		+	kg N 304
Afsat husdyrgødning i perioden 1. august 2016 til 31. juli 2017		-	kg N 305
Husdyrgødning afsat til forbrænding i miljøgodkendt forbrændingsanlæg		-	kg N 321
Husdyrgødning afsat til udlandet ifølge regler		-	kg N 320
Husdyrgødning afsat til egne MVJ ON arealer via græssende dyr		-	kg N 319
Afsat forarbejdet husdyrgødning til ikke-tilmeldt virksomhed		-	kg N 177
Lagerstatus pr. 31. juli 2017		kg N	307
Forbrug fra 1. august 2017 til 30. september 2017 (til afgrøder, der blev høstet eller afgræsset før 31. december 2017)	-	kg N	306
Slutlager pr. 31. juli 2017 (Beregnes som felt 307 - 306)	=	kg N	kg N 309
Samlet forbrug af husdyrgødning i kg kvælstof i planperioden 2016/2017 (Beregnes som felt 310 + 303 + 304 - 305 - 321 - 320 - 319 - 177 - 309)		=	kg N 308

310 Feltet er fortrykt med oplysning om startlager pr. 1. aug. 2016 i kg N, svarende til slutlager pr. 31. juli 2016 fra gødningsregnskab for 2015/2016.

303 Du skal oplyse din samlede produktion af husdyrgødning. Du kan udregne normproduktionen på www.landbrugsindberetning.dk.

319 Kan kun bruges for aftaler indgået i 2006 eller senere, 2006, 2002 eller tidligere eller ved undtagelser for aftaler indgået i 2003-2005.

177 Feltet kan kun bruges til afsætning af forarbejdet husdyrgødning. Se afsnit 4.4.2 i vejledningen for regler.

309 Slutlager pr. 31. juli 2017 overføres til felt 309. Slutlageret skal indgå som startlager i planperioden 2017/2018.

3. Andel af kvælstof i husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning, der skal indgå i gødningsregnskabet

Gødningstype	kg kvælstof i alt	Udnyttelsesprocent	kg kvælstof, der skal indgå i gødningsregnskabet	
Svinegylle	kg N	75 %	kg N	601
Kvæggylle	kg N	70 %	kg N	602
Minkgylle	kg N	70 %	kg N	613
Fjerkrægylle	kg N	70 %	kg N	614
Blandet gylle	kg N	%	kg N	603
Fast gødning	kg N	65 %	kg N	604
Ajle	kg N	65 %	kg N	605
Dybstrøelse	kg N	45 %	kg N	606
Væskefraktion efter forarbejdning	kg N	85 %	kg N	615
Afgasset biomasse	kg N	%	kg N	607
Anden husdyrgødning	kg N	65 %	kg N	611
Forarbejdet husdyrgødning	kg N	%	kg N	612
	kg N	%	kg N	608
I alt	kg N	609	kg N	610

615 Flydende fraktion opstået ved forarbejdning af gylle, hvor den faste fiberfraktion fra separationen anvendes til forbrænding.

607 Feltet vil være fortrykt med oplysning om biomasse leveret fra biogasanlæg.

609 Mængden skal være den samme som felt 308.

4. Samlet forbrug af kvælstof i handelsgødning (herunder urea)

Startlager pr. 1. august 2016			kg N	708
Indkøbt handelsgødning i perioden 1. august 2016 til 31. juli 2017		+	kg N	703
Indkøbt handelsgødning fra udlandet i perioden 1. august 2016 til 31. juli 2017		+	kg N	702
Lagerstatus pr. 31. juli 2017			kg N	705
Forbrug fra 1. august 2017 til 30. september 2017 (til afgrøder, der blev høstet eller afgræsset før 31. december 2017)	-		kg N	704
Slutlager pr. 31. juli 2017 (Beregnes som felt 705 - 704)	=		kg N	707
Samlet forbrug af handelsgødning i kg kvælstof i planperioden 2016/2017 (Beregnes som felt 708 + 703 - 707)		=	kg N	706

708 Feltet vil være fortrykt med oplysning om startlager pr. 1. august 2016, lig slutlager pr. 31. juli 2016 fra dit gødningsregnskab for 2015/2016.

703 Feltet vil være fortrykt med oplysning om indkøbt handelsgødning, fratrukket evt. videresolgt handelsgødning.

707 Slutlager pr. 31. juli 2017 overføres til felt 707. Slutlageret skal indgå som startlager i planperioden 2017/2018.

5. Samlet forbrug af kvælstof i anden organisk gødning (opgjort i kg kvælstof)

Startlager pr. 1. august 2016			kg N	814
Indkøbt eller modtaget anden organisk gødning i perioden 1. august 2016 til 31. juli 2017		+	kg N	805
Anden organisk gødning overført som husdyrgødning til felt 304		-	kg N	818
Lagerstatus pr. 31. juli 2017			kg N	815
Forbrug fra 1. august 2017 til 30. september 2017 (til afgrøder, der blev høstet eller afgræsset før 31. december 2017)	-		kg N	816
Slutlager pr. 31. juli 2017 (Beregnes som felt 815 - 816)	=		kg N	817
Samlet forbrug af kg kvælstof i anden organisk gødning, der skal indgå i gødningsregnskabet (Beregnes som felt 814 + 805 - 817)		=	kg N	804

805 Feltet vil være fortrykt med oplysning om indkøbt eller modtaget anden organisk gødning, fratrukket evt. videresolgt mængde.

818 Feltet bruges, hvis den modtagne anden organiske gødning iblandes husdyrgødning/iblandes eget biogas- eller forarbejdningsanlæg.

817 Slutlager pr. 31. juli 2017 overføres til felt 817. Slutlageret skal indgå som startlager i planperioden 2017/2018.

6. Andel af kvælstof i anden organisk gødning, der skal indgå i gødningsregnskabet

Gødningstype	Kg kvælstof i alt	Udnyttelses-procent	kg kvælstof, der skal indgå i gødningsregnskabet	
Spildevandsslam	kg N	45 %	kg N	185
Komposteret husholdningsaffald	kg N	20 %	kg N	186
Kartoffelfrugtsaft	kg N	50 %	kg N	187
Pressesaft fra grøntpillefabrikation	kg N	40 %	kg N	188
Andre typer af anden organisk gødning	kg N	40 %	kg N	190
	kg N	%	kg N	191
I alt	kg N	¹⁹²	kg N	193

192 Mængden skal være den samme som angivet i felt 804.

7. Samlet opgørelse

Virksomhedens samlede kvælstofkvote		kg N	501
Træk i kvoten pga. efterafgrødekrav		kg N	502
Virksomhedens samlede forbrug af kvælstof (Beregnes som felt 610 + 706 + 193)		kg N	901
Kvælstofkvote minus forbrug af kvælstof (Beregnes som felt 501 - 502 - 901 - 914 + 915)		kg N	902

501 Ved indkaldelse af gødningsregnskabet vil feltet være fortrykt med oplysning fra Tast selv-service. Ellers skal oplysningerne overføres fra Skema A, felt o.

502 Ved indkaldelse af gødningsregnskabet, vil feltet være fortrykt med oplysning fra Opgørelse af efterafgrøder 2016/2017.

503 Ved indkaldelse af gødningsregnskabet, vil feltet være fortrykt med oplysning fra Opgørelse af efterafgrøder 2016/2017.

Overdraget forbrug i planperioden

Udbragt på modtaget areal fra CVR-nr.	(CVR) <input type="text"/>	906	kg N	914
Udbragt på areal overdraget til CVR-nr.	(CVR) <input type="text"/>	904	kg N	915

906 Ved tilforpagtning i løbet af planperioden skal summen af kg N i handelsgødning og anden organisk gødning, der er udbragt på det modtagne areal af den tidligere bruger, lægges til virksomhedens samlede forbrug.

904 Ved bortforpagtning i løbet af planperioden skal mængden af kvælstof i handelsgødning, der er udbragt på arealet før overdragelsestidspunktet, fratrækkes virksomhedens samlede forbrug.

Er en eller flere afgrøder korrigeret for højere forventet udbytte?	(Sæt kryds hvis Ja)	☐	401
---	---------------------	--------------------------	-----

Opgørelse af harmoniforhold

8. Antal dyreenheder (DE) i perioden (opgøres efter husdyrgødningsbekendtgørelsen)

Samlet normproduktion i antal dyreenheder (DE)	201 Kvæg	202 Svin	207 Pelsdyr, fjerkræ	208 Får, Geder	203 Andre Husdyr	204 I alt DE
	DE	DE	DE	DE	DE	DE
Udbragt antal dyreenheder (evt. overført fra hjælpekema)						DE 209
Det særlige harmonikrav på 2,3 DE/ha for kvægbrug blev anvendt i planperioden 2016/2017 ¹						☐ 403
Har du overholdt bestemmelserne i bilag 3 til husdyrbekendtgørelsen?				(Sæt kryds hvis Ja)		☐ 407
Indgik din virksomhed i produktionsmæssig sammenhæng i 2016/2017?				(Sæt kryds hvis Ja)		☐ 406

1. 403 forudfyldes fra skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder i Tast selv-service (se afsnit 6.3)

Det erklæres herved at ovenstående udfyldte gødningsregnskab er i overensstemmelse med de faktiske forhold på virksomheden.

Dato: _____ 910 Under-

skrift: _____ 911

Skema B1: Kvitteringer for overførsler af husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse fra 1. august 2016 til 31. juli 2017

Virksomhedens CVR-nr.		<input type="text"/>			
Modtagers navn og adresse		152	Modtagers CVR-nr.	153	
			<input type="text"/>		
Gødningstype		154	Antal dyreenheder	156	
			DE		
Antal kg kvælstof	155	Kvælstofudnyttelse	165	Husdyrgødning overført via græssende dyr? (Sæt kryds hvis ja)	159
kg		%		☐	
				Husdyrgødning afsat via græssende dyr til MVJ 0N areal eller til særlige naturarealer? (Sæt kryds hvis ja)	166
				☐	
Modtagers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift		160	Indgår i produktionsmæssig sammenhæng? (Sæt kryds hvis ja)	☐	167
Modtagers navn og adresse		152	Modtagers CVR-nr.	153	
			<input type="text"/>		
Gødningstype		154	Antal dyreenheder	156	
			DE		
Antal kg kvælstof	155	Kvælstofudnyttelse	165	Husdyrgødning overført via græssende dyr? (Sæt kryds hvis ja)	159
kg		%		☐	
				Husdyrgødning afsat via græssende dyr til MVJ 0N areal eller til særlige naturarealer? (Sæt kryds hvis ja)	166
				☐	
Modtagers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift		160	Indgår i produktionsmæssig sammenhæng? (Sæt kryds hvis ja)	☐	167
Modtagers navn og adresse		152	Modtagers CVR-nr.	153	
			<input type="text"/>		
Gødningstype		154	Antal dyreenheder	156	
			DE		
Antal kg kvælstof	155	Kvælstofudnyttelse	165	Husdyrgødning overført via græssende dyr? (Sæt kryds hvis ja)	159
kg		%		☐	
				Husdyrgødning afsat via græssende dyr til MVJ 0N areal eller til særlige naturarealer? (Sæt kryds hvis ja)	166
				☐	
Modtagers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift		160	Indgår i produktionsmæssig sammenhæng? (Sæt kryds hvis ja)	☐	167
Sum kvælstof (indberettes ikke)		161	Sum dyreenheder (indberettes ikke)	162	

153 Gødningsmængden kan kun fratrækkes forbrugt, hvis modtager er tilmeldt Register for Gødningsregnskab (gælder dog ikke afsætning til biogas og forarbejdningsanlæg).

165 Skal kun angives ved overførsel af afgasset biomasse og forarbejdet husdyrgødning.

159 Såfremt husdyrgødningen ikke er blevet leveret, men er overført via græssende dyr, sættes kryds i felt 159.

166 Gælder MVJ 0-arealer med aftaler indgået i 2002 og tidligere samt 2006 og senere eller ved undtagelser for aftaler indgået i 2003-2005.

Skema B2: Oplysninger om dyretype og stalddtype 2016/2017

2.5 Oplysninger om dyretype og stalddtype til gødningsregnskabet

Virksomhedens CVR-nr.	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
-----------------------	--

Besætningsnummer		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Dyretype		Kode <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Stalddtype		Kode <input type="text"/> <input type="text"/>
Antal produceret dyr/Årsdyr <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	Mælkeydelse	
Vægt indgang		Vægt afgang
Alder indgang <input type="text"/> <input type="text"/>		Alder afgang <input type="text"/> <input type="text"/>

Besætningsnummer		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Dyretype		Kode <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Stalddtype		Kode <input type="text"/> <input type="text"/>
Antal produceret dyr/Årsdyr <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	Mælkeydelse	
Vægt indgang		Vægt afgang
Alder indgang <input type="text"/> <input type="text"/>		Alder afgang <input type="text"/> <input type="text"/>

Besætningsnummer		<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Dyretype		Kode <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
Stalddtype		Kode <input type="text"/> <input type="text"/>
Antal produceret dyr/Årsdyr <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	Mælkeydelse	
Vægt indgang		Vægt afgang
Alder indgang <input type="text"/> <input type="text"/>		Alder afgang <input type="text"/> <input type="text"/>

Skema B3: Overdragelse af efterafgrøder mellem to virksomheder i planperioden 2016/2017

Omregningsfaktor 1,5 ved overdragelse fra virksomhed med < 0,8 DE/ha til virksomhed med >0,8 DE/ha	☐
Omregningsfaktor 0,7 ved overdragelse fra virksomhed med > 0,8 DE/ha til virksomhed med <0,8 DE/ha	☐
Omregningsfaktor 1 ved ens bedrifter	☐
Modtagers navn og adresse	
Modtagers CVR-nr. <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	
Antal ha pligtige efterafgrøder der modtages (angives i Tast selv-service som modtaget)	ha
Modtagers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift	

Afgiverens navn og adresse	
Afgiverens CVR-nr. <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>	
Antal ha pligtige efterafgrøder der afgives (angives i Tast selv-service som afgivet)	ha
Afgivers skriftlige bekræftelse ved dateret underskrift	

Skema C1: Hjælpekemaer til beregning af harmoniforholdene

Husdyrproduktion oplyst i dyreenheder (DE) i planperioden 2016/2017 (Brug af skemaerne er frivilligt)

Bemærk, at du også kan lave beregningen på www.landbrugsindberetning.dk – klik på "Husdyrgødningsberegner"

Virksomhedens CVR-nr.		Underskrift		Dato	
-----------------------	--	-------------	--	------	--

1. Produktion af dyreenheder i husdyrgødning i planperioden 2016/2017

Her kan du beregne antal producerede dyreenheder på virksomheden i perioden 1. august 2016 til 31. juli 2017.

Dyretype	Antal enheder af dyretypen	Antal enheder til 1 DE	Antal DE i alt	Antal DE i alt efter eventuelle korrektioner
Se Tabel 9	Se Tabel 9	Se Tabel 9	Beregnes som: Kolonne 2 divideret med Kolonne 3	Korrektionsformler - se Tabel 9
1	2	3	4	5
			Sum kolonne 4: DE	Sum kolonne 5: DE

2. Forbrug af DE i husdyrgødning i planperioden 2016/2017

Her kan du beregne hvor mange DE i husdyrgødning, der er brugt på virksomheden. Forbruget svarer til den producerede mængde (mængden kan beregnes på foregående side), som justeres for lagerforskydninger samt for leverancer af husdyrgødning.

		Antal DE
Startlager for planperioden 2016/2017 ¹⁾		
Produktion 1. august 2016 til 31. juli 2017 (overføres fra foregående side, sumtallet for kolonne 4 eller 5)		+
Overførsler af DE i husdyrgødning i perioden 1. august 2016 til 31. juli 2017 ²	Modtaget	+
	Afsat	-
Lagerstatus pr. 31. juli 2017	+	
Forbrug fra 1. august 2017 til 30. september 2017 (forlænget planperiode) til afgrøder, der høstes inden 31. december 2017	-	
Slutlager for planperioden 2016/2017	=	-
Samlet forbrug af DE i husdyrgødning i planperioden 2016/2017		=
<p>1) For virksomheder, der ikke tidligere har været registreret, gælder følgende: Startlageret skal fastsættes ved, at husdyrgødningslageret beregnes eller måles pr. 1. august 2016. Heraf fratrækkes den mængde kvælstof i husdyrgødning, der er brugt i perioden 1. august til 30. september 2016 til afgrøder, der er høstet eller afgræsset inden 31. december 2016.</p> <p>2) Inklusiv afgasset vegetabilsk biomasse.</p>		

3. Opgørelse af harmoniforhold

Antal dyreenheder (DE) i perioden 1. august 2016 til 31. juli 2017 (opgøres efter husdyrgødningsbekendtgørelsen)								
	Kvæg		Får, geder og hjorte	Svin og andre husdyr	Overførsel af husdyrgødning ³⁾		Lagerforskydning ⁴⁾	I alt DE
	1,7	2,3 ⁵⁾			1,4	1,4		
Harmonikrav (DE/ha)	1,7	2,3 ⁵⁾	1,7	1,4	1,4	1,7		
Startlager pr. 1. august 2016 ¹⁾								
Samlet normproduktion i antal dyreenheder (DE)	+		+	+				+
Bidrag fra dyr, der græsser arealer uden gødskningsbehov	-		-	-				-
Modtaget husdyrgødning					+			+
Afsat husdyrgødning								
Afsat mængde i alt					-			-
Lagerstatus pr. 31. juli 2017								
Forbrug fra 1. august 2017 til 30. september 2017								
Slutlager pr. 31. juli 2017 ²⁾								
Udbragt antal dyreenheder								= DE
Minimumskrav til harmoniareal								= ha
Det harmoniareal, der er til rådighed								ha

-
- 1) Startlager = startlager i husdyrgødning/forarbejdet husdyrgødning/afgasset vegetabilsk biomasse pr. 1. august 2016 (100 kg N = 1 DE).
 - 2) Slutlager = lagerstatus pr. 31. juli 2017 ÷ forbrug fra 1. august 2017 til 30. september 2017 (100 kg N = 1 DE).
 - 3) Modtaget husdyrgødning medregnes altid med 1,4 DE/ha, dog undtaget bedrifter som benytter undtagelsen på 2,3 DE/ha eller virksomheder der indgår i produktionsmæssig sammenhæng. Afsat husdyrgødning beregnes med 1,4 DE/ha så længe der ikke afsættes mere end den tilgængelige husdyrgødningsmængde, der kan beregnes med 1,4 DE/ha. Derefter afsættes med harmonikravet for lagerforskydning, hvis der er en nettofrigivelse herfra (se pkt. 4) og en evt. restmængde afsættes med 1,7 DE/ha. Modtaget og afsat forarbejdet husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse skal medregnes i mængden af modtaget og afsat husdyrgødning.
 - 4) Når der sker en nettofrigivelse fra lageret, beregnes kravet forholdsæssigt ud fra produceret og modtaget husdyrgødning. Kravet ved lageropbygning er som for afsat husdyrgødning.
 - 5) Hvis undtagelsen på 2,3 DE/ha kan benyttes beregnes al husdyrgødning som 2,3 DE/ha, inkl. modtaget husdyrgødning.

Skema C2: Hjælpekema til beregning af græsningstryk

Afgrødekode	Afgrødekategori	Græs areal i alt Ha.	Korrektionsfaktor ved slæt				Korrigeret areal ²⁾ (Beregnes kol. 1 - 5)	Minimum antal græssende DE pr. ha ³⁾	Minimum antal DE i alt (Beregnes kol. 6 ×7)
			Areal m. slæt Ha.	Antal slæt i gns. på slætareal	Andel pr. slæt af samlet udbytte	Beregnet slætareal ¹⁾ (Beregnes kol. 2x3x4)			
			Kolonne:	1	2	3			
250	Permanent græs, meget lavt udbytte ⁴⁾				1,00		0,2		
251	Permanent græs, lavt udbytte ⁴⁾				1,00		0,5		
252	Permanent græs, normalt udbytte ⁵⁾				0,50		0,9		
253	Miljøgræs MVJ-tilsagn (80 N), omdrift				0,50		0,7		
254	Miljøgræs MVJ-tilsagn (0 N), permanent ⁴⁾				1,00		0,2		
255	Permanent græs under 50% kløver/lucerne omlagt min. hvert 5. år				0,33		1,9		
256	Permanent kløvergræs over 50% kløver/lucerne omlagt min. hvert 5. år				0,33		1,7		
257	Permanent græs uden kløver omlagt min. hvert 5. år				0,33		2,1		
258	Permanent græs, ø-støtte				1,00		0,2		
278	Permanent lucerne og lucernegræs med over 50% lucerne omlagt min. hvert 5. år				0,33		1,7		
260	Græs med kløver/lucerne under 50% bælgeplanter (omdrift)				0,33		1,9		
284	Græs med vikke og andre bælgeplanter, under 50% bælgepl. (omdrift)				0,33		1,9		
261	Kløvergræs over 50% kløver (omdrift)				0,33		1,7		
262	Lucerne, lucernegræs med over 50% lucerne				0,33		1,7		
263	Græs uden kløver				0,33		2,1		
265	Græs til slæt før vårsået afgrøde				1,00		0,6		
266	Græs under 50% kløver/lucerne med ekstremt lavt udbytte (omdrift) ³⁾				1,00		0,2		
267	Græs under 50% kløver/lucerne med meget lavt udbytte (omdrift) ³⁾				1,00		0,5		
268	Græs under 50% kløver/lucerne med lavt udbytte (omdrift) ³⁾				0,50		0,9		
960	Græs, udlæg/efterslæt efter grønkorn o.l. høstet i maj/juni				0,33		1,3		
961	Græs, udlæg/efterslæt efter helsæd/tidlig frøgræs eller vinterbyg høstet senest 1. aug				1,00		0,8		
962	Græs, udlæg/efterslæt efter korn/sildig frøgræs				1,00		0,3		
943	Kløvergræs med over 50% kløver udlæg/efterslæt efter grønkorn o.l. høstet i maj/juni				0,33		1,1		
944	Kløvergræs med over 50% kløver udlæg/efterslæt efter helsæd høstet senest 1. aug.				1,00		0,6		
945	Kløvergræs med over 50% kløver udlæg/efterslæt efter korn o.l.				1,00		0,3		
963	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter grønkorn o.l. høstet i maj/juni				0,33		1,1		
964	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter helsæd høstet senest 1. august				1,00		0,6		
965	Kløvergræs, udlæg/efterslæt efter korn o.l.				1,00		0,3		
SAMLET KRAV TIL ANTAL GRÆSENDE DYREENHEDER							SUM:		

¹ Det beregnede slætareal må maksimalt være lig arealet i kolonne 2.

² Hvis du ikke tager slæt, er arealet lig arealet i kolonne 1.

³ Dyreenheder i svin, fjerkræ og pelsdyr samt dyr, der ikke kommer på græs, kan du ikke medregne. Antal dyreenheder opgøres efter husdyrgødningsbekendtgørelsen.

⁴ Du skal regne med minimum 0,2 dyreenheder pr. hektar. Hvis du i gødningsregnskabet fratrækker normproduktion for flere DE, skal du benytte antal DE fra gødningsregnskabet.

⁵ På særligt produktive permanente græsarealer kan normen for kløvergræs eller græs uden kløver i omdrift undtagelsesvis benyttes, hvis du kan dokumentere et græsningsniveau, der svarer til kravet for græs i omdrift og at udbyttet overstiger 4000 FE pr. ha. Dokumentationen skal være en foderplan med en opgørelse af det samlede producerede antal FE på virksomheden samt foderbehovet. Produktionen af FE skal du opgøre ud fra udbyttенormerne for alle de dyrkede grovfoderafgrøder. Foderbehovet beregner du ud fra et maksimalt foderforbrug af græsafgrøder på 2500 FE pr. dyreenhed.

